

ΑΜΠΟΤΛΦΕΔΔΙΣΜΑΗΔ

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΠΑΜΕΙΑΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

ΧΟΡΑΣΜΙΑΣ, ΜΑΟΥΤΑΡΑΔΝΑΧΡΗΣ

ἤτοι τῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ Ὠζυ τόπων,

ΑΡΑΒΙΑΣ, ΑΙΓΥΠΤΟΥ, ΠΕΡΣΙΔΟΣ,

ἔτι δὲ τῆς

ΠΕΡΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΤΘΡΑΣ ΘΑΛΑΣΣΗΣ,

Μεταφραθεῖσα ἐκ τοῦ πρωτοτύπου τῆς Ἀραβικῆς διαλέκτου
κατὰ τὸν ἐν τῇ Καισαροβασιλικῇ τῆς Βιέννης βιβλιο-
θήκῃ κείμενον, μετὰ τινων ὑποσημειώσεων,

ὑπὸ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΟΥ

ιατροῦ, τοῦ ἐκ Τυρνάβου τῆς Θεσσαλίας, καὶ μέλους ἀντεπιστα-
λοῦτος τῶν ἐν Ἰόνῃ Ἐταιριῶν, τῆς τε Ὀρυκτολογικῆς
καὶ τῆς Φυσικῆς.

Ἀξιώσει καὶ φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν φιλογενεσάτων ἀδελφῶν

Κυρίων

ΖΩΣΙΜΑΔΩΝ Α. Ν. Ζ. καὶ Μ.

ΕΝ ΒΙΕΝΝΗ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ.

Ἐκ τῆς τυπογραφίας ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΣΧΜΙΔΙΟΥ.

1807.

**Αμπυλφένος, γεωγράφος περιβόητος, βασιλεύς ἐν Α'-
παμείῃ τῆς Συρίας, ἐτελείσσει, ὡς αὐτὸς μαρτυρεῖ, τὴν
γενικὴν γεωγραφίαν τε ἐν ἔτει ἀπὸ φυγῆς Μωάμεθ 721
(ἀπὸ Χρ. 1321) ἐν μηνὶ Σαμπάνη. ἀπέθανε δὲ ἐν ἔτει
ἀπὸ φυγῆς Μωάμεθ 746 (ἀπὸ Χρ. 1345) τῇ τετάρτῃ
τῷ μηνὶ Γ'αβίῳ τῷ ὑστάτῳ, βασιλεύσας εἰκοσιδύο χρόνους.**

كتاب تفويم البلدان
للأبي الفدا إسماعيل صاحب حماه



الويباجة

الحمد لله حمداً يليق بجلاله وصلي الله
علي سيدنا محمد وآله اجمعين

وبعد^{*)} فاني لما طالعت الكتب المولفة في البلاد ونواحي
الارض من الجبال والبحار وغيرها لم اجد فيها
كتاباً موفياً لغرضي فمن الكتب التي وقفت عليها في هذا
الفن كتاب ابن حوقل وهو كتاب مطول ذكر فيه صفات
البلاد مستوفياً غير انه لم يضبط الاسماء وكذلك لم
يذكر الاطوال ولا العروض فصار غالب ما ذكره مجهول
الاسم والبقعة ومع جهل ذلك لا تحصل فائدة تامة
وكتاب الشريف الادريسي في الممالك والمسالك وكتاب
ابن خردادبه وغيرهما وجميعهم حذوا حذو ابن حوقل
في عدم التعرض الي تحقيق الاسماء والاطوال والعروض

*) Η λέξις **اجمعين** ελπίπει εν τη κατὰ την Ο'ξωνίαν εκδόσει τῆ Α'μπυλφίδα. Ε'ν γένει δὲ ἀπαντῶσι εν ταύτῃ τῇ ἐκ-

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

ΟΛΟΤ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.

Ἦμνος τῷ Θεῷ, ἕμνος ὁ πρέπων εἰς τὴν μεγαλειότητά τῃ, καὶ
εὐλογία Θεῷ ἐπὶ Μωάμεθ τὸν κύριον ἡμῶν καὶ ἐπὶ
πᾶσαν αὐτὴ τὴν οἰκίαν.

Εκ τῶν βιβλίων, ὅσα ἀνέγνων διαλαμβάνοντα περὶ ἐπαρ-
χιῶν καὶ μερῶν τῆς γῆς, οἷον βενῶν τε καὶ θαλασσῶν, κτ.,
εἰδὲ ἐν εὐρον ἀομῆδιον εἰς τὸν σκοπὸν μὲν. Ἐκ δὲ τῶν βιβλί-
ων, ὅσα εὐρον διαλαμβάνοντα περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως,
ὑπάρχει τῷ ἔμπν Χακκάλ τὸ βιβλίον, σύγγραμμα διεξο-
δικὸν μὲν καὶ περιγράφων ἐπ' ἀκριβῆς τὰ ἰδιάζοντα ἐκάστη
χώρᾳ, ἀλλὰ τὸ ὅποιον ἔτε διορίζει τὸ πῶς ἀναγινώσκειν δεῖ
τὰ ὀνόματα, ἔτε μὴ καταγράφει τὰ μήκη καὶ πλάτη, εἴ
ἔ πολλὰκις προκύπτει παντελῆς ἄγνοια τῶ μνημονευομένων
ὀνόματος καὶ τόπου, καὶ ἐπομένως ἔτε ὠφέλεια ἐντελῆς.
Ὁ δὲ εὐγενὴς Ἀλεδρισηὶς ἐν τῷ περὶ βασιλειῶν καὶ ὁδῶν,
ὁ, τε ἔμπν Χορδαζαμπάχιος, καὶ ἄλλοι, ἐπόμενοι τοῖς ἴχνεσι
τῷ ἔμπν Χακκάλ, παρημέλησαν τὴν ἀληθῆ περιγραφὴν
τῶν ὀνομάτων τῶν τόπων, τῶν τε μηκῶν καὶ πλατῶν· οἱ δὲ

ἴδοται πολλὰ σφάλματα καὶ ἐλείποντα, τὰ ὅποια ὁ ἀραχνύ-
σης ἔμπορεῖ νὰ διορθώσῃ διὰ τῆς συγκρίσεως τῆς παρῆτης.

واما الزيجات والكتب المولفة في الاطوال والعروض
 فانها عربية عن تحقيق الاسماء وعن ذكر صفات المدن
 واما الكتب المولفة في تصحيح الاسماء وضبطها مثل
 كتاب الانساب للسعدي والمشارك لياقوت الحموي وكتاب
 مزيل الارتياب عن مشتبه الانتساب وكتاب الفصل
 كلاهما لابي المجد اسمعيل بن هبة الله الموصلي فانها
 اشتملت علي ضبط الاسماء وتحقيقها من غير تعرض الي
 الاطوال والعروض ومع الجهل بالاطوال والعروض
 بجهل سمت ذلك البلد فلا يعرف الشرقي منها ولا
 الغربي ولا الجنوبي ولا الشمالي ولما وقعنا علي ذلك
 وتاملناه جمعنا في هذا المختصر ما تفرق في الكتب
 المذكورة من غير ان نوعي الاحاطة بجميع البلاد او
 بغالبها فان ذلك امر لا مطمع في الاحاطة به فان جميع
 الكتب المولفة في هذا الفن لا تشتمل الا علي القليل
 الي الغاية فان اقليم الصين مع عظمتها وكثرة موته لم
 يقع اليها من اخباره الا الشاد النادر وهو مع ذلك غير
 محقق وكذلك اقليم الهند فان الذي وصل اليها من اخباره
 مضطرب وهو غير محقق وكذلك بلاد البلغار وبلاد
 الجركس وبلاد الروس وبلاد الشرب وبلاد الاوفاق وبلاد
 الفرنج من الخليج القسطنطيني الي البحر المحيط العربي

πύρακες κ^η τὰ βιβλία, τὰ διαλαμβάνοντα περὶ μηκῶν καὶ πλατέων, ἐλλείπει κατὰ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ὀνομάτων καὶ κατὰ τὴν περιγραφὴν τῶν ιδιοτήτων τῶν πέλεων· οὐ μὴν ἀλλὰ κ^η τὰ διαλαμβάνοντα βιβλία περὶ τῆς ἀκρίβειας κ^η τῆς ἀληθιῆς τῶν ὀνομάτων ἀπαγγελίας, οὐ το περὶ γενεαλογιῶν τῆ Σαμααῆ, τὸ Μοσάρεκ (ἦτοι τὸ περὶ τῶν ἐμωνύμων) τῆ Γακῆτε Ἀλχαμαβὴ 1), ἔτι δὲ κ^η τὸ περὶ λύσεως τῶν ἐκ γενεαλογιῶν ἀποριῶν, κ^η τὸ βιβλίον Ἀλφάσαλ (τῶν ἐπείων ἀμφοτέρων συγγραφεὺς ὑπάρχει ὁ Ἀμπὲ Ἀλμάτςδ Ἰσμαήλ μπὲν Χαμπετιλλάχ Ἀλμασελή, ταῦτα πάντα περιγράφει μὲν ἐπ' ἀκριβὲς τὴν ἀληθινὴν τῶν ὀνομάτων προφορὰν, ὅμως ἀμελεῖσι τὰ μήκη κ^η πλάτη, ἂν ἀγνοημένων, ἀγνοῖται τῶν τόπων ἢ κορυφῆ, κ^η ἐπομένως ἔτε διαγινώσκεται αὐτῶν ἡ ἀνατολὴ, δυσίς, μεσημβρία κ^η ἄρκτος. Ταῦτα ἐνοῶντες καθ' ἑαυτὸς κ^η ἀναλογιζόμενοι, συνταξάμεθα ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιτομῇ τὰ ἐν τοῖς μνημονευθεῖσι βιβλίοις σποράδην κείμενα, χωρὶς ὅμως νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι συμπεριελάβομεν ἕλας, ἢ τὲς περισσότερες τύπες, ἔτι τῆτο μήτε πρέπει τις ν' ἀπαιτῆ. Ἐπειδὴ πάντα τὰ περὶ ταύτης τῆς ὑπεθέσεως διαλαμβάνοντα βιβλία περιέχουσι πολλὰ ὀλίγα τοιαῦτα· διότι ἡ γῆ τῆς Κίνας, ἂν καὶ μεγάλη καὶ πολὺπολις, εἶναι ὅμως εἰς ἡμᾶς ἐπιπολαϊστάτα γνωστῆ, καὶ πολλὰ τῶν ἰσορριμῶν ψευδῆ· ὁμοίως δὲ κ^η τὰ περὶ τῆς Ἰνδικοῦς διηγόμενα εἶναι ἀδύσποτα καὶ ἀβέβαια. Τὸ αὐτὸ ζητεῖν καὶ περὶ τῆς Βουλγαρίας, Γεωργίας, Ῥωσσίας, Σερβίας, Βλαχίας, κ^η Φραγγίας 2) ἀπὸ τῆ Ἑλλησπόντου ἕως τῆ ὑπερβασίαις ἀκεανῆ, τῶν ὁποίων ἂν καὶ

1) Ὅρα περὶ τέτων κ^η ἄλλων παρὰ τῷ Ἀμπελφέδα ἀναφερομένων συγγραφῶν κ^η βιβλίων ἐν τῷ τέλει τῆ ἀνα χειρῶς.

2) Φραγγία ὀνομάζεται παρὰ τοῖς ἀνατολικοῖς ἡ γῆ τῶν ἐν Εὐρώπῃ οἰκούντων χριστιανῶν,

فانها بلاد كثيرة وممالك عظيمة متسعة الى الغاية
ومع ذلك فان اسماؤها مودنها واحوالها مجهولة عنونا لم يذكر
منها الا القليل النادر وكذلك بلاد السودان في جهة
الجنوب فانها ايضا بلاد كثيرة بجنوس مختلفة من
الحبش والزيج والنوبة والتكرور والزيباغ وغيرهم فانه لم
يقع الينا من اخبار بلادهم الا القليل النادر وغالب كتب
المسالك والممالك انما حققوا بلاد الاسلام ومع ذلك فلم
يحصوها عن اخرها ولكن كما قيل ما لا يعلم كله لا يترك
كله فان العلم بالبعض خير من الجهل بالكل وقد
جمعنا في هذا المختصر ما تعرف في كتب عديدة علي ما
ستقف عليه ان شاء الله تعالى عند ذكرها وحدونا
في تاليفه حدو ابن جزله في كتاب تقويم الابدان في
الطب وسيننا كتابنا هذا تقويم المملدان وقبل ذكر
البلاد في الجدوال تقدم ما يجب معرفته من ذكر
الارض والاقاليم السبعة والبحار.

ἡ γῆ εἶναι μεγάλη κατὰ τὴν ἔκτασιν, καὶ τὰ βασιλείαις μεγάλα καὶ εὐρυχωρήτατα, ὅμως τῶν πόλεων τὰ ἐνόματα καὶ καταστήματα ἀγνοοῦνται παρ' ἡμῶν παντάπασιν, περὶ τῶν ὁποίων γίνεται μνεία μόνον ἐν παρῶδῳ. Ὁμοίως δὲ καὶ τῶν Ἀβυσιωνῶν ἡ γῆ, κειμένη κατὰ νότον, ἔχει καὶ αὐτὴ πολλὰς ἐπαρχίας καὶ ἐν αὐταῖς διάφορα ἔθνη, οἷον Αἰθίοπας, Ζευγίτας, Νεβίβας, Τακρέβας, Ζιλάβας κτ., ἀλλὰ περὶ τῶν ἀπάντων ὀλίγα τινα παρελάβομεν. Τὰ δὲ περισσώτερα γεωγραφικὰ βιβλία περιγράφουσιν ἀκριβέστερον τὰς τέρας τῶν πισευόντων εἰς τὸν Μωάμεθ, καὶ ὅμως ἔδε τέρας ἅπαντας ἐπαριθμῶσιν. Ὡς τόσον, κατὰ τὸ λεγόμενον, τὸ μὴ ἐξ ὀλοκλήρου γνωσκόμενον μὴ καὶ ἐξ ὀλοκλήρου ἀποστυβαλιζέσθαι· διότι τινὲς ἢ γνώσεις προτιμητέα τῆς παντελῆς ἀγνοίας. Διὸ συνεξέγραψαμεν εἰς ἐν ἐν ταύτῃ τῇ ἐπιτομῇ τὰ ἐν διαφόροις βιβλίοις σκοραδὴν κείμενα, ὡς ἐκ τῆς ἀναφορᾶς αὐτῶν γνώση, θεῶ θέλοντες· καὶ ἐπόμενοι ἐν τῷ τῷ συγγράμματι τοῖς ἔχουσιν τὴν ἔμπν Τζαζελᾶ 1), ὅστις συνέγραψε βιβλίον ἰατρικὸν ἐπιγραφόμενον Τακβιμ ἀλαπ-σάν 2), ἐπεγράψαμεν καὶ ἡμεῖς τὸ ἡμέτερον Τακβιμ ἀλμ-πολδάν 3). Πρὶν ὅμως περιγράψωμεν ἐν τοῖς πίναξιν τὰς τέρας, θέλομεν προτάξει ὡς προλεγόμενα 4) τὰ ἀναγκαῖα πρὸς διάγνωσιν τῆς οἰκωμένης, τῶν ἐπτὰ κλιμάτων καὶ τῶν θαλασσῶν.

1) Οὗτος ὁ ἰατρός, χριστιανὸς κατὰ πρῶτον, εἶτα δὲ ἀπο-
στάτης, συνέγραψε πλὴν τῆς καὶ ἕτερον ἰατρικὸν βιβλίον, καὶ
ἀπέθανε τῷ 493 τῆς Ἐγείρας ἔτει.

2) Κανὼν σαμάτων.

3) Κανὼν ἐπαρχιῶν.

4) Ταῦτα δὲ, καὶ πολλὰν ἄλλων ἐπαρχιῶν ἢ περιγραφῆ
σηματαλιμπάνεται ἐνταῦθα ὡς ἀνοίκεια τῷ ἡμετέρῳ σκοπῷ

الخامس والعشرون من الاقاليم العرفية وهو خوارزم

ذكر خوارزم

فرع من طخارستان وما اضيف اليها انتقل الي ذكر
 بلاد خوارزم وخوارزم اسم للإقليم وهو اقليم منقطع
 من خراسان وعن ما وراء النهر ومحيط به المفاوز من كل
 جانب ومحيط به من الغرب بعض بلاد الترك ومحيط به
 من جهة الجنوب خراسان ومن الشرق بلاد ما وراء النهر
 ومحيط به من الشمال بلاد الترك ايضاً واقليم خوارزم في
 اخر جيحون وليس بعده علي النهر عمارة الي ان يقع
 جيحون في بحيرة خوارزم واقليم خوارزم علي جانبي
 جيحون ومدينته العظمى وهي كركانج في الجانب
 الجنوبي من جيحون وتسمي بالعربية الجرجانية
 قال ابن حوقل وبلاد خوارزم من ابد البلاد قال
 ويبتدي الجمود في نهر جيحون من جهة خوارزم قال
 وكانت قصبة خوارزم تسمي بالخوارزمية كاث فخرها النهر
 وبني لهم الناس مدينة وراها قال وكانت هذه
 المدينة في الجانب الشمالي من جيحون وقال المهلب
 وبلاد خوارزم في جهة الجنوب والشرق عن بحيرة خوارزم
 ومن خوارزم الي اسفل نحو اثنتي عشرة مرحلة ومن
 خوارزم الي بحيرة خوارزم نحو ست مراحل •

Τὸ γνωστὸν εἰκοσὸν πέμπτον κλίμα, ὅπερ ἔστιν ἡ Χορασμία.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΧΟΡΑΣΜΙΑΣ *).

Μετὰ τὴν περιγραφήν τῆς Τοχαρῆσάνης καὶ τῶν αὐτῇ ἀνηκόντων ἔπεται νὰ περιγράψωμεν τὴν Χορασμίαν, ἕως ὀνομαζόμενον κλίμα. Τῆτο δὲ τὸ κλίμα, χαριζόμενον ἀπὸ τῆς Χορασάνης καὶ τῆς Μαουαράλναχης, περιέχεται ἀπανταχόθεν ἀπὸ ἐρήμους, καὶ ἔχει κατὰ μὲν δυσὶν ὀλίγας ἐπαρχίας τῆς Τυρκίας, κατὰ δὲ νότον τὴν Χορασάνην, κατὰ δὲ ἀνατολὰς τὴν γῆν Μαουαράλναχην, καὶ κατὰ ἄρκτον ὡσαύτως ἐπαρχίας τῆς Τυρκίας. Ἡ Χορασμία ἀποτερματίζει τὸν ποταμὸν Τζιχὲν, καὶ πέραν αὐτῆ κατοικία ἀνθρώπων ὄχι ὑπάρχει, ἕως οὐ ὁ ποταμὸς εἰσέρει εἰς τὴν λίμνην τῆς Χορασμίας. Τὸ κλίμα τῆς Χορασμίας κεῖται ἐπὶ ταῖς δύο ὄχθαις τῆ ποταμῆ, τῆς ὁποίας ἡ μεγίστη πάλις ὑπάρχει τὸ Κορκάντζ πρὸς τὴν νότιον ὄχθην τοῦ ποταμῆ Τζιχὲν, ὀνομαζόμενον παρὰ τοῖς Ἀραβῶν Ἀλτζορτζανιά. Κατὰ τὴν Ἐμπυ Χαυκαλ ἡ γῆ τῆς Χορασμίας ὑπάρχει ἀπασῶν ἡ ψυχροτάτη, ὁ δὲ ποταμὸς Τζιχὲν ἀρχίζει νὰ κρυσταλλῆται κατὰ τὸ μέρος τῆς Χορασμίας ἔτι δὲ λέγει, ὅτι ὑπάρχει κωμόπολις τῆς Χορασμίας, ὀνομαζομένη χορασμισὶ Κὰθ, ἡ ὁποία κατεσκάφη παρὰ τῆ ποταμῆ, καὶ πέραν αὐτῆς ἀνεκτίσαν οἱ εὐχάριοι πάλιν κειμένην πρὸς τὸ βόρειον τῆ Τζιχβνίω. Ὁ Μωκλεβῆς λέγει, ὅτι ἡ γῆ τῆς Χορασμίας κεῖται κατὰ νότον καὶ ἀνατολὰς πρὸς τὴν λίμνην τῆς Χορασμίας, καὶ ὅτι ἀπὸ τῆς Χορασμίας ἕως τῆ Ἀμάλ εἶναι ὡς ἑγγυῖα δώδεκα σαθμοὶ, ἀπὸ δὲ Χορασμίας ἕως τῆς λίμνης τῆς Χορασμίας, ἕξ σαθμοί.

*) Ἀραβισὶ ὀνομάζεται Χοβαρσμία, ἀλλ' ἐγὼ γράφω κατὰ Πτολεμαίου Χορασμία.

الخامس والعشرون من الاقاليم العرفية وهو بلاد خوارزم

الاسماء	اسماء المنقول عنهم	الطول				العرض	الاقليم الحقيقي	الاقليم المسمى
		يحيى	يحيى	يحيى	يحيى			
كركنج الكبرى	اطوال وقانون	فد	ا	سب	يز	من الخامس	من خوارزم	
جرجانية خوارزم و هي كركنج الصغرى	اطوال	فد	ه	سب	مه	من الخامس	من خوارزم	
كاث	كانون اطوال	فد	ح	ما	لو	من الخامس	من خوارزم	
زمخشري	اطوال	فد	ل	ما	مه	من الخامس	من خوارزم	
هزاراسب	اطوال	فد	ك	ما	ي	من الخامس	من خوارزم	
درعان	اطوال وكانون وبعضهم	فو	كه	م	ل	من الخامس	من خوارزم	
فربر	اطوال كانون	فر	ل	لح	مه	من اخر الرابع	من جيحون	

ΕΣΗΜ. Η' σήλη, ἡ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ εὕρισκομένη, τὴν ὁποίαν ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς δυσμάζει ضبط ἰσλαμ, καὶ δεικνύει τὸ πῶς ἀναγνωσέν τὰ ὄψματα, ἐγκαταλιμπάνεται ὡς περιττὴ καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς τὴν ἐν Ὁξωῖα ἐκδοσιν, ἀντ' αὐτῆς δε

Π Ι Ν Α Ξ

τῶν Χορασμίας πόλεων μετὰ τῆς Ἀραβικῆς αὐτῶν προφορᾶς.

بلاد خوارزم مع ضبط اسماء امكانها

ضبط الاسماء	الاسماء
من المشترك بضم الكاف وسكون الراء المهملة ثم كاف ثائية والـف ونون ساكنة وفي اخرها جيم ويلتقي فيها ساكنان ويقال لها بالعربي الجورجانية •	كرگانج
من اللباب بضم الجيم وسكون الواو والراء المهملة ثم جيم والـف ونون •	جورجانيه خوارزم وفي كرگانج الصغرى
خآ	كاث
من اللباب بفتح الراء المعجمة والميم وسكون الخاء وفتح الشين المعجمتين وفي اخرها راء مهملة •	زمخشري
من الانساب للسبعاني بفتح الهاء والراء المعجمة وسكون الالف وفتح الراء وسكون العين المهملتين بينهما الف وفي اخرها باء موحدة •	هراراسب
Εὐλείπει ταύτης τῆς πόλεως ἡ ἀνάγνωσις ἐν τῷ κώδικι.	درهان
من اللباب بفتح الغاء والراء المهملة وسكون الباء الموحدة وفي اخرها راء مهملة وفي مزيل الارتباب بفتح الغاء وكسرهما كل منهما مسوع •	فرزبر

Τὸ εἰκοσὸν πέμπτον γνωστὸν κλίμα, ὅπερ ἐστὶν ἡ γῆ τῆς Χορασμίας.

Ὄνοματα τόπων.	Ὄνοματα συγγραφῶν.	Μήκος		Πλάτος		Ἀληθὲς κλίμα γνωστὸν κλίμα.
		μοτ	ἕ	μοτ	ἕ	
Κορκάντζ μέγα	Ἀλφαράς και	84	1	42	17	Ἐν τῷ ἑ κλίματι ἐν Χορασμιά
Τζορτζανιά Χορασμίας, ἦτοι Κορκάντζ μικρόν.	Ἀλμπιρῆνη. Ἀλφαράς.	84	5	42	45	Ἐν τῷ ἑ κλίματι ἐν Χορασμιά.
Κάθ.	Ἀλμπιρῆνη.	85	0	41	36	Ἐν τῷ ἑ κλίματι ἐν Χορασμιά.
	Ἀλφαράς.	84	0	41	36	
Ζαμαχσάρ.	Ἀλφαράς.	84	30	41	45	Ἐν τῷ ἑ κλίματι ἐν Χορασμιά
Χαζάρ ἄσπ.	Ἀλφαράς.	85	20	41	10	Ἐν τῷ ἑ κλίματι ἐν Χορασμιά.
Δαράν.	Ἀλφαράς.	86	25	40	30	Ἐν τῷ ἑ κλίματι ἐν Χορασμιά.
	Ἀλμπιρῆνη και ἄλλοι.					
Φαράπερ.	Ἀλφαράς.	87	30	38	45	Ἐν τέλει τῷ κλίματος ἐν Τζιχενίω.
	Ἀλμπιρῆνη.	87	35	38	40	

τίθεται τὰ δηλατικὰ τῶν φωνηέντων σημείων, δυομαζόμενα παρὰ τοῖς Ἀραβσι حرکات.

*) Ἡ λέξις فربر ἀναγινώσκεται και فربر φεράμπε ἄς αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς σημειοῖ λέγων الباء والغاء والراء بفتح اللباب فربر من اللباب بفتح الغاء والراء وفي اخرها راء مهملة وفي مزيل الارياب بفتح الغاء وكسرهما كل منهما سوسوع.

الاصناف والاخبار العامة

قال في المشترك وكركانج اسم لمدينتين بخوارزم احديهما
 كركانج الكبرى وهي هذه وهي قصبة خوارزم علي ضفة
 جيحون والاخرى كركانج الصغرى التي ذكرها وهي مدينة
 قريبة من الكبرى بينهما عشرة اميال قال وكانت في
 سنة ستماية وست عشرة عامرة اهله ذات سوق
 مستطيل والعجم يقولون كركانج والعرب يقولون الجرجانية
 هما اسان لكل واحدة منهما قال في القانون وهي في
 غربي جيحون •

من المشترك وكركانج الصغرى في مدينة قريبة من
 كركانج الكبرى وبينهما عشرة اميال والعرب يسونها
 الجرجانية وهي في غربي جيحون •

كاث [هي قاعدة خوارزم في القديم وكانت في شرقي
 جيحون قال في القانون كانت بلد خوارزم الاخرى وهي
 في شرقي جيحون قال في العزيزي وبينها وبين القرية الحديثة
 من بلاد الترك خمسون فرسخا قال ومن اجل مدينة
 بلاد خوارزم مدينة كاث ومدينة كركانية ومدينة
 هراسب •

ΠΕΡΙΓΛΦΑΙ ΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΑΙ.

Ο συγγραφεὺς τῶν ἐμανύμων λέγει, ὅτι Κορκάντζ ὑπάρχει ἔνομα δύοιν ἐν Χορασμίας πόλεων, ἐξ ὧν ἡ μὲν καλεῖται Κορκάντζ μέγα, κωμόπολις Χορασμίας, κειμένη ἐπὶ τῆς ὄχθης τῆ Τζιχηνίε, ἡ δὲ Κορκάντζ μικρὸν (τὸ ὁποῖον ἐκεῖνος περιγράφει), πόλις εὐρισκομένη πλησίον τῆ μεγάλης Κορκάντζ, καὶ ἀπέχον ἀπὸ τούτου δέκα μίλια· ἐκτίθη δὲ κατ' αὐτὸν ἐν ἔτει (ἀπὸ Φυγῆς Μωάμεθ) οἷθ, περιέχον πολλὰς ἐσικέντας καὶ πλατεῖαν μακρὰν, καὶ καλεῖται παρὰ μὲν τοῖς Πέρσαις Κορκάντζ, παρὰ δὲ τοῖς Ἀραψίν Ἀλτζορτζανιά, τὰ ὅποια ἐνόματα ὑπάρχουσι μίας καὶ τῆς αὐτῆς πέλεως. Οὗ συγγραφεὺς τῆ Κανίνος λέγει, ὅτι αὕτη κεῖται κατὰ δυτμὰς τῆ Τζιχηνίε.

Οὗ συγγραφεὺς τῆ Μοσάρεκ λέγει, ὅτι τὸ μικρὸν Κορκάντζ εἶναι πόλις κειμένη πλησίον τῆ μεγάλης Κορκάντζ, ἀπέχουσα τέττε δέκα μίλια, καὶ ἑνομαζομένη παρὰ τοῖς Ἀραψίν Ἀλτζορτζανιά, καὶ κειμένη κατὰ δυτμὰς τῆ Τζιχηνίε.

Καδ] ὑπῆρχε τοπάλαι μητρόπολις Χορασμίας, κειμένη κατ' ἀνατολάς τῆ Τζιχηνίε. Οὗ συγγραφεὺς τῆ Κανίνος λέγει, ὅτι ὑπάρχει ἡ ἐξωτάτη τῆς Χορασμίας χώρα, κειμένη κατ' ἀνατολάς τῆ Τζιχηνίε, καὶ ἀπέχει κατὰ τὴν συγγραφέα τῆ Ἀζιθὴ ἀπὸ τῆ νέε χωρίε ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν Τέρκων πεντήκοντα παρασάγγας, καὶ αἱ ἐπισημότεραι τῆς Χορασμίας πόλεις εἶναι αἱ πόλεις Καδ, Κορκανιά, Χαζάρ Ἀσπ.

* Ἀντὶ τῆ ἀπίαντι Ἀραβικῆ كركان ἀντι-
 ουσκέτω ὁ εὐμενῆς ἀναγνώστης كركان . Ἐν δὲ τοῖς πρί-
 ναξί τῆς Χορασμίας καὶ Μασουραλανάχης ἀντὶ τῆ ἀραβικῆ ἀ-
 ριθμῆ ح = 8 ἐννοεῖσθω τὸ μηδενικὸν σημεῖον, ὅτι ἡμάζετται.

قال في اللباب وزمخشري قرية كبيرة من قري خوارزم
منها ابو القاسم محمود الزمخشري الامام المشهور قال
وله مع تصانيفه المشهورة ديوان شعر .

قال في الانساب ويقال لهزار اسب بالفارسية هزار
اسب، قال وهي قلعة حصينة بخوارزم قال في العزيري
وهي في قري جيحون ومن مدينة هزار اسب الي مدينة
كاث ستة فراسخ .

ودرمان اخر حدود خوارزم الي جهة نهر قال في
العزيري وبينها وبين هزار اسب اربعة وعشرون فرسخاً
قال ومدينة درمان من اول اعمال خوارزم .
من اللباب فربر بلدة علي طرف جيحون مما يلي بخارا
من القانون وفربر المعبر من بلاد ما وراء النهر الي خراسان
قال ابن حوقل هي من اعمال بخارا وهي خصبة قريبة
من جيحون ولها قري عامرة وقد ضمها الي خوارزم
تنبيهاً للمجدول .

Ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀλμπαμπ λέγει, ὅτι τὸ Ζαμασχαρ εἶναι χωρίον μέγιστον τῶν χωρίων τῆς Χορασμίας, ἐν ᾧ ἐγεννήθη ὁ περιβήτορος ἱεράρχης (Γ'μάμης) Ἀ'πυλκάσσμ Μεχμέτης ὁ Ζαμασχαρταῖος, ὅσις πρὸς τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ περιφήμοις συγγράμμασι συνέγραψε καὶ σύνταγμα πομπικῆν.

Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἰνσάπ τὸ Καζάρ Ἀ'σπ ὀνομάζεται περὶ τὴν Καζάρ Ἀ'σφ, καὶ ὑπάρχει Φερίου ὠχυρωμένον τῆς Χορασμίας, κείμενον κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀ'ζιζή κατὰ δυσμαῖς τῆ Τζιχνίε, καὶ ἀπέχον ἀπὸ τῆς πόλεως Κὰθ ἑπτὰ παρασάγγας.

Τὸ Δαραάν ὑπάρχει τὸ ὑστατον τῶν συνήρων τῆς Χορασμίας πρὸς τὸ μέρος τῆ Μαρε, καὶ ἀπέχει κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀ'ζιζή ἀπὸ τῆ Καζάρ Ἀ'σπ εικοσιτέσσαρας παρασάγγας, καὶ ἡ πόλις τῆ Δαραάν εἶναι ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπικρατειῶν τῆς Χορασμίας.

Τὸ Φαράπρι ὑπάρχει κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀ'λμπαμπ χώρα κειμένη κατὰ τὴν πλευρὰν τῆ Τζιχνίου τὴν ἐγγὺς τῇ Μποχάρα, διὰ τῆς ὁποίας διαβαίνομεν, καθὼς λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Κανόνος, ἀπὸ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν πέραν τῆ ποταμῆ Ὄξε πρὸς τὸ Χορασάν· ὑπάρχει δὲ αὕτη ἡ χώρα κατὰ τὸν ἔμπν Χακκάλ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς Μποχάρας, εὐκαρπος, κειμένη πλησίον τῆ Τζιχνίε, καὶ ἔχουσα χωρία κατοικισμένα· προσάπτομεν δὲ ἡμεῖς αὐτὴν ἐν τῇ Χορασμίᾳ πρὸς ἀπαρτισμὸν καὶ συμπλήρωσιν τῆ πίνακος.

السادس والعشرون من الاقاليم العرفية
وهو بلاد ما وراء النهر

ذكر ما وراء النهر وما اضيف اليها
من بلاد تركستان

قال ياقوت في المشترك توران بضم المثناة من فوق وسكون الواو وثم راء المهملة والفاء ونون قال وهو اسم لمجموع ما وراء النهر وهي بلاد الهياطلة والذي ظهر لنا في تحديد ما وراء النهر انه يحيط بها من جهة الغرب حدود خوارزم ومن الجنوب نهر جيحون من لدن بدخسان الي ان يتصل بحدود خوارزم فان جيحون في الجملة يجري من الشرق الي الغرب ^١ وان كان يعرض ^٢ فيه عطفان تجري جنوباً مرة وشمالاً اخرى واما حدود ما وراء النهر من الشرق والشمال فلم يتضح لي قال ابن حوقل ورساتيف تكارا تزيد علي خمسة عشر رستاقي جميعها داخل الحايط المبني علي بلادها ولها خارج الحايط ايضاً عدة مدن منها فبر وغيرها واقرب جبل

١) Η εν Ο'ξωρία εκδοσις γράφει من الشرق الي الغرب
Α' α' εν γ' γράφει κατά τον κώδικα ως αντήρου.

Τὸ εἰκοσὸν ἕκτον ἐκ τῶν γνωστῶν κλιμάτων, ὅπερ ἐστὶν ἡ γῆ τῆς
Μαουαραλνάχρης.

Περιγραφή Μαουαραλνάχρης καὶ τῶν αὐτῇ παρακειμένων
ἐπαρχιῶν τῆς Τερκεζάνης.

Γακῆτος, ὁ συγγραφεὺς τῆ Μοσάρεκ, λέγει, ὅτι Τερζάν
(τὸ ὄπῳον ἀναγινώσκειται ἔτσι 3) ἐπονομάζεται
ὅλη ἡ Μαουαραλνάχρη, ἢ γὰρ αἱ ἐπαρχίαι Ἀλχαϊατελάχ.
Ἡ Μαουαραλνάχρη συνορεύει, ὅσον ἡμεῖς οἴδαμεν, κατὰ
μὲν δυτικὰς μὲ τὴν Χορασμίαν, κατὰ δὲ νότον μὲ τὴν πο-
ταμὴν Τζιχάνιον ἀπὸ Βαδαχσάν ἕως τῶν περάτων τῆς Χορασ-
μίας, ἐπειδὴ ὁ Τζιχάνιος, ὡς ἐπιτοπολὺ, ῥέει ἀπ' ἀνατο-
λῆς πρὸς δύσιν, μ' ἔχον ὅτι συμβαίνειν ἐν αὐτῷ καμπυ-
λότητες ῥέειν πρὸς μὲν νοτίως, πρὸς δὲ ἀρκτικῶς. Τὰ δὲ
σύνορα τῆς Μαουαραλνάχρης, τὰ κατὰ ἀνατολὴν καὶ ἀρκ-
τεν, εἶναι ἡμῖν ἄγνωστα. Ὁ ἔμπν Χαγκάλ λέγει, ὅτι τῆς
Μποχάρας αἱ κωμοπόλεις ὑπάρχει πλεον τῶν δεκαπέντε,
πᾶσαι ἐντὸς τῆ τείχους τῆ περιέχοντος τὰς ἐπαρχίας αὐ-
τῆς· ἔξω δὲ τῆ τείχους ὑπάρχει πρὸς ἑπτὰ καὶ πολλαὶ πόλεις
αὐτῆς, ὅν Φαράπρ, καὶ ἄλλαι· τὸ δὲ πλησιέστατον τῆς

2) Ἐξέτι λέγειν κατὰ τὰς κανόνας τῆς Ἀραβικῆς δια-
λέκτου καὶ ضَرْحٌ ὡς ἔχει ἐν τῇ κατὰ τὴν Οἰωνίαν ἐκδόσει.

3) Αἱ σιγμαί, ὅπου ἂν ὑπάρχωσι, δηλοῦσι ὅτι ὁ συγγρα-
φεὺς ἐν τῇ ἀραβικῇ κειμένῳ δεικνύει τὸ πῶς ἀναγνωσέον εἶναι
δεῖ τὴν προσηγυμένην λέξιν, τὴ δὲ πρὸν παρὰ μὲν τοῖς Ἀραβίω,
ὡς μὴ ἔχουσι φωνήεντα, ἀναγκαιότατον, παρ' ἡμῖν δὲ περιττόν.

الي بخارا يسي وركه ولبخارا خارج الحايط ملاحات
 وحطب بخارا من البساتين وما يحمل ¹⁾ اليها من
 المغاوز مثل حطب الغضا والطرفاء وارضى بخارا مغيض
 عليها ²⁾ ماء السعد ويتصل بخارا السعد من شرقها
 قال في اللباب وزوش بضم الزاء المعجمة ثم واو وشين
 معجمة وهي قرية من قري بخارا والنسبة اليها زوشي •
 ومن بلاد ما وراء النهر كبونجكت من اللباب
 بفتح الكاف وضم الباء الموحدة وسكون الواو وفتح
 الدال المعجمة وسكون النون وفتح الجيم والكاف
 وفي اخرها ثا مثلثة قال في اللباب وكبونجكت
 مدينة من مدن سمرقند نسب اليها جماعة من اهل العلم
 قال ابن حوقل وهو رستاق مشتبك القري والاشجار
 ومدينة كبونجكت علي نهر رستاق وهو شمالي
 السعد •

ومن مدن ما وراء النهر نور من اللباب بضم النون
 وسكون الواو وفي اخرها راء مهمله قال وفي بليدة بين
 بخارا وسمرقند عند جبل بها زيارات ومشاهد تزار والنسبة
 اليها نوركي •

1) Η έν Ο'ξωνία έκδοσις γράφει بجلب , ἀλλ' ἐγὼ γρά-
 φω κατὰ τὸν κώδικα بحمل . Σημείωσαι δὲ , ὅτι τὸ μὲν جلب

Μποχάρας βενὸν ὀνομάζεται Οὐαρκάχ. Ἐξω τῆ τείχους τῆς Μποχάρας ὑπάρχουσι πολλοὶ τόποι τερπνοὶ καὶ εὐφρέσυνοι. Τὸ ξύλον τῆς Μποχάρας μετακομίζεται ἀπὸ τὰς κήπας, ἢ ἀπὸ τὰς ἐρήμους, π. χ. τὸ ξύλον Ἀ'λγαδδὰ καὶ Ἀ'λταρ-Φᾶ 3)· καὶ οἱ ἄγροὶ αὐτῆς καταβρέχονται ἀπὸ τὰ ὕδατα τῆ Ἀ'λσογδ, ὅσιν ἐνοῦται μὰ τὴν Μποχάραν κατὰ τὸ δυτικὸν αὐτῆς μέρος. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀ'λμπαμπ τὸ Ζῆσχ εἶναι μία τῶν κωμοπόλεων τῆς Μποχάρας, ἐξ ἧ ἢ παρονομασία Ζῆσχη (ὁ ἐκ τῆ Ζῆσχ).

Καπυδαντζακὰθ καίται ἐν τῇ γῆ τῆς Μαουαραλνάχρης καὶ ὑπάρχει κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀ'λμπαμπ τῆς Σαμαρακάνδης πόλις, ὅθεν προέκυψαν πολλοὶ σοφοὶ ἄνδρες. Κατὰ τὸν ἔμπν Χακκάλ ὑπάρχει χώρα εὐπορεῖται κωμῶν καὶ δένδρων, καὶ ἡ πόλις τοῦ Καπυδαντζακὰθ καίται κατὰ νότον τῆς χώρας, καὶ αὕτη κατ' ἀνατολὰς τῆς Σεγδιανῆς.

Νοῦρ ὑπάρχει πόλις τῆς Μαουαραλνάχρης· κατὰ δὲ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀ'λμπαμπ μικρὰ πόλις μεταξὺ Μποχάρας καὶ Σαμαρακάνδης ἔμακρὰν τῆ Βουνοῦ, καὶ ἔχει τόπος ἱερῆς, εἰς ἧς ἔρχονται οἱ ἄνθρωποι χάριν εὐλαβείας. Ἡ δὲ παρονομασία ποιεῖ Νερη (ἦτοι ὁ ἐκ τῆ Νερ).

σημαίνει κυρίως μετακομίζωτι ἀπὸ τόπου εἰς τόπον ἐπὶ πωλη-
σει, εἶον κτήνη, θύλας κτ. τὸ δὲ جال, φέρω, βασάζωτι ἐπὶ
τῶν ἄμων κτ. ὅθεν καὶ ἡ παρὰ Τέρκοις εὐχρηστος λέξις جمال
(χαμὰλ) ἦτοι φορτοβασάκτης.

2) Ἡ ἔννοια ἀπαιτεῖ, μοὶ φαίνεται, ἐσταῦθα τὴν λέξιν
فيلس, ὅτι ἀπῶς εἶναι σολοικισμὸς, μ' ὄλον ὅτι δὲν εὐρύσι
τοῦτον ἔτε ἐν τῇ κἀδηκι, ἔτε ἐν τῇ κατὰ τὴν Ο'ξωνίαν ἐκδό-
σει. Οἱ ἐγκρατεῖς τῆς Ἀραβικῆς διαλέκτου κρινέτωσαν, ἂν
δεθῶς ἢ ἡμαρτημένως κρινῶ.

3) Tamarix λατινισί.

ذكر شي من المسافات

من سمرقند الي خجنده سبع مراحل ومن خجنده الي الشاش اربع مراحل ومن مضافات سمرقند سعد سمرقند وهو احد منتزهات الدنيا وهي سعد سمرقند وغوطة دمشق ونهر الابلة عند البصرة وشعب بوان بفارس قال ابن حوقل وسعد سمرقند بها وراء النهر وهو انزه الاربع المذكورات قال لان وادي السعد من حد بخارا ممتد الي حد البتم نحو مسيرة ثمانية ايام وهو مشتمك الخضرة والمساتين لا ينقطع ذلك في موضع منه وقد حفت تلك المساتين بالانهار الدايم جريها ومن وراء الخضرة في الجانبين مزارع ومن وراء المزارع مراعي السوايم قال وهي ازكي بلاد الله واحسنها اشجاراً قال وسمرقند علي وادي السعد واول وادي السعد عن سمرقند علي اكثر من عشرين فرسخاً فاذا جاوز وادي السعد سمرقند درحاتين يتشعب فيكون منه نهر يسمي نهرقي وهو قلب السعد ثم يتشعب من نهرقي انهار لا تحصى ويتشعب بعد نهرقي من وادي السعد انهار علي امتداده بحمد كل بلدة ورستاف حتي ينتهي الي حد بخارا قال ابن حوقل ومياد سمرقند والسعد وبخارا اصلها من جبال البتم •

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΙΝΩΝ ΔΙΑΣΤΗΜΑΤΩΝ.

Ἀπὸ Σαμαρακανάνδης ἕως Χοτζανδά ὑπάρχουσιν ἑπτὰ φαθμοί, ἀπὸ δὲ Χοτζανδά ἕως Ἀλσαόχ τέσσαρες φαθμοί. Ἡ Σόγδη, ἐκ τῶν ἀνηκόντων τῇ Σαμαρακανάνδῃ ἐπαρχίῳν, ὑπάρχει μίᾳ τῶν τερπνοτάτων τῆς οἰκουμένης τόπων, οἷοι ἡ Σόγδη τῆς Σαμαρακανάνδης, Γαυδά Δαμασκῦ, Νάχρ Ἀλαμπλάᾳ πλησίον Ἀλμπάσρας, καὶ Σχάσιπ Μποουάν ἐν Περσίᾳ. Κατὰ ἔμπν Χαγκάιλ ἡ Σόγδη κεῖται ἐν τῇ Μαουαργαλνάχρῃ, καὶ ὑπάρχει ἡ τερπνοτάτη τῶν ἄνω ρηθέντων τεσσάρων τόπων· ἐπειδὴ ὁ ἐν τῇ πεδιάδι ποταμὸς τῆς Σόγδης ἐκτεινόμενος ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Μποχάρας ἄχει τοῦ Ἀλμπότομ εἶναι ὡς ἑγγίσα ἐκτὼ ἡμερῶν ὁδοιπορείας, καὶ εὐπορεῖ λιμῶνων καὶ κήπων συνεχῶν περικυκλωμένων ἀπὸ ποταμῶν ἀειφόρων· μετὰ δὲ τῆς λιμῶνας, ἐν ἀμφοῖν τοῖν ὄχθοιν (τῷ ποταμῷ) εἶναι ἄρβυραι, καὶ μετὰ ταύτας, νομαὶ βοσκημάτων· περὶ τὸς δὲ τῶν ἔχει καὶ δένδρα ἀραΐα καὶ καλά, οἷα ἐδαμῷ τῆς οἰκουμένης. Ἡ Σαμαρακανάνδη κεῖται ἐπὶ τοῦ ποταμὸν τῆς Σόγδης, τῷ ὁποίῳ ἡ ἀρχὴ ἀπέχει τῆς Σαμαρακανάνδης ὑπὲρ τῆς εἰκοσι παρασάγγας· ὅτε δὲ ὁ ποταμὸς ρεῖσῃ ὡς δύο φαθμοὶ ἀπὸ τῆς Σαμαρακανάνδης, διαιρεῖται πρῶτον μὲν εἰς τὸν ὀνομαζόμενον ποταμὸν Καΐ, ὅστις εἶναι τὸ κέντρον τῆς Σόγδης καὶ διαιρεῖται εἰς ἑτέρας ῥύακας ὑπεραρίθμους, ἔπειτα δὲ εἰς ἄλλους ποταμῶν δι' ὅλα τῷ μήκει ἐν τοῖς συνόροις ἐκάστης πόλεως καὶ χώρας, ἕως ἂν καταντῶν εἰς τὰ σύνορα τῆς Μποχάρας. Ταῦτα δὲ ὕδατα τῆς Σαμαρακανάνδης, Σόγδης καὶ Μποχάρας πηγάζουσι κατὰ τὸν ἔμπν Χαγκάιλ ἀπὸ τὰ ὄρη τῷ Ἀλμπότομ.

ومن كور ما وراء النهر كورة البتم وهي كورة ذات جبال شاهقة منيعة والغالب عليها شدة البرد وبها قري اهلة قال ابن جوقل وفي جبل من بعض جبال البتم غار ويستوثق من ابوابه وكواه فيجتمع في ذلك البيت من الغار بخار يشبه النار بالليل والدخان بالنهار ويتلبد ذلك البخار وهو النوشادر ولا يتبها لاحد ان يدخل ذلك البيت الا ان يلبس لبوداً ويربطها ويدخل بسرعة ويأخذ من النوشادر قال وهذا البخار ينتقل من مكان الي مكان فيحفر عليه حتي يظهر واذا لم يكن عليه البيت ليمنع البخار من التعرف لم يضر من قاربه *

ومن عمل سمرقند وفوقها خاوص قال في اللباب هي بخاء معجمة والف وضم الواو وفي اخرها صاد مهملة قال وفي بليدة فوق سمرقند قال ابن خرداذبه ومن خاوص الي رامين في مغارة سبعة فراسخ ومن خاوص ايضاً الي خوشكت في مغارة تسعة فراسخ وخوشكت علي شط نهر الشاش *

ومن اشهر كور ما وراء النهر الصغد قال في اللباب بضم السين المهملة وسكون الغين المعجمة وفي الاخر نال مهملة قال ويقال الصغد بالصاد ايضاً وهو احد منتزهات

Τὸ Ἀλμπότομ εἶναι μία τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Μαουαρε-
αλνάχρης, περιέχουσα ὑψηλὰ καὶ κρημνώδη ὄρη ψυχρότα-
τα, καὶ ὀλίγας τινὰς κωμοπόλεις. Διηγεῖται ὁ ἔμπν Χαυ-
κάλ, ὅτι εἰς ἓν τῶν βουνῶν τῆ Ἀλμπότομ ὑπάρχει σπή-
λαιον, ἐν τῷ ὁποίῳ, κλεισμένων τῶν θυρῶν καὶ ὀπῶν, συνά-
γεται αἰμῶς, ὅσιν κατ' ὀλίγον πυκνεῖται, νυκτὸς μὲν ὁμοι-
άζων τὸ πῦρ, ἐν ἡμέρᾳ δὲ τὸν καπνόν· ἔτος δὲ ὑπάρχει
τὸ ἀμμωνιακὸν ἄλας 1)· καὶ εὐδαίς ἐμπορεῖ νὰ ἔμβῃ εἰς
ἐκεῖνο τὸ σπήλαιον ἀβλαβῶς, πλην εἰάν ἐνδυσθῆ φορέματος
παχέα καὶ σφικτὰ, καὶ ἔτως ἐμβαίνων ταχέως λάβῃ ἀπὸ
τὸ ῥηθὲν ἀμμωνιακὸν ἄλας. Ὁ αἰμῶς κινεῖται ἀπὸ τύπη
εἰς τόπον, δι' ὃ καὶ σκάπτουσιν, ἕως οὗ φανῆ· καὶ ὅτε δὲν ὑπάρ-
χει τὸ δοχεῖον 2) ἐμποδίζον τοῦ αἰμοῦ τὴν διαίρεσιν, ὁ
προσερχόμενος μένει ἀβλαπτος.

Ἄνω δὲ τῆς Σαμαρακανάδης ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ αὐτῆς
ὑπάρχει τὸ Χάβος κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλμ-
πάμπ πέλις μικρὰ ἄνω τῆς Σαμαρακανάδης. Κατὰ ἔμπν Χορ-
δαζαμπάχιον τὸ Χάβος ἀπέχει ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀπὸ μὲν Ῥαμὴν
ἑπτὰ παρασάγγας, ἀπὸ δὲ Χωσκὰτ ἑνὴν παρασάγγας·
τὸ δὲ Χωσκὰτ κεῖται ἐπὶ τὴν ὄχθην τῆ ποταμῆ Ἀλσάτχ.

Ἐκ τῶν ἐπισήμων ἐπαρχιῶν τῆς Μαουαρεαλνάχρης
ὑπάρχει Ἀλτόγδ, εἰς τῶν τεσσάρων τερπουτά-
των τόπων τῆς εἰκνένης, περὶ ὧν ἔγινε μνεία. Πρωτίτη δὲ τῆ
Ἀλσάτχ πέλις ὑπάρχει κατὰ τὸν ἔμπν Χαυκάλ Ἀλδαβυστιὰ
ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς Μποχάρας, εἶτα δὲ Ἀρπεντζάν,

1) Νισάδης ἀραβισί.

2) Ὁ συγγραφεὺς λέγει ὠρισμένως البيت ὁ οἶκος, δο-
χεῖόν τι, τὸ ὁποῖον ἐκεῖ μεταχειρίζονται πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ
αμμωνιακοῦ πνεύματος.

الدنيا الاربع وقد تقدم (١) ذكرها قال ابن حوقل واول
مدن السغد الدبوسيه من اعمال بخارا ثم اربنجن ثم
الكشانيه واشتبخن وسمرقند وهي قصبة السغد ووادي
السغد يمتد شرقاً وغرباً ومن قري السغد خشوفغن قال
في اللباب وخشوفغن بضم الخاء والشين المعجمتين
وفتح الفاء وسكون الغين المعجمة وفي اخرها نون قال
وهي قرية من قري السغد كبيرة كثيرة الخير وهي
الان يقال لها راس القنطره .

ومن نواحي ترمذ صرمنجان قال في اللباب بفتح
الصاد وسكون الراء المهلتين وفتح الميم وسكون
النون وجيم والفاء ونون قال وهي ناحية من نواحي
ترمذ يقال لها بالعجمية جرمنكان .

ومن بلاد ما وراء النهر ودار من الانساب بفتح
الواو والذال المعجمة وفي اخرها راء مهملة قال وودار
بلدة كبيرة بها حصن وجامع وهي علي اربعة فراسخ من
سمرقند قال خرجت اليها للساع من خطيها وبست
عنده ليلة بها .

ومنها بزده من كتاب الاطوال انها حيث الطول
قطله والعرض احمه من اللباب بفتح الباء السرجدة

ἔπειτα Ἀλκασχανιά, Ἀστιχάν, καὶ Σαμαρακάνδη ἐμπιεῖον τοῦ Ἀλσόγδ. Οἱ αὐλῶν *) τῆ Ἀλσόγδ ἐκτείνεται κατὰ ἀνατολὰς καὶ δυσμᾶς. Ἐκ δὲ τῶν κοινοπόλεων τῆ Ἀλσόγδ ὑπάρχει τὸ Χοστφάγν συναριθμῶμενον κατὰ τὴν συγγραφέα τῆ Ἀλλεμπάμπ μεταξὺ τῶν μεγίστων τῆ Ἀλσόγδ κοινοπόλεων, καὶ εὐπορῶν πολλῶν ἀγαθῶν ὀνομάζεται δὲ ταυῦν εἰς Ἀλκινδαραῖ **).

Σαρμαντζάν ὑπάρχει εἰς ἓκ τῶν τόπων τῆ Ταρμεδ ὀνομαζόμενος περὶ τὴν Τζαρμανκάν.

Ἡ Οὐαδάρα, πόλις τῆς Μαουαραλνάχρης ὑπάρχει κατὰ τὴν συγγραφέα τῆ Γυσάπ μεγάλη, πρὸς χυσα Φρέριον καὶ ναῦν (υτζαμί), καὶ ἀπέχουσα τῆς Σαμαρακάνδης ὡς τέσσαρας παραστάγγας ὁ λέγει δὲ ὁ συγγραφεὺς ἤτως ἔλθων εἰς τὴν πόλιν ἐπ' ἀκροῦσθαι τῆ ἱεροκήρυκος, διενυκτέρευσα παρ' αὐτῶν.

Τὸ Βαζδάχ, καὶ αὐτὸ ἐν τῇ Μαουαραλνάχρη, ἔχει κατὰ τὴν συγγραφέα τῆ περὶ μηκῶν συγγράμματος (Ἀλφαράσιον) μήκος πρὸ μοιρῶν, λέξηκοςῶν, καὶ πλάτος λή μοι-

1) Ἡ ἐν Οἰωνία ἐκδοσις γράφει رذی , τὸ ἄποῦν ὅμως εἶναι προφανῆς ἀπ' αὐτῆ τῆ ἐκδότου, ὅστις ἐξέλαβεν ἀντὶ τῆς πέμπτης συζυγίας ἐκ τῆς τάξεως جذی τὴν πρώτην ἐκ τῆς τάξεως جذی .

*) دج ὀνομάζεται παρὰ τοῖς Ἀραβσι πεδιάς κειμένη μεταξὺ βουνῶν καὶ λίφων καὶ περιέχουσα ποταμὸν, πελάγεις δὲ καὶ αὐτὸς ὁ ποταμὸς καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ σημασίᾳ ἐκλαμβάνεται ἐνταῦθα ὁ αὐλῶν.

**) Ἦτοι κεφαλή γεφύρας.

وسكون الراء المعجمة ودال مهلة وما قال وبزده
قلعة حصينة علي ست فراسخ من نخشب .

ومن مدن ما وراء النهر مايرغ من اللباب بفتح
اليم وسكون الالف وسكون الثناة التخنية وفتح اليم
الثانية وسكون الراء المهلة وي اخرها عين معجمة قال
وي قرية كبيرة علي طريق بخارا من نواحي نخشب
ومايرغ ايضاً قرية سمرقند ومايرغ ايضاً موضع اخر علي
طرف جيحون .

ومن بلاد فرغانة مرغنان من اللباب يفتح اليم
وسكون الراء المهلة وكسر الغين المعجمة ونون والف
ونون ثانية وهي من مشاهير بلاد فرغانة قال ابن
حوقل وهي من نسا السفلي •

ومن تلك البلاد اندكان في المشترك يفتح
الهزة وسكون النون وضم الدال المهلة ثم كاف والف
ونون قال وهي قرية من أعمال فرغانة قال ابن حوقل
وتجبال فرغانة معادن الذهب والفضة وباحية نسا
العليا عيون زفت وفي تلك الجبال يخرج النفط والفيروزج
والحديد والصفرة والانك ولهم حجارة سود تحترق كما
يحترق الفحم يباع ثلث اوقار منها بدرهم وانا احترق
اشتد رماده ويستعمل •

ρων, μέ ἐξηκοσῶν· ὑπάρχει δὲ κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλμπάμπ Φρέριον ὄχυρον, ἀπέχον ἀπὸ τῆ Ναχσαπ ὡς ἑξ παρασάγγας.

Ἡ Μαϊμάργη ὑπάρχει μία τῶν πόλεων τῆς Μαουαράλναχρης. Ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀλμπάμπ λέγει ὅτι ἡ Μαϊμάργη ὑπάρχει χωρίον μέγα ἐν τῇ ὁδῷ τῆ ἀγύση εἰς Μποχάραν ἐκ τῶν τόπων τῆ Ναχσαπ, ἔτι δὲ χωρίον τῆς Σαμαρακάνδης, ὁμοίως δὲ καὶ τόπος ἕτερος πρὸς τὰς ἐκβολὰς τῆ Τζιχανίε.

Ἡ Μαργενάνη.... κεῖται ἐν τῇ Φαργανῇ, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλμπάμπ ὑπάρχει μία τῶν ἐπισήμων χωρίων τῆς Φαργανῆς. Κατὰ τὸν ἔμπν Χαγκάλ, ἀνήκει εἰς τὴν κάτω Νίσσαν.

Ἐν ταῖταις ταῖς ἐπαρχίαις ἀνήκει καὶ ἡ Ἀνδοκάνη ἡ ὁποία κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλμοστάρεκ ὑπάρχει χωρίον ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς Φαργανῆς. Ὁ ἔμπν Χαγκάλ λέγει, ὅτι ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς Φαργανῆς εὐρίσκονται μεταλλεῖα χρυσῆ καὶ ἀργύρεα, ἐν δὲ τῷ μέρει τῆς ἀνω Νίσσας ἀναπηγάσσεται πίσσα. Ἐν ἐκείνῃσι ὁμοίως τοῖς ὄρεσι τυγχάνουσι καὶ Νάφθα, Ἀλφιεζζάτζ *), σίδηρος, χαλκὸς καὶ μόλυβδος· ἔτι δὲ καὶ πέτραι μέλανες, αἱ ὁποῖαι καίουσιν ὡς οἱ ἀνθρακες, καὶ τῶν ὁποίων τρεῖς φέρτοι πωλῶνται μιᾶς δραχμῆς. Τούτων δὲ τῶν πετρῶν ἡ αἰθάλη (σάκκη) εἶναι καυσικωτάτη, καὶ ὅπως ἐν χρήσει παρὰ τοῖς ἐκεῖσε.

*) Lapis Turcois ἐνομάζεται λατινισί, περσισί δὲ سازمان φιεζζέ.

ومن فواحي ما وراء النهر خديسر من اللباب بضم
الخاء المعجمة وفتح الدال المهمله وسكون المثناة التحتية
وفتح السين المهمله وفي اخرها راء مهمله قال في اللباب
وخديسر ثغر من ثغور سمرقند من اعمال اسروشنه قال
ابن حوقل ورباط خديسر من الربط المشهورة .

ومن مدن ما وراء النهر بارسكث وهي من مدن
الشاش من اللباب بفتح الباء الموحدة وكسر الراء وسكون
السين المهملتين وفتح الكاف وفي اخرها ثاء مثلثة .

ومن مدن ما وراء النهر بدخكث وهي من بلاد
الشاش ر قيل من اشفيجاب من اللباب بضم الباء
الموحدة وفتح الدال المهمله وسكون الخاء المعجمة وفتح
الكاف وفي اخرها ثا مثلثة .

ومن تلك البلاد بسكت من اللباب بكسر الباء
الموحدة وسكون السين المهمله وفتح الكاف وفي اخرها
ثاء مثناة من فوقها قال وهي بلدة من بلاد الشاش
خرج منها جماعة من العلماء .

ومن مدن تلك البلاد خرشكت من اللباب بفتح
الخاء المعجمة والراء المهمله وسكون الشين المعجمة وفتح
الكاف وفي اخرها ثاء مثناة فوقية قال وهي من بلاد
الشاش .

Ἐν τῇ Μαουαράλνάχρη ἀνήκει τὸ Χοδάϊσαρ, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀ'λεμπάμπ ὑπάρχει εἰς ἕκ τῶν γενῶν τῆς Σαμαρακάνδης τέπων 1) ἐν τῇ ἐπικρατεῖα τῆ Ὄρσοχνα. Κατὰ τὸν ἔμπν Χαυκάλ τὸ ἐν τῷ προασειῷ χωρίον τῆ Ἀ'λχαΐσαρ ὑπάρχει περιφημότερον.

Ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Μαουαράλνάχρης συναριθμῆται κ' τὸ Μπαρσεκατ, μία τῶν πόλεων τῆ Ἀ'λσάσχ.

Ἐν ταῖς πόλεσι τῆς Μαουαράλνάχρης ὑπάρχει κ' τὸ Μπαδαχκάθ, μία τῶν πόλεων τοῦ Ἀ'λσάσχ, ἢ κατὰ τινὰς τοῦ Ἰσφιντζάπ.

Ἐν ταύταις ταῖς ἐπαρχίαις ἀνήκει καὶ τὸ Μπέσκατ μία τῶν πόλεων τῆ Ἀ'λσάσχ, ἔθεν προέκυψαν πολλοὶ σοφοὶ ἄνδρες.

Ἐκ τῶν πόλεων τέτων τῶν ἐπαρχιῶν ὑπάρχει κ' τὸ Χαρασκατ ἢ ὁποία, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀ'λεμπάμπ, ὑπάρχει ἐπαρχία τοῦ Ἀ'λσάσχ.

1) ἢ δὲ δυομάζεται παρὰ τοῖς Ἀ'ραβι, τόπος γενὸς μεταξὺ Βενῶν συνόμορος ἐχθρική τοπρ.

السادس والعشرون من الاقاليم العرفية
وهو بلاد ما وراء النهر

الاسماء	اسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم الحقيقي	الاقليم المسمى
		جهاج	بجيا	بجهاج	دقايق		
بُخارا	قانون	فر	ل	ل	ل	من قوامد ما وراء النهر	من الخامس
القرية الجديدة	اطوال	فر	ن	ل	ك		
وهي ينغي	رسم	فر	ك	ل	ن		
كنت	اطوال	فر	ل	مز	ح	من تركستان	من السادس
جند	قانون	فر	ل	مد	ح		
البيكراوس	اطوال	فر	مه	مز	ح	من تركستان	من السادس
	وقيل	فر	م	مجد	ل	من مدن بخارا داخل الحايط	من الخامس
	اطوال	فر	م	ل	ل		
	قانون	فر	ن	ل	ل		
بيكند	قانون	فر	ل	ل	ح	من بخارا داخل الحايط	من الخامس
	اطوال	فر	ن	ل	ح	من مدن بخارا داخل الحايط وقد خربت	

Π Ι Ν Α Ξ

των πέραν τῶ ποταμοῦ Σῶζα τόπων μετὰ τῆς Ἀζαβυθῆς αὐτῶν προφορᾶς.

بلاد ما وراء النهر مع ضبط اسماء امكانها

الاسماء	ضبط الاسماء
بخارا	من اللباب بضم الباء الموحدة وفتح الخاء المعجمة ثم الف وراء مهملة مفتوحة وفي اخرها الف .
القرية الجديدة وفي يعني كنت	ومعني يعني كنت القرية الجديدة وفي بفتح المثناة التحتية وسكون النون وكسر العين المعجمة وسكون الباء النائية وفتح الكاف وسكون النون وفي الاخر مثناة فوقية .
جند	من اللباب بفتح الجيم وسكون النون وفي اخرها دال مهملة .
الطواويس	من اللباب بفتح الطاء المهملة والواو وبعد الالف واو ثانية مكسورة ومثناة من تحتها ساكنة وفي اخرها سين مهملة .
بيكند	بفتح الباء الموحدة وسكون المثناة التحتية وفتح الكاف وسكون النون ثم دال مهملة في الاخر .
كرمينيه	من اللباب بفتح الكاف وسكون الراء المهملة وكسر الميم وسكون المثناة من تحتها ثم نون .
صبوسيه	من اللباب بفتح الدال المهملة وضم الباء الموحدة وسكون الواو وسين مهملة .
كشپ زفي نسف	وفي من اللباب بفتح النون وسكون الخاء وفتح الشين المعجمتين ثم باء موحدة .
كش	من المشترك بفتح الكاف ثم شين معجمة مسددة .
اشتبخن	من اللباب بكسر الالف وسكون الشين المعجمة وكسر المثناة من فوقها وسكون المثناة من تحت وفتح الخاء المعجمة ثم نون في الاخر .
سمرقند	بفتح السين المهملة والميم وسكون الراء المهملة وفتح القاف وسكون النون ثم دال مهملة .
كشانيه	من اللباب بضم الكاف وفتح الشين المعجمة ثم نون قبلها الف .
اربخن	من اللباب بفتح الالف وسكون الراء المهملة وكسر الباء الموحدة وسكون النون وفتح الجيم وفي الاخر نون .
تاراب وفي اطراز ومدينتها كندر	من المشترك بفتح الفاء والراء المهملة بين الالفين وفي اخرها باء موحدة .
زامين	من اللباب بفتح الراء المعجمة والفاء وكسر الميم وسكون المثناة من تحت ثم نون .
الفاش	من اللباب بشينين معجمتين بينهما الف .
بكت	من اللباب بكسر الباء الموحدة وسكون النون وفتح الكاف وفي اخرها تا مثلثة .
ابلاف	من المشترك بكسر الهزة وسكون المثناة من تحتها ثم لام الف وقات في الاخر .
اسغياپ	من اللباب بكسر الالف وسكون السين المهملة وكسر الفاء وسكون المثناة من تحت ثم جيم والفاء وباء موحدة .
اسرونده	من اللباب بضم الالف وسكون السين وضم الراء المهملتين وسكون الواو وفتح الشين المعجمة ثم نون قال في العزيزي واسم مدينة اسرونده بجانيكث .
طراز	من اللباب بفتح الطاء والراء المهملتين والفاء وراء معجمة .

Τὸ εἰκοστὸν ἔκτεν γνωστὸν κλίμα, ὅπερ ἔστιν οἱ τόποι
Μαουαραλνάχρης.

Ὄνοματα τόπων.	Ὄνοματα συγ- γραφῶν.	Μήκος		Πλά- τος		Ἀληθῆς κλίμα γνωστὸν κλίμα.
		μοι	ἔ	μοι	ἔ	
Μποχάρα.	Κανέν.	87	30	39	30	Ἐν τῷ ἔ κλί- ματι ἐκ τῶν μητροπόλεων Μαουαραλνά- χρης.
	Ἄτβαλ.	87	50	39	20	
	Πτολεμ.	87	20	37	50	
Ἀλκαρια ἄλτ- ζαδιὰ ο. ε. Γι- αγγι Κάντ (νέα κώμη).	Ἄτβαλ.	87	30	47	0	Ἐν τῷ ἔ ἐν Τερκεσάνη.
	Κανέν.	78	30	44	0	
Τζάνδ.	Ἄτβαλ.	87	45	47	0	Ἐν τῷ ἔ ἐν Τερκεσάνη.
	Ἄλλοι.			48	30	
Ἀλταουαβίς.	Ἄτβαλ.	87	40	39	30	Ἐν τῷ ἔ ἐκ τῶν πόλεων Μπο- χάρας ἐντὸς τῆ τείχους.
	Κανέν.	87	50	39	30	
Μπικάνδ.	Κανέν.	86	30	39	0	Ἐν τῷ ἔ ἐκ τῶν πόλεων Μπο- χάρας ἐντὸς τῆ τείχους ἤδη κατ- εσκάφη.
	Ἄτβαλ.	87	50			

الاسماء	اسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم الحقيقي	الاقليم العقري
		مهاج	يقاقه	درجة	دقائق		
كرمينية	اطوال قانون	فح فح	ح نه	لط لط	ل م	من الخامس	من مدن بخارا بينها وبين سمرقند
دبوسيه	اطوال قانون	فح فح	نه ح	لط لط	م ن	من الخامس	من مدن بخارا بينها وبين سمرقند
تخشاب وهي نسف	اطوال قانون	فح فح	م ح	لط لط	ح ن	من اول الخامس	من مدن ما وراء النهر
كش	اطوال قانون	فط فح	ل ي	لط لط	ل ن	من الخامس	من مدن ما وراء النهر
أشتيخن	اطوال قانون	فح ح	ل نه	لط لط	نه كه	من الخامس	من سغد سمرقند

Όνόματα τύπων.	Όνόματα συγγραφείων.	Μήκος		Πλάτος		Α'ληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοι	ε	μοι	ε	
Καρμανιά.	Α'τβαλ.	88	0	39	30	Ε'ν τῷ ε' έκ τῶν πόλεων Μποχάρας, μεταξύ αὐτῆς κ' Σαμαρακάνδης.
	Κανόν.	87	55	39	40	
Δαπεσιά.	Α'τβαλ.	88	55	39	40	Ε'ν τῷ ε' έκ τῶν πόλεων Μποχάρας, μεταξύ αὐτῆς κ' Σαμαρακάνδης.
	Κανόν.	88	0	39	50	
Ναχχάπ. ο. ε. Νασάφ.	Α'τβαλ.	88	40	39	0	Ε'ν ἀρχῇ τῷ ε' έκ τῶν πόλεων Μαουαραλνάχρης.
	Κανόν.	88	0	39	50	
Κιάσζ.	Α'τβαλ.	89	30	39	30	Ε'ν τῷ ε' έκ τῶν πόλεων Μαουαραλνάχρης.
	Κανόν.	88	10	39	50	
Α'σιχάν.	Α'τβαλ.	88	30	39	55	Ε'ν τῷ ε' ἐν Σόγδη Σαμαρακάνδης.
	Κανόν.	88	55	39	25	

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم الشمالي	الاقليم الجنوبي
		دخية	دخية	دخية	دخية		
سمرقند	اطوال قانون رسم	فط فم فط	ح ل ل	م ك ر	ح ل ل	من الخامس	من قواعد ما وراء النهر
كشافية	اطوال	فح	ك	ل ط	ن	من الخامس	من سغد سمرقند
اربنجن	اطوال	فح	كه	ل ط	ن	من الخامس	من سغد سمرقند
فاراب وهي اطارار ومدينتها كدر	اطوال قانون	فح	ل	م د	ح	من السادس	من بلاد الترك
رامين	اطوال قانون	فط فط	ح م	م م	ل ك	من الخامس	من اعمال اسروشنه
الشاش	بعضهم	فط	ي	م ب	ل	من السادس	مدينة واقليم وراء سيحون

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγγραφών.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοι	έ	μοι	έ	
Σαμαρκάνδ.	Άτβαλ.	89	0	40	0	Έν τῷ έ έκ τῶν
	Κανέν.	88	20	40	0	μητροπόλεων
	Πτολεμ.	89	30	37	30	Μαουαρχαλιχρης.
Κοχανιζ.	Άτβαλ.	88	20	39	50	Έν τῷ έ. έν Σόγδη Σαμαρακάνδης.
Άρπεντζάν.	Άτβαλ.	88	25	39	50	Έν τῷ έ έν Σόγδη Σαμαρακάνδης.
Φαράπ, τόποι, ὧν η πόλις Καδάρ.	Άτβαλ. Κανέν.	88	30	44	0	Έν τῷ έ. έν τῶν τόπων τῶν Τέρκων.
Ζαμίν.	Άτβαλ.	89	40	40	30	Έν τῷ έ έκ
	Κανέν.	89	0	40	20	τῶν ἐπικρατειῶν Οσμερσχανά.
Άλσάσχ.	Τινές.	89	10	42	30	Έν τῷ έ. πόλις η τόπος πέραν (τῆ ποταμῆ) Σιχανίς.

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم الحقيقي	الاقليم العمومي
		عقبات	عقبات	عقبات	عقبات		
بنكث	اطوال قانون	ص	ح	ما	ل	من الخامس	قضية الشاش اسم لكدورة وقيل بلد بنواحي بخارا
ايلاق	قانون	ف	ي	م	ل	من اخر الخامس	
اسفيجاب	اطوال قانون	ف	ن	م	ل	من اول السادس	من شعور الترك
اسروشند	اطوال رسم قانون	ص	ح	م	ل	من الخامس	من قواعد ما وراء النهر وراء سمرقند
طراز	اطوال قانون	ف	ن	م	ل	من السادس	علي حد بلاد الترك

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγγραφένων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γυνών κλίμα.
		μοί	έ	μοί	έ	
Πενκάθ.	Άτβαλ.	90	0	41	20	Έν τῷ έ. Κωμόπολις [Άλ. σάσχ.
	Κανέν.	89	10	42	30	
Ιάκ.	Κανέν.	89	10	43	20	Έν τέλει τῷ έ. ὄνομα χώρας, κατ' ἄλλοις δέ τόπος ἐν Μποχάρφ.
Έσφιτζάκ.	Άτβαλ.	89	50	43	35	Έν ἀρχῇ τῷ έ. ἐν τοῖς συνόροις τῶν Τέρκων.
	Κανέν.	89	20	43	30	
Όσρεχνά.	Άτβαλ.	90	0	40	0	Έν τῷ έ. ἐκ τῶν μητροπόλεων Μαουαράλναχρης πέραν Σαμαρακάνδης.
	Πτολεμ.	91	10	36	40	
	Κανέν.	89	30	39	30	
Ταράζ.	Άτβαλ.	89	50	44	25	Έν τῷ έ. ἐπὶ τὰ σύνορα τῆς Τυρκίας.
	Κανέν.	89	50	43	35	

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم الحقيقي	الاقليم المسمى
		درجة	دقائق	درجة	دقائق		
ساباط	اطوال	ف	ط	ن	ه	من الخامس	من عمل اسروشنه
شارج	اطوال قانون	ص	ل	مد	ح	من السادس	من بلاد طراز علي طرف سيحون
خجندة	اطوال قانون	ص	ل	ما	ك	من الخامس	من بلاد مضمومة الي فرغانه
شاوكت	اطوال	ص	ل	ما	ح	من الخامس	من بلاد الشاش
اسباكت	قياس كتاب	ص	ل	م	ح	من الخامس	من بلاد اسباكت
خوافند	اطوال	ص	ن	ر	ح	من الخامس	من فرغانه من نسا العليا

ΤΟΙΟΙ ΜΑΤΡΙΑΝΑΡΧΗΣ.

Όνοματα τόπων.	Όνοματα αυ- γερθετων.	Μηνος		Ετος	
		Ημε- ρας	Μηνος	Ετος	Ετος
Σαμνατ.	Αρβα.	39	55	40	20
Επιγραφαις Ο- ραγμα.	Εν τω ε. εν τη				
Συλαρι.	Αρβα.	90	30	44	0
Καριν.	Εν τω ε. εν	89	55	43	20
Ηορταδα.	Αρβα.	90	35	41	25
Καριν.	Εν τω ε. εν	90	0	40	50
Συκουακας.	Αρβα.	90	30	41	0
Ο τρ Κιυς αυγαφους.	Εν τω ε. εν	90	30	40	0
Οσμανικας.	Αρβα.	90	50	42	0
Κοουκκανο.	Αρβα.	90	50	42	0

Φαδρακων εν Νι-
σα τη αυω.

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم الحقيقي	الاقليم العملي
		حقيقه	حقيقه	حقيقه	حقيقه		
تنكت	اطوال وقيل	صا	ح	ح	ح	من الخامس	من مدن الشاش و هي قصبة ايلاق
انجيكنت	اطوال بعضهم	صا	ح	صا	ح	من الخامس	من بلاد فرغانه
كاسان	اطوال	صا	له	صا	له	من الخامس	بلدة وراء الشاش
بلاساغون	اطوال قانون	صا	له	صا	له	من السابع	من بلاد الترك
قرمند ¹⁾	اطوال ابن سعيد قانون	صا	ح	صا	له	من الرابع	من طرف سبخون

1) Αυτή η λέξις ἀναγινώσκεται διαφόρως, κατὰ τινὰς μὲν Ταρσιμὸν, κατ' ἄλλους δὲ Ταρσιμὸν, καὶ κατ' ἄλλους ἄλλοις, ὡς αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς λέγει **من اللباب مختلف فيها قيل**

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοτ	έ	μοτ	έ	
Τογκάτ.	Άτβαλ.	91	0	43	0	Έν τῷ έ. έκ τῶν πόλεων τῶ Άλσάσχ, κωμόπολις τῶ Ιλάκ.
	Άλοι.	89	0			
Αχοικιάθ.	Άτβαλ.	91	20	42	25	Έν τῷ έ. έν τῇ γῇ τῆς Φαραγανῆς.
	Ένιοι.	92	0	42	0	
Κασάν.	Άτβαλ.	91	35	42	55	Έν τῷ έ. πόλις πέραν Άλσάσχ.
Μπαλασαγάν.	Άτβαλ.	91	35	47	40	Έν τῷ ζ. έν γῇ Τέρκων.
	Κανόν.	91	50			
Τζεμεδ.	Άτβαλ.	91	15	37	35	Έν τῷ δ. έν τέλει τῶ ποτ. Σιχενίς έν Τοχαρσαγάνη.
	Ϊπν Σαίδ.	90	0	37	30	
	Κανόν.	91	55	37	35	

بفتح التا الثالث الحروف وقيل بضمها وقيل بكسرهما قال
 والمنداول على لسان اهلها بفتح التا وكسر الميم والمشهور
 في القديم جميعها وقيل بضم التا والميم اقول وبينهما راء
 مبنية ساكنة وفي اخرها دال معجمة.

الاسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم الاقليم	الاقليم الاقليم
	بجزم	دقائق	دقائق	دقائق		
واشجر	صبر	ح	لح	ل	من اخر الرابع	من بلاد ما وراء النهر
فرغانه	صبر	ح	عز	ك	من الخامس	فاحية عظيمة وراء الشاش ووراء سجدون وجيحون
دقبا	صبر كما	يه	م	يه	من الخامس	من فرغانه
ختلان	صبر	ك	لر	م	من الرابع	الختلان كورة بما وراء النهر
الصغانيان	صبر	م	لح	ن	من الخامس	كورة مفردة مما وراء النهر

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γγυωσον κλίμα.
		μοι	ξ	μοι	ξ	
Ουάστζερεδ.	Άτβαλ.	92	0	38	30	Έν τελει τῷ δ έν γῆ Μαουα-αλνάχρης.
Φαργαῶ.	Ένιοι.	92	0	42	20	Έν τῷ ε. μέ-γας τόπος πέ-ραν Άλσααχ πέραν τῶν ποτ. Σιχάν χ Τζι-χάν.
Κομπᾶ.	Άτβαλ.	92	15	43	15	Έν τῷ θ. έν Φαργαγανῆ.
	Κανέν.	91	50	42	50	
Άλουάαχ	έν Κανέν.			37	40	Έν τῷ δ'. Άλ-
Χοτολάν.	Άτβαλ.	92	20	37	40	χοτολάν τόπος Μαουααλνά-αχρης.
Άλσααγανιάν.	Κανέν.	92	40	38	50	Έν τῷ ε. τό-πος χωριστός έν Μαουααλνά-αρη.
	Άτβαλ.	90	30	43	0	

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم الحقيقي	الاقليم العمومي
		دقائق	دقائق	دقائق	دقائق		
شومان	اطوال قانون	صا	ن	لح	لا	من اذخر الرابع	من الصغابان
قاشغروي كاشغر	اطوال قانون	صو	ل	مد	ح	من السادس	قاعدة تركستان
ختن	اطوال قانون	ق	م	م	ح	من الخامس	اقصي تركستان
خان بالي	ابن سعيد بن محمد من الكجراير	قل	ح	له	كه	من الرابع	من اقاصي الشرف وعند بلاد الخطاي
قراقوم	ابن سعيد بن محمد من الكجراير	قبو	م	ل	لو	من الثالث	من اقاصي بلاد الترك الشرقية

Όνοματα τόπων.	Όνοματα συγγραφείων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοι	ξ	μοι	ξ	
Σχημάγ.	Άτβαλ.	91	30	38	20	Έν τῷ τῷ δ'.
	Κανόν.	92	50	37	20	έν γῇ Άλοαγα- νιάν.
Κασγάρ ο. ε. Κασγγάρ.	Άτβαλ.	96	30	44	0	Έν τῷ ε' μη-
	Κανόν.	95	25	47	0	τρόπολις Τερ- κεσάνης.
Χοτάν.	Άτβαλ.	107	0	42	0	Έν τῷ ε' πέ-
	Κανόν.	100	40	43	30	ρας Τυρκεσά- νης.
Χαν Μπάλικ.	Έμπν Σαϊδ.	144	0	35	25	Έν τῷ ε' έν
	Πίναξ Άλχα- ράϊρ.	124		46		έσχατη άνατο- λη πρὸς τῇ Χα- τῆ.
Καρὰ κόμ.	Έμπν Σαϊδ.	116	40	30	36	Έν τῷ γ' έν
	Πίναξ Άλχα- ράϊρ.	115	0	45	15	τῶν υἱάτων τῆς Ταρκίας άνα- τολικῶν τόπων.

الاصناف والاخبار العامة

قال ابن حوقل وبخارا مدينة خارجها نزه كثيرة البساتين قال وليس بتلك البلدان بلد اهلها احسن قياماً علي عبارة قراهم من اهل البخارا ويشتمل علي بخارا وعلي قراها ومزارعها سور واحد نحو اثنا عشر فرسخاً في مثلها ولبخارا كورة عظيمة تصاقب جبجون علي معبر خراسان ويتصل بها ساير السغد المنسوب الي سمرقند وهي ارض مستوية •

قال في القانون القرية الجديدة علي نهر يصب في بحيرة خوارزم قال ابن حوقل وينغي كنت بلد علي القرب من نهر الشاش وينغي كنت عن خوارزم علي اكثر من عشر مراحل وهي من فاراب علي عشرين مرحلة ومن كتاب الاطوال للفرس بين ينغي كنت وبين بخارا ٤٥ فرسخاً قال ابن حوقل والقرية الجديدة فيها المسلمون •

قال ابن حوقل وجند بليدة بالقرب من ينغي كنت وقال بي اللباب وجند بلدة من حدود الترك علي طرف سبحون خرج منها جماعة فضلا •

قال ابن حوقل والطواويس مدينة من مضافات بخارا وهي داخل الحايط الداير علي اهلالي بخارا

ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΙ ΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΑΙ.

Λέγει ὁ ἔμπν Χαυκαάλ, ὅτι ἔξω τῆς πόλεως Μποχάρας ὑπάρχουσι τόποι πρὸς εὐφροσύνην καὶ πολλὰ κῆποι, ἔτε μὴν εἰσκόσται ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις τόπος, τῷ ἑστίει οἱ κάττι-
κοι καταβάλλουσι τόσῃ ἐπιμέλειαν περὶ τὴν εὐπρέπειαν τῶν
κωμῶν, ἔσῃ οἱ τῆς Μποχάρας. Περιζωννύει δὲ τὴν Μπο-
χάραν, καὶ τὰς κώμας αὐτῆς καὶ τὰς ἀγροὺς, τεῖχος ἐν ᾧσεὶ
δώδεκα παρασαγγῶν. Ἡ Μποχίρα ἔχει μέγα χωρίον (νο-
μὸν) κείμενον παρὰ τῷ Τζιχενίῳ πρὸς τὴν ἐπὶ τὸ Χορασαὺν
ἀγροσάν, καὶ ἐνθάτι μετὰ τῷ λοιπῷ μέρει τῆς Σουγδισανῆς ἀνή-
κοντος εἰς τὴν Σαμαρακανδὴν, γῆ ἐπίπεδος καὶ ὁμαλή.

Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῷ Κανέν, Ἀλκαρια ἀλτζαδιδά
(ἦτοι νεάπολις) κεῖται ἐπὶ τὸν ποταμὸν, ὅτις ἐμβάλλει εἰς
τὴν λίμνην τῆς Χορασμίας. Ὁ ἔμπν Χαυκαάλ λέγει, ὅτι τὸ
Γιαγγὶ Κάντ ὑπάρχει τόπος πλησίον τῷ ποταμῷ τῷ Ἀλτασῶ,
ἀπέχων ἀπὸ μὲν τῆς Χορασμίας ὑπὲρ τῆς δέκα σαθμῆς,
ἀπὸ δὲ τῷ Φαράπ ὡς εἴκοσι. Λέγει ὁ Ἀλφάρας ἐν τῷ περὶ
μηκῶν βιβλίῳ, ὅτι μετὰ τῷ Γιαγγὶ Κάντ καὶ Μποχάρας ἀ-
ριθμῶνται εἴκοσι καὶ πέντε παρασαγγαί. Ἐν Ἀλκαρια τῇ
ἀλτζαδιδά (ἦτοι νεά πόλις) τυγχάνουσι κατὰ ἔμπν Χαυ-
καάλ Μααμεθανοί.

Τζάνδ ὑπάρχει, κατὰ τὸν ἔμπν Χαυκαάλ, μικρὰ πό-
λις πλησίον τῷ Γιαγγὶ Κάντ· κατὰ δὲ τὸν συγγραφέα τῷ
Ἀλεμπάμπ, πόλις ἐν τοῖς συνόροις τῶν Τέρκων πλησίον τῶν
ἐκβολῶν τῷ Σιχενίῳ, ὅθεν προέκυψαν ἄνδρες ἐπιφανεῖς.

Ἀλταουαβίς, κατὰ ἔμπν Χαυκαάλ, ὑπάρχει πόλις
ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς Μποχάρας ἐντὸς τῷ τεῖχος τῷ πε-
ριζωννύοντος τὰς ἐπικρατείας τῆς Μποχάρας, εὐποροῦσα

والطواويس كثيرة البساتين والماء الجاري اذا عبرت النهر وكانت بلدة كبيرة كثيرة العلماء خربت الان وقال في اللباب طواويس قرية من قري بخارا خرج منها جماعة من العلماء وقال ابن حوقل ايضاً في اكبر منبر بعمل بخارا قال ولها سوق يجتمع الناس اليه في كل سنة قال في العزيري ومن الدبوسية الي الطواويس اثنا عشر فرسخاً وبين الطواويس وبين بخارا سبعة فراسخ .

ام يضبط بيكند بالحروف بل رايتها بالنقط والشكل علي هذه الصورة * قال في اللباب ويكند من بلاد ما وراء النهر علي مرحلة من بخارا قال ابن حوقل باعني ان بها الف رباط ولها سور حصين ومسجد جامع قد تنوف في بنايه وزخرفة محرابه وليس بها وراء النهر محراب احسن منه وليس لها قري ولا عمل .

قال في اللباب وكرمينيه بلدة بين بخارا وبين سمرقند قال ابن حوقل وكرمينيه اكبر واعبر من

* بفتح الباء الموحدة وسكون المثناة التحتية وفتح الكاف وسكون النون ثم دال مهمله في الاخر.

1) Αγοράν ἐνταῦθα νοῦ τὸ παρὰ Τύρκους λεγόμενον παζάρ, Μπεζεσάν, ὅτι τῦτο δηλοῖ ἡ Ἀραβικὴ λέξις سوق.

2) Ναὸς ἐνοεῖται ἐνταῦθά τε καὶ ἀλλαχῆ τὸ λεγόμενον παρὰ τοῖς ἀνατολικοῖς ροσά (ντζαμι) ἀπλῶς, ἢ ἢ مسجد جامع (μιοστζιδ ντζαμι), ὅπου συνεκληθῆσονται οἱ τῦ Μωάμεθ

κήπων κ' ἰδάτων ρεόντων πέραν τῆ ποταμῷ· ὑπῆρχε δὲ τῆ πάλαι πόλις μεγάλη, ὅθεν προέκυψαν πολλοὶ σοφοί, νῦν δὲ κατηφαισιμένη. Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀλβμπάμπ, τὸ Ταουαβίς εἶναι τῆς Μποχάρας κώμη, ἔθεν προέκυψαν πολλοὶ λόγιοι. Λέγει δὲ προσέτι ὁ ἔμπν Χακκαάλ, ὅτι αὐτῆ ὑπάρχει μεγαλητέρα παρὰ τὸ Μιμπάρ ἐν τῇ τῆς Μποχάρας ἐπικρατεία, ἔχουσα ἀγορὰν 1), ἐν ἣ συνάγονται οἱ ἄνθρωποι κατ' ἔτος. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀζίζη τὸ Ἀλταουαβίς ἀπέχει ἀπὸ μὲν Ἀλδαπυσίας δώδεκα παρασσάγγας, ἀπὸ δὲ Μποχάρας ἐπτά παρασσάγγας.

Μπαϊκάνδ (τῆ ὁποίῃ ἡ μὲν ἀνάγνωσις ἐγκαταλιμπάνεται παρὰ ταῖς συγγραφεύσιν, ἡ δὲ γραφὴ ἀράθη παρ' ἐμῶ ὡς ἐνταῦθα) ὑπάρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλβμπάμπ, τόπος τῆς Μαουαραλνάχρης, ἀπέχουσα σαθμὸν ἓνα ἀπὸ τῆς Μποχάρας. Λέγει δὲ ὁ ἔμπν Χακκαάλ, ὅτι ὑπάρχουσιν, ὡς λέγουσιν, ἐν τῷ Μπαϊκάνδ χίλιαι σκοπιαί· ἔχει δὲ τεῖχος τερεν κ' ναὸν 2) ἱερὸν, θουμασὺν κατὰ τὴν κατασκευὴν κ' κατὰ τὴν εὐρέπειαν τῆ αὐτοῦ 3), οἷον εἶναι ὑπάρχει ἀραιότερον ἐν τῇ Μαουαραλνάχρη. Τὸ Μπαϊκάνδ ἔτε κώμας ἔχει, ἔτε ἐπικράτειαν.

Ἡ Καρμινυά, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλβμπάμπ, ὑπάρχει πόλις μετὰξὺ Μποχάρας κ' Σαμαρακάνδης. Ὁ δὲ ἔμπν Χακκαάλ λέγει, ὅτι ἡ Καρμινυά ὑπάρχει μεγαλητέρα

λατρευταὶ ἐν ἡμέρᾳ παρασκευῇ πρὸς προσκύνησιν· πλησίον δὲ τῆ τοιούτου ναῦ ὑπάρχει ὡς ἐπιτοπλεῖσιν سدراس, ἧτοι δημίσιον χολεῖον, καὶ ۵۱۲۰, ἧτοι νοσοκομεῖον· ἡ δὲ λέξις ντζαμὲ τυμολογεῖται κυρίως συναγωγὴ.

3) حراب ἧτοι αὐτοῦ ὑπάρχει παρὰ τοῖς τῷ Μαάμεθ λατρευταῖς ὁ τόπος, ὅπου ἰσάμενος ὁ ἱερεὺς μὲ τὸ πρῶτον πρὸς τὴν Μίκκαν εὐχεται.

الطواويس واكثر عدد واخصب ولكرمينيه قري كثيرة قال في العزيزي ومدينة كرمينيه بين الطواويس والدبوسية وهي عن الدبوسية علي مسافة خمسة فراسخ وعن الطواويس علي مسافة سبعة فراسخ قال وهي مدينة اهله تقارب في القدر الطواويس •

قال في اللباب والدبوسية بليدة بين بخارا وبين سمرقند قال ابن حوقل واما الدبوسية وارنجن فانها من جنوبي وادي السعد علي جادة طريق خراسان وليس للدبوسية رستاق ولا قري وهي اصغر من ارنجن قال في العزيزي والدبوسية مدينة اهله تقارب في القدر الطواويس ومن الدبوسية الي كشانده خمسة فراسخ •

ونخشب هو اسمها فلما عربت قيل لها نسف قال ابن حوقل وهي مدينة في مستو من الارض والجبال منها علي نحو مرحلتين ما يلي كش قال وبين نسف وبين جيمحون مفازة ولها نهر يجري في المدينة وهو مجتمع مياه كش وينقطع في بعض السنة والغالب علي خشب الخصب وقال المهامي خشب كثيرة الماء والثمار وهي بنية من اطراف بلاد ما وراء النهر قال في اللباب واقمت بنخشب قريب من شهرين وخرج منها في كل فن جماعة لا يحصون •

ἢ πολυανθρωποτέρα παρὰ τὴν πόλιν Ἀλταουαβίς, πολύσιτος ἢ καρποφόρος, ἢ εὐπερῆσα κωμῶν. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀΐζιῆ, ἡ πόλις Καρμινυὰ κεῖται μεταξύ Ἀλταουαβίς ἢ Δαπυσία, ἀπέχουσα ταύτης μὲν ὡς πέντε παραστάγγας, ἐκείνης δὲ ὡς ἑπτὰ, πόλις εὐανδρῶν καὶ ἰσομεγέθης τῇ πόλει Ἀλταουαβίς.

Ἡ Δαπυσία ὑπάρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλλεμπάμπ, πόλις μικρὰ μεταξύ Μποχάρας καὶ Σαμαρακάνδης. Λέγει ὁ ἔμπν Χαγκάλ, ἡ Δαπυσία ἢ Ἀρπεντζάν, ἀμφω κεῖνται πρὸς τὰ νότιον μέρος τῆ αὐλῶνος τῆς Σόγδης ἐπὶ τὴν πλατεῖαν τὴν ἀγυρταν εἰς τὸ Χορασάν· ἡ δὲ Δαπυσία μήτε χωρία ἔχει, μήτε κώμας, ἢ μικροτέρα παρὰ τὴν Ἀρπεντζάν. Λέγει δὲ ὁ τῆ Ἀΐζιῆ συγγραφεὺς, ἡ Δαπυσία ὑπάρχει πόλις κατασημμένη, ἰσομεγέθης τῇ πόλει Ἀλταουαβίς, ἢ ἀπέχουσα τῆς Κασχανιάς πέντε παραστάγγας.

Νάχσχαπ ἔτις ὀνομάζεται κυρίως, ἀραβιστὶ δὲ Νάσαφ. Λέγει ὁ ἔμπν Χαγκάλ, αὕτη ὑπάρχει πόλις ἐν ἐπιπέδῳ γῆ καίμηνῃ, τῆς ὁποίας τὰ ὄρη ἀπέχουσιν ὡς δύο ἡμερῶν ὁδὸν πρὸς τὸ Κάσχ· μεταξύ δὲ τῆ Νάσαφ ἢ Τζιχβνὶς κεῖται ἔρημος· ὁ δὲ εἰς τὴν πύλιν ῥέων ποταμὸς εἶναι συνάθροισις ῥευμάτων τῆ Κάσχ, ὅσις ξηραίνονται ἐν τινὶ τῆ ἐνιαυτῆ χεῖνῳ. Ὁ τόπος τῆ Νάχσχαπ θαυμάζεται μάλιστα διὰ τὴν εὐφορίαν. Λέγει ὁ Μωαλεβῆς, τὸ Νάχσχαπ ἔχει πολλὰ ὕδατα ἢ ὀπώρας, κτισμένον ἐν τοῖς συνόροις τῆς Μαουααραλνάχρης. Ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀλλεμπάμπ λέγει ἔτι· διέτριψα δύο σχεδὸν μῆνας ἐν Νάχσχαπ, ὅθεν προέκυψαν ἄνδρες ὑπεράριθμοι εἰς πᾶν εἶδος ἐπιστήμης ἔμπειροι.

قال ابن حوقل وكش مدينة وراء النهر وقدرها ثلث فرسخ في مثله وفي خصبة وفواكهها تدرك قبل فواكه غيرها من بلاد ما وراء النهر وفي مدينة قريبة من غوريه ولها نهران كبيران احدهما يسمى نهر القصارين والاخر نهر اشور ويجري علي شمالها وقال في المشترك وكش مدينة بما وراء النهر قرب نخشب وقال ابن حوقل طول عمل كش اربعة ايام في نحوها قال في العنزري ومدينة كش رستاق جليل من رساتيق سمرقند *

قال في اللباب واشتبخن قرية ولها عمل وفي بالسعد عن سمرقند علي سبعة فراسخ ومن قراها زار خرج منها ناس من اهل العلم قال ابن حوقل واشتبخن مدينة مفردة في العمل عن سمرقند ولها رساتيق وقرى وفي في غاية النزهة والخصب والاشجار والثمار وكثيرة البساتين والقرى والرياض والمنتزهات ولها مدينة وقهندز وربض وانهار مطرودة قال في العنزري وبين اشتبخن وبين كشانية خمسة فراسخ واشتبخن عن سمرقند علي مسيرة ثمانية فراسخ *

قال ابن حوقل وسمرقند مدينة علي جنوبي وادي السعد وفي قصبة السعد ومرفعة علي الوادي وحول سورها خندق عظيم ولها نهر يدخل الي المدينة علي

Τὸ Κάσχ, λέγει ὁ ἔμπν Χαβκαάλ, ὑπάρχει πόλις πέραν τῆ ποταμῆ (Τζιχβνίε), ὡσεὶ $\frac{2}{3}$ παρασαύγυε μεγάλη, καρποφόρος, τῆς ὁποίας οἱ καρποὶ ὠριμάζουσι πρωϊκίταρον παρά πάντας τῆς ἐν τῇ Μαουταραλνάχρη· ὑπάρχει δὲ πλησίον τῆς Γυριᾶς, καὶ ἔχει δύο ποταμοὺς μεγάλους, ἐξ ὧν ὁ μὲν ἐνομάζεται Ἀλκασαρήν, ὁ δὲ Ἀσχὺρ καὶ ῥέει ἀρκτικῶς αὐτῆς. Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Μοσάρεκ, Καχ ὑπάρχει πόλις Μαουταραλνάχρης πλησίον τῆ Νάχσχαπ. Ἡ ἐπικράτεια τῆ Κάσχ ὑπάρχει, κατὰ τὸν ἔμπν Χαβκαάλ, ὡσεὶ τεσσαρῶν ἡμερῶν τὸ μῆκος· ὑπάρχει δὲ ἐν τῇ πύλῃ Κάσχ, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀζιζή, χωρίον ἐν τῷ προαίτιῳ μεγαλοπρεπέτερον παρά τὰ ἐν Σαμαρακάνδη χωρία.

Ἀσιχάν ὑπάρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλεμπάμπ, κώμη ἐν Σόγδη, ἔχουσα ἐπικράτειαν, μακρὰν τῆς Σαμαρακάνδης ὡσεὶ ἑπτὰ παρασαύγυας, ἐκ τῆς ὁποίας τῶν κωμῶν ὑπάρχει τὸ Ζάρ, ἔθεν προέκυψαν ἄνδρες λόγιοι. Τὸ Ἀσιχάν, λέγει ὁ ἔμπν Χαβκαάλ, ὑπάρχει πόλις κατὰ τὴν ἐπικράτειαν χωριστῆ τῆς Σαμαρακάνδης· ἔχει δὲ προαίτια χωρία καὶ κώμας τερπνοτάτας, ἀγρὸς καρποφόρους, δένδρα, καρπῆς, πολλὰς κήπυς, χωρία, λειμῶνας, καὶ τόπυς τερπνοτάτης, ἐτι δὲ πόλιν καὶ ἀκρόπολιν, καὶ προαίτια, καὶ πολλὰς ποταμῆς. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀζιζή, τὸ Ἀσιχάν ἀπέχει ἀπὸ μὲν Κοτχανιᾶς πέντε παρασαύγυας, ἀπὸ δὲ Σαμαρακάνδης ὡσεὶ ὀκτὼ παρασαύγυων ὁδόν.

Λέγει ὁ ἔμπν Χαβκαάλ, ἡ Σαμαρακάνδη ὑπάρχει πόλις κατὰ νότον τοῦ αὐλῶνος τῆς Σόγδης καὶ ἐμπόριον αὐτῆς, αὐτισαμένη ὀλίγον ὑπεράνω τῆ αὐλῶνος· περὶ δὲ τὸ τεῖχος αὐτῆς μεγάλη τάφρος· ἐμβάινει δὲ εἰς τὴν πόλιν ποταμὸς διὰ τῆς τάφρου ἐπὶ σωλήνων μελυβδίνων, ὅτις ῥέει διὰ

حالات في الخندق وبمعمول بالرصاص وهو نهر جاهلي يسقي السوف بموضع يعرف براس الطاق قال ابن حوقل ورايت علي باب من ابواب سمرقند يسمي باب كاش صفحة من حديد وعليها كتيبة يزعم اهلها انها بالجمرية وان الباب من بنا تبع ملك الين وان من صنعا الي سمرقند الف فرسخ وان ذلك مكتوب من ايام تبع قال ثم وقعت فتنة بسمرقند في ايام مقامي بها واحترق الباب وذهبت الكتابة ثم اعاد محمد بن لقمان بن نصير بن احمد الساماني عمارة الباب ولم يعد الكتابة ويتصل بسمرقند جبل صغير يعرف بكوهك ومنه احجار البلد وسك المدينة مفروشة بالحجارة .

قال في اللباب وكشانية بلدة بنواحي سمرقند من بلاد السغد خرج منها جماعة من اهل العلم قال ابن حوقل واما الكشانية فانها امر مدن السغد وهي واشتيخن متقاربتان في الكبر غير ان قصة الكشانية اكبر وقراها اعظم وحدود رساتيق اشتيخن اكبر لان قري اشتيخن نحو خمس مراحل في عرض نحو مرحلة وقري الكشانية نحو مرحلتين في عرض نحو مرحلة وكلاهما في شمالي وادي السغد وقلب مدن السغد الكشانية .

τῆς ἀγορᾶς εἰς τόπον ἐνμαζόμενον Ἰὰς ὀλ Τάκ. Εἶδον, λέγει ὁ ἔμπν Χακκάλ, ἐπὶ πύλης τινὲς τῆς Σαμαρακάνδης, ὀνομαζομένης μπάμπ Καχ (πύλη Καχ), πλάκα σιδηρᾶν ἔχουσαν ἐπιγραφὴν, τὴν ὑποίαν οἱ κάτοικοι νομίζουσι γεγραμμένην Ὀμηρικῆ διαλέκτῳ¹⁾, καὶ λέγουσιν, ὅτι ἡ πύλη εἶναι κτίσμα Τομπάι βασιλέως τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, καὶ ὅτι ἀπὸ Σαναᾶ ἕως Σαμαρακάνδης ὑπάρχουσι χίλις παρατάγαι, καὶ ὅτι αὕτη μὲν ἡ ἐπιγραφὴ ἐγένετο ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆ Τομπάι, ἀλλὰ διὰ τὴν ἐν Σαμαρακάνδῃ συμβᾶσαν ἀποσάσιαν ἐν τῷ καιρῷ τῆς αὐτίσε διατριβῆς μου, ἡ πύλη κατεκρή και ἡ ἐπιγραφὴ ἠφανίσθη· εἶτα δὲ ἀνωρθώθη μὲν ἡ πύλη ὑπὸ τῆ Μωάμεθ μπέν Λοκμάου μπέν Νατίρ μπέν Ἀχμέτ Ἀλσαιμανῆ, ἀλλ' ἡ ἐπιγραφὴ ἔμεινε κατηφανισμένη. Πρὸς τῇ Σαμαρακάνδῃ κεῖται μικρὸν ὄρος ὀνομαζόμενον Κεχάκ, ἐκ τῆ ὑποῖς ἀνορύττονται οἱ λίθοι κούρ τῆ τύπη, καὶ αἱ πλατεῖαι τῆς πόλεως εἶναι λιθίσρωτοι.

Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀλεμπάμπ, ἡ Κοχανιά εἶναι πέλις ἐν τῇ γῇ τῆς Σαμαρακάνδης ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Σογδιανῆς, ὅθεν πολλοὶ λόγιοι προέκυψαν. Ἡ Κοχανιά, κατὰ ἔμπν Χακκάλ, εἶναι πολυανθρωπιτέρα παρὰ τὰς ἄλλας πόλεις τῆς Σογδιανῆς, καὶ χεδὸν ἰσομεγέθης τῷ Ἀσιχάν, πλὴν ὅτι ἡ μὲν κωμόπολις τῆς Κοχανιάς ὑπάρχει μεγαλητέρα, αἱ δὲ κᾶμαι καὶ τὰ σύνορα τῶν ἐν τῶν προαξείῳ χωρίων τῆ Ἀσιχάν μεγαλητέρα· διότι αἱ μὲν κᾶμαι τῆ Ἀσιχάν εἶναι πέντε σαθμῶν (τὸ μῆκος) καὶ ἐνὸς τὸ πλάτος, αἱ δὲ τῆς Κοχανιάς δύο σαθμῶν (τὸ μῆκος) καὶ ἐνὸς τὸ πλάτος. Ἀμφω δὲ αἱ πόλεις κεῖνται πρὸς τὸ βόρειον τῆ αὐλωνος τῆς Σογδης· ἡ δὲ Κοχανιά εἶναι ὁ ὀμφαλὸς τῶν πόλεων τῆς Σογδιανῆς.

1) Ὀμηρεῖται ὀνομάζεται φυλὴ παλαιὰ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἀπὸ τῆ ἀρχηγῆ αὐτῆς παρουρημαθῆσα.

قال في اللباب وارنجن بليدة من سعد سمرقند
قال وبعضهم يسقط الالف ويقول رنجن ولهذا
ذكرها في الالف وفي حرف الراء ايضاً وقال في حرف
الراء انه قد استولي علي ارنجن الخراب ونهبها صاحب
خوارزم •

قال ابن حوقل وفاراب اسم للإقليم ومقدار فاراب
في الطول والعرض اقل من يوم وهي ناحية لها غياض
ولها مزارع في غربي الوادي ووادي فاراب ياخذ من نهر
الشاش وقال في المشترك وفاراب ناحية وراء نهر
جيمون وقال في اللباب وفاراب مدينة فوق الشاش
قريبة من بلاشاغون قال واهل فاراب علي مذهب
الشافعي رضي الله عنه وقال ابن حوقل ايضاً ومن
مدن فاراب وسج وطولها فح وعرضها مد ك جماً
قال في كتاب الاطوال وقصة فاراب مدينة كدر •

قال في اللباب ويقال الزاهين بالجيم عوض النون
قال وهي بلدة بنواحي سمرقند من اعمال اسروشنه
يحمل منها الترنجيبين وينسب اليها جماعة قال ابن
حوقل وهي علي طريق فرغانه الي السغد ولها ماء جار
وبساتين وكروم ومزارع وماوهم نهر وهي مدينة ظهرها
جبال اسروشنه ووجهها الي صحرا الغزنه •

Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀ'λεμπάμπ, ἡ Ἀ'ρπεντζάν εἶναι μικρὰ πόλις τῆς Σαμαρακάνδης, καὶ κατὰ τινὰς ἀναγινώσκεται, ἀπὸ βελῆ τῆ α, Ῥαπεντζάν, καὶ διὰ τῆτο μνημονεύει ταύτης τῆς πόλεως ὁ συγγραφεὺς ἐν τῷ σοιχείῳ α καὶ ἐν τῷ β· ἐν δὲ τῷ β λέγει, ὅτι ἡ Ἀ'ρπεντζάν κατηφανίδη καὶ κατεπκάφη ὑπὸ τοῦ δεσπόζοντος τὴν Χορασμίαν.

Λέγει ὁ ἔμπν Χακκάλ, τὸ Φαράπ εἶναι ὄνομα τόπου, καὶ μέγα κατὰ τὸ μῆκος καὶ πλάτος ἔλασσον μιᾶς ἡμέρας ἰδῆ· ἐστὶ δὲ τόπος ὑλάδης περιέχων ἀρέρας ἐν τῷ δυτικῷ τῆ αὐλῶνος μέρει· ἀρχεται δὲ ὁ αὐλὼν τοῦ Φαράπ ἀπὸ τῆ ποταμῆ τῆ Σάχ. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Μοσάρεκ, τὸ Φαράπ εἶναι τόπος πέραν τῆ ποταμῆ Τζιχνίε. Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀ'λεμπάμπ, τὸ Φαράπ εἶναι πόλις ἀναθεν τῆ (ποταμῆ) Ἀ'λσαχ πλησίον τοῦ Μπαλαχαγῆν, καὶ οἱ κάτοικοι τῆ Φαράπ εἶναι ὀπαδοὶ τῆς αἰρέσεως τοῦ Σχαφαῆ (ἰλαοδήτω ὁ θεὸς αὐτῶ). Λέγει περὶ τοῦ ἔμπν Χακκάλ, ἐκ τῶν πέλεων τῆ Φαράπ εἶναι Οὐάσαχ, τὸ ὅποιον ἔχει μῆκος μὲν πῆ 1) μοιρῶν, πλάτος δὲ μὲν μοιρῶν καὶ κ' λεπτῶν ὀλεχερῶς. Ὁ συγγραφεὺς τῆ περὶ μνηκῶν συγγράμματος λέγει, ἡ πόλις Κοδάρ ὑπάρχει ἐμπορεῖον τῆ Φαράπ.

Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀ'λεμπάμπ, τὸ Ζαμῆν (τὸ ὅποιον γράφεται καὶ διὰ τῆ ζ ἦτοι ντζιμ ἀντὶ τῆ ν) εἶναι πόλις 2) ἐν τῇ γῆ Σαμαρακάνδῃ ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Ὀσρεχναῶς, ἐξ ἧς ἐκκομίζεται τὸ μάναι, καὶ ὅθεν προέκυψαν λόγιοι ἄνδρες· κεῖται δὲ, κατὰ τὸν ἔμπν Χακκάλ, ἐν τῇ ἰδῶ τῆς Φραγαανῆς τῆ εἰς Σόγδην ἀγέτη, καὶ ἔχει ὕδατα ῥέοντα, κήπευ, ἀμπέλευ, καὶ ἀρέρας ποτιζομένας ἀπὸ ποταμῶν, καὶ ἔπιθεν μὲν τῆς πόλεως ὑπάρχει τὰ ὄρη Ὀσρεχναῶς, ἔμπροσθεν δὲ, τὰ πεδία (κάμπι) Ἀ'λγαζνά.

1) καὶ κατὰ τὴν ἐν Ὁ'ξωνία ἐκδοσιν.

2) Μικρὰ πόλις κατὰ τὴν ἐν Ὁ'ξωνία ἐκδοσιν.

ومدينة الشاش مدينة جليلة قال ابن حوقل وهي في عرض سهلية وعامة دورها تجري فيها الماء وهي من انزه بلاد ما وراء النهر وللشاش مدن كثيرة تزيد على خمس وعشرين مدينة واسماؤها اعجمية فلم تتحققها ولذلك تركنا ذكرها وقال احمد الكاتب والشاش مدينة جليلة وهي من عمل سمرقند ومن الشاش الي فرغانه خمس مراحل قال في اللباب والشاش مدينة وراء نهر سيحون ومن الشاش الي خجنده اربع مراحل . بنكت] قال في اللباب وهي قصة الشاش لم يزد علي ذلك وقال ابن حوقل وقصة الشاش بنكت ولها قهندز ومدينة وقهندزها خارج عن المدينة الا ان حايط المدينة والقهندز شي واحد وللمدينة رضى وعلي الرضى ايضاً سور ثم خارج هذا السور رضى اخر وبساتين ومنازل ويحيط به سور اخر وللقهندز بابان احدهما الي الرضى والاخر الي المدينة ومسجد جامع علي حايط القهندز وطول البلد فرسخ وتجري في ذلك المياه وفي الرضى بساتين كثيرة .

قال ابن حوقل وايلاف اقليم يقارب اقليم الشاش وقصبتها مدينة تسي تونكت وهي مدينة عليها سور ولها عدة ابواب وتجري في المدينة المياه ولها بساتين

Ἀλσαῶν ὑπάρχει πόλις μεγαλοπρεπῆς, ἰσοπλατῆς κατὰ τὴν ἔμπν Χαγκάλ τῇ Σοχαλυᾶ. ἐν ὅλαις δὲ ταῖς οἰκίαις αὐτῆς ῥέουσιν ὕδατα. Αὕτη ὑπάρχει ἡ τερπνοτάτη τῆς Μαουταραλλνάχρης πόλις, περιέχουσα πολλὰς πέλεις, ὑπὲρ τὰς εἰκοσιπέντε, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα, ὡς βάρβαρα καὶ ἄγνωστα, παραλείπομεν. Λέγει Ἀ'χμέτ ὁ Κάτεπ, Ἀλσαῶν ὑπάρχει πόλις μεγαλοπρεπῆς ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Σαμαρακάνδης, ἀπέχουσα τῆς Φαραγανῆς πέντε σαθμῆς. Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀ'λεμπάμπ, Ἀλσαῶν ὑπάρχει πόλις πέραν τῆ ποταμῆ Σιχονίε, ἀπέχουσα τῆ Χοτζανδᾶ τέσσαρας σαθμῆς.

Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀ'λεμπάμπ, Πεγκάθ ὑπάρχει ἐμπέριον τῆ Ἀλσαῶν· λέγει δὲ περαιτέρω μηδέν. Ὁ ἔμπν Χαγκάλ λέγει, ἐμπέριον Ἀλσαῶν ὑπάρχει τὸ Πεγκάθ, ἔχον Φερίον ἰχυρὸν καὶ πόλιν· καὶ τὸ μὲν Φερίον ὑπάρχει ἔξω τῆς πόλεως, πλὴν ὅτι τὸ Φερίον καὶ ἡ πόλις ἔχουσιν ἐν καὶ τὸ αὐτὸ τεῖχος, ἡ δὲ πόλις ἔχει πωμήριον περιτετειχισμένον μὲν τεῖχος, ἔξω δὲ τῆς τῆς τεῖχος ἄλλο πωμήριον, κήπες καὶ καταγῶγια, καὶ περὶ ταῦτα τεῖχος ἄτερον. Τὸ Φερίον ἔχει δύο πύλας, τὴν μὲν πρὸς τὸ πωμήριον, τὴν δὲ πρὸς τὴν πόλιν, ἐτι δὲ ναὶν (ντζαμί) ἐπὶ τὸ τεῖχος τῆ Φερίου. Τὸ μῆκος τῆς χώρας εἶναι ἐνὸς παρασσάγγε, καὶ ῥέουσιν εἰς αὐτὴν ὕδατα· ἐν δὲ τῷ πωμηρίῳ ὑπάρχουσι πολλοὶ κῆποι.

Λέγει ὁ ἔμπν Χαγκάλ, Ἰλάκ εἶναι τόπος πλησίον τῆ τόπν Ἀλσαῶν, καὶ τὸ ἐμπέριον αὐτῆ, Τογκάτ ἰνομαζόμενον, εἶναι πόλις τετειχισμένη, πολίφυλος, εἰς ἣν ῥέουσιν ὕδατα, πολύκηπος, καὶ ἔχουσα τεῖχος ἐκτεινόμενον ἀπὸ τὸ ὄρος, ὃ ὄνομα Σχαπλά, ἕως τῆ ποταμῆ τῆ Ἀλσαῶν, διὰ τὴν

كثيرة ولها حايط يمتد من جبل اسمه شابع حتي ينتهي الي وادي الشاش لمنع الترك من الدخول الي بلادها وايللاف نهر يعرف بنهر ايللاف واقليم ايللاف متصل باقليم الشاش لا فصل بينهما وقال في المشترك وايللاف بلد بنواحي نيسابور وايللاف بلد بنواحي بخارا وايللاف اسم لمجموع بلاد الشاش من حد نوبخت الي فرغانه وهي من ائزه بلاد الله وهو منقول من اللباب لانه قال في اللباب وايللاف هي بلاد الشاش من نوبخت الي فرغانه •

قال في اللباب واسفيجاب بلدة كبيرة من بلاد الشرف وكانت من ثغور الترك خرج منها جماعة من العلماء قال ابن حوقل واما اسفيجاب فانها مدينة نحو الثلث من بنكث ولها قهندز خراب ومدينة ورض عامران وعليهما سوران ومحيط سور الرض بمقدار فرسخ وفي روضها مياه وبساتين وهي في مستو من الارض وبينها وبين اقرب الجبال نحو ثلثة فراسخ قال في العزيري واسفيجاب صقع جليل من اصقاع ما وراء النهر •

قال ابن حوقل واسروشنه اسم للاقليم كما ان السعد اسم للاقليم والغالب علي اسروشنه الجبال ومحيط باسروشنه من الشرف بعض فرغانه ومن الغرب حدود

ἐμποδίζῃ τὰς ἐπιδρομὰς τῶν Τέρκων· ὁ δὲ ποταμὸς τῆ Ἰλάκ ὀνομάζεται νάχρ Ἰλάκ (ἦτοι ποταμὸς Ἰλάκ). Ἡ γῆ τῆ Ἰλάκ συνέχεται τῇ γῆ τῆ Ἀλσαῆ. Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Μοσάρεκ, Ἰλάκ ὑπάρχει πόλις ἐν τῇ γῆ Ναϊσαμπέρ, ἐτι δὲ πόλις ἐν τῇ γῆ Μποχάρας, καὶ τέλει ὄνομα πασῶν τῆ Ἀλσαῆ πόλεων ἀπὸ Ναυπάχτου ἕως Φαραγανῆς, πόλις ἀπασῶν τῆς οἰκωμένης τερπνοτάτη. Καὶ οὗτοι εἰσὶν οἱ λόγοι τῆ συγγραφῆς τῆ Ἀλεμπάμπ, ὅσις λέγει, ὅτι αἱ ἐπαρχίαι τῆ Ἀλσαῆ ἀπὸ Ναυπάχτου ἕως Φαραγανῆς ὀνομάζονται Ἰλάκ.

Ἐσφιτζάπ, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀλεμπάμπ, ὑπάρχει μεγάλη πόλις ἐκ τῶν ἐν Ἀνατολῇ πόλεων κειμένη ἐν ταῖς συνόροις τῶν Τέρκων, ὅθεν προέκυψαν πολλοὶ λόγοι. Κατὰ δὲ ἔμπν Χαγκάλ, Ἐσφιτζάπ ὑπάρχει πόλις ἰσομεγέθης τῷ τριτημορίῳ τῆ Πεγκάθ, ἔχουσα τοπάλαι Φρέριον, ἥδη κατηφαισμένον. Ἡ πόλις καὶ τὰ προάστεια κατοικεῦνται, καὶ κείνη μὲν εἶναι περιφραγμένη ἀπὸ δύο τείχῃ, ταῦτα δὲ ἀπὸ ἐν τείχος ἐνὸς παρασαγγῆ ἔχοντα ὕδαια καὶ κήπευ ἐν ἐπιπέδῳ τόπῳ· μεταξὺ δὲ τῶν καὶ τῶν πλησιεστάτων βυθῶν ὑπάρχει διάστημα τριῶν παρασαγγῶν. Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀζίζῆ, Ἐσφιτζάπ ὑπάρχει τόπος τῆς Μαουαραλνάχρης.

Ὀσρεχναῖ, λέγει ὁ ἔμπν Χαγκάλ, ὑπάρχει ὄνομα τίπις, καθὼς καὶ τὸ Ἀλσόγδ· εἶναι δὲ ὡς ἐπιτοπλεῖσον ὄρεινὸς τίπις, καὶ περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἀνατολῶν μέρει τῆς Φαραγανῆς, ἀπὸ δὲ δύσεως τοῖς συνόροις τῆς Σαμαρακανδῆς, ἀπὸ δὲ ἀριτῶν τῇ γῆ Ἀλσαῆ καὶ τῶν λοιπῶν μέρει τῆς Φαραγανῆς, καὶ ἀπὸ μεσημβρίας μέρει τῶν συνόρων τῆ Κασχ καὶ Σογαϊανῆ.

سمرقند ومن الشمال الشاش وبعض قرغانه الآخر ومن الجنوب بعض حدود كش والصغانيان وذكر لاسروشنة عدة مدن واسماؤها اعجمية ولم يتضح لنا صحتها فضربنا عنها وقال السمعاني في كتاب الانساب اسروشنة بلدة كبيرة وراء سمرقند من سيجون قال احمد الكاتب واسروشنة عن سمرقند علي خمس مراحل قال واسروشنة واسعة جليلة يقال ان فيها اربعة حصن ولها عدة مدن كبار ومن اسروشنة الشبيلة قال في الابواب ومنها الصوفي الشبيلي المشهور ¹⁾ ومن اعمالها ايضاً نجانيكث من اللباب في بلدة بنواحي سمرقند عند اسروشنة فيها بطن السمعاني قال وهي بفتح النون والجميم والفاء وكسر النون الثانية وسكون المثناة التحتية وفتح الكاف ثم ثا مثلثة .

قال في اللباب وطراز مدينة علي حد بلاد الترك تجاور اسفيجاب خرج منها كثير من العلماء قال ابن حوقل والطراز متجر بين المسلمين والأتراك وحواليها حصون منسوبة اليها وهما يقرب منها مدينة جكل قال في اللباب بكسر الجيم والكاف وفي اخرها لام

1) Τα ἀπ' ἐντεῦθεν ἕως τέλους ἐλείψωσιν ἐν τῇ κατὰ τὴν Ὀξωσίαν ἐκδόσει.

Πολλὰί πέλις Ο'σρεσχνᾶς διαμνημονεύονται, τῶν ἰποίων τὰ ὀνόματα ὡς βάρβαρα κῆ ἄγνωστα ἡμῖν ἐνταῦθα παραιτηνται. Λέγει ὁ Σαμααῆς ἐν τῷ βιβλίῳ Ἀ'λενσᾶπ, ὅτι Ο'σρεσχνᾶ εἶναι πέλις μεγάλη πέραν Σαμαρακάνδης 1) παρὰ τὸν Σιχέιονιον πυταμόν, καὶ ἀπέχει αὐτῆς, κατὰ τὸν Ἀ'χμέτ Ἀ'λκᾶτπ, ὡσεὶ πέντε σταδμῆς, πόλις εὐρύχωρος κῆ μεγαλοπρεπῆς, ἔχουσα, ὡς λέγουσι, τετρακίσια Φρέζια, κῆ πέλις πολλὰς κῆ μεγάλας. Ἐν τῇ Ο'σρεσχνᾶ ὑπάρχει ἡ πόλις Σχαπιλά, ἐν ἣ ἐγεννήθη, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀ'λεμπᾶμπ, ὁ περιβήτης Ἀ'λσουφῆ Σχαπιλαῖος. Ἐν τῇ ἐπικρατεῖα τῆς Ο'σρεσχνᾶς ἀνήκει κῆ τὸ Ματζζανικᾶθ, πόλις, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀ'λεμπᾶμπ, ἐν τῇ γῆ τῆς Σαμαρακάνδης πλησίον Ο'σρεσχνᾶς, δι' ἧς ἦλθεν 2) ὁ Σαμααῆς

Ταράζ ὑπάρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀ'λεμπᾶμπ, πόλις συννεύουσα τῇ γῆ τῶν Τέρκων πλησίον Ε'σφιτζᾶπ, ὅθεν πρέκυψαν πολλοὶ λόγιοι, καὶ τιπὶς ἐμπορικῆς, κατὰ τὸν ἔμπν Χαγκᾶλ, μετὰ τῷ Μωαμέθ. ἄν κῆ Τέρκων, κῆ ἔχων περὶ αὐτὸν Φρέζια ὀμωνυμα. Ταῦτη δὲ τῇ πόλει παράκειται Τζέκαλ πόλις Τέρκων πλησίον τῆ Ταράζ, ἐπεὶ ἐγεννήθη ὁ Ἀ'μπὲ Μωάμέθ Ἀ'πὸ Ἀ'ρζαχμᾶν μπὲν Ταχίχ, ἱεροκλή-

1) Σαμαρακάνδ ὑπάρχουσι τὰ παλαιὰ Ταμαζάκανδα, ὅπερ κατηφανίσθησαν ὑπὸ τῷ Ἀ'λεξάνδρῳ.

2) Ἦτοι εἰσέβη εἰς τὸ ἐνδότερον μέρος. Οὕτω μομίζω περὶ πει καὶ ἐξηγήσῃ τις ἐνταῦθα τὸ بطن.

قال وهي بلدة من بلاد الاتراك عند طراز منها ابو محمد
عبد الرحمن بن يحيى كان خطيباً بسمرقند ايام قدرخان
روي عنه النسفي وتوفي الخطيب سنة ٥١٤ •

قال ابن حوقل وساباط علي طريق فرغانه الي
الشاش وبينها وبين مدن اسروشنه ثلاثة فراسخ وساباط
عنها فيما بين الجنوب والشرق قال في العزيري واسم
مدن اسروشنه امين وساباط ودرا قال في اللباب
وساباط باءة معروفة بها وراء النهر عند اسروشنه علي
عشرين فرسخاً عن سمرقند •

قال في اللباب وشلج قرية من قري طراز تشبه
بايدة وهي احدي ثغور الترك خرج منها بعض اهل
العلم قال في العزيري وهي مدينة من مدن الاتراك
اهلها مسلمون وبينها وبين طراز اربعة فراسخ •

قال احمد الكاتب ومن خجنده الي سمرقند سبع
مراحل ومن خجنده الي الشاش اربع مراحل وقال
ابن حوقل وخجنده مضومة الي فرغانه وقال في
اللباب وخجند مدينة كبيرة علي طرف سبحون قال
ويقال لها ايضاً خجنده بزيادة الها وهي في مستومن
الارض ولها بساتين كثيرة وثارها مفضلة •

ρυξ ἐν Σαμαρακάνδῃ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Καδβερχῶν, τὸν ὁποῖον παλάκις ἀναφέρει ὁ Νασφῆς· ἀπέθανε δὲ ἐν ἔτει (ἀπὸ Φυγῆς Μωάμεθ) πεντακοσιοσῶν δεκάτῳ ἔκτῳ.

Σαμπάτ, κατὰ τὸν ἔμπν Χαρκάλ, κεῖται ἐν τῇ οὐδῶ Φαργανῆς τῇ ἀγέσῃ εἰς Σάχ, ἀπέχεν ἀπὸ τῶν πόλεων Ὀρσοχναῶς τριῶν παρασαγγῶν κατὰ μεσημβρίαν καὶ ἀνατολάς. Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀζιζῆ, ἐνόματα πόλεων Ὀρσοχναῶς ὑπάρχουσιν Ἀμίν, Σαμπάτ, καὶ Δάρα, ἐξ ὧν τὸ Σαμπάτ ὑπάρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλεμπάμπ, πόλις περιβιήτης Μαουαράλναχρης πλησίον Ὀρσοχναῶς, ἀπέχεσα τῆς Σαμαρακάνδης ὡσεὶ εἰκίσι παρασαγγας.

Σχάαλτζ ὑπάρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλεμπάμπ, μία τῶν κωμῶν τοῦ Ταράζ, ἰσομεγέθης μικρῆ πόλις, καὶ εἰς ἐκ τῶν ὀχυρῶν τέπων τῶν Τέρκων, ἴδαν προέκυψαν ὀλίγοι τινὲς ἄνδρες ἐλόγιμοι· ὑπάρχει δὲ, κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦ Ἀζιζῆ, μία τῶν πόλεων τῶν Τέρκων, ἧς οἱ κάτοικοι λατρεύονται τῆ Μωάμεθ, ἀπέχεσα τῆ Ταράζ τίσσaras παρασαγγας.

Κοτζανδᾶ ἀπέχει, κατὰ τὸν Ἀχμετ Ἀλκιάτεπ, ἀπὸ μὲν Σαμαρακάνδης ἑπτὰ σαθμῆς, ἀπὸ δὲ Ἀλσαχ τίσσaras, ἀνήκεσα, κατὰ τὸν ἔμπν Χαρκάλ, τῇ Φαργανῇ· ὑπάρχει δὲ, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλεμπάμπ, παρ' ἧ ἀναστυφίσσεται καὶ Κοτζανδᾶ, πόλις μεγάλη ἐπὶ τὴν ἔχθρην τῆ Σιχενίε ἑμαλῆ καὶ εὐπορεῖσα πολλῶν κήπων καὶ ἐξαιρέτων ὀπῶρων.

قال في اللباب وشاوكث بلدة من بلاد الشاش
 خرج منها اناس من اهل العلم •
 قال في اللباب واسبايكت علي مرحلة من
 اسعجاب قال ابن حوقل وهي من رساتيف اسروشنه
 وقال ابن حوقل وهي شرقي اسروشنه علي تسعة فراسخ
 منها •

قال في اللباب وخواقند بلدة من بلاد فرغانه قال
 ابن حوقل وهي مدينة من كورة نسا العليا وهي اول
 كورة من كور فرغانه •

قال في اللباب وتنكت مدينة من مدن الشاش
 وراء النهر احني جيحون وسيحون خرج منها جماعة
 من اهل العلم مثل نصر بن الحسن بن القاسم
 التنكتي رحل الي الغرب واقام بالاندلس قال ابن
 حوقل وتنكت قصبة الايلاف كذا قالوا ويحتمل
 حدوث الواو من اشباع الضمة ولها قهندز ومدينة
 وريض ونهر ودار امارة ولهم في المدينة والريض ماء
 جار قال واللاف والشاش جميعاً متصل لا فصل
 بينهما والبساتين والعمارة منصلة من اخر ايلاف الي
 وادي الشاش وبايلاف معدن ذهب وقصبة في جبالها •

Σχακκάθ υπέρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλλεμπάμπ, πόλις Ἀλσαῆ, ὅθεν προέκυψαν ἄνδρες ἐλέγγιμοι.

Ὀσμπανικάθ ἀπέχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλλεμπάμπ, ὡσεὶ σαθμὸν ἕνα ἀπὸ Ἐσφιδζάπ, καὶ υπέρχει, κατὰ τὸν ἔμπν Χακκάλ, καίμη Ὀσρεχναῖς κειμένη κατ' ἀνατολὰς αὐτῆς καὶ ἀπέχουσα ὡσεὶ ἑννέα παρασάγγας.

Χουακάνδ υπέρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλλεμπάμπ, τόπος Φαργανῆς, καὶ πόλις, κατὰ τὸν ἔμπν Χακκάλ, ἐν τῷ νομῷ τῆς ἄνω Νίσσας, καὶ πρῶτος τῶν νομῶν τῆς Φαργανῆς.

Τογκάτ υπέρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλλεμπάμπ, μία τῶν πόλεων τῆ Ἀλσαῆ πέραν τῶν ποταμῶν, λέγω δὴ Τζιχενίθ καὶ Σιχενίθ, ὅθεν πολλοὶ προέκυψαν ἄνδρες ἐλέγγιμοι, οἷον Νασάρ μπέν Ἀλχισν μπέν Ἀλκάσμη Ἀλτογκαταῖος, ὅσις διαβὰς εἰς τὴν δύσιν (Εἰράβην) κατοίκησεν ἐν Ἀνδαλουσίᾳ (Ἰσπανίᾳ). Τὸ Τογκάτ υπέρχει, κατὰ τὸν ἔμπν Χακκάλ, κοινόπολις Ἰλάκης ἔχουσα Φρέριον, πόλιν καὶ ποιμήριον, ποταμὸν καὶ παλάτιον ἠγμέννος, καὶ πρὸς τέτοις ὕδατα ῥέοντα εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τὸ ποιμήριον. Ἡ Ἰλάκη, λέγει, καὶ τὸ Ἀλσαῆ συνέχονται· οἱ δὲ κῆποι καὶ αἱ οἰκοδομαὶ εἶναι συνεχεῖς ἀπὸ τῶν περάτων τῆς Ἰλάκης ἕως τῆ αὐλαῖνος τῆ Ἀλσαῆ· ἐν δὲ τοῖς ὄρεσι τῆς Ἰλάκης υπέρχουσι μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

قال ابن حوقل واخسيكت مدينة علي شط نهر الشاش في ارض مستوية بينها وبين الجبال نحو فرسخ وهي علي شمالي نهر الشاش وهي من بلاد فرغانه وكذلك قال في اللباب انها من فرغانه وفي بعض نسخ القانون انها قصة فرغانه .

قال ابن حوقل كاسان اسم لمدينة واسم الناحية ايضاً ولها قري كثيرة وقال احمد الكاتب وكاسان هي قصة فرغانه وهي مدينة جليلة القدر وقال في اللباب هي بلدة وراء الشاش ويحتمل صدف الكلامين وهو ان تكون وراء الشاش وهي من فرغانه لان اقليم فرغانه وراء اقليم الشاش وقال في المشترك وكاسان مدينة وراء نهر سيحون في تخوم بلاد تركستان خربت باستيلاء الترك واختلاف الايديك عليها وكانت من محاسن الدنيا اهلاً ورفعة .

قال في اللباب وبلاساغون بلدة من شعور الترك وراء نهر سيحون قريبة من كاشغر اقول قوله عن مثل هذه البلدة وغيرها انها من شعور الترك انه كان ذلك في ايام السعاني لما كانت هذه البلاد للمسلمين واما في هذا الزمان فهي في ايديك التتر .

Ἀχσικὰθ ὑπάρχει, κατὰ τὸν ἔμπν Χαρκάλ, πόλις ἰμαλὴ ἐπὶ τὴν ὄχθην τῆ ποταμῷ Ἀλσαάχ (Γαζάρτε), ἀπέχουσα τῶν ὄρειων ἐνὸς παρασάγγης καὶ κειμένη κατ' ἄρκτον τῆ ποταμῷ Ἀλσαάχ, καὶ ἀνήκουσα τῇ γῆ Φαργανῆς κατὰ τὴν μαρτυρίαν καὶ τῆ συγγραφείως τῆ Ἀλεμπάμπ· κατὰ δὲ τινὰ τῶν ἀπογράφων Ἀλκανεὺν ὑπάρχει καμῆπολις Φαργανῆς.

Κασαὴν ὀνομάζεται, κατὰ τὸν ἔμπν Χαρκάλ, καὶ πόλις, καὶ χώρα ἔχουσα πολλὰς κάμας· ἐστὶ δὲ, κατὰ τὸν Ἀχμετ Ἀλκίτεπ, ἐμπορεῖον Φαργανῆς, πόλις θαυμαστὴ τὸ μέγεθος· ὁ δὲ συγγραφεὺς τῆ Ἀλεμπάμπ λέγει αὐτὴν πόλιν πέραν τῆ Ἀλσαάχ· οὐδέμια δὲ τέτων τῶν δύο γνωμῶν ἀντίκειται τῇ ἀληθείᾳ, ὅτε ἡ λέγουσα τὸ Κασαὴν πέραν τῆ Ἀλσαάχ, ὅτε μὴν ἡ θέλουσα αὐτὸ ἐν τῇ Φαργανῇ, διότι τῆς Φαργανῆς ἡ γῆ κεῖται πέραν τῆς γῆς Ἀλσαάχ. Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Μοσάρεκ, Κασαὴν ὑπάρχει πόλις πέραν τῆ ποταμῷ Σιχενίου μεθ' ἑξῆς τῇ γῆ Τερκεσάνης, καταφανισθεῖσα ἐπὶ τῆς δεσποτείας τῶν Τέρκων καὶ τῶν διαφόρων αὐτῆς ἡγεμόνων, τοπάλαι διαβήτης διὰ τὴν εὐανδρίαν καὶ εὐγένειαν.

Μπαλασαγὴν ὑπάρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλεμπάμπ, πόλις ἐν ταῖς συνόροις τῶν Τέρκων πέραν τῆ ποταμῷ Σιχενίου πλησίον τῆ Κασαγάρ· λέγων δὲ τῆς λόγους αὐτοῦ περὶ ταύτης τῆς πόλεως καὶ τῶν λοιπῶν, ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς συνόροις τῶν Τέρκων, ἐνοῶ, ὅτι τοῦτο ὑπῆρχεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆ Σαμαανῆ, ὅτε ἐτίγχανον αὐταὶ αἱ πόλεις ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Μωαμεθανῶν, διότι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ὑπέκεινται εἰς τῆς Τατάρους.

من القانون قال الترمذ علي شط جيحون وقال
ابن حوقل والترمذ مدينة علي وادي جيحون ومعظم
سككها واسواقها مفروشة بالاحجر وهي فرضة تلك النواحي
علي جيحون واقرب الجبال اليها علي مرحلة وليس
لقرها شرب من جيحون اصلاً بل من نهر الصغانيان
ولترمذ مدن كثيرة وكور مضافة اليها واوردها ابن حوقل
مع بلاد ما وراء النهر قال في اللباب وترمد مدينة
قديمة علي طرف نهر بلخ الذي يقال له جيحون .
من كتاب ابن حوقل واشجره مضمومة الي الصغانيان
وهي نحو الترمذ ويرتفع من واشجره وسومان الي قرب
الصغانيان زعفران كثير يحمل الي الافاق وقال
السمعاني في الانساب واشجره مدينة وراء نهر جيحون
واسعارها ارخص الاسعار وبها الرباطات المشهورة والانار
العجيبة والحروب التي كانت بها في ابتداء الاسلام مشهورة
مسطورة قال في العزيزي من مدينة واشجره الي فلعة
الراسب ستة فراسخ .

قال ابن حوقل وفرغانه اسم الاقليم وفيه مدن
وكور وقصبتها مدينة اسيدبلان بالهزة والسين المهلة
الساكنة وكسر الباء الموحدة وسكون المثناة التحتية
والذال المعجمة وبضم الباء الموحدة الثانية ولام رالف

Ταρμέδ, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Κανόνος, κεῖται ἐπὶ τὴν ὄχθην τῆ Τζιχενίς, πόλις, κατὰ τὸν ἔμπν Χαγκάλ, κειμένη ἐπὶ τὸν ποταμὸν Τζιχενιον, ὡς ἐπιτοπολὺ λιθόστρωτος ἐν ταῖς πλατείαις ἢ ἀγροαῖς, καὶ λιμὴν τῶν παρὰ τῷ ποταμῷ Τζιχενίῳ τίπων, καὶ ἀπέχουσα τῶν πλησιεστάτων βενῶν ὡσεὶ σαθμὸν ἕνα. Οἱ κάτοικοι πίνουσιν ὕδρ' ἐκ τῆ ποταμῆ Τζιχενίς, ἀλλ' ἐκ τῆ ποταμῆ Ἀλσαγαυιανῶν ἔχει δὲ τὸ Ταρμέδ πολλὰς πέλεις ἢ νομῆς συνημμένους αὐτῷ, ἢ συναριθμεῖται ὑπὸ τῆ ἔμπν Χαγκάλ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Μαουαράλναχρης. Ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀλμπάμπ λέγει, τὸ Ταρμέδ εἶναι πόλις παλαιὰ κειμένη ἐπὶ τὴν ὄχθην τῆ ποταμῆ Πάλχ ὀνομαζομένου Τζιχενίς.

Ουάστζερδ, κατὰ τὸν ἔμπν Χαγκάλ, ἀνήκει τῷ Ἀλσαγαυιανῶν καὶ κεῖται πρὸς τὸ Ταρμέδ ὁ συνάγεται δὲ ἐν τῷ Ουάστζερδ καὶ Σαυμαὺν πλησίον Ἀλσαγαυιανῶν πολὺς κρῶκος, ὅστις ἐκκομίζεται εἰς διαφόρους τόπους. Κατὰ τὸν Σαμααῆν ἐν τῷ βιβλίῳ Ἀλευσαῖπ, τὸ Ουάστζερδ ὑπάρχει πόλις πέραν τῆ ποταμῆ Τζιχενίς, ἐν ἣ πάντα εὐνοα ὅτι ἔχει δὲ χώρα περιβόητα ἢ λείψανα τῆς ἀρχαιότητος πανθαύμαστα, καὶ οἱ ἐν αὐτῷ γενόμενοι πόλεμοι ἐν ἀρχῇ τοῦ Μωαμεθαισμῆ εἶναι ἀξιόλογοι ἢ περιγεγραμμένοι. Ἀπὸ τῆς πόλεως Ουάστζερδ ἕως τῆ Φρεζίς Ράστεπ ὑπάρχουσι, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀζίζη, ἕξ παρασάγγαι.

Φαργαυῆ ὑπάρχει, κατὰ ἔμπν Χαγκάλ, ὄνομα χώρας ἐχούσης πόλεις καὶ νομῆς, τῆς ὁποίας τὸ ἔμπορεῖον εἶναι πόλις ὀνομαζομένη Ἀσπίδπολάν Ἐκ τῶν νομῶν τῆς Φαργαυῆς ὑπάρχει ἡ ἀνω Νίσα, ὁ πρῶτος τῶν νομῶν τῆς Φαργαυῆς ἐκ τῆ μέρης τῆς Χατζαυδάς. Ἡ κατὰ Νίσα εἶναι

ونون في الاخر ومن كور فرغانه نسا العليا وهي اول
 كورة من كور فرغانه اذا دخلت اليها من ناحية خجنده
 قال ونسا السفلي كورة تتصل بنسا العليا وكلاهما
 سهل ومروج وليس في اضعافها جبال قال في المشترك
 وفرغانه مدينة وناحية بها وراء النهر وقال في اللباب
 فرغانه ولاية وراء الشاش وراء جيحون وسجسون
 ينسب اليها كثير من العلماء •

قال في اللباب وقبا بلدة كبيرة بفرغانه ينسب
 اليها بالواو فيقال قباوي قال واما قبا التي عند المدينة
 وبها اول مسجد اسس علي التقوي فالنسبة اليها قبايي
 بيا مثناة من تحتها قال ابن حوقل وقبا هذه مثل
 اخسيكت في الكبر ولها قهندز خراب ومدينة وربض
 عامران وعلي الربض سور محيط ولها بساتين كثيرة
 ومياه تزيد علي بساتين اخسيكت ومياهها قال في
 العزيزي وقبا من انزه مدن الشاش وهي انزه من
 الشاش •

قال في اللباب وختلان بلاد مجتعبة وراء بلخ
 والنسبة اليها ختلي قال في الانساب ووخش بلدة
 طيبة الهواء بنواحي بلخ من ختلان وكان بها منازل
 الملوك وهي كثيرة الخير قال ابن حوقل والختل

πομῆς συνεχόμενος τῇ ἄνω Νίσσα· ἀμφω δὲ ἰμαλαὶ καὶ θρέμμασιν εὐρεται, καὶ ἐν ἐδεμίας τέτων ὑπάρχειτι βενά. Ἡ Φαργανὴ κατὰ μὲν τὸν συγγραφέα τῷ Μισάρεκ ὑπάρχει πόλις καὶ τόπος τῆς Μασσαραλνάχρης, κατὰ δὲ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀ'λεμπάμπ, ἐπαρχία πέραν τῷ Ἀ'λσάσχ, ἐτι δὲ τῷ Τζιχνίε καὶ Σιχνίε, ὅθεν πολλοὶ τῶν ἐλογίμων προέκυψαν.

Κομπά, κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀ'λεμπάμπ, ὑπάρχει πέλις Φαργανῆς μεγάλη, τῆς ἰποίας ἡ παρονομασία λέγει εἰς βῆ, ὅον Κομπάβῆ (ὁ ἐκ Κομπᾶ). Ἡ δὲ πρὸς τῇ Μεδίνα Κομπά, ἐν ἣ ἀκεδομήθη ὁ πρῶτος ναὸς χάριν εὐλαβείας, πειεῖ τὴν παρονομασίαν εἰς η, ὅον Κομπάη. Λέγει ὁ ἔμπν Χακιάλ, αὕτη ἡ Κομπά εἶναι ἰσομεγέθης τῇ Ἀ'λσικιάθ, ἔχουσα Φρέριεν πεπτωκίς, πόλιν καὶ πωμήριον κατακμημένα, καὶ περὶ τὸ πωμήριον τεῖχος· ἐτι δὲ κήπευ καὶ ἕδατα περισσότερα τῆς Ἀ'λσικιάθ, ἄτε κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀ'ζίζῆ, ἡ Κομπά ὑπάρχει ἡ τερπνοτάτη τῷ Ἀ'λσάσχ πέλις, καὶ αὐτῆς τῆς πέλειας Ἀ'λσάσχ.

Χοτολάν ὑπάρχουσι, κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀ'λεμπάμπ, πολλοὶ τόποι πέραν τῷ πεταμῆ Πάλχ, ἐξ ἧς ἡ παρονομασία Χοτολή (ἦτοι ὁ ἐκ Χοτολάν). Ἀ'λουάχχ ὑπάρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἐ'νσάπ, πέλις ἰγιεινὴ ἐν τῷ μέρει τῷ Πάλχ ἐν Χοτολάν, ἐν ἣ ἦσαν παλάτια βασιλέων, ὑποβεύουσα πολλῶν ἀγαθῶν. Ὁ ἔμπν Χακιάλ λέγει, Ἀ'λ-

والوخش هاكورتان غير انهما مجموعتان في عمل واحد
وفي اودية الختل ذهب بجمع في السيول وقال ايضاً
واما الختل فان مدينتها هلاورد ولاوكند ها مدينتا
الوخش وقال ايضاً والختل بين نهر وخشاب ونهر
بدخشان المسي حرات وفي اضعاها انهار كثيرة ومدينة
الختل ذات انهار واشجار وهي في غاية الخصب وكلها
في مستو •

قال ابن حوقل والصغانيان مدينة اكبر من
الترمد الا ان الترمذ اكثر راهلاً ومالاً وللصغانيان
قهندز وشرب ضياع الترمذ من نهر الصغانيان ويطلق
اسمها علي جميع عملها قال في اللباب ويقال للصغانيان
بالعجبية جغانيان قال وفي كورة كبيرة كثيرة الماء
والشجر وينسب اليها الصغاني والصاغاني قال وفي
بلاد مجتمعة وراء نهر جيحون •

من اللباب وشومان من بلاد الصغانيان وراء نهر
جيحون وكان ثغراً من ثغور المسلمين وفي اهلها امتناع
علي السلطان •

قال في اللباب وكاشغر مدينة من بلاد الشرف
ونسب اليها جماعة من المسلمين العلماء في كل فن قال
ابن سعيد كاشغر قاعدة تركستان قال في العزري

χέτολ κ' Ἀλουάχχ ὑπάρχουσι δύο νομοὶ ἐν μιᾷ κ' τῇ αὐτῇ ἐπικρατεία, κ' ἐν τοῖς ζείμασι τῶν ποταμῶν τῷ Ἀλχέτολ συνάγεται χρυσίς· αἱ δὲ πόλεις τῷ Ἀλχότολ ὑπάρχουσι, κατ' αὐτὸν τὸν ἴδιον συγγραφέα, Χαλαουαῖοι καὶ Δαυκαῖοι, ἄμφω πόλεις τῷ Ἀλουάχχ. Τὸ Ἀλχότολ κεῖται, λέγουσιν προσέτι, μεταξὺ τῷ ποταμῷ Οὐασαῖοι κ' τῷ ποταμῷ Μπαδασαῖοι τῷ ὀνομαζομένῃ Χαράτ, καὶ ἐν ἄμφοιν ὑπάρχουσι πολλοὶ ποταμοί· ἡ δὲ πύλις Ἀλχότολ ἔχει ποταμὸς κ' δένδρα, κ' τόπον εἰκαστικὸν ἐν ἐπιπέδῳ γῆς τέπω.

Ἀλσαγαυιανὸν ὑπάρχει, κατὰ τὸν ἔμπν Χαυκαῖοι, πόλις μείζων τῷ Ταρμῶ, πλην ὅτι τὸ Ταρμῶ πλουσιώτερον καὶ πλησιώτερον. Τὸ Ἀλσαγαυιανὸν ἔχει Φρέριον. Οἱ κάτοικοι τῷ Ταρμῶ πίνουσιν ἐκ τῷ ποταμῷ Ἀλσαγαυιανῶν· ἐνομάζονται δὲ ἔτις ἐν γένει ἅλη αἰτῆς ἢ ἐπικρατείας. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀλσαγαυιανῶν, τὸ Ἀλσαγαυιανῶν, τὸ ὅποιον ὀνομάζεται περὶ τῷ Τσαγαυιανῶν, ὑπάρχει νομὸς μέγας, ἰδατάθης κ' πελιδνοῦ, παρνεμαζόμενος Ἀλσαγαυιανῶν καὶ Ἀλσαγαυιανῶν (ἦτοι ὁ ἐκ Ἀλσαγαυιανῶν)· εἰσὶ δὲ τόποι μεθ' ἑαυτῶν πέραν τῷ ποταμῷ Τζιχενίου.

Σχεμαῖοι κεῖται, κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀλσαγαυιανῶν, ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Ἀλσαγαυιανῶν πέραν τῷ ποταμῷ Τζιχενίου, τοπάλαι Φρέριον ἰσχυρὸν τῶν Μωαμεθανῶν· οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἀπεσάται τῆς βασιλείας.

Καυγαῖοι ὑπάρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀλσαγαυιανῶν, πύλις ἐν ἀνατολῇ, ἔθεν ἐπωνομάθησαν πολλοὶ τῶν ἐπιστόμων Μωαμεθανῶν ἐν παντὶ εἶδει ἐπιστήμης· εἶναι δὲ, κατὰ τὸν ἔμπν Σαῖοι, μητρόπολις Τυρκεστάνης. Ἡ πό-

ومدينة كاشغر مدينة عظيمة اهلة عليها سور واهلها
مسلمون قال في القانون وتسمي اردوكند •
وقال في الاياب وختن بلدة من بلاد الترك وراء
بوركند ودون كاشغر قال في العزيزي وهي مدينة عامرة
خصبة لها انهار كثيرة •

خان بالك [قال ابن سعيد ويذكر من عظم هذه المدينة
ما يستبعد العقل وهي قاعدة مشهورة علي السنة التجار
واهلها من جنس الخطا وعندهم معادن الفضة ويلي
بلاد خان بالك من الجنوب جبال بلهر ملك * ملوك
الهند •

قرا قوم [معناه الرمل الاسود بالتركية قال ابن سعيد
وقرا قوم كانت قاعدة التتروني جهاتها بلاد المغل
وهي خالصة التترونيها خاناتهم •

*) Η' εν Ο'ξανία εκδοσις γράφει Λαμλκ Λαλοκ , δ' δε ημί-
τερος πώδηξ Λαμλκ Λαλοκ Α'λ'κ' εν εκείνη μὲν εἰς εὐνοια ἢ σο-
λοικισμός, εν δε τῶν σολοικισμός. Ο'θεν, ὡς ἐγὼ ὑποτιπῶ.
ζω, ἢ γεμισθέν ὡς αὐτὸ, ἢ ῥητέον Λαλοκ Λαλοκ.

λις Καρχαάρ, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῷ Ἀΐζιῳ, ὑπάρχει πέ-
λις μεγάλη, περιτετεγχισμένη, κατοικημένη ὑπὸ Μωαμε-
θανῶν, καὶ ἰνομαζομένη, κατὰ τὴν συγγραφήν τῷ Κανένος,
καὶ Ἀρδεκένδ.

Χοτάν ὑπάρχει, κατὰ τὴν συγγραφήν τῷ Ἀλεμπάμπ,
πόλις Τέρκων πέραν Μπυρκάνδ καὶ ἐντὸς Καρχαάρ, πόλις, κα-
τὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀΐζιῳ, πολὺάνδρος, εὐκαρπὴς καὶ πο-
λυπέταμος.

Χάν Μπάλεκ] πόλις, κατὰ ἔμπν Σαϊδ, περὶ ἧς τῷ
μεγέθους διηγούνται πράγματα ἄπιστα· ἔστι δὲ μητρόπολις
περιβήπτος, ὃς φασὶν οἱ πραγματευόμενοι, τῆς ἑποίας οἱ κάτοι-
κοι κατάγονται ἀπὸ τῆς Χαταΐας, καὶ πλετῶσι μεταλλίων ἀρ-
γυρῶν· ἐφάπτονται δὲ τῇ γῆ Χάν Μπάλεκ κατὰ μεσημβρίαν
τὰ ἔρη Μπαλχάρ, κτῆμα τῶν βασιλέων τῆς Ἰνδίας.

Καρὰ Κῆμ] σημαίνει τερκισὶ μέλας ἄμμισ· ὑπῆρχε
δὲ, κατὰ τὴν ἔμπν Σαϊδ, μητρόπολις Ταταρίας, ἔχουσα
κατὰ τὰς πλευρὰς τὴν γῆν τῶν Μογόλων, τὸ γένος Τατά-
ρων, ἐξ ὧν οἱ λεγόμενοι Χάναι (Βασιλεῖς).

ذكر جزيرة العرب

❦❦❦❦❦❦
 ❦❦❦❦❦❦
 ❦❦❦❦❦❦

 المحيط بحزيرة العرب من جهة الغرب بحر
 الذي الغزم من اطراف اليمن التي تلي الحجاز
 الي ايله وايله من جزيرة العرب في وسط الغرب وتنام
 الحد العربي من ايله يمتد علي اطراف الشام والمحيط
 بها من جهة الشمال بعض الشام الي بالس الي الفرات
 الي الرحيه وعانه وهي في وسط الجهة الشمالية وتنام
 الحد الشمالي يمتد من عانه علي الفرات الي نحو الكوفة
 والمحيط بها من جهة الشرق من حدود الكوفة ممتداً
 من الفرات الي البصره وهي في وسط الجهة الشرقية وتنام
 الحد الشرقي من البصره يمتد علي ساحل بحر فارس
 الي البحرين وكذلك حتي يتجاوز عمان والمحيط بها من
 جهة الجنوب بحر الهند من وراء عمان الي سواحل مهره
 من اليمن ويسندير علي اليمن الي عدن وهي من وسط
 الجهة الجنوبية وتنام الحد الجنوبي من عدن يمتد
 علي سواحل اليمن الي الاخر من جهة الحجاز الي اول
 حد الجهة الغربية من حيث ابتدانا .

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΡΑΒΙΑΣ.

Η Ἀραβία 1) περιορίζεται ἀπὸ μὲν δυτικῶν τῇ ἐρυθρῇ θαλάσῃ ἀπὸ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας τῆς πρὸς τῇ πετραίᾳ ἕως τῆς Ἀιλᾶς, ἡ ὁποία κεῖται ἐν τῇ Ἀραβίᾳ ἐν τῷ μέσῳ τῆ δυτικῆς μέρους, καὶ ἐντεῦθεν ἕως τῶν συνόρων τῆς Συρίας ἀπὸ δὲ ἀρκτων, μέρος τῆς Συρίας ἕως εἰς τὴν Βαβίλιν, τὸν Εὐφράτην, τὴν Ῥααβάν, ἡ ὁποία κεῖται ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἀρκτῶς μέρους, καὶ ἐντεῦθεν παρὰ τὸν Εὐφράτην ἕως Κέφας ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν, τοῖς συνόροις Κέφας καὶ τῷ Εὐφράτῃ ἕως τῆς Μπάσρας, ἡ ὁποία εἶναι τὸ κέντρον τοῦ ἀνατολικῆς μέρους, καὶ ἐντεῦθεν παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆ Περσικῆ πελάγους ἕως τῆς Ἀλμπαχραίνης 2) καὶ ἄχρι τῆ Ὠμᾶν ἀπὸ δὲ μεσημβρίας, τῷ Ἰνδικῷ πελάγει πέραν Ὠμᾶν ἕως τῶν αἰγιαλῶν Μαχραῶς ἐν τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ, καὶ ἐντεῦθεν περὶ τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν ἕως Ἀδανα, τὰ ὁποία ὑπάρχουσι τὸ κέντρον τοῦ μεσημβρινῆς μέρους, καὶ ἐντεῦθεν παρὰ τῆς αἰγιαλῆς τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἕως τῶν περάτων αὐτῆς, ὅπως ἀποτρυματίζεται ἡ πετραία Ἀραβία, ἕως τῆ πρώτης πέρατος τῆς δύσεως, ὅθεν ἠρξάμεθα.

1) Ἡ Ἀραβία, τὴν ὁποίαν ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς ὀνομάζει χερσίννησον Ἀραβίας, ὑποτίθεται κατ' αὐτὴν ὡς τὸ πρῶτον κλίμα, διότι ἐκεῖ ὑπάρχει ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ Ἀλχαρράμ (ἦτοι ὁ ἅγιος) καὶ ὁ τάφος τοῦ προφήτου κτεῖ, ὡς αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς ἐν τοῖς προλεγομένοις σημειῶι λέγει *فتبعنا في ابن حوقل*

وابتدانا بجزيرة العرب لكونه فيها بيت الله الحرام وقبر نبي

2) Ὄνομα νῆσου ἐν τῇ Περσικῇ κέλπη πλησίον τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, Ἰχάρα παρὰ Πτολεμαίῳ καὶ Ἰχαρία παρὰ Στραβῶνι.

والساير علي حدود جزيرة العرب يسير من ايله علي حافة البحر وهو مستقبل الجنوب والبحر علي يمينه الي مدين الي ينبع الي البروه الي جده الي اول اليمن الي زيد الي عدن ويستدير علي بر اليمن ويصير مستقبل الشرف والبحر علي يمينه كما كان الي سواحل ظفار الي سواحل مهرة ويستدير علي اليمن ويستقبل الشمال والبحر علي يمينه ويتجاوز سواحل مهرة الي عمان الي جزيرة اوال الي القطيف الي كاظمة الي البصرة ويستدير علي جزيرة العرب ويستقبل الغرب ويفارق البحر ويصير الغرات علي يمينه ويسير من البصرة الي السيب الي الكوفة الي عانة الي الرحبة الي بالس الي حدود دلب الي سلمية الي البلقا الي ايله من حيث ابتدانا انتهى الكلام علي دور جزيرة العرب .

ذكر بعض اماكن مكة

منها ابوقبيس وهو الجبل المشرف علي مكة من

• شرقها

ومنها قعيقعان وهو الجبل المشرف علي مكة من

• غربها

منها بطن محسر وهو واد بين مني والمزدلفه وليس

هو واحد منها .

Ὁ δὲ περινοσῶν τὰ σύνορα τῆς Ἀραβίας πρῶτον μὲν διαβαίνει ἀπὸ Ἰιλᾶς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης, ἔχων κατὰ πρόσωπον τὴν μεσημβρίαν, κατὰ δὲ δεξιὰν τὴν θάλασσαν, καὶ προχωρεῖ ἕως Μαδυὰν, Ἰάμπαι, Παρουλ, Τζεδδᾶ, ἕως τῆς ἀρχῆς τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, ἕως Ζαμπίτ καὶ Ἀδανα, εἶτα δὲ περιελθὼν τὴν ἔρημον τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, προχωρεῖ, ἔχων κατὰ πρόσωπον τὴν ἀνατολὴν, κατὰ δὲ δεξιὰν τὴν θάλασσαν αὐταύτως, εἰς τὸς αἰγιαλὸς τῶν Δαφᾶρ καὶ Μαχραῆς, καὶ περιδεύσας τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν, ἔχων κατὰ πρόσωπον τὴν ἄρκτον, κατὰ δὲ δεξιὰν τὴν θάλασσαν, καὶ διαβάς τὸς αἰγιαλὸς τῆς Μαχραῆς, περιβαίνει πρὸς Ὠμᾶν, τὴν χερσονήσον Ἀβᾶλ, Ἀλκατήφ, Καδαμᾶν καὶ Μπάσραν· ἔπειτα δὲ, περιδεύσας τὴν χερσονήσον Ἀραβίαν, σρέφεται κατὰ δύσιν, καὶ ἀπομακρυνόμενος ἀπὸ τῆς θαλάσσης, ἔχων κατὰ δεξιὰν τὸν Εὐφράτην, περιβαίνει ἀπὸ Μπάσρας πρὸς Ἀλσααίπ, Κέφαν, Ἀνᾶν, Γααμπᾶν, Βάλις, πρὸς τὰ σύνορα τῶν Ἀλέπι, πρὸς τὴν Σαλαμιάν, Ἀλμπαλκᾶν καὶ Ἰιλᾶν, ὅθεν ἠρξάμεθα. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς περιόδου τῆς Ἀραβίας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΙΝΩΝ ΜΕΚΚΑΣ ΤΟΠΩΝ.

Ἀμπικαμπίς ἐστὶν ὄρος Μέκκας κατ' ἀνατολᾶς.

Καϊκαῶν ἐστὶν ὄρος Μέκκας κατὰ δυσμᾶς.

Μπαῦν Μοχάσσερ ἐστὶ πεδιάς μεταξὺ Μοῦν καὶ Μοδδελφᾶ, ἑδεμιά τέτων ἀνήκασα.

وايين بفتح الههزة وكسر الباء الموحدة ثم مشاة تحتية
وفي اخرها نون قال ياقوت في المشترك وقد روي عن
سيبويه ايين بكسر الههزة وايين حيث الطول سول
والعرض فاح يضاف اليها * عدن فيقال عدن ايين •
والغار الذي كان يتعبد فيه رسول الله صلي
الله عليه وسلم غار في جبل حرا وهو مطل علي مكة
وحرا علي ثلاثة اميال من مكة •

والغار الذي اوي اليه رسول الله صلي الله عليه
وسلم ومعه ابو بكر رضي الله عنه في جبل ثور وهو مطل
علي مكة من جنوبيها •

ومنها عرفات وهي ما بين غزته وحايط ابن عامر
والمازمين وليس وادي غزته من عرفات وهو حد
عرفات مما يلي مني وبالقرب من حايط ابن عامر
المسجد الذي يجمع فيه الامام بين الظهر والعصر يوم
عرفة وقد اشتهر بمسجد ابراهيم وبعض المسجد
المذكور واقع في غزته وبعضه في عرفات وابن عامر
المنسوب اليه الحايط المذكور هو عبدالله بن
عامر بن كبر ومن جملة عرفات جبل الرحمة ويسمي
الال بكسر الههزة وتخفيف اللام •

Ἀμπήν λέγει ὁ Γ' ακῆτος ἐν τῷ περὶ τῶν ὀμωνύμων βιβλίῳ, ὅτι κατὰ τὸν Σεϊμπὲ ἀναγινώσκεται Ἐμπίν διὰ τῆ ε· ἔχει δὲ μῆκος ζτ°, λ. κ' πλάτος πα°, ο'. Αὐτῷ ἀνήκει κ' τὰ Ἀδανα, ὀνομαζόμενα Ἀδανα Ἀμπήν.

Ἀλγάρ, ἐν ᾧ προσήυχετο ὁ ἀπόστολος τῷ Θεῷ (εἰρήνη ἐπ' αὐτῷ κ' εὐλογία Θεοῦ), ἔστι σπήλαιον ἐν τῷ ὄρει Χαρά τῷ ὑπὲρ τὴν Μέκκαν, ἀφ' ἧς ἀπέχει τὸ ὄρος ὡσεὶ τρεῖς μίλια.

Ἀλγάρ, ἐν ᾧ διέτριψεν ὁ ἀπόστολος τῷ Θεῷ (εἰρήνη ἐπ' αὐτῷ καὶ εὐλογία Θεῷ) καὶ μετ' αὐτῆ ὁ Ἀμπέμπκερης (ἴσως αὐτῷ ὁ Θεός), ἔστιν ἐν τῷ ὄρει Θέρ, τῷ ἐπανακειμένῳ κατὰ μεσημβρίαν τῆς Μέκκας.

Ἀραφατ ὑπάρχει τὸ μεταξὺ Γαζνά κ' τῆ τείχεσ τῆ ἔμπν Ἀμαρ κ' Ἀλμαζαμίν· ἡ δὲ πεδιάς Γαζνά δὲν ὑπάρχει μέρος τῆ Ἀραφατ, ἀλλὰ σύνορον αὐτοῦ, καθ' ὃ μέρος συνάπτεται τῷ Μονή. Πλησίον τῆ τείχεσ τῆ ἔμπν Ἀμαρ ἔστι ναὸς, ὀνομαζόμενος ναὸς Ἀβραάμ, ὅπε συνεκκλησιάζονται οἱ ἱερεῖς ἐν ἡμέρᾳ τῇ λεγομένη Ἀραφατ μεταξὺ τῆς μεσημβρινῆς κ' τρίτης ὥρας· τῆ δὲ ἡθέρτος ναῦ μέρος μὲν κεῖται ἐν Γαζνά, μέρος δὲ ἐν Ἀραφατ. Ὁ δὲ ἔμπν Ἀμαρ, ἀφ' ε παρανομάθη τὸ ἡθέρ τείχος, ὑπάρχει Ἀπολλάχ μπέν Ἀμαρ μπέν Κάρμπαρ. Ἐν ὅλῳ τῷ Ἀραφατ ἀνήκει τὸ ὄρος Ἀρραχμά ὀνομαζόμενον Ἐλάλ.

*) Ἐν τῷ κώδικι ἐλείπει αὕτη ἡ λέξις, ἀλλ' ἡ ἔννοια ἀπαιτεῖται ταύτην.

من كتاب ابي بكر احمد بن محمد بن الفقيه
قال قال المدايني جزيرة العرب خمسة اقسام تهامة
ومجد وحجاز وعروض وبين فاما تهامة فهي الناحية
الجنوبية من الحجاز واما نجد فهي الناحية التي بين
الحجاز والعراف واما الحجاز فهو جبل يقبل من
اليمن حتي يتصل بالشام وفيه المدينة وعمان واما
العروض فهي اليمامة الي البحرين قال وانما سمي
الحجاز حجازاً لانه يحجز بين نجد وتهامة قال وقال
الواقدي الحجاز من المدينة الي تبوك وايضاً من
المدينة الي طريف الكوفة وما وراء ذلك الي ان
يشرف ارض البصرة فهو نجد ومن المدينة الي طريف مكة
الي ان يبلغ مهبط العرج فهو حجاز ايضاً وما وراء ذلك
الي مكة وجده فهو تهامة .

قال وقال ابن الاعرابي وما كان بين العراف
وبين وجره وعره الطائف فهو نجد وما كان وراء وجره
الي البحر فهو تهامة وما كان بين تهامة ونجد فهو حجاز
قال والسرقات هي المواضع المشرفة علي تهامة قال في
المشترك والعذيب بضم العين المهلة وفتح الدال
المعجمة ثم مثناة من تحتها وفي اخرها با موحدة قال
وهو ماء ليني تميم وهو اول ما يلقي الانسان بالبادية

Ἐκ τῆ βιβλίου Ἀμπή Μπέκε Ἀχμετ ἡ Μωάμεθ ἈλΦακίχ.

Διηγείται, λέγει, ὁ Ἀλμοδαϊνὴ, ὅτι ἡ Ἀραβία διαιρεῖται εἰς πέντε μέρη, εἰς Ταχαμά, Νάτζδ, Χετζιάζ (πετραία), Οῤῥδ, καὶ Γιαμαάν (εὐδαίμονα), ἐξ ὧν ἡ μὲν Ταχαμά ὑπάρχει τὸ μισημβρινὸν τῆς Χετζιάζ μέρους, τὸ δὲ Νάτζδ, τὸ μεταξὺ Χετζιάζ καὶ Ἰράκης, τὸ δὲ Χετζιάζ (ἡ πετραία Ἀραβία) εἰσιν ὄρος ἐκτεινόμενον ἀπὸ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἀχρι τῆς Συρίας, ἐν ᾧ ὑπάρχει τῆς ἡ Μεδίνας καὶ Ωμάν, τὸ δὲ Οῤῥδ εἰσιν ἡ Ταμαμά εὐς Ἀλμπαχραϊνῆς. Ονομάζεται δὲ, λέγει, ἡ πετραία Ἀραβία Χετζιάζ, ἐπειδὴ διαχωρίζει 1) τὸ Νάτζδ καὶ τὴν Ταχαμάν. Διηγείται, λέγει, ὁ Οὐακδῆς, ὅτι ἡ πετραία Ἀραβία ἐκτείνεται ἀπὸ Μεδίνας εὐς Ταμπέν· ἀπὸ δὲ Μεδίνας εὐς τῆς ἐπὶ Ἀλκυφάν ἀγέσης καὶ περαιτέρω εὐς τῆς γῆς τῆς Μπάσρας ὀνομάζεται Νάτζδ· ἀπὸ δὲ Μεδίνας εὐς τῆς ἐπὶ Μέκκαν ἀγέσης μέχρι τῆς ἀνω Φερῆς τῆς (ὄρους) Ἀρτζ, καλεῖται Χετζιάζ ὀμοίως, ἐνταῦθεν δὲ καὶ περαιτέρω εὐς τῆς Μέκκας καὶ Τζοδδά, Ταχαμά.

Διηγείται, λέγει, ὁ ἔμπν Ἀλαραμπή, ὅτι τὸ μὲν μεταξὺ Ἰράκης καὶ Οὐατζρῆς καὶ Ἀμρῆς Ἀλταϊφ ἔστι Νάτζδ· τὸ δὲ πέραν Οὐατζρῆς εὐς τῆς θαλάσσης, Ταχαμά· τὸ δὲ μεταξὺ Ταχαμῆς καὶ Νάτζδ, Χετζιάζ· καὶ Ἀσσαρουατ ὑπάρχει, λέγει, τόποι ὑπερμήκεις ἐπάνω Ταχαμῆς. Οὐδαίπ λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆς Μοσάρεκ (περὶ τῶν ἰμανύμων), ὑπάρχει νερὸν ἀνήκον τοῖς μοῖς Ταμίμ, ὁ πρῶτος τόπος, ὅσις ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῖς διαβαίνουσιν ἀπὸ Κα-

1) Τῆτο γὰρ σημαίνει ἡ Ἀραβικὴ λέξις Χετζιάζ.

إذا سار من قادسيه الكوفة يريد مكة والعذيب اسم لعدة مياه بالبادية •

قال والعرج بفتح العين وسكون الراء المهملتين وفي اخرها جيم قرية جامعة من نواحي الطائف واليهما ينسب العرجي الشاعر والعرج ايضاً عقبه بين مكة والمدينة علي جادة الطريف وثم جبل العرج قال النصر بن شميل النجد قباب الارض وصلابها وما غلظ واشرف وفي نجد المشهورة خلاف والاكثر علي انها اسم للارض المرتفعة الفاصلة بين اليمن وتهامه وبين العراف والشام فالين وتهامه اعلاها والعراف والشام اسفلها واولها من ناحية الحجاز ذات عرف •

ومن المواضع المشهورة بديار العرب العقيف قال في المشترك وهو اسم لعدة اودية فمنها العقيف الاعلى عند مدينة رسول الله صلي الله عليه وسلم وهو مما يلي البحر الي منتهى البقبع مقابر المدينة ومنها العقيف الاسفل وهو اسفل من ذلك ومنها عقيف العارض باليمامة ايضاً وان يدفق سيله في غور تهامه متصل بعقيف المدينة وهو الذي ذكره الشافعي رضي الله عنه وقال لو اهلوا من العقيف كان احب الي العقيف ايضاً بطن وادب ذك الحليفة •

δασιας Ἀλνυφᾶς εἰς Μέκκαν, ἐξ ἧς παρονομάζονται καὶ ἄλλα πολλά ἐν τῇ ἐρήμῳ ὕδατα.

Ἄρτζ ὑπάρχει χώρα ἄποικος ἐν τοῖς συνόροις τῆ Ἀλταίφ, ἐξ ἧς ἐπωνομάσθη ὁ ποιητῆς Ἀρτζῆς. Τὸ Ἄρτζ ὑπάρχει προσέτι τόπος ἀνωφερῆς μεταξὺ Μέκκας καὶ Μεδίνης ἐν τῇ πλατεία, ἔτι δὲ βενόν. Λέγει Ἀλνάσερ μπέν Σωμαήλ, Νάτζδ ὑπάρχει γῆ βεννώδης καὶ τραχεῖα, καὶ πάν ὅ,τι παχύ καὶ ἐξέχον. Περὶ τῆς τῆ περιφήμης Νάτζδ διαφωνῶσιν, ἀλλ' οἱ πλείοσι θέλωσιν αὐτὸ ἕνομα τόπῳ ἐξέχοντος καὶ διαχωρίζοντος τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν καὶ τὴν Ταχαμάν, ἔτι δὲ Ἰράκην καὶ Συρίαν, καὶ τὸ μὲν ἀνωτερον αὐτῆ μέρος εἶναι τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν καὶ τὴν Ταχαμάν, τὸ δὲ κατώτερον τὴν Ἰράκην καὶ Συρίαν· ἢ δὲ ἀρχὴ αὐτῶν ἐκ τῆ μέρες τῆς πετραίας Ἀραβίας ὑπάρχει Δάτ Ἰρακ.

Ἐκ τῶν ἐπιτήμων τῆς Ἀραβίας τόπων ὑπάρχει καὶ τὸ Ἀκῆκ, ὄνομα, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Μοσάρεκ, πολλῶν πεδιάδων, ἐξ ὧν ὑπάρχουσι 1 ἄνω Ἀκῆκ πλησίον τῆς Μεδίνης τῆ προφήτῃς (εἰρήνῃ ἐπ' αὐτῶν καὶ εὐλογίᾳ) ἐξ ἧς μέρες παράκειται τῇ Χαρῶ ἕως τῶν συνόρων τῆ Μπακμπάν, κειμητηρίῳ τῆς Μεδίνης. 2 τὸ κάτω Ἀκῆκ κατωτέρω τῆ πρώτου. 3 Ἀκῆκ Ἀλάρעד ἐν Ἰαμαμά, ὁμοίως πεδιάς, τῆς ὁπείας τὸ ρεῦμα ῥεεῖ εἰς τὴν πεδιάδα Ταχαμάς ἕως εἰς τὸ Ἀκῆκ τῆς Μεδίνης· καὶ τῆς μνημονεύει ὁ Σαφίη (ἴσως αὐτῶ ὁ Θεός) λέγων, εἰς ἧσαν ἐξ Ἀλακῆκ, μολ ἤρωικον περυσσύτερον. Τὸ Ἀκῆκ εἶναι προσῆτι ὁ ὀμφαλὸς τῆς πεδιάδος Ζιλχαλιφᾶ.

ومن بلاد اليمن سحول قال في اللباب بفتح
السين وضم الحاء المهلتين ووارو ولام قال وهي قرية
من اليمن فيها بطن السعاني واليهما تنسب الثياب
السحولية وهي البيضاء واما ابن حوقل فقال نيار
العرب منها الحجاز الذي يشتمل علي مكة والمدينة
واليمامه ومنها نجد الحجاز المتصل بارض البحرين
ومنها بادية العراف وبادية الجزيرة ومنها بادية الشام
ومنها اليمن المشتمل علي تهامة ونجد اليمن وعمان
ومهره وحضر موت وبلاد صنعا وعدن وسائر مخاليف
اليمن فما كان من حد السرين الي ان ينتهي الي ناحية
يللم وظهر الطاليف ممتد الي نجد اليمن الي بحر
فارس مشرقاً فهو من اليمن قال ويكون ذلك نحو
الثلاثين من نيار العرب وما كان من حد
السريرن صلي بحر فارس راجعاً في الحد المشرف علي
الحجر الي جبل طي علي ظهر اليمامة فمن الحجاز وما
كان من حد اليمامة الي قرب المدينة راجعاً علي ناحية
البصرة حتي يمتد علي البحرين فهو نجد وما كان من
حد عبادان الي الانبار مواجهاً لنجد والحجاز فمن بادية
العراف وما كان من حد الانبار الي بالس الي يتم
وادي العقيف فهو بادية الجزيرة وما كان من بالس
الي ايله مواجهاً للحجاز معارضاً لارض تبوك فهو بادية

Σαχούλ υπέρχει τόπος τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, ἥ-
 ται κώμη αὐτῆς κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλμπαμπ, εἰς
 τῆς ὁποίας τὸ ἐνδότερον εἰσέβη ὁ Σαμαανῆς, καὶ ἀπὸ τῆς
 ὁποίας παρονομάζονται τὰ ἱμάτια Ἀλταχβλιὰ, τὰ ὁποία
 εἰσι λευκά. Ὁ δὲ ἔμπν Χαγκάλ λέγει, τῇ χερσονήτῳ Ἀ-
 ραβία ἀνήκει 1 ἡ πετραία Ἀραβία περιέχουσα τὴν Μί-
 καν, Μεδίην καὶ Γιαμαμαῦν. 2 Νάτζδ Ἀλχετζιάδ μεθό-
 ριος τῇ γῆ Μπαχεραίνη. 3 ἡ ἔρημος Ἰράκης. 4 ἡ ἔρημος
 Ἀλτζεζίρας*). 5 ἡ ἔρημος Συρίας. 6 ἡ εὐδαίμων Ἀραβία
 περιέχουσα Ταχαμάν, Νάτζδ Ἀλγιαμάν, καὶ Ωμίαν, καὶ
 Μαχεράν, καὶ Χαδραμὲτ, καὶ γῆν Σανααῆς, καὶ Ἀδανα, καὶ
 ἄλλες τόποις τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας· καὶ εὐδαίμων μὲν Ἀ-
 ραβία ὀνομάζεται τὸ ἀπὸ τῶν συνόρων Ἀλσεβραίνης ἕως τῆ
 τίβη Ἰαλαμλάμ καὶ τῆ μεσημβρινῆ Ἀλταίφης ἄχρι τῆ
 Νάτζδ Ἀλγιαμάν καὶ τῆς Περσικῆς θαλάσσης κατ' ἀνατο-
 λὰς (τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ $\frac{2}{3}$ τῆς Ἀραβίας)· πετραία δὲ Ἀ-
 ραβία, τὸ ἀπὸ τῶν συνόρων Ἀλσεβραίνης παρὰ τὸν Περσι-
 κὸν αἰγιαλὸν ἐπανακάμπτοντι εἰς τὸ ἀνατολικὸν ὄριον τὸ
 ἐπὶ τὸ Χατζρ ἕως τῆ ὄρεις Τυ διὰ τῆ μεσημβρινῆ Ἀλγιαμα-
 μάς· τὸ δὲ ἀπὸ τῶν συνόρων Ἀλγιαμαμάς ἕως πλησίου
 Μεδίης καὶ ἐντεῖθεν διὰ τῆς γῆς Μπάσρας ἕως Ἀλμπαχεραί-
 νης καλεῖται Νάτζδ· τὸ δὲ ἀπὸ τῶν συνόρων Ἀμπαλάν ἕως
 Ἀλαμπάρ ἔχοντι κατὰ πρόσωπον Νάτζδ καὶ τὴν πετραίαν
 Ἀραβίαν, ἔστιν ἡ ἔρημος Ἰράκης· τὸ δὲ ἀπὸ τῶν συνόρων
 Ἀλαμπάρ ἕως Βάλις, Γιατάμ καὶ πεδιάδα Οὐακκῆ, ἔστιν ἡ
 ἔρημος Ἀλτζεζίρας· τὸ δὲ ἀπὸ Βάλις ἕως Ἀίλας ἔχοντι κα-
 τὰ πρόσωπον τὴν πετραίαν Ἀραβίαν καὶ βαίνουντι πρὸς τὴν
 γῆν Ταμπκ, ἔστιν ἡ ἔρημος Συρίας. Τινὲς ἐλόγιμοι, λέγουσι
 ἔμπν Χαγκάλ, δοξάζουσιν ἐν τῇ διαιρέσει ταύτῃ τῆς Ἀρα-

*) Μεσοπεταμίας.

1) العراق κατὰ τὸν ἡμέτερον κώδικα.

الشام قال علي ان من العلماء بتقسيم هذه الديار من
 زعم ان المدينة من نجد وان مكة من تهامة اليمن •
 ومن الاماكن المشهورة الجحفة وهي ميقات
 المصريين بالقرب من رابع وهي رسم خال لا ساكن به
 واسمها مشهور •

والمحصب من المشترك بضم السين وفتح الحاء
 المهلة وتشديد الصاد المفتوحة المهلة ثم باء موحدة
 قال وهو موضع فيما بين مكة ومنى وهو الي منى
 اقرب قال وهو بطحا مكة وهو خيف بني كنانة سمى
 بذلك للحصبا التي في ارضه •

قال ابن حوقل ولا يعلم في ديار العرب نهر ولا
 بحر يحمل سفينة فان قيل ان البحيرة المنتنة كذلك
 قلنا انها مصابة لديار العرب وليست منها واما الماء
 الذي كان يجتمع بارض اليمن عند السد في ديار سبأ
 فكان من السيول يجتمع ويستعملونه في القرى والمزارع
 قال ولكن بديار العرب من الجداول والعيون والابار
 شي كثير •

قال وليس بمكة شجر مثمر الا شجر البادية واما
 خارج حدود الحرم ففيه عيون وثمار •
 قال منى علي طريق عرفات من مكة وبينها وبين
 مكة ثلاثة اميال •

βίαις, ὅτι ἡ μὲν Μεδίγη ἀνήκει τῷ Νάτζδ, ἡ δὲ Μέκκα τῇ Ταχαμαῖ Ἀλγιαμαίν.

Ἐκ τῶν ἐπισήμων τύπων ὑπάρχει ἈλτζιοχΦά, εὐκτῆριος τύπος τῶν Αἰγυπτίων παρὰ τῷ Ρ'αβαῶ, ἐρείπια τύπου ἀοικήτε μὲν, περιβοήτε δέ.

Ἀλμοχάσαπ ἔστι, κατὰ τὸν συγγραφέα τῶν ὁμωνύμων, τύπος μεταξὺ Μέκκας καὶ Μονῆς, πλησιέστερον δὲ Μονῆς· ὑπάρχει δὲ πεδιάς Μέκκας καὶ τέμενος τῶν ἡῶν Κανανᾶ, ὀνομασθὲν ἔτω διὰ τὰς ἐκεῖ μικρὰς πέτρας 1).

Λέγει ὁ ἔμπν Χαυκάλ, ἐν τῇ Ἀραβίᾳ ἔτε ποταμοὺς, ἔτε θάλασσα πλωῖμος ὑπάρχει· εἰ δὲ καὶ εἴποι τις τὴν λίμνην Ἀλμοντανᾶ, ἀποκρινόμεθα, ὅτι αὕτη παράκειται μὲν, ἔχει δὲ ἀνήκει τῇ Ἀραβίᾳ· τὸ δὲ νερὸν, ὅπως συνάγεται ἐν τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ πλησίον τῆς χώρατος ἐν γῆ Σαμπᾶ, εἶναι συνάθροισις ρευμάτων, δι' ἧς ποτίζουσι τὰς κώμας καὶ τὰς ἀγρούς. Πλὴν ἔχει, λέγει, ἡ Ἀραβία πολλὰς ῥυακας, πηγὰς καὶ φρέατα.

Ἐν τῇ Μέκκᾳ, λέγει, ἔδεν δένδρον ὑπάρχει κάρπιμον πλὴν τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ· ἔξω δὲ τῶν συνόρων Ἀλχαράμ ὑπάρχουσι πηγαὶ καὶ καρποί.

Μονὴ κεῖται, κατ' αὐτὸν τὸν συγγραφέα, ἐπὶ τῇ ἀπὸ Μέκκας εἰς Ἀραφᾶτ ἀγύσῃ, τριῶν μυριάων ἀπέχουσα τῆς Μέκκας.

1) Τοῦτο γὰρ σημαίνει ἡ Ἀραβικὴ λέξις *elmas* χασπά.

قال وبتن محسر واد بين مني ومزدلفه وليس هو
من مني ولا من مزدلفه •

قال في المشترك ورامه منزلة في طريق مكة من
البصرة وهي عن البصرة علي اثني عشرة مرحلة وهي اخر
بلاد بني تميم •

قال وشير جبل مشرف يري من مني والمزدلفه وكانت
الجاهلية لا تدفع من مزدلفه الا بعد طلوع الشمس
علي ثبير •

قال والحديبيه موضع بعضه في الحبل وبعضه في
الحرم وهو البوضع الذي صد فيه المشركون رسول الله
صلي الله عليه وسلم عن زيارة البيت وهو ابعد
اطراف الحرم عن البيت وهو في مثل زاوية للحرم
فلذلك صار بينها وبين المسجد اكثر من يوم •

قال ورضوي جبل منيف ذو شعاب واوديه قال
ورايته من ينبع اخضر قال واخبرني من طاف في شعابه
ان به مياه كثيرة وهو الجبل الذي زعت طائفه تعرف
بالكيسانيه ان محمد بن علي المعروف بابن الحنفية
مقيم به •

من المشترك وقبا بضم القاف وفتح الباء الموحدة
والف ممدودة وتروى بالفصر ايضاً قال وهي قرية علي

Μπατν Μοχάσσερ ἔστι, λέγει, πεδιάς μεταξύ Μοῦης καὶ Μοζδελαφᾶς ἰσμενιᾶ τέτων ἀνήκοντα.

Διηγῆται ὁ συγγραφεὺς τῷ Μοσάρσκ, ῥαμαῖ ὑπάρχει κατάλυμα ἐν τῇ ἀπὸ Μπάσρας εἰς Μέκκαν ἀγύση, ἀπέχον ἀπὸ Μπάσρας ὡσεὶ δώδεκα σταθμῶν, ὁ ἐξώτατος τόπος τῶν ἐπαρχιῶν ἡν Ταμίμ.

Θαβήρ, λέγει, ἔστιν ὄρος ὑπερύψηλον, ἐραῖμενον ἀπὸ Μοῦης καὶ Μοζδελαφᾶς, ἐπὶ τῷ ὁποῖον οἱ ἐθνικοὶ ἀπὸ Μοζδελαφᾶς ἀναβαίνουσι μὲν ἀνατείλαντος τῷ ἡλίου 1).

Ἀλχοδαίμπιᾶ, λέγει, ἔστι τόπος μέρος μὲν ἐν Ἀλχάιλ, μέρος δὲ ἐν Ἀλχαράμ, τόπος, ὅπερ οἱ πολυθεῖας λατρευταὶ ἀπημπούδιζον τὸν ἀπέτολον τῷ Θεῷ (εἰρήνη καὶ εὐλογία Θεῷ ἐπ' αὐτῷ) ἀπὸ τῆς εἰσόδου εἰς τὸν ναὸν ἔστι δὲ τὸ μακρύτερον τῶν μερῶν Ἀλχαράμ ἀπὸ τῷ ναῷ ὡς ἐν γωνία, δι' ὃ καὶ ἀπέχει τῷ ναῷ ἐπέκτινα μίας ἡμέρας ἰδῆ.

Ῥεδουαῖ, λέγει, ἔστιν ὄρος ὑπερύψηλον, ἔχον ἰδῆς καὶ πεδιάδας, τὸ ὁποῖον ἰδῆ, λέγει, ἀπὸ Ῥάμπαιο Ἀχδαρ, καὶ κατὰ τὴν διήγησιν τῶν ἀναβάντων αὐτὸ ἔχει πολλαῖ ὕδατα ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ὄρος, περὶ ἃ δοξάζει ἡ αἰρεσις ἡ λεγομένη Ἀλκαῖσιανία, ὅτι ἐν αὐτῷ διέτριψε Μωάμεθ ὁ τῷ Ἀλή ὁ γνωστὸς ὑπὸ τὸ ἄνομα ἔμπν Ἀλχαναφιά.

Κομπά ἔστι, κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Μοσάρσκ,

1) Ἴσως διὰ δεισιδαιμονίαν.

ميلين من المدينة وهناك مسجد التقوي وله فضائل
وقبا ايضاً بلدة كبيرة بنواحي فرغانة قرب الشاش ومن تلك
الاماكن الاربوا بفتح الهزة وسكون الباء الموحدة وواو
والف وهي في الشمال عن الجحفه علي ثمان فراسخ
وقيل ان بها توفي عبدالله والد رسول الله صلي الله
عليه وسلم والصحيح انه توفي بالمدينة بدار النابغة عند
اخواله بني النجار .

ودومة الجندل وهو موضع فاصل بين الشام والعراف
علي سبع مراحل من دمشق وعلي ثلث عشرة مرحلة
من المدينة .

وعسغان بضم العين وسكون السين المهملتين
وفاء والف ونون وهي منزلة للحجاج علي مرحلة من
خليص في الجنوب ومن عسغان الي بطن مر ثلثة
وثلاثون ميلاً .

ومن تلك الاماكن الجار من اللباب بفتح الجيم
والف وراء مهلة وهو فرضة مدينة النبي صلي
الله عليه وسلم علي ثلث مراحل منها قال ابن حوقل
وبين ساحل الجحفه والجار نحو ثلث مراحل ومن
الجار الي ايله نحو عشرين مرحلة .

κώμη τις ἀπέχουσα τῆς Μεδίνης ὡσεὶ δύο μίλια, ἐν ἣ εὐρίσθηται ἡ ναὺς Ἀλτακαουή ὁ πολυθαύματος. Κομπὰ ὑπάρχει δὲ καὶ πόλις μεγάλη ἐν τῇ γῆ Φαργαυῆς πλησίον τῆ Ἀλσάχ. Ἐν τρίτοις τοῖς τόποις ἀνήκει τὸ Ἀμπβᾶ κείμενον κατ' ἀνατολὰς Ἀλτζισχφᾶς ὡσεὶ ἐκτὼ παρασαγγῶν μακρᾶν. Ἐν τέτῳ, λέγουσιν, ἀπέθανεν Ἀπόδωᾶς ὁ πατήρ τῆ ἀποστόλου τῆ Θεῦ (εὐλογία Θεῦ ἐπ' αὐτῷ καὶ εἰρήνη)· ἀλλὰ τ' ἀληθέστερον, ἐν Μεδίῃ ἐν οἴκῳ Ἀλναμπαραγὰ παρὰ τοῖς Θείοις αὐτῆ ὑεῖς Ἀλνατζᾶρ.

Δεματ - ελ - τζιανδᾶλ ἔστι τόπος διαχωρίζων τὴν Συρίαν καὶ Ἰράκην, ἀπέχων ἀπὸ μὲν Δαμασκῆ ὡσεὶ ἑπτὰ σαθμῶν, ἀπὸ δὲ Νιεδίνης ὡσεὶ δεκατριῶν 1).

Ὁσφᾶν ἔστι κατάλυμα τῶν προσκυνητῶν (τῆ τάφῃ τῆ Μωάμεθ), ἀπέχων ἀπὸ μὲν Χαλῆς κατὰ μεσημβρίαν ὡσεὶ σαθμὸν ἕνα, ἀπὸ δὲ Νιπαῶν Μᾶρ λγ' μιλίων.

Ἀλτζᾶρ ἀνήκει ἐν τέτοις τοῖς τόποις· ἔστι δὲ λιμὴν τῆς πόλεως (Μεδίνης) τῆ προφῆτου (εὐλογία Θεῦ ἐπ' αὐτῷ καὶ εἰρήνη) ὡσεὶ τριῶν σαθμῶν μακρᾶν αὐτῆς. Ἀπὸ τῆ αἰγιαλῆ Ἀλτζισχφᾶς καὶ Ἀλτζᾶρ ὑπάρχει, κατὰ τὸν ἔμπν Χακκαλ, ὡς ἔγγιστα τρεῖς σαθμοί· ἀπὸ δὲ Ἀλτζᾶρ ἔως Ἀϊλαῶς ὡσεὶ εἴκοσι σαθμοί.

1) Λέγουσιν, ὡς φησὶν ὁ Γακῦτος, ὅτι αὕτη ἡ κώμη κεῖται ἐν ἐπιπέδῳ γῆς τόπῳ πέντε παρασάγγας τὸ πλάτος, δυτικῶς δὲ παύτης βρῦει πηγὴ, δι' ἣς ποτίζουσι πολλοὺς ἔχει φοινίκας καὶ ἀγρούς· τὴν δὲ κώμην ὅλην περιζωννύει τεῖχος σερεῖν, καὶ ἐν τῇ τείχῃ κεῖται φρούριον ὄχουον δυομαζόμενον Μᾶρεδ ۵, ۱۵

ومن تلك الأماكن ذات عرف ميثقات أهل
العرف وهو من مكة علي ثمانية وأربعين ميلاً قال في
العزني وبين ذات عرف وعمره ستة عشر ميلاً .
وأوطاس التي كان بها فزاة النبي صلي الله عليه
وسلم هي بين ذات عرف وبين عمره .

ذكر بعض مسافات جزيرة العرب

من المدينة الي الكوفة نحو عشرين مرحلة ومن
المدينة الي مكة نحو عشر مراحل ومن المدينة الي
البصرة نحو ثمان عشرة مرحلة ومن المدينة الي البحرين
نحو خمس عشرة مرحلة ومن المدينة الي الرقة نحو
عشرين مرحلة ومثل ذلك من المدينة الي دمشق ومثل
ذلك من المدينة الي فلسطين ومن المدينة الي مصر
علي الساحل نحو خمس وعشرين مرحلة ومن مكة الي
مدن نحو شهر ولعدن طريقان الي مكة أحدها علي
ساحل البحر وهو الأبعد والآخر ياخذ علي صنعاء وصعده
وجرش وجران والطائف حتي ينتهي الي مكة .

المهراس بكسر الميم وسكون الهاء اسم لماء في
جبل احد وفي الحديث ان رسول الله صلي الله
عليه وسلم عطش يوم احد فجاه علي بن ابي طالب رضي
الله عنه بهاء في درقنه من المهراس فعاده رسول الله

Δατίρη ἀνήκει ἐν τέττοις τοῖς τόποις ὁμοίως· ἔστι δὲ εὐσελεύτως τόπος τῶν ἐγκαταρκῶν Γράκης, ὡσεὶ 48 μίλια μακρὰν τῆς Μέκκας, καὶ κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Αἰδίη, δεκαεὶξ 1) μίλια μακρὰν ἀπὸ Ἀμερᾶς.

Αὐτὰς, ἐν ἣ ἐβλήσεν ὁ πρὸςφῆτης (εὐλογία Θεῷ ἐπ' αὐτῷ καὶ εἰρήνῃ), κεῖται μεταξὺ Δατίρη καὶ Ἀμερᾶς.

Περιγραφή διασημάτων τινῶν Ἀραβίας.

Ἀπὸ Μεδίνης ἕως Κεφᾶς ἰπάρχουσιν ὡσεὶ εἴκοσι σαθμοί, ἀπὸ δὲ Μεδίνης ἕως Μέκκας ὡσεὶ δέκα σαθμοί, ἀπὸ δὲ Μεδίνης ἕως Μπάσσαρς ὡσεὶ δεκαοκτὼ σαθμοί, ἀπὸ δὲ Μεδίνης ἕως Μπαχράνης ὡσεὶ δεκαπέντε σαθμοί, ἀπὸ δὲ Μεδίνης ἕως Ἀρακκᾶ ὡσεὶ εἴκοσι σαθμοί· ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ Μεδίνης ἕως Δαμασκῆ καὶ ἕως Παλαιστίνης· ἀπὸ δὲ Μεδίνης ἕως Μέρη παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ὡσεὶ ἑκοσι καὶ πέντε σαθμοί. Ἡ Μέκκα ἀπέχει ἀπὸ τῶν Ἀδάνων ὡσεὶ μηνὺς ἑνὸς· ἰπάρχουσιν δὲ ἀπὸ τῶν Ἀδάνων δύο ὁδοὶ πρὸς τὴν Μέκκαν, ἡ μὲν παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς Θαλάσσης, ἡ μακρυτάτη, ἡ δὲ διὰ τῆς Σαναᾶς, Σααδᾶς, Τζέρας, Νατζρᾶν καὶ Ἀλταΐφης ἕως Μέκκας.

Ἀλμεχερᾶς ἰπάρχει ὄνομα ὕδατος ἐν τῷ ἔρει Οἰχῆδ. Ἐν Ἀλχαδιθ (ἦτοι ἱερῶ ἱστορίῃ τῆ Μαΐμεθ) λέγεται, ὅτι ὁ τῆ Θεῷ ἀπόστολος (εὐλογία Θεῷ ἐπ' αὐτῷ καὶ εἰρήνῃ) ἐδίψησεν ποτὲ, καὶ ἐκόμισεν αὐτῷ ὕδωρ ἐν πινακίῳ ἐξ Ἀλμεχερᾶς ὁ Ἀλῆ μπὲν ἀμπῆ Τχλεπ (ἴλεως αὐτῷ ὁ Θεός), ἀλλ' ὁ τῆ Θεῷ ἀπόστολος (εὐλογία Θεῷ ἐπ' αὐτῷ καὶ εἰρήνῃ)

1) Ἡ ἐν Οἰξωίῃ ἰνδουσις γράφει *Ἰνῶσι* ἄλλω ἦτοι εἰσι-
σιῆς.

صلى الله عليه وسلم وغسل به الدم عن وجهه وایاه
 اراد سديف بقوله وانكروا مقل الحسين وزيد وشهيد
 بجانب المهراس فيريد بالشهيد بجانب المهراس حمزه عم
 رسول الله صلى الله عليه وسلم لانه استشهد عند
 احد حيث المهراس •

من اللباب وحوارين بضم الحاء المهلة ووارو الف وراء
 مهلة ومثناة من تحتها وفي اخرها نون قال وهي بلدة
 بالبحرين افتتحها زياد بن عمر فكان يقال له رباد
 حوارين وكان اخو زياد المذكور فقيهاً من اصحاب علي
 بن ابي طالب رضي الله عنه اقول وحوارين ايضاً قرية
 من بلد حمص من جهتها الشرقية الجنوبية ورايتها وفي
 التاريخ ان زياد كان بها لما جاء النعي بمعاويه •

ومن البلاد القريبة من القطيف تاروت عن بعض
 اهلها تاروت بفتح التا المثناة من فوقها ثم الف وضم
 الراء المهلة ووارو ساكنة وفي اخرها تا ثانية قال
 وتاروت بليدة في الشرف عن القطيف واذا مد البحر
 احاط بها وباراضيها فتصير جزيرة واذا جزر البحر انكشف
 بعض الاراضي التي بينها وبين القطيف فيصل اليها
 الناس في المروهي من القطيف علي نصف مرحلة
 وللناروت الكروم الكثيرة والعنب المفضل •

ἐκ ἠθέλησε πιεῖν, ἀλλ' ἔνυψεν αὐτῆ τὸ αἷμα ἀπὸ τῆ προ-
σώπης· καὶ τοῦτο αἰνιττόμενος ὁ Σιδδίκ λέγει, ἐν θυμῆ-
θητε τοῦ τόπου, ὅπου ἐφονεύθησαν ὁ Χοσείν,
ὁ Ζεΐδ καὶ ὁ μάρτυρ πλησίον Ἀλμεχράς, ἐννοῶν διὰ
τῆ μάρτυρ πλησίον Ἀλμεχράς τὸν Χάμζαν, τὸν τῆ ἀποσόλυ
τῆ θεῶ (εὐλογία θεῶ ἐπ' αὐτῶ καὶ εὐγένη) μητράδελφον, ὅστις
ἐμαρτύρησεν ἐν Ο'χέδ, ὅπου ὑπάρχει Ἀλμεχράς.

Χοβαραῖν ἐστὶ κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλμπα-
κάμπ πόλις Ἀλμπαχραῖνης, ἐκπολιορκηθεῖσα ὑπὸ τῆ Ζιαδ
μπὲν Ω'μάρ, ἀφ' ἧς καὶ ἐπωνομάσθη Ζιαδ Χοβαραῖν· ὁ δὲ
τῆ ρηθέντος Ζιαδ ἀδελφὸς ὑπῆρχε πρεσβύτερος ἐκ τῶν ἐταί-
ρων τῆ Ἀλῆ μπὲν Ἀμπῆ Τάλαπ (ἴλεως αἰτῶν ὁ θεός). Λέ-
γω, ὅτι τὸ Χοβαραῖν ὑπάρχει καὶ κώμη τῆς γῆς Χέμε με-
ταξὺ τῆ ἀνατολικῆ καὶ νοτίης μέρης, ἣν ἐγὼ ἴδον. Ἐν τῷ χρο-
νογράφῳ λέγεται, ὅτι ὁ Ζιαδ ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ καθ' ὃν και-
ρὸν ἀνηγγέλθη αὐτῷ 1) ὁ θάνατος τῆ Μελβίς.

Ἐκ τῶν τόπων τῶν πλησίον Ἀλκατίφης ἐστὶ Ταρῆτ
ἕως ἀναγνωσκόμενον κατὰ τινὰς τῶν ἐγγχωρίων πόλις
μικρά, κατ' αὐτὸς, κειμένη ἀνατολικῶς Ἀλκατίφης, καὶ
ὅτε μὲν ἡ θάλασσα πλημμυρεῖ, σκεπάσθαι αὐτὴ καὶ ἡ γῆ
αὐτῆς καὶ γίνεται νῆσος, ὅτε δὲ ἡ θάλασσα σφύσσεται εἰς τὰ
ἐπίσω, μένει σσγνὸν τὸ μέρος τῆς γῆς τὸ μεταξὺ Ταρῆτ καὶ
Ἀλκατίφης, καὶ διαβαίνουσιν οἱ ἄνθρωποι ἀβρύχοις ποτίν·
ἀπέχει δὲ τὸ Ταρῆτ ἀπὸ Ἀλκατίφης ὡσεὶ $\frac{1}{2}$ σταθμῆ καὶ εἰς
πορεῖ ἀμπέλων καὶ ἐξαιρέτων σαφυλῶν.

1) Διὰ τὰ παρθευρεθῆ δηλαδή εἰς τὴν ταφήν.

ومن الاماكن بالحجاز الرجيع براء مهلمة وجم
وهو بين مكة والطائف وهو الموضع الذي غدر فيه عضل
والقاره باصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم
والرجيع ايضاً موضع عند حبير كان به معنا معسكـر
رسول الله صلى الله عليه وسلم في قتاله لحبير .
من المشترك الدهنا تمد وتقتصر ارض واسعة بتجد في
ديار بني تميم .

ومن بلاد اليمن الشحر وهي بليدة صغيرة بكسر
الشين المعجمة وسكون الحاء المهلمة بين عدن
وظفار .

ومنها حضرموت وهي بلد عامر ابني النمد وبينها
وبين الشحر اربعة ايام من الاباب وحضرموت بفتح
الحاء المهلمة وسكون الصاد المعجمة وفتح الراء المهلمة
وبعدها ميم مفتوحة وواو ساكنة وفي اخرها مثلة من
فوقها .

من المشترك لياقوت قال وغدير خم بضم الحاء
المعجمة وتشديد الميم وهو بين مكة والمدينه قيل
هو على ثلثة اميال من الجحفة وقيل هو غيضة هناك
والشيعة عيد ينسبونه اليه .

Ἀλρατζιά . . . ἀνήκει τῇ πετραίᾳ Ἀραβίᾳ μεταξὺ Μέκκας καὶ Ἀλταίφης, ἑ τόπος, ἐν ᾧ οἱ Ἀῶδες καὶ Ἀλκαρὰ ἠπάτησαν τῆς συντρίφους τῆ ἀποσόλου τῆ θεῆ (βυλογία θεῆ ἐπ' αὐτῶ καὶ εἰρήνη). Ἀλρατζιά ὑπάρχει προσέτι τόπος πλησίον Χαίμπαρ, ἐν ᾧ ὑπῆρχε τὸ στρατόπεδον τῆ ἀποσόλου τῆ θεῆ (εἰλογία θεῆ ἐπ' αὐτῶ καὶ εἰρήνη) ἐν τῷ πολιορκεῖν τὸ Χαίμπαρ.

Ἀλδαχνά (τὸ ἰσοῖον προφέρεται μακρῶς καὶ βραχέως) ὑπάρχει, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλδεμπάμπ, τόπος εὐρύχωρος τῆ Νατζῶ ἐν τῇ γῆ τῶν ἡνίων Ταμήμ.

Ἀλσέχρ ἀνήκει τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ, πόλις μικρὰ . . . μεταξὺ Ἀδάων καὶ Ζαφάρ.

Ἐν τέτοις δὲ τοῖς τόποις ἀνήκει καὶ τὸ Χαδραμὰτ 1), τόπος ἔνοικος ἀνήκων τοῖς ἡνίοις Ἀλναμάδ, ἀπέχων ἀπὸ Ἀλσέχρ τέσσαρας ἡμέρας

Γαδίρομμ κατὰ τὸν Γακῆτον ἐν τῷ περὶ τῶν ἰμανύμων, κεῖται μεταξὺ Μέκκας καὶ Μεδίνης, καὶ καθὼς λέγουσιν, ἀπέχει τῆς Τζισοχφᾶς τρεῖς μίλια· ὑπάρχει δὲ, ὡς φασιν, ἄλλος ἐκεῖ, καὶ εὐρτάξουσιν οἱ Σίται 2) εὐρτην ἀπ' αὐτῆ ὀνομασθεῖσαν.

1) Ἀδραμύτταν ὀνομάζει ἡ Θείφρατος βιβλ. Η' ἱστ. φησὶ κεφ. Δ', ἵππυ φύεται κατ' αὐτὸν θυμιάμα ἢ μύτρα, τὸ ἰσοῖον καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀραβες προσεπιβεβαίωσι. Ο' δὲ Πτολεμαῖος ἔχει Ἀδραμίταν χώραν, καὶ ἡ Στραβὸν Κατταμνίτην.

2) Τοιοῦτοι ὑπάρχουσιν οἱ σήμερον Πέρσαι, ἀλλ' οὐκ ἂν Ἀλκαθὶδ ἰνομαζόμενοι, ἐναντίοι τοῖς Τύρκοις ὀνομαζόμενοις Ἀλκαθὶδ Σαυοῦταις.

قال ابن حوقل دور جزيرة العرب من عمان عبادان الي البحرين وشجر نحو خمس عشرة مرحلة ومن البحرين الي عمان نحو من شهر ومن عمان الي مهرة نحو من شهر ومن مهرة الي عدن نحو من شهر ومن عدن الي جده ومن جده الي ساحل الجحفة ثلث مراحل ومنها الي الجار ثلث مراحل ايضاً ومن الجار الي ايله نحو من عشرين مرحلة اقول ومن ايله الي الشراه نحو ثلث مراحل ومن الشراه الي البلقا نحو ثلث مراحل ومن البلقا الي مشاريف حوران نحو ست مراحل ومن مشاريف حوران الي مشاريف فوطه دمشق نحو ثلث مراحل ومن مشاريف الفوطه الي ساليه نحو اربع مراحل ومن ثم الي باليس نحو سبع مراحل ومن باليس الي الكوفة نحو عشرين مرحلة ومن الكوفة الي البصره نحو اثنتي عشرة مرحلة ومن البصره الي عبادان نحو مرحلتين فهذا هو دور جزيرة العرب بالتقريب .

يبرين هي ارض سيحفة تشتمل علي عيينين ونخيل كثير الي الغاية وبين العين والعين تقدير نصف مرحلة واكثر وغالب النخيل علي القرب من العيينين ويبرين بالقرب من الجسا والقطيف واليهامه ويبرين

Λέγει ὁ ἔμπν Χαηκαάλ περὶ τῆς περιμέτρου τῆς Ἀραβίας, ὅτι ἀπὸ Οὐπαδάν ἕως Ἀλμπαχραίνης καὶ Χάτζε ὑπάρχουσιν ὡσεὶ δεκαπέντε σταθμοί, ἀπὸ δὲ Μπαχραΐνης ἕως Ωμάν ὡσεὶ μὴν εἰς, ἀπὸ δὲ Ωμάν ἕως Μαχραΐς ὡσεὶ μὴν εἰς, ἀπὸ δὲ Μαχραΐς ἕως Ἀδναα ὁμοίως, ἀπὸ δὲ Ἀδναα ἕως Τζιοδδά ὁμοίως, ἀπὸ δὲ Τζιοδδά ἕως τῆς αἰγιαλῆς τῆς Τζιοχράς τρεῖς σταθμοί, καὶ ἔντεῦθεν ἕως Ἀλτζαῆρ τρεῖς σταθμοὶ ὁμοίως, ἀπὸ δὲ Ἀλτζαῆρ ἕως Ἀΐλας ὡσεὶ ἑξήκοντι σταθμοί. Λέγω, ἀπὸ Ἀΐλας ἕως Ἀλσαρῆς εἶναι τρεῖς σταθμοί, ἀπὸ δὲ Ἀλσαρῆς ἕως Ἀλμπακκά ὡσεὶ τρεῖς σταθμοί, ἀπὸ δὲ Ἀλμπακκά ἕως Μαχαρηκ Χοβραῖν ὡσεὶ ἕξ σταθμοί. ἀπὸ δὲ Μαχαρηκ Χοβραῖν ἕως Μαχαρηκ Γούτατ Δαμασκῆ ὡσεὶ πρὸς σταθμοί, ἀπὸ δὲ Μαχαρηκ Ἀλγούτα ἕως Σαλαμούα ὡσεὶ τέσσαρες σταθμοί, καὶ ἔντεῦθεν ἕως Μπαλίς ὡσεὶ ἑπτὰ σταθμοί, καὶ ἀπὸ Μπαλίς ἕως Ἀλκεφά ὡσεὶ ἑξήκοντι σταθμοί, καὶ ἀπὸ Ἀλκεφά ἕως Ἀλμπατράς ὡσεὶ δώδεκα σταθμοί, καὶ ἀπὸ Μπατράς ἕως Οὐπαδάν ὡσεὶ δύο σταθμοί. Καὶ αὕτη μὲν ἡ περίμετρος τῆς Ἀραβίας ὡς εἴρηται.

Τὰμπρὶν ἐστὶ γῆ ἀλυκῆ περιέχουσα δύο πηγὰς καὶ παμπόλης Φοίνικας (χηρμάδες τυρκιτί)· μεταξὺ δὲ τῶν δύο πηγῶν ὑπάρχει διέσπμα ἡμίσεως σταθμῶ καὶ ἐπέκεινα, καὶ πλησίον αὐτῶν εὐρίσκονται οἱ πλείστοι Φοίνικας. Τὰμπρὶν κεῖται πλησίον Ἀλχασά, Ἀλκατῖφ καὶ Ἀλγιαμαμαῆς· ἀπέχει δὲ ἀπὸ Ἀλγιαμαμαῆς ὡσεὶ τριῶν ἡμερῶν ὁδοῦ, ὁμοίως δὲ καὶ ἀπὸ Ἀλχασά. Ἀλγιαμαμαῆ καὶ Ἀλχασά καὶ Τὰμπρὶν σχηματίζουσι τρίγωνον, καὶ ἡ μὲν Ἀλγιαμαμαῆ κεῖται δυτικῶς, ἡ δὲ Ἀλχασά ἀνατολικῶς, καὶ τὸ Τὰμπρὶν κατὰ μεσημβρίαν ὀλίγον τι ἐκκλίνει ἀπὸ τῶν λοιπῶν δύο. Κατὰ τὴν συγγραφέα τῆ περὶ τῶν ὁμωνύμων βιβλίου τὸ Τὰμπρὶν ἐστὶν ὄνομα ἄμμου, τῆς ὁποίας τὰ πέρατα κατὰ δεξιῶν τῆσ

اليمامه وبين يبرين تقدير مسافة ثلاثة ايام وكذلك ما
بين يبرين وبين الحسا واليمامه والحسا ويبرين علي صورة
مثلث اليمامه في جهه الغرب والحسا في الشرق ويبرين
في الجنوب عنها بمياله يسيرة وقال في المشترك يبرين
بفتح المثناة التحتية وسكون الباء الموحدة وكسر الراء
المهمله وسكون المثناة التحتية وفي اخره - نون قال
وهو اسم رمل لا تدرك اطرافه من بين مطلع
الشمس من حجر اليمامه اقول يبرين في غاية الوخامة
وقد اخبرني من اتق به ان اهل تلك البلاد يعتقدون
انه من اكل من ثمرها وشرب من ما بها ونام في ظلها
فانه يحكم لامحالة وثمرها يشبه برني المديه .
ومن الاماكن المشهورة بالمحربين كاظمه بكاف
والف وظاء معجمة مكسورة وميم وهاء وهو جون علي
ساحل البحرين والبصره والقطيف وبين كاظمه
والبصره مسيرة يومين وبين كاظمه والقطيف مسيرة اربعة
ايام وهي في سمت الجنوب عن البصره ويقال لها كاظمه
البحور وهي منازل للعرب وبها مراعي جيدة وبار كثيرة
قريبة المدنا *

ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου ἀπὸ τῆ χωρὶς Χατζερ Ἀλγιαμαμαὶ ὑπάρ-
 χειν ἀνέφικτα τῇ ὄρασι. Λέγω δὲ, ὅτι τὸ ἀκριν εἶναι
 τύπος πολλὰ νοσώδης, καὶ τις τῶν ἐκεῖσε δικτριψύκτων διη-
 γήθη μοι, ὅτι οἱ κάτοικοι κείνῃ τῆ τύπῃ ἐξέζωσιν, ὅτι ὁ φα-
 γὼν αὐτοῦ δακτύλος κῆ πικρὸν ὕδωρ κῆ κοιμηθεὶς ὑπὸ τὴν σκιὰν
 ἐξάπαντος ὑποπίπτει εἰς πυρετόν· οἱ δὲ δάκτυλοι αὐτῶ ἴμοι-
 αῖσι τὸς δακτύλος 1) τῆς Μεδίνης.

Ἐκ τῶν ἐπισήμων τόπων Ἀλμπαχραίνης ἔστι Καζε-
 μα κόλπος ἐπὶ τῶν αἰγιαλῶν Ἀλμπαχραίνης, Ἀλμ-
 πάρας καὶ Ἀλκατίφης· ἀπέχει δὲ ἀπὸ μὲν Ἀλμπάσ-
 ρας δύο ἡμερῶν ἑσθῆν, ἀπὸ δὲ Ἀλκατίφης τεσσαρῶν ἡμερῶν
 ἑσθῆν, κῆ κεῖται κατὰ κορυφὴν τὴν μεσημβρινὴν ἀπὸ Ἀλμ-
 πάρας, κῆ ὀνομάζεται Καζεμα Ἀλμποχὲρ, κατάλυμα τῶν
 Ἀράβων κῆ περιέχουσα βροσκήματα ἐξαιρέτα καὶ πολλὰ πη-
 γάδια πλησίον τῆς πλημμύρας τῆς θαλάσσης.

1) Οἱ δάκτυλοι τῆς Μεδίνης ὑπέρχουσι γλυκύτεροι παρὰ
 τὸς τῶν ἄλλων τόπων.

العربي الاقليم	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه
الحقيقي الاقليم	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه
دقائق	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه
دقائق	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه
الطول	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه
العرض	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه
اسماء النجوم	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه
الاسماء	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه	قانه

اسماء النجوم في الاقليم العربي وهو جزيرة العرب اول الاقليم العربي

Τὸ πρῶτον ἐκ τῶν γνωσῶν κλιμάτων, ὅπερ ἐστὶν ἡ
Ἀραβία.

Ὄνόματα τόπων.	Ὄνόματα συ- γραφείων.	Μήκος		Πλά- τος		Ἀληθὲς κλίμα γνωσῶν κλίμα.
		μοι	ξ	μοι	ξ	
Μέκκα.	Ἀτβαλ.	67	13	21	40	Ἐν ἀρχῇ τοῦ β κλίματος. Ἐν Ταχαμά, ἔκ κατ' ἄλλος ἐν τῇ πετραίᾳ Ἀ- ραβία.
	Κανίν.	67	0	21	20	
	Ἐμπν Σαῖδ.	67	31	21	31	
	Πτολεμ.	67	0	21	0	
	Κουσιάρ.	67	10	21	40	
Μεδίνα τοῦ προ- φήτου.	Ἀτβαλ.	65	20	25	0	Σχεδὸν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ β κλι- ματος. Ἐν τῇ πετραίᾳ Ἀραβία, καὶ κατ' ἄλλος ἐν τῷ Νάτζδ.
	Κανίν.	67	30	24	0	
	Ἐμπν Σαῖδ.	65	20	25	31	
	Πτολεμ.	65	20	25	0	
Ἀϊλά.	Ἀτβαλ.	55	55	29	0	Ἐν τῷ γ κλι- ματι. Ἐν τῷ αἰγια- λῷ τῆς Ἀρα- βίας.
	Κανίν.	56	40	28	50	
	Ἐμπν Σαῖδ.	58	40	30	50	

اسماء	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ
رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ
درجه	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ
دقيق	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ
درجه	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ
دقيق	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ
الاقليم	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ
الحقيقي	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ
الاقليم	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ
العربي	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ	رَبِّهِ

بسم الله الرحمن الرحيم

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοί	ξ'	μοί	ξ'	
Μαδιάν.	Άτβαλ.	55	45	29	0	Εν αρχῇ τῆ γ' κλιματος.
	Κανόν.	56	20	29	0	
	Έμπν Σαΐδ.	61	0	26	52	Εν τῷ αἰγια-
	Πτολεμ.	61	20	29	0	λῶ τῆς πετραίας Αραβίας.
Γαίμζ.	Άτβαλ.	60	0	30	0	Εν τῷ τέλει
	Κανόν.	58	30	26	0	τῆ β' κλιματος πλησιον τῆς ἐρήμου Συρίας.
Ταμπέκ.	Άτβαλ.	58	30	30	0	Εν τῷ γ' πλη-
	Κανόν.	58	50	26	0	σιον τῆς ἐρήμου Συρίας.
Άλχέτζε.	Άτβαλ.	60	30	28	30	Εν τῷ γ' ἐν τῇ πετραία Αραβία.
Τάδμορ.	Άτβαλ.	62	0	34	0	Εν τῷ δ' ἐ
	Πτολεμ.	67	0	35	0	τῇ ἐρήμῳ Συρίας.
Τάμπο (Γαμβία.)	Έμπν Σαΐδ.	65	0	26	0	Εν τῷ β' πλησιον τῶν παραλιῶν τῆς πετραίας Αραβίας.

الاسماء المنقول عنها	الطول		العرض		اسماء المنقول عنها	الاسماء
	دقائق	دقائق	دقائق	دقائق		
اطوال	سد	ك	ك	ك	اطوال	خيبر
قانون	سز	ك	ل	ل	قانون	
ابن سعيد	سد	ه	لو	لو	ابن سعيد	
اطوال	سد	يو	يو	يو	اطوال	المهجم
اطوال	سد	ك	يد	يد	اطوال	
قانون	سج	ك	يد	يد	قانون	زيد
ابن سعيد	سز	م	يه	يه	ابن سعيد	
ابو العقول	سد	ل	يج	يج	ابو العقول	
ابن سبون	ع	ل	يد	يد	ابن سبون	تعز
قياس	سد	م	يج	م	قياس	
ابو العقول	سد	م	يد	ه	ابو العقول	الدملو
اطوال	سد	م	يو	ن	اطوال	
قانون	سه	م	يز	ل	قانون	الشرجه
من الحجاز تقريباً					من الحجاز تقريباً	
من تهايم اليمن					من تهايم اليمن	
من تهايم اليمن					من تهايم اليمن	
من اليمن					من اليمن	
من اليمن					من اليمن	
من اليمن					من اليمن	

Όνόματα τόπων.	Όνοματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα
		μοι	έ	μοι	έ	
Χάιμαρ.	Άτβαλ.	65	20	25	20	Έν τω β. πλησίον της πετρασ Αραβίας.
	Κανέν.	67	24	30	20	
	Έμπν Σαϊδ.	64	55	36	0	
Άλμάχτζαμ.	Άτβαλ.	64	0	16	0	Έν τω α. έν τοις παραλλοις της ευδαίμονος Αραβ.ας.
Ζαμπίτ.	Άτβαλ.	64	20	14	10	Έν αρχή τω α. έν τοις παραλλοις της ευδαίμονος Αραβίας.
	Κανέν.	63	20	14	10	
	Έμπν Σαϊδ.	67	40	15	30	
Τήζ.	Άμπη Αλακάλ	64	30	13	0	Έν τω α. έν τη ευδαίμονι Αραβία.
	Έμπν Σαϊδ.	70	0	14	30	
	Κινάς.	65	30	13	40	
Άλδεμλεά.	Άμπη Αλακάλ	64	40	14	5	Έν τω α. έν τη ευδαίμονι Αραβία.
Άλσαρτζιά.	Άτβαλ.	64	40	16	50	Έν τω α. έν τη ευδαίμονι Αραβία.
	Κανέν,	65	40	17	30	

الاسماء	الاسماء المعقول	الطاول	العرض	الاول التفصيلي	الاول العام
ظفار	بن سعيد رسم	سج	سج	الاول اوائل	اليمن تهيم
جده	اطوال وقانون	سه	كا	الثاني اوائل	العجاز
حلي	اطوال فانون	سو	ع	الاول من	اليمن
ذمار	اطوال قانون	سوز	سوز	الاول من	اليمن
الجدد	اطوال	سه	سه	الاول من	اليمن
جبلة	فياس وابي لعقول	سه	سج	الاول من	اليمن

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνησόν κλίμα.
		μοι	έ	μοι	έ	
Τζομπλά.	Κινάς η άμπε Α'λακάλ.	65	0	13	10	Έν τῷ α. έν τῇ εὐδαίμονι Α'ραβία.
Αλζάναδ.	Α'τβαλ.	65	30	14	30	Έν τῷ α. έν τῇ εὐδαίμονι Α'ραβία.
Δάμαρ.	Α'τβαλ.	67	0	13	30	Έν τῷ α. έν τῇ εὐδαίμονι Α'ραβία.
	Κανέν.	66	0	14	20	Έν τῷ α. έν τῇ εὐδαίμονι Α'ραβία.
Χάλυ.	Α'τβαλ.	66	20	80	50	Έν τῷ α. έν τῇ εὐδαίμονι Α'ραβία.
	Κανέν.	66	50			
Τζοδδα.	Α'τβαλ. η					έν ἀρχῇ τῆ
	Κανέν.	66	30	21	45	ς. έν τῇ πε-
	Πτολεμ.	65	30	21	45	τραία Α'ραβία.
Ζαφαρ.	Α'τβαλ.	66	30	13	20	Έν ἀρχῇ τῆ
	Κανέν.	67	0	13	30	α. έν τοῖς πα-
	Έμπυ Σαΐδ.	73	0	0	0	ραλίοις τῆς εὐ-
	Πτολεμ.	78	0	0	0	δαίμονος Α'ραβίας.

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول		العرض	الاقليم الحقيقي	الاقليم العربي
		درجة	دقائق			
السرين	اطوال قانون	سو سو	م	كا	من الاول	من اليمن
بجران	اطوال قانون ابن سعيد	سز سو سه	ل	يط نيز	من الاول	من اليمن
مدن	اطوال ابن سعيد رسم نسخه	سز ع سه سه	يا يا يا	نيز يا يا	خارجة عن الاول الي الجنوب	من تهرايم اليمن
صنعا	اطوال قانون ابن سعيد رسم	سز سز ما سج	كا ل ل ل	نيز يا يا يا	من اوايل الاول	من اليمن
بن مر	اطوال	سز	كا	نيز	من الثاني	من الحجاز
صعدة	اطوال ابن سعيد	سز سز سو	كا ل كا	نيز يا يا	من الاول	من اليمن

Όνοματα τόπων.	Όνοματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοι	ξ	μοι	ξ	
Άλσερράινη.	Άτβαλ.	66	40	20	0	Περί τὸ τέλος τῆς α'. ἐν τῇ εὐδαίμονι Ἀραβία.
	Κανέν.	66	0			
Νατζράν.	Άτβαλ.	67	0	19	0	Ἐν τῷ α'. ἐν τῇ εὐδαίμονι Ἀραβία.
	Κανέν.	66	30			
	Ἐμπν Σαΐδ.	75	0	17	0	
Ἰδεν. (Ἄδανα).	Άτβαλ.	67	0	11	0	Ἐξω τῆς α'. κατὰ μεσημβρίαν ἐν τοῖς περὶ τοῖς εὐδαίμονος Ἀραβίης
	Ἐμπν Σαΐδ.	70	0	12	0	
	Πτολεμ.	65	0	13	0	
	Νίχατ.	65	0	13	40	
Σαναά.	Άτβαλ.	67	0	14	30	Ἐν ἀρχῇ τῆς α'. ἐν τῇ εὐδαίμονι Ἀραβία.
	Κανέν.	67	20	14	30	
	Ἐμπν Σαΐδ.	71	30	14	30	
	Πτολεμ.	68	30	14	30	
Μπάτην Μάργ.	Άτβαλ.	67	0	21	55	Ἐν τῷ β'. ἐν τῇ πετρωαῖα Ἀραβία.
Σακίχ.	Άτβαλ.	67	20	16	0	Ἐν τῷ α'. ἐν τῇ εὐδαίμονι Ἀραβία.
	Ἐμπν Σαΐδ.	66	20	18	30	

الاسماء	الاسماء المنقول		العرض		الاسماء العربية
	عنهم	منقول	يخضع	يخضع	
خَيَوان	اطوال	سز	كا	قه	من اليمن
الطَائِف	اطوال	سز	ل	كا	من احجاز
	قانون ابن سعيد رسم	سز سح	ي لا	كا كا	من احجاز تقريبا
الْفَرَع	اطوال	سز	ل	كه	من احجاز
جُرَش	اطوال	سز	ن	بز	من اليمن
	قانون رسم	سز سه		بز بز	من اليمن
مَارِب	اطوال	سح		يد	من اليمن
	ابن سعيد رسم	عو سد	ل	بز بز	من اليمن
فَيْد	اطوال	سح	ي	كو	من نجد
	رسم	سح	لا	كو كز	من نجد

Ὄνόματα τόπων.	Ὄνόματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Ἀληθές κλίμα γνωσθόν κλίμα.
		μοι	έ	μοι	έ	
Χαϊβάν.	Ἄτβαλ.	67	21	55	20	Ἐν τῷ α. ἐν τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ.
	Ἄτβαλ.	67	30	21	20	Ἐν ἀρχῇ τῆ β. πλησίον τῆς πετραίας Ἀραβίας.
Ἀλταίφη.	Κανέν.	67	10	21	0	β. πλησίον τῆς πετραίας Ἀραβίας.
	Ἐμπν Σαϊδ.	68	31	20	40	β. πλησίον τῆς πετραίας Ἀραβίας.
Ἀλφαρά.	Πτολεμ.	68	20	21	20	β. πλησίον τῆς πετραίας Ἀραβίας.
	Ἄτβαλ.	67	30	25	0	Ἐν τῷ β. ἐν τῇ πετραίᾳ Ἀραβίᾳ.
Τζόρας.	Ἄτβαλ.	67	50	17	0	Ἐν τῷ α. ἐν τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ.
	Κανέν.	67	0	17	5	Ἀραβίᾳ.
	Πτολεμ.	65	0	17	0	Ἀραβίᾳ.
Μάρεπ.	Ἄτβαλ.	68	0	14	0	Ἐν τῷ α. ἐν τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ.
	Ἐμπν Σαϊδ.	76	30	17	0	Ἀραβίᾳ.
	Πτολεμ.	64	0	17	10	Ἀραβίᾳ.
Φαΐδ.	Ἄτβαλ.	68	10	26	50	Ἐν τελεί τῆ β. ἐν Νάτζδ.
	Πτολεμ.	68	20	27	0	Ἐν Νάτζδ.

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول العرض		الاولى	الثانية
		دقائق	دقائق		
شِام	اطوال ورسم قانون	ما	ما	يخ	ل
الحِجْر	قياس	ما	ي	ر	ل
اليَمَامَة	اطوال اين سعيد رسم	ما	مه	كا	ي
مَرِيَّاط	اطوال اين سعيد	عا	مو	كال	ل
الأحسا	اطوال	عح	ل	ر	ل
القُطَيْف	قياس	عح	نه	ر	له

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοί	έ	μ.	έ	
Σεμπαμ.	Άτβαλ ζ	71	0	18	30	Έξω τῶ α. κατὰ μεσημβρίαν, κώμη Χαδαρμάστ.
	Πτολεμ. Κανέν.					
Άλχάτζρ.	Κινάς.	71	10	22	0	Έν άρχῆ τῶ β. έν Άλγιαμαμά
Άλγιαμαμά.	Άτβαλ.	71	45	21	10	Έν άρχῆ τῶ β. έν τῆ πετραία Άραβία, ἡ κατ' άκρας, τ' άληθέτερον, έν Άρέδ.
	Έμπν Σαΐδ. Πτολεμ.					
Μερχάτ.	Άτβαλ.	72	0	12	0	Έξω τῶ α. έν τῆ εὐδαίμονι Άραβία.
	Έμπν Σαΐδ.	74	0	14	30	
Άλαχσά.	Άτβαλ.	78	30	22	0	Έν άρχῆ τῶ β. έν Άλμπαχραίη.
Άλκατίφη.	Κινάς.	78	55	22	35	Έν άρχῆ τῶ β. έν Άλμπαχραίη.

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم البحريني	الاقليم العربي
		مخار	دقائق	درجة	دقائق		
صحار	اطوال	عد	نه	يط	لا	من	من
قصبة	قازون	عد	نه	يط	مه	البحرين	الاول
عمان	ابن سعيد	فا	نه	يط	مو	من	من
آخر البحرين	رسم	قد	ل	يط	مه	نهاية	من
	اطوال	عد	كا	كه	مه	البحرين الشمالية	الثاني
آخر بلاد	اطوال	عه		يو		من	من
٥٣٥						البيّن	الاول

Όνοματα τόπων.	Όνοματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοι	έ	μοι	έ	
Σόχαρ έμποριον Ομάνα.	Άτβαλ.	74	55	19	20	Έν τῷ α. έν Αλπαχαράνη.
	Κανέν.	74	55	19	45	
	Έμπν Σαΐδ.	81	55	19	46	
	Πτολεμ.	84	30	19	45	
Πέρασ Αλμπαχαράνης.	Άτβαλ.	74	20	25	45	Έν τῷ β. έν τοις άρκτώοις πέρασι τῆσ Αλπαχαράνης.
Πέρασ τῆσ Μαχαράσ.	Άτβαλ.	75	20	16	0	Έν τῷ α. έν τῇ ευδαίμονι Αραβία.

الاصاف والاخبار العامة

ومكة* في واد بين جبال فير ذي زرع وبها الكعبة
في وسط المسجد الحرام ولشجرة ذلك تركنا وصفه (1)

(*) بالميم المفتوحة والكاف المفتوحة المشددة وفي اخرها هاء

(2) ومدينة مكة قديمة ازلية البنا مشهورة الثنا معنورة
مقصودة من جميع الارض الاسلامية واليها حجه المعروف
وهي مدينة بين شعاب الجبال طولها من المعلاة الي
المستغلة نحو ميلين وهو من جهة الجنوب الي جهة
الشمال ومن اسفل جبل احياذ الي ظهر جبل قعيقعان
ميل والمدينة في وسط هذا الغضا وبنياها حجر وطين
وحجارتها من جبالها واسواقها قليلة في وسط مكة مسجدها
الجامع المسمي الحرام وليس لهذا الجامع سقف وانما هو
داير كالخظيرة الكعبة هو البيت المسقف في وسط الحرم
وهذا البيت طوله من خارجه من ناحية الشرق اربع
وعشرون ذراعاً وكذلك طول الشقة التي تقابلها في

ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΙ ΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΑΙ.

Η Μένκα κείται ἐν πεδιάδι μεταξὺ βηνῶν μὴ ἔχόντων σιτοφορα χωρία. Ἐν ταύτῃ ὑπάρχει ἡ Ἀλκααμπά ἐν τῷ μέσῳ τῆς ναῦ Ἀλχαράμ, ἧτοι ἀγίος 1), τῆς ὁποίας τὴν περιγραφὴν ὡς γνωστὴν παραλείπομεν ἐνταῦθα 2). Ἡ

Σημ. Ὅπου βλέπεις Ἀραβικὰς ὑποσημειώσεις διχα τῆς Ἑλληνικῆς μεταφράσεως, γίνωσκε, ὅτι σημειῶσι τὸ πῶς ἀναγνώγιον εἶναι δεῖ τὴν ἐν τῷ κειμένῳ Ἀραβικὴν λέξιν.

2) Ἴδὲ τῆς ἀπέναντι διεξοδικῆς τῷ περιφῆμῳ γεωγράφῳ Ἀλεξιστῇ περιγραφῆς τῆς πολυθρυλήτου Μένκας ἢ μετάφρασις.

Ἡ Μένκα ἐστὶ πόλις ἀρχαιοτάτη, περιβόητος διὰ τὴν ἐν αὐτῇ πολυαυθροπίαν ἐξ ἀπάσης τῶν Μοσλεμῶν γῆς ἢ διὰ τὴν εἰς αὐτὴν γνάσῃ αὐτῶν ἀποδημίαν εὐλαβείας χάριν, κειμένη μεταξὺ δύο βηνῶν, τῆς ὁποίας τὸ πλάτος ἀπὸ τῆς ἀνω ἕως τῆς κάτω μέρους, ἧτοι ἀπὸ μεσημβρίας κατ' ἄρκτον, εἶναι δύο χιλίων μιλίων· ἀπὸ δὲ τῆς ῥίζης τῶ βηνῶ Ἀτζιάδ ἕως τῆς κορυφῆς τῶ βηνῶ Κοαίκαὰν ἀριθμεῖται μίλιον ἕν. Ἐν τῷ μέσῳ τούτου τῆς διαστήματος κείται ἡ πόλις λιθόκτιστος ἢ πηλόδομος, τῆς ὁποίας οἱ λίθοι ἐλήφθησαν ἀπὸ τὰ ὄρη αὐτῆς· ἔχει δὲ ἀγορὰς ἐλίγας. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς Μένκας ὑπάρχει ναὸς ἅγιος, δυσμαζόμενος Ἀλχαράμ, ἄσεγος ἢ σχηματίζων περίφραγμα, ἢ ἐν τῷ μέσῳ τούτου τῆς ναοῦ ὑπάρχει ἡ Ἀλκααμπά, οἶκος κατὰσεγος, τῆς ὁποίας τὸ μήκος ἐξῆθεν τὸ κατ' ἀνατολὰς εἶναι πηχέων κδ· ὁμοίως δὲ ἢ τὸ τῆς ἀπέναντι μέρους τῆς κατὰ δυσμίας. Κατ'

ويقال لبطن مكة بكة بالباء الموحدة المفتوحة قال في صحاح الجوهري وسمي بطن مكة ببكة لارتحام الناس

جهة المغرب وبشرقي هذه الوجه باب الكعبة وارتفاعه علي الارض نحو قامة وسطح الكعبة من داخل مساواة لاسفل الباب وفي ركنه الحجر الاسود وطول الحايطة الذي من جهة الشمال وهو الشامي ثلث وعشرون ذراعاً وكذلك الشقة الاخرى التي تقابلها في جهة اليمن ومع اصل هذه الشقة موضع حجر في ذاب وطلوه خمسون ذراعاً وفيه حجر ابيض يقال انه قبر اسمعيل بن ابراهيم عليهما السلام وفي الجهة الشرقية من الحرم قبة العباس وبير زمزم وقبة اليهودية وما استدار بالكعبة كله حطيم يوقد فيه بالليل مصابيح ومشاعل للكعبة سقفان وماء السقف الاعلي يخرج عنه الي خارج البيت في ميزات من خشب وذلك الماء يقع علي الحجر الذي قلنا انه قبر اسمعيل والبيت كله من خارج علي استدارته مكسو بثياب الحرير العراقية لا يظهر منه شي وارتفاع سمك البيت المذكور سبع وعشرون ذراعاً وهذه الكسوة معلقة فيه بازرار وعربى وصاحب بغداد المسي بالخليفة يرسلها في كل سنة اليها فتكسي بها وتزال

Μπατν (ἦτοι τὸ ἐνδότερον μέρος) Μέκκας ὀνομάζεται Μπέκκα καλεῖται δὲ κατὰ τὸν λεξικογράφου Τζιαυχαρην ἔτω, διὰ τὴν ἐκείσε πολυανθρωπίαν, ἐπειδὴ

ἀνατολὰς τότε τῷ μέρει ὑπάρχει ἡ πύλη Ἀλκααμπᾶς ἰσομεγέθους ἀνθρώπων, ἢ τὸ ἔδαφος Ἀλκααμπᾶς τὸ ἐνδότερον εἶναι ἴσον τῷ κατὰ τῆς πύλης, ἐν τῷ ὁποίῳ τῇ γωνίᾳ ὑπάρχει λίθος μέλας. Τὸ μῆκος τῷ τοίχῳ τῷ κατ' ἄρκτον, δηλ. κατὰ Δαμασκόν, ὑπάρχει πήχεων κγ'. ὁμοίως δὲ ἢ τὸ τῷ ἀπέναντι μέρει τῷ κατὰ μεσημβρίαν, ἦτοι κατὰ τὴν εὐδαίμονα Ἀραβίαν. Πλησίον τῷ θεμελίῳ τότε τῷ μέρει ἐστὶ τόπος περιτετελιγμένος, τὸ μῆκος ἢ πήχεων, ὅπου κεῖται πέτρα λευκὴ νομιζομένη ὁ τάφος τῷ Ἰσμαήλ υἱῷ Ἀβραάμ (εἰρήνη ἐπ' αὐτοῖς). Κατ' ἀνατολὰς τῷ Χαράμ ὑπάρχουσιν ἡ καμάρα τῷ Ἀββᾶσιν, τὸ φρέαρ Ζάμζαμ ἢ ἡ Ἰουδαϊκὴ σοὰ· τὴν δὲ Ἀλκααμπᾶν περιζωννύει τοῖχος, ὅπου καίσσι τὴν νύκτα λαμπάδες καὶ φανοί. Ἡ Ἀλκααμπᾶ ἔχει δύο εἰσόδους, ἐξ ἧν τῆς ἀνωτέρας ἐξέρχεται ὕδωρ ἔξω τῷ οἴκῳ διὰ ξυλίну σίφωνος καταπίπτου ἐπὶ τὴν πέτραν, περὶ ἧς εἴπαμεν, ὅτι ὑπάρχει τάφος τῷ Ἰσμαήλ· ὁ δὲ οἶκος ὅλος κύκλωθεν κατεσκευασμένος με ἱμάτια ἐκ σερικῆ Ἰράκης κατεσκευασμένα, ὥστε ἕδαμῆ φαίνεται τι γυμνόν. Τὸ ὕψος τῷ φηθέντος οἴκου εἶναι πήχεων κζ'. τὰ δὲ ἱμάτια ταῦτα εἶναι προσηρημένα με περόνας ἢ λαβίδας, ἢ ὀήγεμᾶν, ἦτοι ὁ καλίφης τῆς Βαβυλωνῶνος, σάλλει κατ' ἔτος νέα ἱμάτια, με τὰ ὁποῖα σολίζουσι τὸν οἶκον, ἀφαιρουμένων τῶν παλαιῶν· ἔτι δὲ συγχωρεῖται ἄλλω τι ὁ

فيه لانه من بكة اي زحمة وحيط بها سور وبالحرم بير
 زوم وفي البير المشهورة تجاه الكعبة وعليها قبة مبنية .

الاخري عنها ولا يقدر احد يكسوها غيره وما يذكر اهل
 الخبر ان الكعبة كانت خيمة ادم وكانت مبنية بالطين
 والحجارة فهدمها الطوفان وبقيت مهتمة الي مدة ابراهيم
 واسماعيل فقيل ان الله امرها بينانها فنهض ابراهيم الي
 ابنه اسمعيل وتعاونوا في بنيانها بالحجر والطين وليس
 بمكة ماء جار الا ما اجري اليها من عين علي بعد من
 البلد وام يستتم فلما كانت ايام المقتدر من بني عباس
 استتم بناه ومياه مكة زعاف لا تسوغ لشارب واطيها ماء
 بير زوم وماوها شروب غير انه لا يمكن ادمان شربه وليس
 بجميع مكة شجر مثمر الا شجر البادية ويسكن صاحب
 مكة في قصر له بالجهة الغربية بموضع يعرف بالمربعة
 علي ثلاثة اسيال من مكة وهو قصر ميمي من الحجارة
 وتجاوره حديقة قريبة العهد فيها تحيلات وكثير من
 القل وبها جملة شجر منقواة اليها وليس لهاشي صاحب
 مكة عسكر خيل وانما عسكره رجالة لا خيل عندهم
 وتسي رجالاته بالحراية لباسا البياض والعمائم البياض
 يركب الخيل سياسته حسنة حاكمه عدل وانصاف ظاهر
 واحسانه عرف علي قدر امكانه وبمكة موسمان يهاتف

Μπέκκα σημαίνει ταῦτο τῷ πολυανθρωπία. Περιζωννίζει δὲ τὴν Ἀλκααμπὰν τείχος, καὶ ἐν τῷ (ναῶ) Ἀλχαράμ ὑπάρχει τὸ πολυθρύλλητον Φρέαρ Ζάμζαμ, κείμενον ἀντικρὺ Ἀλκααμπᾶς, ἐπὶ τὸ ὁποῖον εὐρίσκεται ἀνωκοδομημένη καμάρα.

παρ' αὐτὸν νὰ εὐλίση τὸν οἶκον. Ἡ Ἀλκααμπὰ, ὡς τινες διηγῶνται, ὑπῆρχε κατοικητήριον Ἀδὰμ πηλόδομον καὶ τειχόκτιστον, ἀλλ' ἀφανίσθησα ὑπὸ τῆ κατακλυσμῷ, ἐμεινεν ὕτως ἀχρὸ τῷ Ἀβραάμ καὶ Ἰσμαήλ, οἱ ὁποῖοι προσαχθέντες, ὡς ἀδεται λόγος, ὑπὶ τῆ θεῷ νὰ τὴν ἀνακτίσωσι, συνανωκοδόμησαν αὐτὴν λίθῳ καὶ πηλῷ. Ἐν τῇ Μέκκᾳ νερὸν ἔχ ὑπάρχει ῥέου πλην τῷ ἀπὸ πηγῆς τινὲς μακρὰν κειμένης· καὶ τῷτο τὸ ἀτελὲς ἔργον ἐτελειώθη ἔπειτα ἀπὸ τὸν Μοκτάτερον τὸν ἐκ τῆς οἰκίας Ἀβρααμίδων. Τα ὕδατα τῆς Μέκκας ὑπάρχουσιν ἄλμυρά καὶ ἀγῆθῃ τῷ πίνοντι, ἐξ ἧν τὸ κάλλιστον ὑπάρχει ἐκ τῆ φρέατος Ζάμζαμ, τὸ ὁποῖον εἶναι μὲν, ἀλλ' ἔχει πάντοτε, πόσιμον. Ἐν ὄλῃ τῇ Μέκκᾳ δὲν ὑπάρχει δένδρον καρποφόρου πλην τῶν ἐν ἐρημῷ δένδρων. Οἱ δὲ διοικητῆς τῆς Μέκκας κατοικεῖ ἐν τῇ Φρωρὴν τῇ κατὰ δυσμᾶς, ὀνομαζομένη Ἀλμαραμπὰ, ὡσεὶ τριῶν μιλίων (3000 βημάτων) μακρὰν τῆς πόλεως, πλησίον τῆ ὁποῖα παράκειται κῆπος νεόφυτος, ὅπου ὑπάρχουσι πολλοὶ φοίνικες ἡμεροὶ καὶ ἀγριοὶ, καὶ μετακομίζονται ἀλλαχόθεν διάφορα δένδρων εἶδη. Ἀλχάσεμος, ὁ ἡγεμὼν τῆς Μέκκας, δὲν ἔχει ἵππικόν, ἀλλὰ μόνον πεζικὸν ὀνομαζόμενον δορυφόρος ἐνδεδυμένος εὐληθὴ καὶ τιάρας λευκάς· ἐξέσχεται δὲ ἑφιππος, διοικεῖ τὸ ὑπήκοον ἄριστῶ, κρίνει δικαίως καὶ ὀρθῶς παντὶ τῷ βυλομένῳ, καὶ εὐεργετῶ πλουσίως κατὰ τὸ δυνατόν. Δίς διανόμεται ἐν τῇ Μέκκᾳ ὁ, τι

ومدينة* الرسول صلي الله عليه وسلم في مستو
من الارض في شمالها جبل احد وفي جنوبها جبل
عير وله نخل كثير والغالب علي ارضها السياح وبها قبر
رسول الله صلي الله عليه وسلم ومسجده والي جانب
قبر رسول الله قبر ابي بكر رضي الله عنه وقبر عمر رضي
الله عنه وعليها سور من لبن ومن قري المدينة الربد
وبها قبر ابي در العفاري رضي الله عنه والربد
الطول سزل والعرض كدب وبالمدينة بير بضاعة

فيها كل ما جلب اليها احدها في اول رجب والثاني
موسم الحج ولاهلها اموال صائمة واحول فاشية ودواب
وجمال لالزوع بها ولا حنطة الا ما يجلب اليها من
ساير البلاد والتمر ياتي كثيراً مما حولها والعنب يجلب اليها
من الطائف وهو بها قليل جداً والغالب علي ضعف
اهلها الجدع وسو الحال واذا خرج احد من مكة في كل
جهة تلقاه اودية هناك جارية وعميون مطردة وابار فرقة
وحوايط كثيرة ومزارع متصلة.

* بفتح الميم والباقي معلوم ويقال لها يثرب بفتح
المتناة من تحت وسكون المثناة وكسر الراء المهملة ويقال
لها طيبه بفتح الطاء.

Μεδίναςτ 1) Ἀῤῥασσῆλ (ἦτοι πέλις τῆ προφῆτε, εὐλογία θεῶ ἐπ' αὐτῶ κῆ εἰρήνη) κεῖται ἐν ἐπιπέδῳ γῆς τύπῳ, ἔχουσα κατὰ μὲν ἄρκτον τὸ ἕρος Ὑῤχοδ, κατὰ δὲ μεσημβρίαν τὸ ἕρος Ἀῖρ εὐποροῦν Φοινίκων πολλῶν. Ἡ γῆ τῆς Μεδίνης εἶναι τὰ μάλιτα ἔνικμος. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει εὐρίσκονται ὁ τάφος τῆ προφῆτου (εὐλογία θεῶ ἐπ' αὐτῶ κῆ εἰρήνη), κῆ ὁ ναὸς αὐτῆ· πλησίον δὲ τῆ τάφου τῆ προφῆτε ὁ τάφος τῆ Ἀβεβεκερ (ἴλεως αὐτῶ ὁ θεὸς), κῆ ὁ τάφος τῆ Διμάρε (ἴλεως αὐτῶ ὁ θεός)· περιζωννύει δὲ τὴν πέλιν τεῖχος πλίνθινον. Ἐκ τῶν κωμοπέλεων τῆς Μεδίνης ὑπάρχει Ἀλραπδιά, ἐν ἣ ὁ τάφος τῆ Ἀμπῆ Δερ Ἀλαφαρῆ (ἴλεως αὐτῶ ὁ θεός)· ἐστὶ δὲ τῆς Ἀλραπδιάς τὸ μὲν μῆκος ἕξ, λ', τὸ δὲ πλάτος

φίεται εἰς αὐτὴν, δηλαδὴ ἐν ἀρχῇ τῆ μηνὸς Ρ'ατζέπυ, καὶ καθ' ὃν καιρὸν συνεκκλησιάζονται οἱ προσκυνηταί. Ἡ Μέκκα, τῆς ἰσοίας οἱ κάτοικοι πλυτῶσι χρημάτων κῆ θρεμμάτων κῆ καμῆλων, δὲν ἔχει σπέρμα, ἔτε σίτον πλην τῆ μετακομιζομένου ἀλαχόθεν· κῆ ἀπὸ μὲν τῶν πέριξ τόπων εἰσκομίζονται πολλοὶ δάντυλοι, ἀπὸ δὲ Ἀλταίφης σαφίδες, ἐξ ὧν ὀλιγίσαι γεννῶνται ἐν τῇ Μέκκα. Ἡ κυρία συμφερά τῶν κατοίκων ὑπάρχει ἡ κακτροφία κῆ κακοζαία. Τῶ δὲ ἐξερχομένῳ ἐκ τῆς Μέκκας ἀπαντῶσι πολλαὶ πεδιάδες, ὅπε ὑπάρχουσιν ὕδατα ρέοντα, πηγαὶ συνεχεῖς, φρέατα ἀνεξάντλητα, κῆποι πάμπολλοι, κῆ ἀγροὶ ἀδιάκοποι.

1) Ἡ Μέδινα ὀνομάζεται τοπάλαι بجدة Γάθρεππα· ἀλλ' ἔφ' ἔ διέτριψεν ἐν αὐτῇ ὁ Μωάμεθ ἰκανὸς χρόνος, κῆ ἔδειξαν περὶ αὐτὸν οἱ κάτοικοι μεγάλην φιλίαν, ὀνομάθη παρ' αὐτῶ بجدة Ταίμπά ἦτοι καλή. διότι ἡ λέξις بجدة σημαίνει τῆ ναυτίον. Μετὰ δὲ ταῦτα ὀνομάθη المدينة ἢ الرسول αἰῶνα ἢ المدينة κατ' ἑξοχὴν.

ونكرها في الاحاديث مشهور وبها بير اريس التي سقط
فيها خاتم النبي صلي الله عليه وسلم من يد عمان بن
مغان رضي الله عنه وجد في طلبه فلم يجده .

وايله * كانت مدينة صغيرة وكان بها زرع يسير وفي
مدينة اليهود الذين جعل منهم القرنة والخنزير وفي
علي ساحل بحر القلزم وعليها طريق حجاج مصر وفي في
زماننا برج وبها وال من مصر وليس بها مزروع وكان
لها قلعة في البحر فابطلت ونقل الوالي الي البرج في
الساحل .

ومدين (مدينة خراب على بحر القلزم محاذية
لتبوك - علي نحو ست مراحل منها وبها البير التي
استقي منها موسى لساية شعيب ومدين اسم للقبيلة
التي كان منها شعيب ثم سميت القرية بهم وبشهد به
قوله تعالى والي مدين اخاهم شعيباً قال ابن سعيد

* بفتح الهمزة وسكون المثناة من تحت ولام وهاء .

(I بفتح الميم وسكون الدال المهملة وفتح المثناة
من تحت وفي اخرها نون .

κδ', β'. Η' Μεδίνα ἔχει Φρέαρ (ὀνομαζόμενον) Μπάδαα περίφημον, περὶ ἧς μυθίαν ποιεῖ ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἀλχαδίδ, ἔτι δὲ Φρέαρ Ἀρήσ, ἐν ᾧ ἔπεσε τὸ δακτυλίδιον τῆς προφήτης (εὐλογία θεῶ ἐπ' αὐτῶ καὶ εἰρήνη : ἐκ τοῦ δακτύλου τῆς Ὠμάνυς ἢ Ὠφάνυς (ἰλεως αὐτῶ ὁ θεός), καὶ μ' ὄλον· ἔτι ἔγινε μεγάλη ἀναζητήσις καὶ ἔρευνα, δὲν εὐρέθη.

Αἶλα, πόλις μικρὰ καὶ ὀλιγόκαρπος, πόλις Ἐβραίων, οἱ ἱποῖσι μεταβλήθησαν εἰς πίθηκας καὶ χοίρας 1), κειμένη ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, καὶ ἔχουσα ὄδον, δι' ἧς ἔρχονται εἰς Αἰγύπτου προσκυνηταί· ἔστι δὲ ταύτη πύργος, ἐν ᾧ κατοικεῖ ὁ ἑπαρχὸς τῆς Αἰγύπτου. Αὕτη ἡ πόλις δὲν ἔχει ἀγροί· ἔχει δὲ τοπάλαι μικρὸν φρέριον ἐν τῇ θαλάσσει, ἀλλὰ τῆτο ἠφανίσθη, καὶ μετόκησεν ὁ ἑπαρχὸς εἰς τὸν πύργον (δηλ. τὴν πόλιν Αἶλαν) τὸν ἐν τῷ αἰγιαλῷ 2).

Μαδιάν ὑπάρχει πόλις κατηφανισμένη ἐπὶ τὴν ἐρυθρὰν θαλάσσαν ἀντικρὺ τοῦ Ταμπεν. ὡτεῖ ἔξ εσθμων μακρῶν, ἐν ἧ εὐρίσκεται τὸ Φρέαρ, ὃθεν ἐπότισαν ὁ Μωσῆς τὰ θρέμματα τῆς Σοαίπυ. Μαδιάν ὀνομάζεται καὶ ἡ Φυλῆ, ἔξ ἧς ὁ Σοαίπος· ἔπειτα δὲ ὀνομάσθη ἀπ' αὐτῆς καὶ ἡ κόμη, ὡς ὁ λόγος τῆς ὑψίτου μαρτυρεῖ : εἰς (τὸ ἔθνος) Μαδιάν (ἐπι-

1) Καθὼς διηγεῖται τὸ Ἀλχαράνον.

2) Κατὰ Νιβύριον (Memoires sur l' Egypte etc. p. 238.) αὕτη ἡ πόλις δὲν ὑπάρχει πλέον, ὅστις λέγει ἔτω : Cette ville ne paroît plus exister, quonqu' il soit dit dans Abulfeda qu' elle se rencontre sur la route des Hadgis ou pèlerins de la Mekke; il n' en est point mention dans trois itinéraires, que l' on a très circonstanciés de cette route. Παρὰ Στραβῶνι ὀνομάζεται ἡ πόλις Ἐλανα, παρὰ Στεφάνῳ Αἶλανον, παρὰ Φιλοσοργίῳ Ἀεἶλα, κτ.

ويكون عرض البحر عند ساحلها نحو مجري وفوق ذلك المكان مسامية القصير من الجانب الغربي .

وتبوك⁽¹⁾ حصن امر من تبوك وبها نخيل ومن الكتاب العنززي قال تبيا حاضرة طي وبها الحصن المعروف بالابلق وينسب الي الشمول بن عاذيا الذي يقول فيه
لنا جبل محتله من بحيره
منيع يرد الطرف وهو كليل
هو الابلق العرد الذي سار ذكره
يعز علي من راسه ويطول*

وتبوك⁽²⁾ بين الحجر وبين الشام وبها عين ونخيل ويقال ان بها كان اصحاب الايكة الذين بعث الله شعبياً اليهم ولم يكن شعيب منهم وانما كان من اهل مدين قال في القانون وتبوك في البر علي محاذاة مدين اقول وتبوك في الشرف ومدين في العرب *

(1) بفتح المثناة من فوق وسكون المثناة من تحت

والميم والغ *

* *βλῆται αὐτῶν ἐν τῷ ἑσπέρῳ καὶ ἐν τῷ ἀνατολίῳ καὶ ἐν τῷ ἀνατολίῳ καὶ ἐν τῷ ἑσπέρῳ καὶ ἐν τῷ ἀνατολίῳ καὶ ἐν τῷ ἑσπέρῳ καὶ ἐν τῷ ἀνατολίῳ*

(2) بفتح التاء المثناة من فوق وضم الباء الموحدة

وسكون الواو وبعدها كاف *

λαμην) τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν Σοαίπον 1). Κατὰ τὸν ἔμπν Σαΐδ, τὸ πλάτος ἐκεῖ τῆς θαλάσσης πλησίον τῆς αἰγιαλῆ ἔστιν ἑκατὸν σχεδὸν βημάτων, καὶ ἀνωθεν αὐτῆ τῆ τὴν διαβαίνει ὁ παράλληλος τῆς πόλεως Ἀλκοσάιρ τῆς κατὰ δυσμάς.

Ταῖμα ἔστι Φρέριον πολυανθραπότερον παρὰ τὸ Ταμπῆκ, καὶ ἔχει Φοίνικας. Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀζιζῆ, Ταῖμα ἔστι τῆς Φυλῆς Ταῦ κατοικία τερεὰ 2), ἐν ἣ εὐρίσκειται τὸ Φρέριον ὀνομαζόμενον Ἀλαμπλαῖκ παρονομασθῆν ἀπὸ τὸν Σχαμὲλ ἔμπν Ἀζιὰ, ὁ ὁποῖος λέγει ταῦτα.

Ἔστιν ἡμῖν ὕψος, ἐφ' ᾧ κἀθῆται ἐν ἡμεῖς ὑπερασπίζομεν, Ἀπρόσιτον, τῆ ὁποῖα τὸ ὕψος ἀμβλύνει τὴν ὄρασιν.

Ἔστι δὲ Ἀλαμπλαῖκ ἀλφαρεὰ 3) τὸ πολυθρύλλητον, Καταφοβίζον καὶ καταπλήττον τὸν ἐπερχόμενον.

Ταμπῆκ κεῖται μεταξύ Ἀλχέτξρ καὶ Συρίας, καὶ ἔχει πηγὴν καὶ Φοίνικας. Λέγουσιν, ὅτι ἐν αὐτῷ ὑπῆρξαν οἱ ἑταῖροι τῆ Ἀλαϊκῆ, πρὸς ἧς ἐσείλην ὁ θεὸς τὸν Σοαίπον· ἀλλ' ὁ Σοαίπος δὲν κατήγετο ἀπ' αὐτῆς, ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐγκατοίκου τῆς Μαδιάν. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Κανίνας, τὸ Ταμπῆκ 4) ἔστι ἐν τῇ ἠπειρῷ ἀπέναντι Μαδιάν ἐφ' οἷς προσεπιλέγω, ὅτι τὸ μὲν Ταμπῆκ κεῖται κατ' ἀνατολὰς, ἡ δὲ Μαδιάν κατὰ δυσμάς.

1) Ὅρα Ἀλκοσάνη Σύραων Ζ' σελ. 82 καὶ ΙΑ' σ. 85. Οἱ περισσότεροι Ἀραβες θέλουσιν, ὅτι Σοαίπος εἶναι ὁ Γεθρῶ, ὁ πενθερὸς τῆ Μωσῆος.

2) Ἐκεῖ σημαίνει Ἀράβων κατοικίαν τερεάν, ὅποι ποτ' ἀν ἡ, καὶ ἀντίκειται τῆ Ἀζιζῆ.

3) Ἦτοι τὸ μόνον, ἐξαίρετον.

4) Ἀπέχει κατὰ τὸν Ἀλδρισῆν ἀπὸ Μιχδιάν ἐξ σαθμῶν.

قال ابن حوقل والحجر * بين جبال علي يوم
 من وادي القرى اقول لم يحصل ذلك فان
 بينهما اكثر من خمسة ايام قال وكانت ديار
 ثمود الذين قال الله عنهم وثمود السذبن جابوا
 الصخر بالوادي قال ورايت بتلك الجبال وما نحت منها
 كما اخبر الله تعالي وتحتون من الجبال بيوتاً فرهين
 وتسمي تلك الجبال الاثالب اقول وفي التي بنزلها حجاج
 الشام وفي عن العلي على نحو نصف مرحلة من جهة الشام
 وروى ان رسول الله صلي الله عليه وسلم نهي عن
 شرب ما بها •

وتدمر^(١) بليدة ببادية الشام من اعمال حمص
 وفي من شرقي حمص وارض تدمر غالبها سباخ وبها نخيل
 وزيتون وبها اثار اولية عظيمة من الالهة والصخور وفي
 عن حمص علي نحو ثلث مراحل وكذلك هي عن سلمية ولها
 سور وقلعة قال في العزيزي وبينها وبين دمشق تسعة
 وخمسون ميلاً ومن تدمر الي الرحبة مائة ميل وميلان

* بكسر الحاء المهملة وسكون الجيم وفي اخرها راء

مهملة •

(١) من اللباب بفتح التاء المثناة من فوق وسكون

الدال المهملة وضم الميم وفي اخرها راء مهملة •

Ἀλχέτσερ, κατὰ ἔμπν Χαβκάλ, κείται μεταξύ Βα-
 ῶν ὡσεὶ μίας ἡμέρας ὄδου μακρᾶν τῆς Οὐαδικραῆς· πλὴν,
 κατ' ἐμὲ, ἄλλως πως ἔχει τὸ πρᾶγμα, διότι ἀπέχεσιν ἀπ'
 ἀλλήλων ὑπὲρ τὰς πέντε ἡμέρας. Ἰπῆρχε δὲ, λέγει, τό-
 πος τῶν Θαμεδιῶν, περὶ ὧν ὁ Θεὸς λέγει, κὶ Θαμεδι-
 νοῖς, οἵτινες ἐλατόμησαν ἐν τῇ πεδιάδι 1). Ἐδὸν, λέγει,
 ἐκεῖνα τὰ ὄρη καὶ τὰ ἀπ' αὐτῶν λατομη-
 θέντα, καθὰ φησὶν ὁ πανύψιστος Θεὸς, καὶ οἰκοδομη-
 τε ἐκ τῶν ὀρέων οἴκας τεχνηέντως 2). Ἰνομά-
 ζονται δὲ ταῦτα τὰ ὄρη Ἀλαθάλα 3). Λέγω, ὅτι Ἀλχέτσερ
 ἔστι τόπος, ὅπως καταλύουσιν οἱ ἐκ Συρίας προσκυνηταί,
 ἀπέ-
 χων ἀπὸ Ἀλαθᾶς, πρὸς τὴν Συρίαν, ὡσεὶ ἡμίσεως σαθμῆ.
 Διηγέονται, ὅτι ὁ τῷ Θεῷ ἀπόστολος (εὐλογία Θεῷ ἐπ' αὐτῷ
 κὶ εἰρήμῃ) ἀπηγόρευσε τὴν πόσιν τῷ ὕδατος αὐτῷ τῷ τόπῳ.

Τάδμορ ἔστι μικρὰ πόλις ἐν τῇ ἐρήμῳ Συρίας (τῇ
 ἐρήμῳ Ἀραβία) ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Χέμς κατ' ἀνατολὰς αὐ-
 τῆς, ἔχουσα γῆν ἄς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνικμον. Αὕτη ἡ πόλις
 ἔχει Φοίνικας κὶ ἐλαίας, ἔτι δὲ ἀρχαῖα καὶ μεγάλα μνη-
 μεία, οἷον σήλας κὶ βράχες, ἀπέχουσα τῆς Χέμς ὡσεὶ τρεῖς
 σαθμῆς, ἰμοίως δὲ κὶ τῆς Σαλαμιᾶς, κὶ ἔχουσα τεῖχος κὶ
 φρέγιον. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀζίζῃ, τὸ Τάδμορ ἀπ-
 ἔχει ἀπὸ μὲν Δαμασκῆ 99 μίλια, ἀπὸ δὲ Ρααμπᾶς 102
 μίλια 4).

1) Ὁρα Ἀλκοράνι Σύραν π. 9, σίχ. 9.

2) Ὁρα Ἀλκοράνι Σύραν 13, σίχ. 148.

3) Ταῦτα τὰ ὄρη φαίνονται, κατὰ τὸν Ἀλεδρισῆν, ἀπὸ
 μακρᾶν ἠνωμένηα, μ' ὄλον ὅτι δὲν συνεγγίζουσιν ἀλλήλοις.

4) Ἀπὸ δὲ Ἀλεπ, κατὰ Γακῦτον, πέντε ἡμερῶν· ἐκτίθη
 δὲ, κατ' αὐτοῦ τὸν ἴδιον, ἀπὸ τοῦ Σολομῶντα,

ينبع [1] وهي بليدة بالقرب من المدينة وورد ذكرها في الحديث قال ابن سعيد والينبع بها عيون وخضر وحصن وهي منازل بني الحصن رضي الله عنهم واسها فرضة علي البحر علي مرحلة منها قال ابن حوقل وينبع حصن به تخيل وماء وزروع وبها وقف العلي بن ابي طالب رضي الله عنه * يتولاه اولاده ويقرب ينبع جبل رضوى مطل عليها من شرقها ومن رضوي يحمل حجر المسن الي ساير الاقطار وبينه وبين المدينة سبع مراحل *

وخبير [2] لها تخيل كثير وهي بلد بني عنزة والخبير بلغة اليهود الحصن وهي من جهة الشمال والشرق عن المدينة علي نحو ست مراحل قال الادريسي وخبير مدينة صغيرة كالحصن ذات تخيل وزروع وكانت في صدر الاسلام دار النبي قريظه والنظير وكان بها الشمول بن عاذيا ومنها الي المدينة اربع مراحل *

(1) بفتح المثناة من تحت وسكون النون وضم الباء
الموحدة وفي اخرها عين مهملة *

• *κατὰ τὴν ἐν Ὀξυνία ἐκδοσι.* كرم الله وجهه *

(2) بفتح الخاء المعجمة وسكون المثناة من تحت وفتح
الباء الموحدة وراء المهملة *

Υάμπο πόλις μικρὰ πλησίον Μεδίνης, τῆς ὁποίας γίνεται μνεία ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆ Μωάμεθ. Ἐν Υάμπο, λέγει ὁ ἔμπν Σαΐδ, ὑπάρχεισι πηγαί, καὶ λαχανίαι, καὶ Φρέριον, καὶ καταλύματα τῶν ἡῶν Ἀλχύσου (ἰλεως αὐτοῖς ὁ Θεός), καὶ λιμὴν ἐπὶ τὴν θάλασσαν ὡσεὶ σαθμὸν ἕνα μακρὰν 1). Κατὰ ἔμπν Χαρκάλ, τὸ Υάμπο ἔστι Φρέριον ἔχον Φοινίκας, ἰδωρ καὶ ἀγρὸς, ὅπερ διέτριψεν ὁ Ἀλῆ μπὲν ἀμπὴ Τάλεπ (ἰλεως αὐτῶ ὁ Θεός), καὶ ὅπερ διεδέξατο αὐτὸν οἱ υἱοί. Πλησίον τῆ Υάμπας εὐρίσκεται ὄρος Γάδβα ὑπερανιστάμενον κατ' ἀνατολάς, ἐκ τῆ ἑποῖς ἐκκομίζεται ἡ ἀκίνη ἀλαχίσε· ἀπέχει δὲ τῆτο τῆς Μεδίνης ἑπτὰ σαθμὸς.

Χαΐμπαρ εὐπορεῖ Φοινίκων, καὶ ὑπάρχει γῆ τῶν ἡῶν Ἀνζά· σημαίνει δὲ ἐβραϊστὶ Φρέριον 2), καὶ ἀπέχει τῆς Μεδίνης ἀνατολικοαρκτικῶς ὡσεὶ ἕξ σαθμὸς. Κατὰ τὸν Ἀλεδρισὴν, τὸ Χαΐμπαρ ὑπάρχει πόλις μικρὰ δίκην Φερριε, εὐπορεῖτα Φοινίκων καὶ ἀγρῶν, καὶ ὑπῆρχεν ἐν ἀρχῇ τῆ Ἰσλαμισμῆ καθεδρα τῶν ἡῶν Κραϊτὰ καὶ Ἀλνασίρ, ἐν ἣ κατῶκει ὁ Σχαμὲλ ἡὸς τῆ Ἀζιά 3)· ἀπέχει δὲ τῆς Μεδίνης τέσσαρας σαθμὸς.

1) Ὁ λιμὴν ὀνομάζεται Σάρεμ, Χαρκάθας κατὰ Στραβῶνι. Ἐὶ δὲ πόλις ὀνομάζεται παρὰ Πτολεμαίῳ Γαμβία.

2) Ὁ Νιβέριος λέγει, ὅτι καὶ τὴν σήμερον κατοικεῖται αὐτῆ Ἐβραῖοι ζῶτες ἐν μεγάλῃ ἐλευθερίᾳ.

3) Οὗτος ὑπάσχει ὁ περίφημος Ἐβραῖος ποιητής, τοῦ ἑποῖς εἶχες τινὰς ἀναφέρει ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς ἀνωτέρω σελ. 134.

والمهجم (1) من اجل مدن اليمن وهي عن زبيد
 ثلاثة ايام ولها جامعان وهي في مستو من الارض من مدن
 التهايم وهي في الشمال والشرف عن زبيد وهي عن صنعا
 ست مراحل قال الشرف الادرسي من جملة مسافة
 الطريق من عدن الي مدينة المهجم ست مراحل ومن
 مدينة المهجم الي مدينة خيوان خمسة وعشرون فرسخاً *
 وزبيد (2) قصبة التهايم وهي في مستو من الارض
 عن البحر علي اقل من يوم وماوها ابار ولها نخيل
 كثير وعليها سور وفيه ثمانية ابواب قال النبيروني وهي
 فرضة اليمن وفرضة زبيد موضع يسمي بعلافقه وبينهما
 اربعون ميلاً قال في العزبي ولها ساحل يعرف بعلافقه
 وبينهما خمسة عشر ميلاً قال في كتاب الاطوال وعلافقه
 حيث الطول سد والعرض ندل .

وتعز (3) في زماننا هذا هي مقر ملوك اليمن وهي حصن
 في الجبال مطل علي التهايم وارااضي زبيد وفوق تعز

(1) بفتح الميم وسكون الهاء وجيم وميم .

(2) بفتح الزاء المعجمة وكسر الباء الموحدة وسكون

المتناة من تحت ودال مهلة .

(3) بكسر المتناة من فوق وسكون العين المهملة وفي

اخرها زاء معجمة .

Ἀλμάχτζαμ, ἀπασῶν τῶν πόλεων τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας ἡ ἐπισημοτάτη καὶ ἀπέχουσα τῆς Ζαμπίτ τρεῖς ἡμέρας, ἔχει δύο ναῦς (ντζαμιά) καὶ κεῖται ἐν ἐπιπέδῳ τίπῳ ἐκ τῶν πόλεων τῆς παραλίου χώρας ἀνατολικοαρκτικῶς τῆ Ζαμπίτ, ἀπέχουσα τῆς Σανααῦς ἐξ ἑαθμῆς. Λέγει Ἀλσερίφ Ἀλεδρσιῆς, ἀπὸ Ἄδαναε ἕως τῆς πόλεως Ἀλμάχτζαμ ὑπάρχουσι ἐξ ἑαθμοί, καὶ ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀλμάχτζαμ ἕως τῆς πόλεως Χαϊβάν κε' παρασάγγαι.

Ζαμπίτ ἔστι μητρόπολις τῆς παραλίης χώρας, κειμένη ἐν ἐπιπέδῳ τίπῳ ἑλασσον μίας ἡμέρας ἰδῆ μακρὰν ἀπὸ τῆς θαλάσσης, καὶ ἔχουσα ἕδατα φρεάτεια, καὶ παλῆς φοίνικας, καὶ περὶ αὐτὴν τεῖχος ἐκτάπειλον. Κατὰ Ἀλμπιρένιον, ἔστιν ἐμπέριον τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας· ὁ δὲ λιμὴν τῆ Ζαμπίτ ἔστι τίπος ἐνομαζόμενος Ἀλαφακά 1) μί μίλια μακρὰν. Λέγει ἡ τῆ Ἀξισή, ὁ αἰγιαλὸς αὐτῆς ἑνομάζεται Ἀλαφακά, μεταξὺ δὲ αὐτῶν ἰε' μιλίων διάστημα. Κατὰ τὸ περὶ μηκῶν βιβλίον, τῆς Ἀλαφακάς τὸ μὲν μῆκος ὑπάρχει ξδ', τὸ δὲ πλάτος ἰθ', λ'.

Τῆς, ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν καθέδρα τῶν βασιλέων 2) τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, ὑπάρχει φρέριον ἐν τοῖς ὄρεσιν ὑπερεκτεινόμενον τῆς παραλίης χώρας καὶ τῆς γῆς τῆ Ζαμπίτ. Ἄνωθεν τῆ Τῆς ἔστι παλάτιον εὐφρέσουον ὀνομαζόμενον Σα-

1) Γαλαφακά λέγεται κατ' ἄλλου γράφεται καὶ προφέρεται.

2) Οἱ ὅποιοι πρόην ἐβασίλευον ἐν Σαναῶ.

منتزه يقال له صهله قد ساق اليه صاحب اليمن البياض
من الجبال التي فوقها وبني فيها ابنية عظيمة في غاية
الحسن في وسط بستان هناك .

الدملوه⁽¹⁾ وهي حصن في شمالي عدن في جبال اليمن
والدملوه خزانة صاحب اليمن قال ابن سعيد وهي علي
الجبل الممتد من الجنوب الي الشمال ويضرب بامتناعها
وحصاتها المثل وفي شماليها تقع الجوه وهي بليدة مشهورة
في جادة طريق الجبال .

والشرجه⁽²⁾ مينا علي الساحل بيوتها اخصاص وهي
صغيرة قال الادريسي وبين الشرجه والحرد مسيرة يوم
والحرد بكسر الحاء وسكون الراء وفتح الدال المهملتان
وفي اخرها هاء .

وجبله⁽³⁾ بين عدن وصنعاء في السجبال وهي علي
نهرين ولذلك تسمى مدينة النهرين وهي محدثة بناها

(1) بكسر الدال المهمله وسكون الميم ثم لام وواو وهاء

في الاخر .

(2) بفتح الشين المعجمة وسكون الراء المهمله وجيم

مفتوحة وهاء .

(3) بضم الجيم وسكون الباء الموحدة ولام مفتوحة وهاء .

χαλὰ 1), εἰς τὸ ὁποῖον ἔφερον ὁ βασιλεὺς τῆς εὐδαίμονος, Ἀραβίας ὕδατα ἐκ τῶν ἐκεῖσε βενῶν, καὶ ἔκτισεν αὐτῆ μεγάλα καὶ ὠραιότατα κτίρια ἐν μέσῳ κήπῳ.

Ἀλδερλουὰ ἔστι Φρέριον κατ' ἄρκτον τῶν Ἀδάνων ἐν τοῖς ἔρεσι τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, καὶ γαζαφυλάκιον τῆ βασιλείᾳ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας. Κεῖται, λέγει ὁ ἔμπν Σαῖδ, ἐπὶ τὸ ἔρος τὸ ἐκτεινόμενον ἀπὸ μεσημβρίας κατ' ἄρκτον, καὶ μετέβη εἰς παρσιμίαν διὰ τὴν ἰχυρέτητα καὶ σφερότητα αὐτῆ. Κατ' ἄρκτον αὐτῆ κεῖται Ἀλτζουὰ 2), πολίχνην περιβύητον ἐν τῇ πλατείᾳ τῇ διὰ τῶν ὀρέων ἀγύσῃ.

Ἀλσαρτζιά ἔστι λιμὴν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν, ἔχων οἰκοδομὰς ἐκ καλὰμν κατεσκευασμένας καὶ μικράς. Λέγει ὁ Ἀλδρισῆς, μεταξύ Ἀλσαρτζιάς καὶ Ἀλχιρδᾶς ὑπάρχει ἡμέρας ἰδός.

Τζιομπλά, μεταξύ Ἀδάνων καὶ Σαναῶς, κεῖται ἐν τοῖς ἔρεσιν ἐπάνω δύο ποταμῶν, δι' ἃ καὶ ἰσχυρίζεται Μεδίνατ ἀλναχραῆν, ἣται πόλις διὺ ποταμῶν· ἔστι δὲ νέα πόλις κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Ἀλοσλαῖχιτῶν, ὅτε ἔτοι ἐδέσπεσαν τῆς ون

1) Οὗτος ὁ τόπος ὑπάρχει μέρος τῆ βενῆ ὀνομαζομένη ἐγγρησίῳ διαλέκτῳ Σάμπρ, ἣτοι ἀλόη, περὶ αὐτῆ εὐφρατάτα.

2) Περὶ τούτου τῆ πολίχνης λέγει ὁ λεξικογράφος Γακῆτος, ὅτι ἦτορπερέφηρος κάμη τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας· λέγει δὲ ἔτω: الجوه بالعمق قرية باليمن.

الصليحيون لما استولوا علي اليمن واما اليمن فقد قال
 في اللباب بفتح المثناة التحتية والميم وفي اخرها نون قال
 وينسب اليها يماني ويماني قال وهي بلاد مريضة كبيرة
 وقيل لها اليمن لانها بين الارض كما ان الشام شمالي
 الارض قال بعض الثقات جبله عن تعز دون يوم وهي
 عن تعز في الشرف ببيلة يسيرة الي الشمال •

والجند^(١) شمالي تعز وماء الجند في ضاية الوخامة وهي
 عن صنعا ثمانية واربعون فرسخاً وهي عن ظفار اربعة
 وعشرون فرسخاً والجند قريب من تعز وهو بلد وخم وهي
 علي نصف مرحلة عن تعز قال الشريف الادريسي والجند
 بين نمار وبين زبيد وهو بلد جليل به مسجد جامع
 لمعاد بن جبل وغالب اهلها شيعة وبقر الجند وادي
 سحول ومنه يسير في صحاري الي جبل فيه نحو الف
 قرية وعرض هذا الجبل احد وعشرون فرسخاً ومنه يسير
 في صحاري ورمال الي مدينة زبيد •

(١) من اللباب بالجيم والنون المفتوحتين وفي اخرها
 دال مهملة •

ἦτοι εὐδαίμονος Ἀραβίας. Περὶ δὲ ταύτης, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῷ Ἀλμπαμπ, ὅτι ἡ παρνομασία αὐτῆς πειεὶ *يبي* κ' *بيبي*, κ' ἔστι χώρα πλατεῖα κ' μεγάλη, ὀνομαζομένη ἀραβισί Γεμὲν, ἔτι κεῖται γεμὴν, ἦτοι κατὰ δεξίαν τῆς γῆς 1), καθὼς καὶ ἡ Σάμ (Συρία) κεῖται Σαμαλή, ἦτοι κατ' ἀριστερὰν τῆς γῆς. Κατὰ τινὰς ἀξιοπύσους ἀνδρας, ἡ Τζομπλά ἀπέχει τῆς Τῆς ἑλασσον μιᾶς ἡμέρας ἑσθ', κειμένη ταύτης ἀπ' ἀνατολῶν ὀλίγον τι κατ' ἄρκτον.

Ἀλτζάναδ' κεῖται κατ' ἄρκτον τῆς Τῆς, ἔχουσα ὕδατα πολλὰ νοσάδη, κ' ἀπέχουσα ἀπὸ μὲν Σαναὰς τετραράκοντα κ' ὀκτὼ παρασαγγας, ἀπὸ δὲ Ζαφάρ εἰκοσιτέσσαρες παρασαγγας, πλησίον τῆς Τῆς. ἔστι δὲ τίπος νοσερὸς ἀπέχων τῆς Τῆς ὡσεὶ ἡμίσεως φαθμῶ. Ἀλτζάναδ', λέγει Ἀλσεῖφ Ἀλδριση, κεῖται μεταξὺ Δαμαρ κ' Ζαμπίτ, τόπος ἀξιόλογος ἔχων ναὸν 2) τῷ Μααδ μπὲν Τζαμπάλ. Οἱ πλείους κάτοικοι εἶναι αἰρετικοί. Πλησίον Ἀλτζάναδ' ἔστι πεδιάς Σαχβλ, ἔθεν διαβαίνομεν διὰ πεδιάδων εἰς βενῦν, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι χίλιαι κεδὸν κῶμαι, κ' τῷ ὅποιον τὸ πλάτος εἶναι εἴκοσι κ' ἐνὸς παρασαγγῶν. Ἐκ τῆς τῷ βενῦ, ὀδεύομεν δι' ἐρήμων κ' ἄμμων εἰς τὴν πέλιον Ζαμπίτ.

1) Τῆς Μέκκας δηλ. κ' τῆς ἐπικρατείας αὐτῆς, τὴν ὁποίαν οἱ Ἀραβες ὑποτιθέασιν ὀμφαλὸν τῆς γῆς.

2) Οὗτος ὁ ναὸς, τὸν ὁποῖον ἐκτίσεν ὁ Μααδ μπὲν Τζαμπάλ, σάζεται κατὰ Νιβέριον κ' ἄχρι τῆς σήμερον. Ἡ δὲ κίμη Ἀλτζάναδ', ἐπὶ τῷ Μωάμεθ περιέφημος, ὑπάρχει τανῦν πολίχνιον.

وذمار⁽¹⁾ بلدة باليمن مشهورة وقد ينسب اليها قوم من اهل الرواية ولها ذكر في الاخبار وهي عن صنعا سنة عشر فرسخاً ومن ظفار ثمانية فراسخ قال الادريسي وعلي يومين من صنعا في الطريق الي ذمار جبل وثم مسجد معاد بن جبل •

وحلي⁽²⁾ من اطراف اليمن من جهة الحجاز قال الادريسي ومن اراد ان يركب البرية من تهامة الي صنعا فانه يسير من السرين نحو ست مراحل وتلك الناحية مدينة حلي وتعرف بحلي ابن يعقوب •

وجده⁽³⁾ فريضة مكة وهي علي مرحلتين منها علي شط البحر وهي عامرة قال الادريسي وجده مرسي • وبينهما اربعون ميلاً وهي ميقات من قطع من جهة عيذاب اليها •

(1) من المشترك بفتح الدال المعجمة ومن اللباب بكسرها وميم والفاء وراء مهلة وقال في المشترك وبعضهم يكتبه علي الكسر وبعضهم يعزبه اعراب ما لا ينصرف •
(2) بفتح الحاء الهلالية وسكون اللام ثم ياء مثناة من تحت •

(3) بضم الجيم وتشديد الدال المهملة ثم هاء •

Δάμαρ ἔστι πόλις τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας περιβήτητος, ἀφ' ἧς παρονομάζονται τινὲς τῶν ἱστοριογράφων τῆς ἱστορίας τῆ Μωάμεθ, περὶ ἧς γίνεται ἀνάμνησις παρὰ τοῖς ἱστορικοῖς 1)· ἀπέχει δὲ ἀπὸ μὲν Σανααῦς δεκαεξ̄ παρασάγγας, ἀπὸ δὲ Ζάφαρ ἑκτῶ παρασάγγας. Ἀπὸ Σανααῦς, λέγει ὁ Ἀλδερσιῆς, ὡσεὶ δύο σαθμοὺς, ἐν τῇ ἰσῶ τῇ εἰς Δάμαρ ἀγέσῃ, ἔστι βουνὸν καὶ ναὸς Μααδ̄ μὲν Τζάμπαι.

Χάλη 2) κεῖται ἐν τοῖς συνόροις τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας πρὸς τὸ μέρος τῆς πετραίας Ἀραβίας. Ὁ βυθόμενος, λέγει ὁ Ἀλδερσιῆς, ναὶ περευθῆ διὰ ξηραῖς ἀπὸ Ταχαμάς εἰς Σαναάν, πορεύεται ἀπὸ Ἀλσερραῖνης ὡσεὶ ἑξ̄ σαθμοὺς, καὶ ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ ἔστι πόλις Χάλη ἕτως ἐπονυμαζομένη ἀπὸ Χάλη ἢ Γακάθ.

Τζέδδα ἔστι λιμὴν Μέκκας ὡσεὶ δύο σαθμοὺς 3) μακρὰν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης κατοικημένος. Τζέδδα, λέγει ὁ Ἀλδερσιῆς, ἔστι λιμὴν Μέκκας μὲ μίλια μακρὰν, καὶ σαθμὸς τῶν ἀπὸ Αἰζάπ εἰς Μεδίναν διαβααινόντων προσκυνητῶν.

1) Ἰαῦτη ἢ πόλις ἔχει, κατὰ Νιβέριον, ἀκαδημίαν περιβήτητον, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὑπάρχουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον Ζεῖδται.

2) Ἴσως ἢ Αἶλα κώμη τῆ Πτολεμαίου.

3) Τεσσαράκοντα μίλια κατ' Ἀλδερσιῆν, καὶ τρεῖς ὕκτες κατὰ Γακάτον.

وظفار⁽¹⁾ مدينة علي ساحل خور وقد خرج من البحر الجنوبي وطعن في البر في جهة الشمال نحو مائة ميل وعلي طرف هذا الخور مدينة ظفار ولا تخرج المراكب من ظفار في هذا الخور الا بريح البر ويقام منها في الخور المذكور الي الهند وظفار قاعدة بلاد الشجر ويوجد في ارضها كثير من نبات الهند مثل النارجيل والتبيل وشمالي ظفار رمال الاحقاف وبين ظفار وبين صنعاء اربعة وعشرون فرسخاً ومن بعضهم ظفار علي ساحل اليمن ولها بساطين علي شواني وظفار نحو قاره او اكبر بقليل .

والسرين⁽²⁾ من حلي تسعة عشر فرسخاً وهي من جهة الشمال عن حلي وقال في اللباب وهي بليدة عند جده في نواحي مكة قال في العزيب والسرين مدينة علي ساحل البحر بينها وبين مكة اربعة ايام كبار قال الادريسي والقرب من السرين قرية ياء سلم وهي ميقعات اهل اليمن .

(1) بفتح الظاء المعجمة والفاء والفاء وراء المهملة .

(2) من اللباب بكسر السين المهملة وفتح الراء المهملة

المشددة وسكون المثناة من تحت وفي اخرها نون .

ΖαΦάρ ἔστι πόλις ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν τῆς κόλπης ἐξέρχο-
 μένης ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς θαλάσσης καὶ προτεινομένης εἰς τὴν
 ξηρὰν κατ' ἄρκτον ὡσεὶ ἑκατὸν μίλια. Ἐπὶ τὸ ἔσχατον
 ἄκρον τέττε τῆς κόλπης κεῖται ἡ πόλις ΖαΦάρ, ἐκ τῆς ὁποίας
 τὰ πλοῖα δὲν ἐξέρχονται διὰ τέττε τῆς κόλπης, πλην ὅταν
 πνεύσῃ ὁ ἀνεμὸς ἀπὸ τῆς γῆς, καὶ τότε ἐκπλέσσι διὰ
 τῆς ρηθέντος κόλπης εἰς Ἰνδίαν. Ἡ πόλις ΖαΦάρ ἔστι μη-
 τρώπολις τῆς γῆς Σέχερ, ἐν ἣ εὐρίσκονται πολλὰ τῶν φυτῶν
 τῆς Ἰνδίας, οἷον μοσχοκάρυον καὶ Ἰνδικὴ κολοκύνθη. Κατ'
 ἄρκτον τῆς ΖαΦάρ ὑπάρχουσι λόφοι ἀμμοῦδεις 1) καὶ μεταξὺ
 αὐτῶν καὶ Σανααῶς εἰκοσιτέσσαρες παρασάγγαι. Κατὰ τινὰς
 τὸ ΖαΦάρ κεῖται ἐπὶ τὴν αἰγιαλὸν τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας,
 καὶ ἔχει κήπους ἀπάνω ἀποθηκῶν 2) ἔχει δὲ μέγεθος Κα-
 ρῶς 3), ἢ ὀλίγον τι μεγαλήτερον.

Ἀλσερραΐνη ἀπέχει ἀπὸ Χάλης 19 παρασάγγαι κατ'
 ἄρκτον ἔστι δὲ, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς Ἀλμπαμπ,
 μικρὰ πόλις πλησίον Τζεδδὰς ἐν τῇ γῇ Μέκκας. Ἀλσερραΐ-
 νη, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆς Ἀζίζῆ, ἔστι πόλις ἐπὶ τὸν αἰ-
 γιαλὸν τῆς θαλάσσης, ἀπέχουσα τῆς Μέκκας τέσσαρας
 ἡμέρας μεγάλας. Πλησίον Ἀλσερραΐνης ἔστι, κατὰ τὸν
 Ἀλεδρισὴν, κόμη Γιαλαμλάμ, κατάλυμα τῶν ἐκ τῆς εὐ-
 δαίμονος Ἀραβίας προσκυνητῶν.

1) Περὶ τέτων τῶν ἀμμοῦδων λόφων δυομαζομένων Ἀ'χκάφ
 ὄρεα Ἀ'λκοράνυ Σέρεν μῆ 51χ. 20.

2) Τοιαῦται ἀποθηκαὶ ἐννοῦνται ἐνταῦθα, οἷας εἶχον οἱ
 Αἰγύπτιοι.

3) Πόλιος Συρίας μεταξὺ Δαμασκῆ καὶ Χέμς.

ونجران⁽¹⁾ بليدة بها تخيل وتشتل علي احيا
 من اليمن ويتخذ بها الادم وهي عن صنعا عشر
 مراحل ونجران بين عدن و...ضرموت في جبال
 بها اشجار وتسير من مكة الي نجران في نحو
 عشرين يوماً في طريق معتدل للابل بين صنعا
 ومكة شرقي صعده ونجران من بلاد هدان بين قرى
 ومدائن وعماير ومياه •

عدن⁽²⁾ ويقال لها عدن ابين وهي علي ساحل البحر وهي
 بلدة حط واقلاع لمراكب الهند وهي بلدة تجارة وهي
 يابسة قشقة وايين بفتح الهزة وسكون الباء الموحدة وفتح
 المثناة التحتية ثم نون قال في المشترك عن سيبويه
 بكسر الهزة في الكتب ان طولها سول وعرضها
 يا قال في المعرب ابين اسم رجل اضيف عدن اليه
 واما عدن لانه فليدة في جبل صبر باليمن ايضاً
 ومنها اعني عدن لانه كان ظهور دعاة الفاطميين
 خلفا مصر وعدن عن صنعا ثمانية وعشرون فرسخاً قال

(1) من اللباب بفتح النون وسكون الجيم وراء مهلة

والف وفي اخرها نون •

(2) بفتح العين والذال المهملتين ونون •

Νατζζαάν ἔστι μικρὰ πόλις ἔχουσα Φοίνικας, καὶ περιέχουσα φυλαὸς τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, ἐξ ἧς ἐκπορίζονται αἱ βύρσαι (τὰ πετζία)· ἀπέχει δὲ τῆς Σανααῦς δέκα σαθμοῖς, κειμένη μεταξύ Ἀδάων καὶ Ἀδραμύττης 1) ἐν ὄρεσι δειδροφόροις. Οἱ ὄδοιπόροι διαβαίνουσι ἀπὸ Μένκας εἰς Νατζζαάν ἐν ἡμέραις εἴκοσι σχεδὸν δι' ὁδοῦ ὁμαλῆς ἐπάνω τῶν καμήλων μεταξύ Σανααῦς καὶ Μένκας κατ' ἀνατολὰς Σααϊδῶς. Τὸ Νατζζαάν ἀνήκει ἐν τῇ γῇ Χαμαδάν, ὅπου εὐρίσκονται κῶμαι καὶ πόλεις, οἰκίαι καὶ ὕδατα.

Ἀδανα, ὀνομαζόμενα Ἀδανα Ἀμπιάν, κεῖται ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης· ἔστι δὲ πόλις ἐμπορικὴ, εἰς ἣν προσορμίζουσι αἱ νῆες τῆς Ἰνδίας, καὶ ἐντεῦθεν ἐκπέμπει, ξηρὰ καὶ ῥυπαρά. Κατὰ τὰ γεωγραφικὰ βιβλία τὸ μὲν μήκος αὐτῆς εἶναι ζ', λ', τὸ δὲ πλάτος ια'. Ἀμπιάν, λέγει ὁ Ἀλμοάρεπ, ἐστὶν ὄνομα ἀνδρὸς, ἀφ' οὗ παρωνομάθησαν τὰ Ἀδανα 2). Τὸ δὲ Ἀδαν Λαὰ ἔστιν ὁμοίως μικρὰ πόλις ἐν τῷ ὄρει Σάμπρ τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, καὶ ἐκ ταύτης, δηλ. ἐξ Ἀδαν Λαὰς, ὑπῆρξεν ἡ Φανέρωσις τῆς γενεᾶς τῶν Ἀλφατιμιτῶν χαλιφῶν τῆς Αἰγύπτου. Τὰ Ἀδανα ἀπέχουσι τῆς Σανααῦς καὶ παρασάγγας· κατὰ δὲ τὸν ἔμπν Χαρκάλ, τρεῖς σαθμοῖς. Τινὲς ἰδοιπῆροι λέγουσι, ὅτι τὰ Ἀδανα κεῖνται εἰς τὰς πρόποδας ὄρει περιζωνιούτου τῆν

1) Σφάλλει ἐνταῦθα ὁ συγγραφεὺς, ὅτι ἡ πόλις διέστηκε πολὺ μακρὰν ἄνω τῶν δύο τόπων κατ' ἀρκτον.

2) Κατὰ Γακῆτον ἐπωνομάθησαν τὰ Ἀδανα Ἀμπιάν, ὅ ἢ ἰσχυρότερον, ἀπὸ τῆ νομῆ Ἀμπιάν, εἰς τὴν ἑποῖν ἀνήκουσι τὰ Ἀδανα.

ابن حوقل بلى بينهما ثلث مراحل وعن بعض المسافرين
وعدن في ذيل جبل كالتصور عليها وتناهيه سور الى البحر
ولها باب الى البحر وباب الى الير يعرف باب السافيين
والماء العذب ينقل اليها •

وصنعا⁽¹⁾ من اعظم مدن اليمن تشبه دمشق
لكثرة مياهها واشجارها وهي شرقي عدن بشمال في
الجبال وهي معتدلة الهوي وتتقارب فيها ساعات نهار
الشتا والصيف وهي كانت كرسي ملوك اليمن في القديم وبها
تل عظيم يعرف بعمدان كان قصر ملوك اليمن قال
ابن سعيد وبينها وبين عدن مدينة جيلة قال في
العزبي مدينة صنعا مدينة جيلة وهي قصة اليمن وبها
اسواق جيلة ومساجد كثيرة •

بطن مر⁽²⁾ وهي بقعة فيها عدة قرايا ومياه تجري وتحميل
كثيرة وهي عن مكة مسيرة يوم وهي علي طريق حجاج مصر
والشام والنخل والمزدرع متصل من بطن مر الي وادي

(1) بفتح الصاد المهملة وسكون النون وعين مهملة
والف ممدودة •

(2) بفتح الباء الموحدة وسكون الطاء المهملة ونون وفتح
الميم ثم راء مهملة مشددة •

πόλιν ὡσεὶ τείχος, ἔχουσα πρὸς τὴν θάλασσαν τείχος. Ἔχει δὲ πύλην πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ ἑτέραν πρὸς τὴν, ξηρὰν ὀνομαζομένην μπάμπ Ἀλσακίην, δι' ἧς παροχετεύεται νερὸν γλυκὺ.

Σαναὰ ὑπάρχει ἐκ τῶν μεγίστων πόλεων τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, ὁμοιάζουσα τὴν Δαμασκὸν κατὰ τὴν πληθὺν τῶν ὑδάτων καὶ δένδρων· κτίται δὲ ἀνατολικοαρκτικῶς τῶν Ἀδάνων μεταξὺ βενῶν, καὶ ὑπάρχει εἰκραΐς. Εἰνταῖθα γίνονται ἴσαι αἱ χειμεριναὶ καὶ θεριναὶ ὥραι. Τοπάλαι ὑπῆρχε μητρόπολις τῶν βασιλέων τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας 1), καὶ αὐτὲ μέγας γεώλοφος, ἐνομαζόμενος Γαμδάν, ὅπερ ὑπῆρχε τὸ παλαιότερον τῶν βασιλέων τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας. Μεταξὺ Σαναὰς, λέγει ὁ ἔμπν Σαῖδ, καὶ Ἀδάνων κέται ἡ πόλις Τζομπλά. Ἡ πόλις Σαναὰ ἔστι, κατὰ τὴν συγγραφήν τῆς Ἀξίζῃ, πόλις μεγαλοπρεπῆς καὶ μητρόπολις τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, ἔχουσα ἀγορὰς μεγαλοπρεπεῖς καὶ πολλὰς ναῦς.

[Μπάτν μαῆρ] ἔστι τύπος ἔχων πολλὰς κίμας καὶ ὑδάτα ῥέοντα, καὶ πολλὰς Φοίνικας, ἀπέχων τῆς Μέκκας ἡμέρας ἑδὺν, καὶ κείμενος πλησίον τῆς ἐδοῦ, δι' ἧς διαβαίνουσιν οἱ πρὸ σκυνηταὶ ἐξ Αἰγύπτου καὶ Συρίας. Οἱ Φοίνικες καὶ οἱ ἀγροὶ εἶναι συνεχεῖς ἀπὸ Μπάτν Μαῆρ ἕως τῆς πεδιάδος Ναχλαῶς.

1) Ἐπὶ τῆ Ἀ'πυλφίδα τῶν ἡμερῶν ὑπῆρχε μητρόπολις τὸ Τήζ· ἐπὶ δὲ τῶν ὑσέρων χρόνων ἀνέλαβεν ἡ Σαναὰ τὴν περιήν ἀξίαν ὡς ὁ Ρ'όάκιος φησί. The Imam or King of Sunnaa resides at the metropolis of that name (ὅρα travels to the Coast of Arabia felix etc. Lond. 1783. σελ. 45).

مخله ومنها ومن الطائف تجلب الخضر والتارالي
مكة والميرة ايضاً وفي ايام نقص المياه بمكة ومنى ترد
الحجاج من بطن مصر ويحملون المياه منه الي منى •
صعده⁽¹⁾ وبين صعده وبين صنعاء ستون فرسخاً قال
في القانون وتسي بغيل ويجانب منها الادم قال في
العزيرك وصعده مدينة عامرة اهله وبها مدابغ
للادم وجلود البقر التي للنعال وهي خصبة ومنها الي
الاعشية قرية عامرة خمسة وعشرون ميلاً ومنها الي
خيوان اربعة وعشرون ميلاً •

وبلاد خيوان⁽²⁾ تشتمل علي قري ومزارع ومياه معمورة
باهلها وبها اصناف من قبائل اليمن قال في العزيري
وخيوان طرف منازل بلاد بني الضحاك من ال يعفر
من اولاد التبابعة وماوها من السماء قال الادرسي من
خيوان الي صعده ستة عشر فرسخاً •

والطائف⁽³⁾ بليدة كثيرة الفواكه وهي علي ظهر

(1) بفتح الصاد وسكون العين المهملتين ونال مهملة وهاء •

(2) بفتح الخاء المعجمة وسكون المثناة من تحت وفتح

الواو ثم الف وبعدها نون •

(3) بفتح الطاء المهملة والف وكسر المثناة من تحت

وفي اخرها فاء •

Ἐντεῦθεν καὶ ἐξ Ἀλταΐφης ἐκφέρονται εἰς τὴν Μέκκαν καὶ ὑπῶραι καὶ οἱ δάκτυλοι καὶ τὰ σιτία προσέτι· ὅτε δὲ ξηραίνονται τὰ ὕδατα τῆς Μέκκας καὶ Μουῆς, οἱ προσκυνηταὶ φέρουσιν ἀπὸ Μπαῦν Μαῆρ εἰς τὴν Μοῦην νερῶν.

Μεταξὺ Σααδᾶς καὶ Σανααῖς ὑπάρχουσι ἕξ παρασάγγαι. Ὀνομάζεται, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῷ Κανόνος, ἡ Σααδὰ Γαῖλ 1), ὅθεν ἐκκομίζονται αἱ βύρσαι. Ἡ Σααδὰ, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῷ Ἀζίζῃ, ἔστι πόλις πολυάνθρωπος, ὅπου κατασκευάζονται αἱ βύρσαι καὶ τὰ βόεια δέρματα τῶν ὑποδημάτων, τόπος καρποφόρος, ἀπέχων ἀπὸ μὲν Ἀλαμασιᾶς, κόμης κατακημένης, κέ μίλια, ἀπὸ δὲ Χαϊβάν κ' μίλια.

Ἡ γῆ Χαϊβάν περιέχει κόμης καὶ ἀγρὰς μετὰ ὑδάτων κατακημέγα, ὅπου εὐρίσκονται διάφοραι τάξεις ἐκ τῶν Φιλῶν 2) τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας. Χαϊβάν, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῷ Ἀζίζῃ, ἔστι τὸ ἑχάτου τῶν καταλυμάτων τῆς γῆς τῶν ἡῶν Ἀλδολὰκ ἐκ τῆς οἰκίας ΓιοΦάρ καὶ ἡῶν Ἀλτομπαμπαᾶ· τὰ δὲ ὕδατα αὐτῆ εἶναι ὀμβρεια. Ἀπὸ Χαϊβάν εἰς Σααδᾶς ὑπάρχουσι, κατὰ τὸν Ἀλδερσίην, δεκάεξ παρασάγγαι.

Ἀλταΐφη ἔστι μικρὰ πόλις πολυκαρπος κατ' ἄρκτον τῷ ὄρει Γαζουάν, τῷ καὶ Ἀρζουάν νομαζομένῳ. Τὸ δὲ Γαζουάν ἔστιν ὁ

1) Ἦτοι νερὸν ῥέον ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἐπιφανείας.

2) Αἰθίοποιαι ἦλθον, κατὰ τὸν Ἐρβελῶτον, ἀπὸ Σανααῆς καὶ Σααδᾶς.

جبل فزوان المذكور اروان وهي ابرد مكان بالحجاز وربما جمد الماء في دروة فزوان وادثر ثمرها الزبيب وهي طيبة الهوى قالوا وسميت تلك البقعة بالطايف لانها في طوفان نوح انقطعت من الشام وطافت وحملها الماء واتلف انها جلست في موضعها فاستمر بها فواكه الشام ونحو ذلك فسميت الطايف وقال في المشتركين نعمان بفتح النون والعين المهمله واد بين مكة والطايف ويقال له نعمان الاراك .

والفرع⁽¹⁾ من المدينة علي اربعة ايام في جنوبها وهو عدة قري اهله والطريق القريبة من المدينة الي مكة انها هي علي الفرع ولكن لا يكاد يسلم المار بها من قطاع الطريق قال الادريسي في كتابه نزهة المشتاق ومن مخالف المدينة المنسوبة اليها ثيبا ودومة الجندل والفرع ووادي القري ومدين وخيبر وفدك .

وجرش⁽²⁾ بلدة بها نخيل وتشتهل علي احيا من اليمن ويتخذ بها الادم الكثير قال في العزيري وجرش

(1) بضم الفاء وسكون الراء المهمله ثم عين مهمله في

اخرها .

(2) بضم الجيم وفتح الراء المهمله ثم شين معجمة في اخرها .

ψυχρότατος τῆς πετραίας Ἀραβίας τόπος, ὅπερ πολλάκις κρυ-
σαλλύται τὸ νερὸν ἐν τῇ κορυφῇ· τὸ πλεῖστον μέρος τῶν καρπῶν
τῆς Ἀλταίφης εἶναι αἱ σαφίδες· ὁ δὲ αἶθρ αὐτῆς ὑγιεινός 1).
Λέγουσι, ὅτι ὀνομάσθη ἕτος ὁ τόπος Ἀλταίφη 2), διότι
ἐπὶ τῷ κατακλυσμῷ τῷ Νῶε ἐξέκοπη ἀπὸ τῆς Συρίας, καὶ
πλέσσα ἐπὶ τὸ βασιάζον αὐτὴν ὕδωρ, ἐκάθισα κατὰ συγκυ-
ρίαν ἐν τῷ τόπῳ αὐτῆς τῶ νῦν, ἐμβυιάντων ἐν αὐτῇ καὶ τῶν
καρπῶν τῆς Συρίας καὶ τῶν παρομοίων, καὶ τότε ὀνομάσθη
Ἀλταίφη. Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῶν ὀμωνύμων, τὸ Ναα-
μὰν ἔστι ποταμὸς μεταξὺ Μέκκας καὶ Ἀλταίφης, ὀνο-
μαζόμενος Νααμὰν Ἀλιζὰκ.

Ἀλφὸρ ἀπέχει τῆς Μεδίνης, κατ' ἄρκτον, τέσσαρας
ἡμέρας, καὶ συνίσταται ἐκ πολλῶν κωμῶν κατασημένων. Ἡ
συντομωτάτη ὁδὸς ἀπὸ Μεδίνης εἰς Μέκκαν ἔστιν ἡ δι' Ἀλφὸρ,
ἀλλὰ κίνδυνος τῶ διαβαίνοντι διὰ τὰς λησείας. Λέγει ὁ Ἀλε-
δριστῆς, ἐν τῷ ἐπιγραφόμενῳ βιβλίῳ *السنالك* ἄφρ, ὅτι ἐκ
τῶν κωμῶν τῆς Μεδίνης ὑπάρχουσι Ταϊμὰ, Δέματ ὀλτζαν-
δάλ, Ἀλφὸρ, Οὐαδιλκορά, Μαδιὰν, Χαίμπαρ καὶ Φάδακ.

Τζόρας ἔστι πόλις ἔχουσα Φοίνικας καὶ περιέχεσα Φυλαῖς
τῆς εὐδαίμονος Ἀραβίας, ὅθεν ἐκκομίζονται πολλαὶ βύρσαι.
Κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀξίδη, Τζόρας ἔστι πόλις μεγαλο-

1) Ἡ Ἀλταίφη παρὰ τοὺς πᾶσι θαυμάζεται διὰ τὸν ὑγιεινὸν
αἶθρα, διὰ τὴν πληθύν τῶν ὑδάτων καὶ τῶν ἐν αὐτῇ παντοδαπῶν
καρπῶν.

2) *طائف* τὰ ἐφ' σημαίνει Ἀραβισὶ πλέων.

بلدة صالحة وحولها من شجر القرم ما لا يحصى وبها
مدابع كثيرة وعرضها ست عشرة درجة قال الادريسي
ومدينة جرش ومدينة نجران متقاربتان في القري والعمارة
ولهما مزارع وضياع وبينهما ست مراحل *

مارب [1] وبين مارب وبين صنعاء ثلث مراحل وقيل اربع
وهي خراب وكانت قاعدة تبابعة اليمن وهي في اخر جبال
حضر موت وبها كان السد وتسمي مدينة سبا قال في
المشترك وسبا بفتح السين المهمله والباء الموحدة ثم الف
مقصورة مهوزة قال وفي مدينة مارب باليمن سميت
باسم بانها سبا بن يشجب بن يعرب بن قحطان *

وفيد [2] بليدة بنجد علي منتصف طريق حجاج العراف
من الكوفة الي مكة قريبة من سلمي احد جبلي طبي
وبها يودع الحجاج بعض امتعتهم وفيد من الكوفة مائة
وتسعة فراسخ قال في العزيري وفيد نصف طريق حجاج
العراف قال وبينها وبين الجبلين المعروفين بسلمي واجا
سنة وثلثون ميلاً وها جبالا طبي وبين فيد وبين التعلبية

[1] كذا رايتها مكتوبة في الصحاح بفتح الميم وهزة ساكنة وراء
مهمله مكسورة وفي اخرها باء موحدة والمشهور بفتح الهزة ومدها .
[2] بفتح الفاء وسكون المثناة من تحت ودال مهمله *

πρεπής, περί τὴν ὁποίαν εὐρίσκεται πλῆθος ἄπειρον ἐκ τῆ δένδρε Αἰκαράτ (acacia λατινισί), καὶ ἔνθα πολλὰ ἐργαστήρια βυρσῶν. Τὸ πλάτος ταύτης τῆς πόλεως ὑπάρχει ἰσμοιρῶν. Ἡ πέλις Τζέρας, λέγει ὁ Ἀλδρσιθς, καὶ ἡ πόλις Νατζράν ὁμοιάζουσιν ἀλλήλοις κατὰ τὰς κώμας καὶ φυλάς, καὶ ἀμφότεραι ἔχουσιν ἀγρὸς καὶ ἀξέρας, ἀπέχουσαι ἀλλήλων ἐξ σαθμῶν.

Ἡ Μάρεπ 1), ἣτις ἀπέχει τῆς Σαναᾶς τρεῖς, ἢ κατ' ἄλλως, τέσσαρας σαθμοὺς, ὑπῆρχε τοπάλαι μὲν μητρόπολις Ταμπαμπαᾶ 2) Ἀλγιαμάν, ἥδη δὲ κατηφανισμένη, καὶ καίται ἐν τοῖς τελευταίοις βενοῖς τῆς Ἀδραμύττης, καὶ ἐκεῖ ὑπῆρχε τὸ χῶμα 3), ὀνομαζομένη πόλις Σαμπά. Περὶ ταύτης λέγει ὁ τῶν ἑμμανύμων συγγραφεὺς ..., ὅτι ὑπάρχει πόλις Μάρεπ ἐν τῇ εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ παρονεμαδεῖσα ἀπὸ τῆ κτίσαντος αὐτὴν Σαμπά μπὲν Γιασχαῖπ μπὲν Γιαράπ μπὲν Καχτάν.

Φαῖδ ἔστι πόλις ἐν Νατζῶ, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ τῶν προσκυνητῶν τῆς Ἰράκης τῶν διαβαίνοντων ἀπὸ Κέρας εἰς Μέκκαν, πλησίον Σελμῆ ἐνὸς ἐκ τῶν δύο βενῶν τῆ Ταῖ, ὅπερ εἰσὶν οἱ προσκυνηταὶ μερικὰ περιττὰ ἐκ τῆς ἀποσκευῆς αὐτῶν· ἀπέχει δὲ ἡ πόλις Φαῖδ τῆς Κέφας ροθ' παρασάγγας. Κατὰ τὴν συγγραφέα τῆ Ἀσίῃ, τὸ Φαῖδ ὑπάρχει ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁδοῦ τῶν προσκυνητῶν ἐκ τῆς Ἰράκης, καὶ ἀπέχει τῶν δύο

1) Μαριάβα κατὰ Στεράβανα.

2) Βασιλέαν τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας ἀρχαιοτάτων.

3) Ὁρα σελ. 93 σιχ. 14 τῆ παρόντος βιβλίου. Τὸτο τὸ χῶμα εἶναι περιφημεν ἐν τοῖς χρονικοῖς τῶν Ἀράβων, περὶ τὸ λέγουσιν, ὅτι ἐσχίσθη καὶ κατεπλημμύρισε τὴν πόλιν Σαμπάμ.

وهي قرية وعليها سور وهي كثيرة المشية ثمانون ميلاً
 والتعلبية ثلث طريق حجاج العراف وذكر في كتاب
 الاطوال طول التعلبية سح ل وعرضها سح ل •
 وشبام (1) جبل منيع فيه قري ومزارع كثيرة وهو مشهور
 من جبال اليمن وفيه قلعة وشبام قصبة حضرموت
 وبينها وبين صنعاء احد وسبعون فرسخاً وقيل احدي
 عشرة مرحلة وبينها وبين ذمار مرحلة واحدة وحضرموت من
 اللباب يفتح الحاء المهمله وفتح الضاد المعجمة وفتح الراء المهملة
 وبعدها ميم ورواوا ساكنة وفي اخرها مثناة من فوقها قال
 في العريزي في الجبل المذكور سكان كثيرون وهو ممتنع
 من كل ناحية وهو معدن الحجر المعروف بالعقيق
 والجزع قال الشريف الادريسي ومدينتا حضرموت احدهما
 تريم والاخري شبام وشبام حصن منيع غير اهل في
 جبل شبام قال وفي جبلها قري ومزارع ومياه جارئة •
 قال في المشترك والحجر (2) مدينة اليمامة ولها ذكر

(1) من اللباب بكسر الشين المعجمة وفتح الباء الموحدة
 والفاء وميم وقد غلط ابن الاثير في تغليطه للسعاني
 حيث قال شبام قبيلة وليست بكان •
 (2) من المشترك يفتح الحاء المهمله وسكون الجيم وفي
 اخرها راء مهمله •

βενῶν, ἅτινα ὀνομάζονται Σελμη κ' Α'τζα, λς μίλια· ταῦτα δὲ εἶναι δύο βενὰ τῆς φυλῆς Τάι. Μσταξι Φαϊδ κ' Α'λδοαλαμπιάς, κώμης τινὸς περιτετειχισμένης κ' εὐπύρρονης θρημμάτων, ὑπάρχουσιν ὀγδοήκοντα μίλια· ἡ δὲ Α'λδοαλαμπιά ὑπάρχει τὸ τρίτημέριον τῆς ὁδοῦ τῶν ἐκ τῆς Ἰράκης προσκυνητῶν. Ἐν τῷ περὶ μηκῶν βιβλίῳ τὸ μὲν μήκος τῆς Α'λδοαλαμπιάς ὑπάρχει ξη, λ', τὸ δὲ πλάτος ιη, λ'.

Σεμπάμ ἔστιν ἄρος δυσανάβατον, εὐπορῶν κωμῶν καὶ ἀγρῶν, ἐν ἐκ τῶν περιφημετάτων βενῶν τῆς εὐδαίμονος Αραβίας, ὅπερ ὑπάρχει Φζέριον. Ἡ Σεμπάμ ἔστι μητρόπολις Ἀδραμύττης, ἀπέχουσα τῆς μὲν Σανααῆς σα παρασάγγας, ἢ κατ' ἄλλες ἑνδεκα σαθμῆς, ἀπὸ δὲ τοῦ Δαμαρ ἕως σαθμόν. Ἐν τῷ ρηθέντι βενῶ, λέγει ὁ συγγραφεὺς τὴν Ἀζιθ, ὑπάρχουσι πολλοὶ κάτοικοι· ἔστι δὲ δυσανάβατον ἀπανταχίθεν, κ' ἔχει λατομίαν περίφημον Σαρδὶς λίθου κ' ὄνυχου. Δίο, λέγει ὁ εὐγενὴς Ἀλεδρῆσις, ὑπάρχουσι πόλεις Ἀδραμυτῶν, ἡ μὲν Ταρριάμ, ἡ δὲ Σεμπάμ· ἀλλ' ἡ τελευταία ὑπάρχει Φζέριον ὄχυρόν, ἀίκητον ἐν τῷ ὄρει Σεμπάμ, ὅπερ εὐρίσκονται κώμαι, κ' ἀγροὶ κ' ὕδατα ῥέοντα 1).

Ἀλχάτζρ, λέγει ὁ τῶν ὁμωνύμων συγγραφεὺς, ἔστι

1) Αὕτη, φαίνεται, ἐννοεῖται παρὰ τῆς συγγραφῆς τῆς περίπλου τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ὀνομαζομένη μητρόπολις Σεβαθαθα (βρα τόμ. Α' σελ. 211. τῆς παρῆσης συλλογῆς τῶν Γεωγραφῶν). Ἐν τῇ ἀπάναντι Αραβικῇ σημειῶσει λέγει ὁ ἡμέτερος συγγραφεὺς, ὅτι σφάλλει ὁ ἔμπν Ἀλαμπήρ ἐν τῷ κατηγορεῖν τὸν Σαμαανῆν, διότι ἀποφαίνεται τὴν Σεμπάμ φυλὴν καὶ ἕχι τόπον.

فتكون في طول اليمامة وعرضها وقال بعضهم انها من اليمامة مسيرة يوم وليئة قال واليمامة والحجر منازل بني حنيفة وبعض مضر والحجر قبور الشهداء الذين قتلوا في حرب مسيلمة الكذاب في خلافة ابي بكر الصديق رضي الله عنه وحجر من اليمامة في العرب والشمال وبينهما نحو مرحلتين وقد ذكر في اللباب الحجر بضم الحاء المهملة وسكون الجيم قال وهو موضع باليمن ينسب اليه احمد بن عبدالله الهذلي الشاعر الحجري .

واليمامة (١) مدينتها دون مدينة الرسول صلي الله عليه وسلم وهي اكثر نخيل من ساير الحجارة قال في اللباب وهي مدينة بالبادية من بلاد العوالي وبها كان قد تنبى مسيلمة الكذاب وهي بلاد بني حنيفة واليمامة عن البصرة ست عشرة مرحلة وعن الكوفة مثل ذلك واخبرني من راها في زماننا هذا ان بها اثار بناء وقليل نخيل قال ولها واد يسي الخرج وهي اسفل الوادي والخرج بحاء معجمة مفتوحة وراء مهلة ساكنة وفي اخرها جيم قال في الصحاح والخرج موضع باليمامة واليمامة في سمت الشرف من مكة وهي في مستو من الارض وبوادى

(١) بفتح المثناة من تحت والميم والفاء وميم وهاء .

2) Kai وقليلة النخيل ἐξῆσι λόγειν, ὡς ἐχει ἡ ἐν Ὀξυ-
νίᾳ ἐκδοσις.

πόλις ἐν Γιαμαμαῖ περιβόητος, ἰσομήκης ταύτη καὶ ἰσοπλα-
της, περὶ ἧς ἔνιοι λέγουσι, ὅτι ἀπέχει τῆς Γιαμαμαῖς νυχθη-
μέρου ἰδόν. Ἡ Γιαμαμαῖ καὶ Ἀλχάτζρ, λέγουσι, ὑπάρχουσι
καταλίματα τῶν ἡῶν Χανιφᾶ καὶ τινῶν τοῦ Μοδάρεν. Ἐν
Ἀλχάτζρ ὑπάρχουσιν οἱ τάφοι τῶν μαρτύρων, οἵτινες ἀπέ-
θανεν ἐν τῇ μάχῃ μετὰ τῷ Μοσαιλέμω τῷ ψευδοπροφήτῃ
ἐπὶ ἡγεμονίας Ἀββεβέρεω τῷ δικαίῳ (ἴλεως αὐτῶ ὁ Θεός).
Ἡ πόλις Ἀλχάτζρ κεῖται κατὰ δυσμᾶς καὶ ἄρκτου τῆς Για-
μαμαῖς, ἀπέχουσα ταύτης ὡσαύτ' δύο σταθμῶν. Κατὰ τὸν συγ-
γραφέα τῷ Ἀλμπάμπ, Ἀλχάτζρ :..... ἔστι τόπος ἐν τῇ
εὐδαίμονι Ἀραβίᾳ, ἀφ' ἧς παρωνομάσθη ὁ πηιτής Ἀχμετ
μπέν Ἀπδολάχ Ἀλχάτζρ ὁ Ἀλχάτζραῖος 1).

Ἡ Γιαμαμαῖ ἔστι πόλις κατωτέρα τῆς Μεδίνης τῷ προ-
φήτῃ (εὐλογία θεῶ ἐπ' αὐτῶ καὶ εἰρήνη), καὶ ἔχει Φινίκας
περισσότερας παρὰ τὰς λοιπὰς πόλεις τῆς πατραίας Ἀρα-
βίας· ὑπάρχει δὲ, κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀλμπάμπ,
πόλις ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς ἐπαρχίας τῆς ἄνω (ἤτοι πατραίας
Ἀραβίας), ὅπου ἐπροφήτευσεν ὁ Μοσαιλέμος ὁ ἀπατεῶν·
ἔστι δὲ τόπος τῶν ἡῶν Χανιφᾶ. Ἡ Γιαμαμαῖ ἀπέχει ἀπὸ μὲν
Μπάσραε δεκαεξὶ σταθμῶν, ἀπὸ δὲ Κεφσε ὡσαύτως. Διη-
γήθη μί τις, ἕτις ἴδεν αὐτὴν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ὅτι
ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσιν ἐρείπια οἰκιῶν καὶ ὀλίγοι Φινίκες, καὶ
ὅτι ἔχει πεδιάδα ὀνομαζομένην Ἀλχάτζρ πολλὰ χαμηλήν...
Ἀλχάτζρ, λέγουσι ὁ λεξικογράφος Τζαυχαρῆς, ἔστι πόλις ἐν
Γιαμαμαῖ κειμένη κατ' ἀνατολὰς τῆς Μέκκαε ἐν ἐπιπέδῳ
γῆς τόπω· κεῖται δὲ ἡ πόλις Ἀλχάτζρ ἐν τῇ πεδιάδι τῆς Γι-

1) Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Γιαμαμαῖ.

اليمامه الخرج وبه عدة قري وبها الحنطة والشعير كثير
 وغرب اليمامة عين ماء متسعة وماؤها يسرح
 والاحسا والقطيف شرقي اليمامة على نحو اربع مراحل
 قال في القانون واسم اليمامة في القديم جو وهي بفتح الجيم .
 مرباط⁽¹⁾ قال ابن سعيد وهي علي ساحل جون ظفار
 وهي بليدة في الشرف والجنوب من ظفار قال الادريسي
 وبين مرباط وبين قبر هود عليه السلام خمسة ايام وقال
 في كتابه فزهة المشتاق وتجبال مدينة مرباط ينبت شجر
 اللبان ومنها يجهز الي البلاد .

الاحسا⁽²⁾ وهي بليدة ذات نخيل كثير ومياه جارئة
 وينابيعها حارة شديدة الحرارة والاحسا في البرية وهي عن
 القطيف في الغرب بيئلة الي الجنوب علي نحو مرحلتين
 وتخليها بقدر غوطة دمشق مستدير عليها قال في
 المشترك والاحسا جمع حسي وهو رمل يغوص فيه الماء
 حتي اذا صار الي صلابة الارض امسكته فتحفر عنه
 العرب وتستخرجه والاحسا علم لمواضع في بلاد العرب

(1) بكسر الميم وسكون الراء المهملة ثم باء موحدة والفاء
 بعدها طاء بهملة .

(2) بفتح الهزة وسكون الحاء وفتح السين المهملتين
 وفي الاخر الف .

αμαμαῖς εὐπορῆσα πολλῶν ἀγρῶν ἐχόντων πολὺν σίτον καὶ κριθήν. Πλησίον τῆς Γιαμαμαῖς ἔστι πηγὴ νερῶ ῥεόντος πλατείᾳ. Ἀχσά καὶ Ἀλκατίφη, κατ' ἀνατολὰς Γιαμαμαῖς, ἀπέχουσι ταύτης ὡσεὶ τέσσαρας σαθμῆς. Ἡ Γιαμαμαῖς ἀνομάζεται τοπάλαι, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆς Κανίνος, Τζάε

Μερμπάτ, λέγει ὁ ἔμπν Σαῖδ, κεῖται ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν τοῦ κίλπε τῆς Ζαφάρ, πόλις μικρὰ κατ' ἀνατολὰς καὶ μεσημβρίαν τοῦ Ζαφάρ. Κατὰ τὸν Ἀλεδρισὴν, μετὰ τὸν Μερμπάτ καὶ τῆς τάφου τῆς Χαδίε (εἰρήνη ἐπ' αὐτῶ) ὑπάρχουσι πέντε ἡμέραι, καὶ ἐν τῷ βιβλίῳ αὐτῆς τῶ ἐπιγραφομένῳ علا λέγει, ὅτι ἐν τοῖς ὄρεσι τῆς πόλεως Μερμπάτ φύονται δένδρα λιβανοφόρα 1), καὶ ἐντεῦθεν ἐκκομίζεται ὁ λίβανος εἰς ἄλλας τόπους.

Ἀχσά ἔστι πόλις μικρὰ εὐπορῆσα πολλῶν Φοινίκων καὶ ὑδάτων ρεόντων, τῆς ὁποίας αἱ πηγαὶ ὑπάρχουσι θερμότητας 2). κεῖται δὲ ἐν ἐρήμῳ, καὶ ἀπέχει τῆς Ἀλκατίφης κατὰ δυσμὰς ὀλίγοντι πρὸς τὴν μεσημβρίαν ὡσεὶ δύο σαθμῆς, καὶ οἱ Φοίνικες περιφράττεσιν αὐτὴν ὡς οἱ τῆς Γαυτῆς Δαμασκῆ. Ἀχσά, λέγει ὁ τῶν ὀμωνύμων συγγραφεὺς, ὑπάρχει τὸ πληθυντικὸν τῆς حسا (χασά), καὶ σημαίνει ἄμμον, εἰς ἣν ῥέει νερὸν, ἕως ἃ φθάσει εἰς γῆν σερβάν, ὅπου κἀθεταί, καὶ τότε ἐξορύττεσθαι αὐτὸ οἱ Ἀραβες. Ἀχσά ἔστι καὶ κύριον ὄνομα τόπων Ἀραβίας, οἷα ἡ Ἀχσά τῶν ἡῶν Σαῖδ ἐν

1) Ὅθεν καὶ ὁ τόπος ἐκεῖνος ἀνομάσθη παρὰ Πτολεμαίῳ Λιβανοφόρος.

2) Ὁ Ἀπδαλμοῦλ ἐν τῇ Περσικῇ αὐτῆς γεωγραφίᾳ λέγει, ὅτι ὅλαι αἱ πηγαὶ ταύτης τῆς πόλεως ὑπάρχουσι θερμαὶ (ἄρα Ἐρβελῶτα. λεξικ. ἐν λέξ. Ahassa).

وفي احسا بني سعيد من هجر وفي دار القرامطة بالبحرين
وقيل احسا بني سعيد في احسا القرامطة وليس للاحسا
سور وبين الاحسا واليهامه مسيرة اربعة ايام واهل
الاحسا والقطيف يجلبون النمر الي الحجج وادي اليهامه
ويشترون بكل راحلة من النمر راحلة من الحنطة .

والقطيف (١) بلدة بناحية الاحسا وفي ملي شط بحر
فارس وبها مغاص وفي في شرقي الاحسا بشمال علي
نحو مرحلتين ولها تخيل دون تخيل الاحسا ومن
بعض اهلها قال والقطيف سور وخذى ولها اربعة
ابواب والبحر اذا مد يصل الي سور القطيف واذا جزر
ينكشف بعض الارض والقطيف خوري . البحر تدخل
فيه المراكب الكبار الموسقة في حالة المد وتجزر وبين
القطيف والاحسا مسيرة يومين وبينها وبين البصرة
مسيرة ستة ايام وبينها وبين كازمه اربعة ايام وبينها
وبين عمان مسيرة شهر والقطيف قريب ساليه في القدر
وفي اكبر من الاحسا .

(١) من κατά την ἐν Ὀξυρία ἐκδοσιν.

(١) من اللباب بفتح القاف وكسر الطاء المهملة وسكون
المتناة من تحت وفي الآخر فاء .

Χάτζαρ, καθέδρα (τῆς αἰρέσεως) Ἀλκαραμιτῶν ἐν Ἀλ-
μπαχραϊνή· κατ' ἄλλης δὲ διαφέρει ἡ Ἀχσά τῶν ἡῶν Σααῖδ
ἀπὸ τῆς Ἀχσᾶς Ἀλκαραμιτῶν. Ἡ δὲ Ἀχσά, ἡ ὁποία
δὲν ἔχει τειχος, ἀπέχει τῆς Γιαμαμαῆς τεσσαρῶν ἡμερῶν
ὁδοῦ· καὶ οἱ κάτοικοι Ἀχσᾶς καὶ Ἀλκατίφης κομίζονται τὰς
δακτύλους εἰς Ἀλχάρτζ, πεδιάδα Γιαμαμαῆς, καὶ δίδουσιν αὐτῷ
ἐνὸς μοδίου σίτου μείδιον δακτύλων.

Ἀλκατίφη ἔστι πόλις πλησίον Ἀχσᾶς ἐπὶ τὸν αἰγια-
λὸν τῆς Περσικῆς Θαλάσσης 1), ὅπου εὐρίσκεται κολυμβήσις
Μαργαριτῶν, κατ' ἀνατολὰς καὶ ὀλίγοντι κατ' ἀρκτον τῆς
Ἀχσᾶς δύο χεῖδ' ἑσθμῆς μακράν. Οἱ Φοίνικες τῆς Ἀλ-
κατίφης ὑπάρχουσι κατώτεροι τῶν Φοινίκων τῆς Ἀχσᾶς.
Λέγεται, κατὰ τινα τῶν ἀγκατοίκων, ὅτι ἡ Ἀλκατίφη πε-
ριβωνύεται ἀπὸ τειχος, καὶ ὅτι ἔχει τάφρον καὶ τέσσαρας
πύλας, καὶ ὅτι, ὅτε μὲν πλημμυρεῖ ἡ θάλασσα, φθάνει
ἕως εἰς τὸ τειχος Ἀλκατίφης, ὅτε δὲ στέφεται εἰς τὰ ὀπί-
σω, μένει στεγνὸν μέρος τῆς γῆς. Ἡ Ἀλκατίφη δέχεται
κόλπον Θαλάσσης 2), εἰς ὃν ἐμβαίνουν τὰ μεγάλα πλοῖα τὰ
φορητὰ ἐν καιρῷ τῆς παλιγγροῦς τῆς Θαλάσσης, καὶ ἀπέ-
χει τῆς μὲν Ἀχσᾶς δύο ἡμέρας, τῆς δὲ Μπάσρας ἕξ ἡμέ-
ρας, τῆς δὲ Καζεμαῆς τέσσαρας ἡμέρας, καὶ τοῦ Ομάνου
μηνὸς ὁδόν· ὑπάρχει δὲ ἰσομεγέθης τῇ Σιλαμιά καὶ μεγα-
λυτέρα παρὰ τὴν Ἀχσάν.

1) $\frac{2}{3}$ μιλ. μακρὰν κατὰ τὸν Δάσπειρον σελ. 327.

2) Καὶ ὁ Νιβύριος ἐν τῇ περιηγήσει αὐτῷ λέγει, ὅτι ἡ
Ἀλκατίφη ὑπάρχει πόλις ἀξιόλογος καὶ ὄμοιος κενυτῆ.

وصحار⁽¹⁾ بليدة خراب والمعبر انما هو عمان وهي كثيرة النخل والفواكه وبلاد عمان بلاد حارة جداً قال في الصحاح وصحار قصبة عمان مما يلي الجبل قال وتوام قصبة عمان مما يلي الساحل وقال في اللباب وعمان علي البحر تحت البصرة قال في العزى وعمان مدينة جليلة بها مرسى السفن من السند والهند والصين والبرج والقصبة بها اسمها صحار وليس علي بحر فارس مدينة اجل منها واعمالها نحو ثلثمائة فرسخ وهي ديار الازد *

والبحرين⁽²⁾ في ناحية نجد وهي كثيرة الثور وهي ناحية علي شط بحر فارس وهي ديار القرامطة وها قرى كثيرة وبلاد البحرين هي هجر ونهايتها الشرقية الشمالية حيث الطول والعرض المذكورين قال في المشترك ونقله من

(1) من الصحاح بضم الصاد وفتح الحاء المهملتين وعمان من اللباب بضم العين المهملة وفتح الميم وفي اخرها نون بعد الالف *

(2) بفتح الميم الموحدة وسكون الحاء وفتح الراء المهملتين وسكون المثناة من تحت ثم نون ثنية *

Σοχάρ ἐστὶ μικρὰ πόλις κατηφανισμένη· τὸ δὲ κατω-
κημένον ὑπάρχει τὸ Ὀμανον, εὐπορῶν Φοινίκων καὶ ὀπωρῶν.
Ἡ γῆ τῷ Ὀμάνῳ εἶναι θερμωτάτη 1). Κατὰ τὴν λεξικο-
γράφου Τζαυχαρήν, Σοχάρ ἐστὶ μητρόπολις Ὀμάνῳ πρὸς
τὸ μέρος συνέχεται τῷ ἔρει, καὶ πάλιν Τεβάμ μητρόπολις
Ὀμάνῳ πρὸς τὸ μέρος συνέχεται τῷ αἰγιαλῷ. Τὸ Ὀμανον,
λέγει ὁ συγγραφεὺς τῷ Ἀλμπάμπ, κεῖται ἐπὶ τὴν θά-
λασσαν κάτωθεν τῆς Μπάσρας. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ
Ἀβδῶ, τὸ Ὀμανον ὑπάρχει πόλις ὠραία, ὅπερ ἔσμος ταῖς ἐξ
Ἀλσινδῶ καὶ Ἀλχινδῶ καὶ Ἀλτιν καὶ Ζευγιτανῆς ναυσίν· ἡ δὲ μη-
τρόπολις αὐτοῦ ὀνομάζεται Σοχάρ· ἔτι δὲ εὐρίσκεται ἐπὶ τὴν
Περσικὴν θάλασσαν πόλις ὠραιότερα, καὶ ἡ ἐπιγράτεια
αὐτῆ εἶναι τριακοσίων σχεδὸν παρασαγγῶν, τόπος τῆς Φυ-
λῆς Ἀλάσδ.

Ἀλμπαχραΐνη 2) ἀνήκει τῷ Νάτζδ, τόπος εὐπορῶν
δακτύλων, ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν τῆς Περσικῆς θάλασσης· ἐστὶ
δὲ καθεδρὰ τῆς αἰρέσεως Ἀλκαραμιτῶν, καὶ ἔχει πολλὰς
κώμας. Ἡ γῆ Ἀλμπαχραΐνης ὀνομάζεται Χάτζαρ, καὶ τὸ
ανατολικὸν αὐτῆς πρὸς τὴν ἄρκτον κλίον πέρας ἔχει μῆκος
καὶ πλάτος ὡς ἐξέθη. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Μοσάρει,

1) Ἐξ ὧ καὶ ἡ παροιμία نابح ح θέρη Ὀμανικῆ. Οἱ δὲ
Ὀμανῖται σχεδὸν ὅλοι ἐπονται τῇ αἰρέσει أصبلي ἀπὸ τῷ
 أصبلي ἄλλῃ παρονομασθεΐση, μιὰ τῶν ἐγ' αἰρέσεων τῆς
Μωαμεθανικῆς θεησκείας.

2) Ἡ Μπαχραΐνη εἶναι ὄνομα παραλίε χώρας ἐκτεινομέ-
νης ἀπὸ Μπάσρας ἕως Ὀμάνῳ, καὶ ἐπειδὴ ζευγνύει τὰς ἀρχὰς
τῆς Περσικῆς, ἢ τοῦ Μπασιρικῆς θαλάσσης, καὶ τῆς Ἰνδικῆς, ὀνο-
μάθη Μπαχρεῖν, ἢ τοῦ δύο θαλασσῶν. Ἐνταῦθα δὲ εὐνοεῖται
ἡ ταύτη παρακειμένη νῆσος καὶ ἡ ἐπάνυμος πόλις, ἀπέχουσα τῷ
αἰγιαλῷ, ἢ τῆς πόλεως Ἀλκατίφης, τρεῖς μίλια.

الازهري انها سميت حجر بالبحرين بحره بها عند الاحسا
والبحر الملح وحجر بفتح الهاء والجيم ثم راء مهمله من
الصحاح وينسب اليها هاجري علي فير قياس ومن المشترك
ايضاً ان حجر اسم يشتمل علي جميع البحرين كالشام والعراف
وليس هو مدينة بعينها .

وبلاد مهرة* ليس بها تخل ولا زرع وانما اسوال اهلها
الابل والسنتهم مستعجمة لا يكاد يوقف عليها وينسب
اليها النجب المفضلة ويحمل منها اللبان الي الافاق
وهي من حجر ثلثون يوماً وهي باب البوادي وذكر في
الصحاح ان الابل المهرية منسوبة الي مهرة بن خيدان
ابي قبيلة .

* بفتح الميم ثم هاء ساكنة وراء مهمله مفتوحة وفي
اخرها هاء .



ὁ Ἀΐχαρῆς λέγει, ὅτι ὠνομάθη τὸ Χάτζαρ Μπαχραϊνῆ, διότι ἐκτείνεται ἐν αὐτῇ πλησίον Ἀΐχσῆς καὶ τῆς ἄλμυρᾶς θαλάσσης 1), ἥτοι τῆ Περσικῆ κόλπῃ. Ἡ παρονομασία τῆ Χάτζαρ ποιεῖ κατα τὸν λεξικογράφου Τζαυχαρῆν ἐναντίον τῆ κανένις **شاجر**. Λέγει ἔτι ὁ συγγραφεὺς τῆ Μοσάρεκ, ὅτι Χάτζαρ ὠνομάζεται ὅλη ἡ Μπαχραϊνῆ, ὡς Σαμ ὅλη ἡ Συρία, καὶ Ἰράκη ὅλη ἡ Χαλδαία, καὶ δὲν ὑπάρχει κυρίως πόλις.

Ἐν τῇ χώρᾳ Μαχρᾶ ἔτε Φοίνικες, ἔτε ἀγροὶ ὑπάρχουσιν· ἡ δὲ περισσία τῶν κατοίκων συνίσταται εἰς κάμηλους, καὶ ἡ διάλεκτος αὐτῶν εἶναι βαρβαρική καὶ δυσξίνετος. Ἐντεῦθεν παρονομάζονται αἱ ἐξαιρετοὶ κάμηλοι, καὶ ἐντεῦθεν ἐκκομίζεται τὸ θυμίαμα εἰς τὴν ἄλλαν τῶν τύπων. Ἡ Μαχρᾶ ἀέχει τῆ Χάτζαρ τριάκοντα ἡμέρας, καὶ ἔστι πύλη τῶν ἐρήμων. Αἱ δὲ Μαχρητικά κάμηλοι παρονομάζονται, κατὰ τὸν λεξικογράφου Τζαυχαρῆν, ἀπὸ τὸν Μαχρᾶν μὲν Χαϊδᾶν πατέρα Φυλῆς ἰμανύμβ.

1) Ἀλμυρᾶ θάλασσα σημαίνει κατ' Ἀραβας ὁ μῖνον τῆν Περσικὴν κόλπον, ἀλλὰ καὶ τῆν ἐρυθρὰν καὶ Ἰουδικὴν θάλασσαν.

ذكر ديار مصر

لها فرغ من ذكر ديار العرب انتقل الي ذكر ديار
 مصر لانها مصايفة لجزيرة العرب من جهة
 تيه بني اسرائيل* وديار مصر تقع في غربي جزيرة العرب
 وفي جنوبي ديار مصر بلاد السودان من الجنوبه
 وغيرهم ومن تلك الجهة ياتي نيل مصر وقد
 تقدم ذكره مع ذكر الانهار في صدر الكتاب
 فاعني عن الامادة ويمتد الحجازان المكتنفان^(١)
 بالصعيد احدهما شرقي النيل والاخر غريبه
 من الجنادل والجنادل فوق أسوان واليه تنتهي
 مراكب السنوبه في اكدارها الي الشمال ومراكب
 مصر تنتهي اليه في صعدها جنوباً وهو
 جبل ينحدر منه نيل مصر وهناك حجارة
 مخرسة لا يمكن معها عبور المراكب

*) Οὕτως ὀνομάζουσιν οἱ Ἀραβες τὴν ἔρημον πλησίον Λιγύπτι, ὅπου ἐπλανήθησαν οἱ Ἰσραηλῖται.

(١) المتقيان κατά τὸν ἡμέτερον κώδικα.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΙΓΥΠΤΟΥ.

Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῆς Ἀραβίας μεταβαίνομεν εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς Αἰγύπτου 1), διότι πρὸς τὴν ἔρημον τῶν Ἰσραηλιτῶν παράκειται τῇ Ἀραβίᾳ. Κεῖται δὲ ἡ Αἴγυπτος κατὰ δυσμὰς τῆς Ἀραβίας, ἔχουσα κατὰ μεσημβρίαν τὴν γῆν τῶν Νιγριτῶν, οἷον Νεβίαν κτ., ἐξ ἧς μέρος πηγάζει ὁ Νεῖλος τῆς Αἰγύπτου, τοῦ ὁποῖου τὴν περιγραφὴν κατεστρώσαμεν ἐν ἀρχῇ τῆ ἀνα χεῖρας συγγραμματος, ἔπε περι ποταμῶν ἐγράφομεν, δι' ὃ κ, ἐγκαταλιμπάνεται ἐν ταῦθα. Ἐκτείνονται δὲ ἀπὸ τῶν βενῶν Ἀλτζανιάσελ ἀνωθεν Σίηνης δύο καταρράκται (Ἀλχατζίζαν) περιζωνίζοντες τὴν Θηβαΐδα, ὁ μὲν κατ' ἀνατολὰς τῆ Νεῖλου, ἡ δὲ κατὰ δυσμὰς. Ἐως εἰς τούτους τὸς καταρράκτας καταβαίνοσι τὰ πλοῖα τῆς Νεβίας κατ' ἄρκτον, ἢ ἀναβαίνοσι τὰ τῶν Αἰγυπτίων κατὰ μεσημβρίαν. Οὗτοι δὲ οἱ καταρράκται ὑπάρχουσι βενῶν, ἐξ ἧς καταρρέει ὁ Νεῖλος, ὅπε ὑπάρχουσι πέτραι ἀπότομοι μὴ συγχωρεῖσαι τὸν διάπλεον τῶν ἡνῶν.

1) Ἡ περιγραφὴ τῆς Αἰγύπτου ἐξεδόθη ἐν Γουττίνγγ ὑπὸ τῷ Μιχαήλ, πλὴν τὸ Ἀραβικὸν κείμενον εἶναι πλῆρες σφαλμάτων καὶ ἐλλειπόντων, μ' ὅλου ὅτι ὁ αὐτὸς ἐπλήτισε τὴν μετάφρασίν τε με πολλὰς ἀξιολόγους γεωγραφικὰς ὑποσημειώσεις, ἵξ ἂν πολλὰς εὐγνωμόνως ἐνταῦθα ἀναφέροι.

ذكر تحديد ديار مصر

الحد الشمالي لديار مصر بحر الروم من رفح الي
العريش ممتداً علي الجفار الي الغرما الي السطينه الي
ديباط الي ساحل رشيد الي الاسكندرية الي ما بين
الاسكندرية وبرقه والحد العربي مما بين الاسكندرية
وبرقه علي الساحل اخذاً جنوباً الي ظهر الواحات
الي حدود السنوبه والحد الجنوبي من حدود
السنوبه المذكورة اخذاً مشرقاً الي اسوان الي بحر
القلزم والحد الشرقي من بحر القلزم قبالة
اسوان الي عيذاب الي القصير الي القلزم الي تيه
بني اسرايل ثم يعطف شمالاً الي بحر الروم عند رفح
حيث ابتدانا .

ومن بلاد مصر الخصوص بضم الحاء المعجمة
وصادين مهلتين بينها واو وهي قرية كبيرة في الصعيد
الايوسط قبالة اسيوط وخصوص في بر الشرف علي نحو
شوط فرس من النيل .

وقبولاً بفتح القاف وميم مضمومة وواو ولام الف
وهي بلدة بالصعيد الاعلي من بر العرب كثيرة البساتين
وتصب السكر وهي فوق قرص علي بعض مرحلة .

Περιγραφή τῶν συνόρων τῆς Αἰγύπτου.

Ἡ Αἴγυπτος περιορίζεται ἀπὸ μὲν ἄρκτου τῇ μεσογείῳ θαλάσῳ ἀπὸ Ῥάφουχ (Ῥαφίας) ἕως Ἀλαρίσης 1), παρὰ τὸ Τζοφάρ 2), ἕως Φάρμαν, Τήνην 3), Δαμιάτ, τὸν αἰγιαλὸν Ῥασχίδης 4), Ἀλεξάνδρειαν, καὶ τὴν μεταξὺ Ἀλεξάνδρειας καὶ Βάρκας· ἀπὸ δὲ δυσμῶν ἀπὸ τῆς μεταξὺ Ἀλεξάνδρειας καὶ Βάρκας παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ἀρχῆς γενομένης κατὰ μισημβρίαν, ἕως τῆ ὀπίθεν τῶν Οὐαχατῶν 5) καὶ ἕως τῶν συνόρων τῆς Νεβίας· ἀπὸ δὲ μισημβρίας τοῖς ῥηθείσι συνόροις τῆς Νεβίας, ἀρχῆς γενομένης ἀνατολικῶς, ἕως Σήνης καὶ τῆς ἐρυθραῆς θαλάσσης· ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῳ ἀντικρὺ Σήνης ἕως Αἰδάπ, Κοσαίρ, Κόλζομ 6), τὴν ἔρημον Ἰσραηλιτῶν, καὶ ἐντεῦθεν ἐκκλίνουσι κατ' ἀριστερὰν ἕως τῆς μεσογείας θαλάσσης παρὰ τὴν Ῥαφίαν, ὅθεν ἤρξάμεθα.

Χοσὲς ἀνήκει τῇ Αἰγύπτῳ ἔστι δὲ κόμη μεγάλη ἐν τῇ μεσαίᾳ Θηβαΐδι ἀντικρὺ Ο'σιότης, κειμένη ἐν τῇ ἀνατολικῇ τῆ Νεΐλε ὄχθῃ, ἀπ' αὐτῆ ἀπέχουσα ὡσεὶ ἰπποδρόμου 7).

Καμύλα ἔστι χώρα τῆς ἀνω Θηβαίδος ἐν τῇ δυτικῇ τῆ Νεΐλε ὄχθῃ εὐπερῆσα κήπων καὶ καλάμων σαρκάρεως, καὶ κειμένη ἀνω τῆς Κέσης ὡσεὶ σαθμὸν ἕνα.

1) Ῥινοκόρυθα κατὰ τὴν ἀρχαίαν.

2) Ἦτοι ἔρημον ἐμπροσθεν τῆς Αἰγύπτου πρὸς τὴν Παλαισίην.

3) Πηλυσιον.

4) Rosette.

5) Ο'άσεις βνομάζονται παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.

6) Ὅρα περὶ τούτου κατατάξιν.

7) Ἰπποδρόμος ἐπάσχει μέτρον διαστήματος ἀραβικόν, ἴσον ὕψῃ ἢ μιλλίῳ Ἰαλλικῷ.

ودشنا بفتح الدال المهملة وسكون الشين المعجمة
ونون والفاء وهي بليدة صغيرة في بر الشرق، من ولاية
قوص علي نحو ثلاث مراحل عنها .

ومن بلاد مصر ابويط بهمة مفتوحة وسكون الباء
الموحدة قال في المشترك وها قريتان احدها في كورة
البوصيرية والاخرى في الاسيوطية والى احدها ينسب
ابو يعقوب الابويطي صاحب الشافعي .

ومن بلاد مصر ايضاً حلوان بضم الحاء المهملة وهي
قرية فوق مصر من شرقي النيل وبينها وبين القسطنطينية
محو فرسخين وهي قرية نزهة وحلوان ايضاً مدينة في اخر
حد العراق من جهة الجبل علي ما سنذكرها ان شا
الله تعالى .

ومن بلاد مصر سخا بفتح السين المهملة والحاء
المعجمة وهي قرية باسفل ارض مصر ينسب اليها بعض
اهل العلم .

قال ياقوت في المشترك ومن بلاد مصر ابوان وهي
اسم لثلاثة مواضع احدها ابوان عطيه بالاشمونين والثاني
ابوان من كورة البهنسا والثالث ابوان قريب دمياط .
ويسمي ما علا عن القسطنطينية علي جانبي النيل
الصعيد وما سفلى عنه الريف وطول الصعيد من

Δάσνα ἔστι πόλις μικρὰ ἐν τῇ ἀνατολικῇ τῆ Νείλῃ ὄχθῃ ἐν τῇ τοπαρχίᾳ Κέσης ὡσεὶ τριῶν σαδμῶν μακρῶν ἀπ' αὐτῆς.

Ἀπβαίτη ἀνήκει τῇ Αἰγύπτῳ· ἔστι δὲ, κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦ Μοσάρεκ, ὄνομα δυῶν κομῶν, τῆς μὲν ἐν τῷ Βασιρικῷ νομῷ, τῆς δὲ ἐν τῷ τῆς Οὔσιέτης, καὶ ἀπὸ μίας τέτων ἐπωνομάθη ὁ Ἀμπὲ Γάκωβος 1) ὁ Ἀπβαίταις, μαθητὴς τοῦ Σαφίῤ.

Χολουάν ἀνήκει ὁμοίως τῇ Αἰγύπτῳ, κόμη τερπνὴ ἄνω Μίσερ 2) κατ' ἀνατολὰς τῆ Νείλῃ ὡσεὶ δύο παρασαγγῶν μακρῶν τῆ Φοσάτ. Ὅμως Χολουάν ἔστι καὶ πόλις ἐν τῷ τελευταίῳ συνόρῳ τῆς Ἰράκης πρὸς τὰ βενὰ, ὡς ἐρῶμεν, δεῦθ' ἑλόντος.

Σάχά ἀνήκει τῇ Αἰγύπτῳ· ἔστι δὲ κόμη κειμένη ἐν τῷ κατωτάτῳ μέρει τῆς Αἰγύπτου, ἀφ' ἧς ἐπωνομάθησαν τινὲς ἐλλόγιμοι Σαχαίται 3).

Ἀπβάνη ἀνήκει, κατὰ τὸν Γακῶτον ἐν τῷ περὶ ὁμωνύμων, τῇ Αἰγύπτῳ προσέτι· ἔστι δὲ ἵνομα τριῶν τόπων, ἐξ ὧν τὸ μὲν ἔστιν Ἀπβάν Ἀδιά ἐν τῇ γῆ Οὔσμενείνης, τὸ δὲ ἐν τῷ νομῷ Βεχενάσσης, καὶ τὸ τρίτον πλησίον Δαμιάτης.

Τὸ ἄνωθεν τοῦ Φοσάτ ἐκατέρωθεν τῆ Νείλῃ οὐνομάζεται Σατδ, ἦτοι Θηβαίς, τὸ δὲ κάτωθεν αὐτῆ, Ρ'ιΦ,

1) Ὅρα περὶ τῆ Γακῶβι καὶ τῆ διδασκάλου αὐτῆ Σαφίῤ τὰ χρονικὰ τῆ ἡμετέρου συγγραφῆως ἐκδοθέντα ὑπὸ τῆ Ρ'εϊσικίε σελ. 193. καὶ 1-9. καὶ Ἐβελῶτου σελ. 766.

2) Μίσερ οὐνομάζεται παρὰ τοῖς Ἀραβσι καὶ ἡ Αἰγυπτὸς καὶ ἡ μητρόπολις. Ἐκ τέτου ὁ συγγραφεὺς οὐνομάζει Μίσερ πρῶτον μὲν τὴν Μίμφιν, τὴν ἀρχαίαν μητρόπολιν τῆς Αἰγύπτου, ἔπειτα δὲ τὸ Φοσάτ, καὶ τέλος τὸ Κάίρος.

3) Ὅρα περὶ τέτων ἐν τῇ λεξικῇ τῆ Ἐβελῶτου.

اسوان الي الفسطاط فوق خمس وعشرين مرحلة وعرضه ما بين نصف يوم الي يوم واما الريف فعرضه من طرف حدود الاسكندرية الي طرف الحوف* الشري عند اول مغارة القلم نحو ثمان مراحل قال ابن حوقل ويعرف شمالي النيل اسفل من الفسطاط بالحوف وجنوبيه بالريف ومعظم رساتيف مصر وقراها في هذين الموضعين. وبالقرب من اسوان مشهد الرديني وهو مشهد كبير علي حافة النيل من شرقيه وهو في جنوبي اسوان علي شوط فرس.

صعيد مصر بفتح الصاد المهملة صقع طويل غير عريض لانه بين جبلين علي حافتي النيل وفيه مدن وكور كثيرة والصعيد جنوبي الفسطاط الي اسوان ومن صعيد مصر طحا بقرب اسيوط وهي قرية خرج منها الطحاوي الذي فيه الحنفي المشهور.

وبديار مصر الواحات وهي بلاد كثيرة النخل والمياه الجارية من عيون هناك ويحيط بالواحات البراري كالجزيرة في وسط الرمال ومغاز

* خوف γράφεται κατ' ἄλλω.

ἦτοι Δέλτα· κ' ἡ μὲν Θηβαίς ἀπὸ Συήνης ἕως Φοσαῖτ ἔχει μῆκος μὲν ὑπὲρ τῆς κ' σαθμῆς, πλάτος δὲ μεταξὺ ἡμισείας κ' ὀλοκλήρου ἡμέρας κατὰ τὸ μαῶλλον κ' ἦττον, τὸ δὲ Δέλτα ἀπὸ τῶν ἐξωτάτων συνόρων Ἀλεξανδρείας ἕως τῆ ἀνατολικῆς πέρατος Χαΐφης πλησίον τῆς ἀρχῆς τῆς ἐρήμου τῆ Κόλσομ ἔχει πλάτος ὡς ἑγγίσα ἑκτῶ σαθμῶν. Κατὰ τὸν ἔμπυ Χαρκὰλ· ὀνομάζεται τὸ μὲν βόρειον τῆ Νείλω τὸ κάτωθεν τῆ Φοσαῖτ Χαΐφ, τὸ δὲ νότιον Ρίφ, κ' τὸ πλεῖστον μέρος τῶν χωρῶν κ' κωμῶν τῆς Αἰγύπτου κεῖται μεταξὺ τῶν δύο τῶν.

Πλησίον Συήνης ἔσι μαρτύριον Ῥοδαίνις μέγα, κείμενον ἐπὶ τὴν ἀνατολικὴν τῆ Νείλω ὄχθην κατὰ μισημβρίαν Συήνης ὡσεὶ ἰπποδρόμου μακράν.

Θηβαίς Αἰγύπτου ἔσι χώρα παραμήκης, κειμένη μεταξὺ δύο βενῶν ἐκατέρωθεν τῆ Νείλω, κ' περιέχουσα πόλεις κ' νομῆς πολλὰς. Ἡ Θηβαίς κεῖται κατὰ μεσημβρίαν τῆ Φοσαῖτ ἀπὸ τῆς ἕως Συήνης. Τῇ Θηβαΐδι ἀνήκει ἡ Τάχα πλησίον Οἰσίτης, κώμη, ἐξ ἧς πρόεκυψεν ὁ ἐπιλόγιμος Ἀλταχαβῆς ἐκ τῆς αἰρέσεως τῶν Χανιφίτων ὁ περιβήτος.

Τῇ Αἰγύπτῳ ἀνήκουσι κ' αἰ Ἀλουαχάται 1), χώρα εὐπορεῖσα Φοινίκων πολλῶν κ' ὑδάτων ρεόντων ἐκ τῶν ἐκεῖσε πηγῶν· περιέχουσι δὲ τὰς Ἀλουαχάτας κύκλῳ ἐρημίαι, ὡς ἂν νήσους ἐν τῷ μέσῳ ἁμμῶν κ' ἐρήμων, κ' μεταξὺ αὐτῶν

1) Περὶ τῶν Οὐαχατῶν, τὰς ὁποίας οἱ ἀρχαῖοι ὀνομάζουσιν Οἰάσεις κ' Αὐάσεις, τοιαῦτά τινα γράφει ὁ Στράβων βιβλ. ιζ'. Αὐάσεις οἱ Αἰγύπτιοι καλεῖσι τὰς οἰκουμένης χώρας περιχομένης κύκλῳ μεγάλαις ἐρημίαις, ὡς ἂν νήσους πελαγίας, πολὺ δὲ τῶν ἔσι κατὰ τὴν Λιβύην· τρεῖς δ' εἰσὶν αἱ πρόσχαροι τῇ Αἰγύπτῳ κ' ἐπ' αὐτῇ τεταγμέναι.

وبينها وبين الصعيد مغارة ثلثة ايام قال في اللباب
 الواح بفتح الالف وسكون اللام وفتح الواو وفي اخرها
 حاء مهمله وهي بلدة مشهورة بنواحي مصر مما يلي بركة
 طريق المغرب وقال ياقوت في المشترك واحات بغير الف
 ولام قال وفي ثلث كور في فربي صعيد مصر
 خلف الجبل الممتد بازاء جريان النيل قال ويقال
 لها واح الاولي وواح الوسطي وواح القصوي واعمرها
 الاولي وبها انهار وحمامات، سخنة* وبها زروع وتخل كثير
 واهلها اهل قشف في العيش .

ومن كتاب ابن صعيد قال وفي ست اسوان
 من جهة الشرف طريق الحجاج الي عيذاب
 وغيرها من الواهي التي يركبون منها
 الي مكة فمن اخذ من اسوان مشرقا فعلي الوصح
 ثم تلتقي هذه الطريق مع طريق قوص وسميت هذه
 الطريق بالوصح لخلوها من الجمال المشتمكة
 التي في طريق قوص .

ومما هو داخل في حد مصر الجفار وهو
 المعروف برملة مصر وبه منازل للسفارة اشهرها

* وتعجائب *Περὶ τῆς λέξεως* وفي *ἔχει τὴν Μιχαήλ ἢ ἔκδοσις*

ἢ τῆς Θηβαίδος κείται ἔρημος τριῶν ἡμερῶν ὁδῶ 1). Κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦ Ἀλεμπάμπ, Ἀλευάχ . . . ἐστὶ τόπος περιβόητος ἐν Αἰγύπτῳ καθ' ὃ μέρος συνρρεύει τὴν ἔρημον τὴν δυτικὴν τῆς Ἀφρικῆς. Ὁ δὲ Γακῆτος ἐν ὁμωνύμοις λέγει, Οὐαχάται ὀχθαί τῶ αλ γράφονται, καὶ ὑπάρχεισι τρεῖς νεμοὶ κατὰ δυσμάς τῆς Θηβαίδος πέραν τῶ ὄρους τῶ εκτεινομένη παραλλήλως τῷ Νείλῳ, καὶ ονομάζονται, λέγει, Ουαχά πρώτη, Ουαχά μετὰία, καὶ Ουαχά ἀκροτάτη, ἐξ ὧν ἡ πρώτη ὑπάρχει ἀπασῶν ἡ τὰ μάλισα καλλιεργημένη 2), ἔχουσα ποταμούς, Ξερμαίς, ἀγρεῖς, καὶ φοίνικας πολλὰς, πλὴν ἐγκαταλίβει δυσζώε βίε.

Ἐν τῷ βιβλίῳ τῶ ἔμπν Σαΐδ λέγεται, ὅτι ὑπὸ τὸ αὐτὸ τῆ Σιήνῃ ὑψωμα τῶ πόλεω κατ' ἀνατολὰς ὑπάρχει ὁδὸς τῶν προσκυνητῶν ἢ ἀγροσά εἰς Λιζάπ καὶ ἄλλας ἐρήμους τόπους, ἐξ ὧν ἐκεῖνοι ἀπέρχονται ἐποχοὶ εἰς Μέκκαν (εὐλαβείας χάριν). Ὁ ἐρχόμενος ἀπὸ Σιήνης πρὸς ἀνατολὰς διαβαίνει διὰ τῆς Ουαδαάχης· αἴτη δὲ ἡ ὁδὸς ἐνθται τελευταίον μετὰ τῆς ὁδῶ τῆς διὰ Κόσης, καὶ ονομάζεται Ουαδαάχη, διότι δὲν ἔχει ὄρη ἐπιπροσθεντα 3), οἷα ἐν τῇ ὁδῶ τῇ διὰ τῆς Κόσης.

Τζόφαρ, τὸ κοινῶς ὀνομαζόμενον Ῥάμλα 4) Αἰγύπτῳ, κείται ἐμοίως ἐν τοῖς συνόροις τῆς Αἰγύπτῳ, καὶ ἔχει κατα-

1) Κατὰ τῆτο τὸ διάστημα συμφωνοῦσιν οἱ νεώτεροι, ἀλλ' οἱ Ἕλληνες καὶ Λατῖνοι λέγουσιν ἑπταήμερον ὁδῶ τὴν ἔρημον.

2) Αὕτη ἡ πρώτη ὑπάρχει ἢ φημιζομένη διὰ τὸ μαντεῖον τῶ Ἀμμωνος, ὅπου ἦλθεν ὁ Ἀλέξανδρος.

3) Ἐκ τῆτου καὶ οἱ διαβάται ἔχουσιν ὀδηγὸς μόνον τὰς ἀσέβους καὶ τὴν κίνησιν τῶ ἡλίω εἰς δυσμάς.

4) Ἡ Ῥάμλα Αἰγύπτῳ διαφέρει τῆς ἐν Παλαισίμῃ πόλεως Ῥάμλας· σημαίνει δὲ Ῥάμλα ἀραβιστὶ λόφος ἀμμώδεις, ἀφ' ὧν παρανομάσθη ἢ ἔρημος τοῦ Τζόφαρος.

واكبرها قطية ثم الوراثة وبها سكان ونخيل والذي
 كحيط بالجفار كسر الروم من رُح رُح الي كحيرة
 تبيس ومن كحيرة تبيس الي القلزم ومن القلزم الي تيه
 بني اسرائيل ومن تيه بني اسرايل الي كسر
 الروم عند رُح من حيث ابتدانا واما تيه بني اسرايل
 فيقال ان طوله اربعون فرسخاً وعرضه قريب من طوله
 وارضه صلبة وفيها مال وبها عيون رنية الماء وكحيط
 به الجفار وحدود القلزم وحدود بيت المقدس *

ومن الاماكن المشهورة بالجفار رُح وهي منزلة في
 طريق * الجفار من جهة الشام على مرحلة من فزه
 والعريش وهو الان منزلة على شط بحر الروم وبها آثار
 قديمة من الرخام وفيه وهي في الغرب والجنوب عن رُح
 على مسيرة يوم *

والوراثة وهي ذات عارة بقدر قرية وهي في وسط الرمله
 بين مصر والشام وهي عن العريش في جهة الغرب
 والجنوب على مسيرة يوم ايضاً *

والي جانب القسطنطينية من شاليها مدينة القاهرة

λίματα τοῖς διαβαίνουσιν, ἐξ ὧν τὰ περιφημότερα καὶ μεγαλύτερα ὑπάρχουσιν ἡ Κατία καὶ ἔπειτα ἡ Οὐαραδία, ἐπεὶ ὑπάρχουσι κατοικίαι καὶ Φοίνικες. Τὸ Τζοφαρ περιορίζεται τῇ μεσογείῳ θαλάσῃ ἀπὸ Γαφίας ἕως τῆς λίμνης Τένις, καὶ ἐντεῦθεν ἕως Κόλζοι, καὶ ἐντεῦθεν ἕως τῆς ἐρήμου τῶν Ἰσραηλιτῶν, καὶ ἐντεῦθεν ἕως τῆς μεσογείας θαλάσσης πλησίον Γαφίας, ὅθεν ἠρξάμεθα. Περὶ δὲ τῆς ἐρήμου τῶν Ἰσραηλιτῶν λέγεται, ὅτι τὸ μὲν μήκος αὐτῆς ὑπάρχει μὲν παρὰ σαργῶν 1), τὸ δὲ πλάτος ἴσον ὡς ἐγγύστα τῷ μήκει, καὶ ὅτι ἡ γῆ αὐτῆς ὑπάρχει τραχεῖα, ἔχουσα ἀμμοὺς καὶ πηγὰς ὕδατων διεφθαρμένων, καὶ περιεχομένη ἀπὸ τῆς Τζοφαρος καὶ τῶν συνόρων τῆς Κόλζοι καὶ τῆς Γερουσαλήμ.

Ἐκ τῶν τῆς Τζοφαρος περιφημῶν τῶν ὑπάρχει ἡ Γαφία 2), κατάλυμα ἐν τῇ ὁδῷ τῆς Τζοφαρος ἐκ τῆς μέσης τῆς Συρίας ὡσεὶ σαθρὸν μακρὸν τῆς Γάζης, ἔτι δὲ ἡ Ἀλαρίση 3), ἡ νῦν ὑπάρχουσα κατάλυμα τοῖς διαβαίνουσιν παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς μεσογείας θαλάσσης, καὶ ἔχουσα μνημεῖα ἀρχαῖα, οἷον μάρμαρα καὶ ἄλλα, κειμένη κατὰ νοτεῖες δυστομάς τῆς Γαφίας ὡσεὶ μίαν ἡμέραν ὁδὸν μακρὰν.

Ἡ Οὐαραδία κατοικεῖται καθὼς μία κόμη, κειμένη ἐν τῷ μέσῳ ἀμμοῦν μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Συρίας, καὶ ἀπέχουσα τῆς Ἀλαρίσης νοτιοδυτικῶς ὡσεὶ μίαν ἡμέραν ὁδὸν ὁμοίως.

Κατ' ἀρκτὸν τοῦ Φοσατ παράκειται ἡ πόλις Καίρος,

1) Ἦτοι 27 σχεδὸν Γερμανικῶν μιλίων.

2) Ἐνταῦθα ἐκροτήθη μεταξὺ Πτολεμαίου τοῦ Δ' καὶ τοῦ μεγάλου Ἀντίοχου μάχη περιβήτητος. Ὁρα Στρατῆρον. βιβλ. ιε'.

3) Ρινοκόδρια κατὰ τὴν ἀρχαίαν.

أحدثها الخلفاء الفاطميون الذين ظهروا بالغرب ثم ملكوا مصر وكان أول من ظهر منهم بمصر المعز محمد بن المنصور اسمعيل بن القاسم محمد بن المهدي عبيدالله فملكه ديار مصر واختط القاهرة في سنة تسع وخمسين وثلاثمائة قال ابن سعيد ولما اختط القاهرة رغب الناس فيها ونسوا الفسطاط وزهدوا فيه بعد الإغتياب به قال وكانت القاهرة بستاناً لبني طيلون* علي الغرب من مدينة ملكهم المعروفة بالقطايح وسميت القاهرة للتغاول** اي لتقهر من خالف امرها والقاهرة ليست علي شط النيل بل في شرقيه والفسطاط علي حافة النيل وهو محط واقلاع للمراكب وبسبب ذلك صار الفسطاط اكثر رزقاً وارخص اسعاراً من القاهرة *

*) طولون κατ' ἄλλας.

***) Ο ἡμέτερος κώδικς εἶχε ἰστορία, ἀλλ' ἐγὼ προκρίνω τὴν ἀνάγνωσιν ἰστορίας.

1) Ἦτοι καταγόμενοι ἀπὸ τῆς Ἀλῆς ἢ Φατίμης, θυγατρὸς τῆς Μωάμεθ, οἱ ὅποιοι ἐκυρίευσαν τῆς βασιλείας ἐν Ἀφρική, ἀπὸ 296 Ἐγείρας, ἦτοι ἀπὸ χριστῶ 908, ἕως 567 Ἐγείρας. Οἱ μὲν Ἀμπελφίδα χρονικά σελ. 296 σελ. 230. Ἡ δὲ κathedra αὐτῶν ἀνομάζεται Σετζελμέσσα. Οὗτοι ἐκυρίευσαν τὴν Αἴγυπτον ἐν ἔτει ἀπὸ Ἐγείρας 358 ἢ ἀπὸ χριστῶ 968.

2) Ἀπὸ χριστῶ 969.

τὴν ὁποῖαν ἔκτισαν οἱ Χαλίφαι Φατιμίται 1), οἱ ὁποῖοι πρῶτον μὲν ἐβασίλευον ἐν Ἀφρικῇ, εἶτα δὲ ἐν Αἰγύπτῳ· ὁ δὲ πρῶτος ἐξ αὐτῶν ὁ βασιλεύσας τῆς Αἰγύπτου ὑπῆρχεν ὁ Μααζ Μααδδ μὲν Ἀλμανσὲρ Ἰσμαήλ μὲν Ἀλκάτεμ Μοχαμμὲδ μὲν Ἀλμααχαδῆ Ὀμπεϊδιλλάχ. Οὗτος ἐν ἐβασίλευσε τῆς Αἰγύπτου, καὶ ἔκτισε τῷ τριακοσῷ πεντηκοσῷ ἐνώτῳ τῆς Ἐγείρας ἔτει 2) τὸ Κάϊρος. Ὅτε δὲ ἐκτίσθη τὸ Κάϊρος, λέγει ὁ ἔμπν Σαΐδ, εὐηρεσθήθησαν ἐν αὐτῷ οἱ ἄνθρωποι, καὶ ἔτω λησμονήσαντες τὸ Φοσατ (τὴν παλαιὰν μητρόπολιν) ἔκριναν ἐκεῖ μέναι. Ὑπῆρχε δὲ, κατ' αὐτὸν, τὸ Κάϊρος τοπάλαι κῆπος τῆς οἰκίας τῆ Τουλέου 3) πλησίον τῆς βασιλικῆς αὐτῶν καθέδρας ὀνομαζομένης Καταΐας 4), καὶ ἀνωμάθη Κάϊρος κατὰ δεξιὸν οἰώισμα, ὅτι δηλαδὴ κινήσει τὰς ἐναυτιμένους εἰς τὴν προσαγὴν αὐτῆ 5): κεῖται δὲ τὸ μὲν Κάϊρος ἐπὶ τὴν ὄχθην τῆ Νείλου, ἀλλὰ κατ' ἀνατολὰς αὐτῆ, τὸ δὲ Φοσατ ἐπὶ τὴν ὄχθην τῆ Νείλου, ὅπως εἰσπλέουσι καὶ ἐντεύθεν ἐκπλέουσι αἱ νῆες, δι' ἣν αἰτίαν καὶ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτήθεια ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Φοσατ περισσώτερα, παρὰ τὰ ἐν τῷ Κάϊρῳ, καὶ ἡ τιμὴ αὐτῶν μετριωτέρα.

3) Ἀχμετ ὁ τῆ Τουλέου, πρῶτον μὲν ἑπαρχος Αἰγύπτου ἐν ἔτει Ἐγείρας 254, ἔπειτα δὲ ἐν ἔτει 264 ἀποσατῆς, ἔγκυατ-έλιπεν ἐν ἔτει 270 τὴν βασιλείαν εἰς τὰς ἐξ αὐτῆ, τῶν ὁποῖων ἡ δυναστεία διήρκεσεν ἕως τῆ 292 ἔτους.

4) Αὕτη ἡ παλαιὰ μητρόπολις τῶν βασιλέων τῆς Αἰγύπτου τῆς μεσαιᾶς ἡλικίας, κειμένη πλησίον τῆ Φοσατ, ἐκτίσθη ὑπὸ τῆ Ἀχμέτε ἢ Τουλέου.

5) Πάντες σχεδὸν συνάδουσιν περὶ τῆς νέας ὀνομασίας τῆ Καίρου, ὅτι ἀνωμάθη ἔτω, διότι καταδαμάζει τὰς προσερχομένας ὑπερηφάνως, οὐχὶ διά τινα ἰδιαιτέρας ἐνέργειαν, ἀλλ' ὅτι οἱ κάτοικοι τὰς μὲν ταπεινὰς βοηθοῦσι, τὰς δὲ ὑπερηφάνως καταφρονῶσι καὶ καταταξέουσι.

قال في المشترك ايضاً ومن بلاد مصر بوصير بضم
الباء وسكون الواو وكسر الصاد المهملة ثم مثناة من تحتها
ساكنة وفي اخرها راء مهملة اسم لمواقع جميعها بمصر
كما ذكرنا في الجدول .

ونهر الفيوم مخرجه بالقرب من ظروف الضريان وياخذ
شمالاً الى البهنسا ثم الى البلدة المعروفة باللاهورن ثم
ينعطف غرباً الى بلاد الفيوم وباللاهورن سد سبني
يعرف بحجر اللاهورن وفيه فرجة عظيمة وانا كان النيل
في زياده* فمن هذه الفرجة تدخل المراكب الى الفيوم .

ومن اعمال الفيوم بوصير بضم الباء الموحدة وسكون
الواو وكسر الصاد المهملة وسكون المثناة التحتية ثم راء مهملة
قال في المشترك وبوصير النبي من اعمال الفيوم هي بوصير
قوريدس وبها قتل مروان الحمار اخر خلفاء بني امية
وبوصير السدر من الجيزة وبوصير ايضاً من كورة السمنودية
ويقال لها بوصير بنا بفتح الباء الموحدة والنون وبوصير
ايضاً بلدة من كورة بتوش بضم الباء الموحدة وسكون
الواو ثم شين معجمة جميع ذلك من ديار مصر .

* Η زيادة κατά τον ήμετερον κώδικα .

Λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Μοσάρεκ, ἡ Βέσιρις ἀνήκει ὁμοίως τῇ Αἰγύπτῳ, καὶ ὑπάρχει ὄνομα τόπων τῆς Αἰγύπτου, ὡς εἶπαμεν ἐν τῷ πίνακι.

Ὁ ποταμὸς τῆς Φιέμης 1) πηγάζων ἐ μακρὰν τῆς Δαρβήτης 2) Δαρμπάνου ἐκ τοῦ Νείλου ῥέει κατ' ἄρκτον εἰς Παχενάσαν, καὶ ἐντεῦθεν εἰς τὴν ὀνομαζομένην πόλιν Λαχωνίαν, ὅπως φέρεται κατὰ δυσμὰς καὶ ῥέει εἰς τὴν γῆν τῆς Φιέμης· ἐστὶ δὲ ἐν τῇ Λαχωνίᾳ πρὸς χωμα 3) ὄχυρον, ὀνομαζόμενον καταρράκτης Λαχωνίας, ἐν ᾧ πῶρος ὑπάρχει μέγας, δι' ἧς ἐμβαίνουσι τὰ πλοῖα, πλημμυρῆντος τῆ Νείλου, εἰς Φιέμην.

Ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Φιέμης ἀνήκει καὶ ἡ Βέσιρις..... κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Μοσάρεκ, καὶ πρῶτον μὲν ἡ Βέσιρις ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Φιέμης, ὀνομαζομένη Βέσιρις Κέριδος, ὅπως ἐφουεῖδη Μερουάνος Ἀλχιμάρος, ὁ ὕσατος τῶν Χαλιφῶν ἐκ τῆς οἰκίας Ὀμμιάδων, εἶτα δὲ Βέσιρις Ἀλσίδος ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Τζίζας, ἔπειτα δὲ Βέσιρις ἐν τῷ Σαμανδικῷ (ἦτοι Σεβεννυτικῷ) νομῷ, ἐπονομαζομένη Βέσιρις Μπανά... καὶ τελευταῖον Βέσιρις ἐν τῷ νομῷ Μπέσης. Ὅλοι οὗτοι οἱ τόποι κεῖνται ἐν Αἰγύπτῳ.

1) Οὗτος δὲ ποταμὸς ὀνομάζεται καὶ **قناة بوس** ἢ **قناة بوس** διάβηξ Γωσήφ, καὶ ὑπάρχει ἡ παρὰ τοῖς παλαιοῖς λεγομένη Ἡρακλεωτικὴ νῆσος.

2) Ἡ Δαρβήτῃ Δαρμπάνου ὀνομάζεται καὶ **قناة الدار** Δαρβὲτ Ἀλσερίφ, ἀπὸ τῆ κτίσαντος αὐτὴν Δαρμπάνου τῆ Σερίφου, ἦτοι εὐγενοῦς, καταγομένη ἀπὸ τῆ Μαάμεθ.

3) Ἡ Φιέμη κεῖται χαμηλότερον τῆ Νείλου, δι' ἧς καὶ κατασκευάθη τὸ ῥηθὲν ἔχωμα ἐναντίον τῆς πλημμύρας τῆ Νείλου.

ومن الآثار الغربية العجيبة الهرمان تثنية هم
 بفتح الهاء والراء المهملة وفي آخرها ميم وهما
 بنان عظيمان لا يبلغ رأس احداهما الشباب
 اذا رمي به عن قوس قوي وهما مقابر للاوائل
 وقد نقل فيها اخبار كثيرة لم تتحقق كلاهما
 في قرية القسطاط على نصف مرحلة وبالقرى
 منها اهرامات كثيرة لا تبلغ قدر هذين
 الهرمين .

ومن الآثار الغربية بديار مصر منارة اسكندرية
 وطولها مائة وثمانون ذراعاً بنيت لتهندي بها المراكب
 ان بر الاسكندرية منخفض لا علم فيه ولا جبال وكان
 بالمنارة مرآة من الحديد الصيني يرى فيها مراكب الروم
 فاحتال عايقها النصارى حتى اهدموها في صدر الاسلام
 في مدة خلافة الوليد بن عبد الملك وللاسكندرية
 جزيرة الرمل وهي بين خليج الاسكندرية وبين البحر
 المالح وطولها قدر نصف مرحلة وجميعها كروم وبساتين
 وتربها رمل نظيف حسن المنظر وخليج الاسكندرية التي
 ياتيها من النيل من احسن المنزهات لانه ضيق
 مخضر الجانبين بالبساتين وفيه يقول ظافر الحداد

Ἐκ τῶν Θαυμασίων ἀρχαίων μνημείων τῆς Αἰγύπτου ὑπάρχουσι αἱ δύο πυραμίδες, λεγόμεναι Χαρμάν (τὸ θυϊκὸν τῷ Ἰνκού Χαράμ) δύο μεγάλαι οἰκοδομαί, τῶν ὁποίων τῆ κορυφῇ δὲν ἔμπορεῖ νὰ φθάσῃ καὶ τὸ ἐξ ἰσχυρωτάτης τῆς ἔπιτόμου βέλος· ὑπάρχει δὲ τάφοι τῶν ἀρχαίων, περὶ ὧν πολλὰ λέγουσιν ἀδόξοτα. Αὗται αἱ πυραμίδες κῆνται κατὰ δυσμὰς τῷ Φεσσατ ὡσεὶ ἡμίσεως σαθμῆ, καὶ πλησίον αὐτῶν ὑπάρχουσιν ἄλλαι πολλαὶ πυραμίδες, πλην οὐχὶ τίσων μεγάλαι, ὅσον ἐκεῖναι.

Ἐκ τῶν Θαυμασίων ἐν Αἰγύπτῳ μνημείων ὑπάρχει ὁ Φάρος τῆς Ἀλεξανδρείας 180 πήχων τὸ ὕψος, ὅσας κατεσκευάσθη διὰ τὴν ναυκαθόγη τὰ πλοῖα πρὸς αὐτὸν, ἐπειδὴ τῆς Ἀλεξανδρείας ὁ ὄχθος ὑπάρχει χαμηλὸς δίχως τινὸς σημείου ἢ βουνῶν· ὑπῆρχε δὲ τοπάλαι ἐν τῷ Φάρῳ καθρέπτῃς ἐκ χαλυβος Σίνης, ἐν ᾗ εἰβλέποντο (νυκτὸς) τὰ τῶν Γραικῶν προσπλέοντα πλοῖα, ἀλλ' οἱ Χριστιανοὶ μετὰ πολλὰς σκευαλαὶ καὶ τεχνιάσματα κατέφθειραν αὐτὴν ἐν ἀρχῇ τῷ Ἰσλαμισμῷ ἐπὶ τῷ Χαλιφᾷ Οὐαλιδῇ ἢ Ἀ' πῶν μάλκω. Ἡ Ἀλεξανδρεία ἔχει ἀμμόδῃ πᾶσι μεταξὺ τῆς διώρυγος τῆς Ἀλεξανδρείας ¹⁾ καὶ τῆς ἀλμυρᾶς θαλάσσης, ἡμίσεως σαθμῆ τὸ μήκος, ἔχουσιν πολλὰς ἀμπέλους καὶ κήπους· ἡ δὲ γῆ αὐτῆς ἔστιν ἄμμος καθαρὸς τερπνὸς τῷ ὄρασι. Ἡ διώρυξ (κανάλι) τῆς Ἀλεξανδρείας, ἡ ἀκταινομένη ἐκ τῷ Νεῖλω, ὑπάρχει ἀπασῶν ἡ τερπνοτάτη, ὡσαύτως ἐκατέρωθεν κατὰ φύτον μὲ κήπους, περὶ τῆς ἐποίας ἄδει καὶ λέγει Διάφορος Ἀλχαδὰδ ταῦτα.

1) Αὕτη ἡ διώρυξ ὀνομάζεται σφύρῃ διώρυξ (κανάλι) Κλειπάτρας, κτισθεῖσα ὑπὸ τῷ μεγάλῳ Ἀλεξάνδρῳ.

وعشية اهدت لعينك منظرا
 جاء السرور به لقلبك وافدا
 روض كمخضر العذار⁽¹⁾ وجدول
 نقشت عليه يد الشمال مباردا
 والنخل كالغيد⁽²⁾ الحسان تزينت
 ولبسن من اثمارهن قلايدا

ومن بلاد مصر دمنهور وهي في الشرق والجنوب
 عن الاسكندرية وهي قاعدة البحيرة ولها خليج من خليج
 الاسكندرية ودمنهور بفتح الدال المهملة وفتح الميم
 وسكون النون ثم هاء مضمومة وواو وراء متيم⁽³⁾ وهي
 علي مرحلة من اسكندرية وهذه تعرف بدمنهور
 الوحش واليها تنسب الثياب الدمنهوية ودمنهور
 ايضاً قرية اخرى بين القسطاط والاسكندرية ودمنهور
 ايضاً قرية ثالثة من نواحي الاسكندرية وتعرف بدمنهور
 شبرا ودمنهور الشهيد •

1) كمخضر العذار *σημαίνει ὑπὸ νautis viridaria, ὡς ὁ Μιχαήλ κάκιςα μετέφρασε, κατηγορῶν μάλιςα ἢ τῆς ἀλλης ὡς μὴ ἐννοήσαντας τῆς λόγους, ἀλλὰ νεανίαν, τοῦ ὁποῖο φύεται ὁ χνῶς, ἤτοι ἡ πρώτη γενειάς. Γνωσὸν παντὶ, ὅτι οἱ ἀνατολικοὶ εἶναι παιδερασαί, διὸ ἢ πολλὰκις συγκρίνουσι τῆς ἀνθροῦς λειμῶνας μὲ τῆς νεανίας. Ὁ Μιχαήλ κατηγορῶν τῆς ἀλλης ὑπερηφάνως, θέλει μὲ συσῆσθ τὸν ἑαυτὸν τε, χυεῖς μὲ*

Παρίστησιν ἢ ἑσπέρα εἰς τὸ ἔμμα σε Θεωρίαν,
 Συνεπάγυσαν εἰς τὴν καρδίαν σε θυμηδίαν,
 Λειμῶν ἐκβί, ὡς ἂν ὁ χυσαῖζων νέος, κ' ποταμὸς,
 Ἐφ' ὃν αὐλακας γράφει ὁ βορρῆας ἄνεμος·
 Καὶ Φοίνικες, ὡς ἂν τὶ ἀραῖον ἐσθλισμένον κοράσιον,
 Ἐνδεδυμένοι τὲς καρπὲς αὐτῶν ὡς ὑποδέρασιον.

Ἐκ τῶν τύπων τῆς Αἰγύπτου ὑπάρχει καὶ ἡ Δαμαν-
 χέρα 4) κατ' ἀνατολὰς κ' μεσημβρίαν τῆς Ἀλεξανδρείας,
 μητρόπολις τῆς Βαρχαίρης 5), ἔχουσα διώρυγα τῆς Ἀλε-
 ξανδρείας. Ἡ Δαμανχέρα ἀπέχει τῆς Ἀλεξανδρείας
 ἑσσε σαθμὸν ἑνα, κ' πρὸς ἀντιδιασολὴν ὀνομάζεται Δαμαν-
 χὲρ Οὐάχς, ὅθεν τὰ λεγόμενα Δαμανχερικὰ ἱμάτια·
 ὑπάρχει δὲ κ' ἄλλη Δαμανχέρα μεταξὺ Φοσατ κ' Ἀλεξαν-
 δρείας, ὁμοίως δὲ καὶ τρίτη κόμη ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῆς
 Ἀλεξανδρείας, ὀνομαζομένη Δαμανχὲρ Σαβραῖ ἢ Δαμανχὲρ
 Ἀσσαχίδ.

ἰννοήση ποτὲ τὴν μετρίαν αὐτῆ γυνῶσιν περὶ τὴν Ἀραβικὴν
 διάλεκτον, τὸ ὅποιον ἠμπόρου, ἰὰν ἤθελον, νὰ ἐλέγξω πολλα-
 χῶ. Τολμῶ δὲ εἰπεῖν, ὅτι δίχα τῷ ὀδηγῷ αὐτῷ Ρεϊσκιῦ, τὸν
 ἰποῖον αὐτὸς πολλαχῶ κατηγορεῖ, οὐδὲ ἠμπόρει νὰ μεταφράσῃ,
 ἔπερ μετέφρασε.

2) الغيد σημαίνει ἔχι, ὡς Μιχαὴλ κακῶς πλάττει, τρα-
 χήλον νυσαζουῶν ἄραϊων νεανίδων, ἀλλὰ κόρην ἄραϊαν μα-
 κροτραχῆλου, ὡς ὁ ἄολιαστὴς τῷ ποιητῷ Χαριζιῦ ἐν τῷ εἰκισῶ
 διαλόγῳ (ακλῆ) λέγει: الغيد جمع غيدا وهي النافس الطويلة العنق.

3) الغلو σημαίνει τὸ αὐτὸ τῷ ἄλεγο, καὶ δὲν εἶναι σφάλ-
 μα τῷ βιβλιογράφῳ, ὡς ἅπαντες κακῶς δοξάζουσι.

4) Νιτριῶτις νομῆς ὀνομάζεται παρὰ τοῖς Ἀραβικοῖς

5) Αὕτη ὑπάρχει, ὡς φαίνεται, ἡ λεγομένη πόλις Με-
 νελάου.

ومن بلاد مصر فوه بضم الفاء وتشديد الواو وهي بالقرب من الاسكندرية في وسط البلاد .

ومن اماكن ديار مصر المشهورة في الكتب القديمة الفرما بغاء وراء مهلة وميم مغنوحات ثم الق وهي بلدة علي شاطي بحر الروم خراب وهي بالقرب من قطيه علي بعض يوم قال ابن حوقل وبها قبر جالينوس وعن ابن سعيد عند الفرما يقرب بحر الروم من بحر القانم حتي يبقي بينهما نحو سبعين ميلاً قال وكان عمرو بن العاصي قد اراد ان يحرق ما بينهما في مكان يعرف الي الان بذنب* النمساح فنهاه عمر بن الخطاب رضي الله عنها قال لكانت الروم تتخطف الحجاج .

ومن بلاد مصر المنصوره قال في المشترك والمنصوره بناها الملك الكامل بن العادل قبالة جوجر عند مقترف النيلين الي دسباط واشون وهي بين القاهرة ودسباط

* κατά τὸν ἡμέτερον κώδικα .

1) Μετελὶς ὀνομάζεται τανῦν παρὰ τοῖς Γραικοῖς, καὶ Μετσίλ κοπτισί.

2) Κατὰ τὸν Ἀραβὰ Ἀπελφαραζίου ἀπέθανεν ὁ Γαλιηὸς πῆ ἐτῶν ἐν Σικελίᾳ λέγοντα مات كجربة سيقياية وود بلغ العمر ثمانين وثمانين سنة .

3) Σχεδὸν δεκαπέντε Γερμανικὰ μίλια.

Φάββα 1) ἀνήκει κὶ αὐτῇ τῇ Αἰγύπτῳ κειμένη πλησίον Ἀλεξανδρείας ἐν τῇ μεσογειῷ ἐπαρχίᾳ.

Ἐκ τῶν ἀξιολόγων ἐν τοῖς ἀρχαίοις βιβλίοις μνημονευομένων πόλεων ὑπάρχει ἡ Φαράμα κειμένη ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν τῆς μεσογείης θαλάσσης, ἥδη κατηφανισμένη, πλησίον Καστίας ὡσεὶ ἡμέρας ὀκτὸς μακράν. Ἐν ταύτῃ, λέγει ὁ ἔμπν Χαβκαὺ, κεῖται ὁ τάφος τῆ Γαληνῆ 2), κὶ κατὰ ἔμπν Σαῖδ, ἐνταῦθα πλησιάζει ἡ μεσόγειος θάλασσα πρὸς τὴν ἐρυθρὰν τοσούτον, ὡς ἀπέχουσιν ἀλλήλων ἐβδομήκοντα μίλια 3), δι' ὃ κὶ ὁ Ἄμρε 4) μὲν Ἀλασὴ ἐμβλέτησε μὲν νῆα ἐνώστῃ δι' ἰσθμῶ τὴν μεταξὺ αὐτῶν ξηρὰν ἐν τῷ τόπῳ εἰσέτι κὶ νῦν ὀνομαζομένη Ζαυάπ αἰλ Τιμασάχ (ἤτοι ἐρὰ κροκοδείλου), ἀλλὰ μετέπειτα αὐτὸν ὁ Ωμάρε 5) μὲν Ἀλχατάπ (ἰσως αὐτοῖς ὁ Θεὸς) διὰ νὰ μὴ ἐρμῶσιν οἱ Γραικοὶ εἰς τὰς ἀπερχομένους εἰς Μέκκαν προσκνητάς.

Ἐκ τῶν πόλεων τῆς Αἰγύπτου ὑπάρχει καὶ ἡ Μανσέρα, κτισθεῖσα, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Μοσάρβκ, ὑπὸ τῆ Μάλεκ Ἀλκάμλ 6) μὲν Ἀλάδδελ ἀντικρὺ Τζαυτζάρεης πλησίον τοῦ τόπου, ὅπου διαιρεῖται ὁ ποταμὸς Νεῖλος εἰς

4) Σύγχρονος τῷ Μωάμεθ, πρῶτον μὲν ἐχθρὸς, εἶτα δὲ ἱπατὴς αὐτοῦ, στρατηγὸς Ἀραβῶν δυνατάτατος, ὄρισ ἐπὶ τῆς Χαλιφίας τῷ Ωμάρε ὑπέταξε τὴν Αἰγύπτου.

5) Οὗτος ὑπάρχει, ὄρισ παρακινούμενος ὑπὸ τῷ στρατηγῷ Ἄμρε νὰ σώσῃ τὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ περιβόητον βιβλιοθήκην κὶ νὰ τὴν δαρήσῃ εἰς Γαάννην τὸν Γραμματικόν, ἀπεκρίθη, εὖ μὲν αἱ βίβλοι αὐτῆς συμφωνῶσι μὲ τὸ Ἀλφοράνον, εἶναι περὶ ταῖς, εἶδεμῃ, κινδυνώδεις, δι' ὃ κὶ πρέπει νὰ καῶσι.

6) Ὅσα περὶ ταῦτα, ὄρισ διεδέξατο τὸν πατέρα ἐν ἱεροῖς Ἐγείρας 615 κὶ Χριστῷ 1218, Ἐρβελλῶτον σελ. 246.

بناها في وجه العدو لما حاصروا ديمياط قال والمنصورة
ايضاً اسم لعدة مدن غيرها وقد خربت كلها *

ومن بلاد مصر الطور وهو فرضة اهله وبها سوق
ويقصدها التجار وهي بين القلزم وبين ايله وعلي مرحلة
من الطور المذكور طور سينا وهو دير كبير هناك وجبال
الطور داخله في بحر القلزم حتي يصير بين الطور وبين
بر مصر البحر وعلي طرف لسان البحر الداخل بين
الطور وبين بلاد مصر مدينة القلزم والساير من مصر الي
الطور يستدير علي البحر علي القلزم حتي يصل الي الطور.

ومن بلاد مصر العباسه وهي شمالي بلبيس علي نحو
مرحلة منها وهي محدثة سميت عباسه باسم عباسه بنت احمد
بن طيلون لانها خرجت الي موضع العباسه مودعة بنت
اخوها قطر النداء بنت خمارويه بن احمد بن طيلون لما
اهديت الي المعتضد وضربت عباسه فساطيطها بهذا
الموضع ثم بنت فيه قرية وسميت عباسه باسمها .

قال ابن مطرف في الترتيب انما سمي الجفار لان
الدواب تجفر فيه اكي تهلك من السير لبعده مراحل

1) Εξ ἄν τὸ μὲν δυτικὸν ἐκτείνεται πρὸς τὴν Δαμιᾶτην.
τὸ δὲ ἀνατολικὸν πρὸς Ὀσμύνην.

δύο 1), πρὸς τὴν Δαμιάτην ἢ Ἀσμένην 2)· κεῖται δὲ μεταξὺ Καίρε ἢ Δαμιάτης, ἢ ἔκτισεν αὐτὴν ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ, ὅτε ἐπολιόρκην 3) τὴν Δαμιάτην. Λέγει ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς, ὅτι Μανσέρα οὐνομάζονται ἢ πολλαὶ ἄλλαι πόλεις, ἤδη πᾶσαι κατηφαινισμέναι.

Τὸρ ἀνήκει προσέτι τῇ Αἰγύπτῳ, λιμὴν κατωκημένος ἢ ἔχων ἀγορὰν, ὅπερ ἔρχονται οἱ πραγματευόμενοι· κεῖται δὲ μεταξὺ Κόλζομ ἢ Αἰλάς, καὶ ὡσεὶ σαθρὸν ἕνα μακρὰν κεῖται τὸ Τὸρ Σινᾶ, ὅπερ ὑπάρχει μοναστήριον ἐκεῖ μέγα. Τὰ δὲ βυθὰ τῷ Τὸρ ἐκτείνονται ἕως εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν, ἕως ἢ ἡ θάλασσα διαχωρίζει τὸ Τὸρ ἢ τὴν ξηρὰν τῆς Αἰγύπτου, ἢ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆ κόλπου τῆς θαλάσσης τῷ μεταξὺ Τὸρ ἢ Αἰγύπτου κεῖται ἡ πόλις Κόλζομ. Ὁ ἐρχόμενος ἀπ' Αἰγύπτου εἰς Τὸρ περιέρχεται τὸν αἰγιαλὸν παρὰ τὸ Κόλζομ, ἕως ἢ φθάσει εἰς τὸ Τὸρ.

Τῇ Αἰγύπτῳ ἀνήκει ἢ ἡ Ἀββάσα κατ' ἄριστον Βιλβηίδος ὡσεὶ σαθρὸν μακρὰν, πόλις νεόκτιστος, ἕτως οὐνομαθεῖσα παρὰ τῆς Ἀββάσης θυγατρὸς Ἀχμέτε ἢ Τελέε, ἢ ὅποια ἐλθῆσα εἰς τὸτον τὸν τόπον διὰ ναὶ εἶπη τὸ χαίρειν εἰς τὴν θυγατέρα τῷ ἀδελφῷ τῆς Κατραλναδάν θυγατέρα Χαμαρεῖς ἢ Ἀχμετ μπὲν Τελένε ἀγομένην εἰς τὸν τυμφίου Μοταδάδον, ἔψησεν αὐτῷ τὴν σκηνὴν, καὶ κτίσασα πύλιν, ἐπωνόμασεν ἀπὸ τῆ οὐνοματός τῆς Ἀββάσαν.

Λέγει ὁ ἔμπν Μοτάρρεφ ἐν τῷ Ταρτίπ (ἦτοι διατάγματι), ὅτι Τζεφαρ ὠνομάθη ἕτως, ἐπειδὴ τὰ ζῶα Τετζ-

2) Αὕτη ἡ πόλις οὐνομάζεται ἢ Ἀσμέμ ἢ Ἀσμέν Ταυνάτζ.

3) Οἱ Μωαμεθανοὶ δηλ., διότι οἱ Φράγγοι εἶχον τὴν Δαμιάτην ἕς ἐκ τῶ Ἐρβελάτου γνωστὸν· ἢ δὲ λέξις *جبل* ἐκλαμβάνεται ἐνταῦθα ἀπροσώπως.

ومشقة السير فيه فهلك فاشتق الجفار كما قيل
العقاب والحطام والحجاز ونحو ذلك قال ابن حوقل
وفي اخبار مصر ان الجفار في ايام فرعون كانت معمورة
بالقري والمياه وعنهما قال الله تعالى ودمرنا ما كان يصنع
فرعون وقومه وما كانوا يعرشون قال ولذلك سمي العريش
عريشاً .

وما قبالة المنصوره بلدة جوجر وهي عند مفترق
النيلين نيل اشمون طناج وهو الشرقي منها ونيل
دمياط وهو الغربي وما بين هذين النيلين جزيرة
يقال لها البشمور واما اشمون جريش فهي قرية علي
النيل الغربي من المنوفيه تحت شططوف من البحر
الشرقي قبالة جزيرة القط وقد شاهدها لما سرت الي
الاسكندرية في النيل .

Φαρ ἐν αὐτῷ, ἥτοι ἀπόλλυνται διὰ τὸ μῆκος τῶν σαθμῶν
 καὶ τὰς ταλαιπωρίας τῆς ὁδῆ, καὶ εἶναι ὄνομα παραγωγὸν ὡς
 αἱ λέξεις *الخطم*, *الخطام*, *الخط* κτ. Λέγει ὁ ἔμπν Χαβ-
 κὰλ, ὅτι ἡ ἰστορία τῆς Αἰγύπτου διηγεῖται, ὅτι τὸ ΤζέΦαρ ἐπὶ
 τοῦ Φαραῶ εἶχε πολλὰς οἰκίας, κόμιας καὶ ὑδάτια, περὶ ἃ καὶ
 λέγει ὁ πανύψιστος Θεὸς 1), ἐφθείραμεν ὃ, τι ἔκ-
 τιθεν ὁ Φαραῶ μετὰ τῶν αὐτῶ, καὶ ἔ, τι ἔτεκ-
 ταινον, ἐξ ἧς ὀνομασίας ὀνομάσθη, λέγει, καὶ ἡ πόλις
 Ἀρίς.

Ἀντικρὺ Μανσῦρας ὑπάρχει ἡ πόλις Τζαυζάρη πλη-
 εῖον τοῦ τόπου, ὅπερ διαιρεῖται ὁ Νεῖλος εἰς δύο, τὸ μὲν
 ἀνατολικὸν πρὸς τὸ Ἀσμέν Τανῶτζ, τὸ δὲ δυτικὸν πρὸς Δα-
 μιᾶτην· τὸ δὲ μεταξύ τῶν δύο ἐστὶ νῆσος ὀνομαζο-
 μένη Μπασμῦρ. Τὸ δὲ Ἀσμέν Τζαρίς ἐστὶ νῆσος κειμένη κα-
 τὰ τὸ δυτικὸν τῆς Νεῖλου ἐν Μονοφιά κατὰ τὴν τῆς Σατφῆ-
 κης κατ' ἀνατολὰς ἀντικρὺ τῆς νῆσου Ἀλκοτ, καὶ ἴδον αὐτὴν
 ἐρχόμενος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν διὰ τῆς Νεῖλου.

1) Ὅρα Ἀλκοτάνου Σύραου ἐβδόμη σελ. 137.

ثاني الاقاليم العرفية وهو بلاد مصر

الاسماء	اسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم العرفي	الاقليم العرفي
		بجانب	بجانب	بجانب	بجانب		
قط	اطوال رسم	فا	نح	ك	له	من الثاني	من الصعيد الاعلى
قوص	اطوال قانون رسم	فا	ل	ك	ل	من الثاني	من الصعيد الاعلى
أخميم	اطوال قانون ابن سعيد	فا	ل	كو	له	من الثاني	من الصعيد
المهنسا	اطوال رسم وفي نسخة	فا	ل	ك	ن	من الثالث	من الصعيد كوره
اقصر	اطوال رسم	فا	م	ك	نه	من الثاني	من الصعيد الاعلى

Τὸ δεύτερον ἐκ τῶν γνωσῶν κλιμάτων, ὅπερ εἶναι ἡ Αἴγυπτος.

Ὄνοματα τόπων.	Ὄνοματα συγγραφῶν.	Μήκος		Πλάτος		Ἀληθὲς κλίμα γνωσῶν κλιμα.
		μοί	ξ'	μοί	ξ'	
Κοπτός.	Ἀτβαλ.	51	53	24	35	Ἐν τῷ β' ἐν
	Πτολεμ.	57	40	28	50	τῇ ἄνω Θηβαίδι.
Κεῖ.	Ἀτβαλ.	51	30	24	30	Ἐν τῷ β' ἐν
	Κανέν.	55	30	24	30	τῇ Θηβαίδι.
	Ῥέσμ.	57	30	26	0	
Ἐχμίρ.	Ἀτβαλ.	51	30	26		Ἐν τῷ τέλει
	Κανέν.	51	30	26		τῆ β' ἐν τῇ
	Ἐμπν Σαίδ.	55	30	26	35	Θηβαίδι.
	Πτολεμ.	55	30	26	30	
Βεχγεσε.	Ἀτβαλ.	51	30	28	0	Ἐν τῷ γ' ἐν
	Πτολεμ.	60	35	29	0	τῇ ἄνω Θηβαίδι.
	Ἐν Αὐτογρ.	58	40	29	0	
Ἀισορ.	Ἀτβαλ.	51	40	24	55	Ἐν τῷ β' ἐν
	Πτολεμ.	58		28	45	τῇ ἄνω Θηβαίδι.

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول العرض			الاقليم الحقيقي	الاقليم العملي
		دقائق	دقائق	دقائق		
أرمنت	اطوال رسم نسخة الرسم	نا	نو	كا	من الثاني	من الصعيد الاعملي
أسيوط	اطوال قانون بعضهم	نا	نه	كه	من الثاني اخر	من الصعيد
اسكندرية	اطوال قانون ابن سعيد	نا	ناب	لا	من الثالث	من سواحل ديار مصر
أسوان	اطوال رسم قانون ابن سعيد	نا	ناب	لا	من الثاني	من الصعيد الاعملي
أسنا	اطوال رسم ابن سعيد	نا	ناب	لا	من الثاني	من الصعيد الاعملي
منقلوط	اطوال رسم	نا	ناب	لا	من الثالث	من الصعيد

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοι	έ	μοι	έ	
Άρμαντ.	Άτβαλ.	51	45	24	0	Έν τῷ β. έν τῇ άνω Θηβαίδι.
	Πτολε. αυτογράφ.	56	5	21	45	
	Πτολεμ.	58	20	24	25	
Όσιότη.	Άτβαλ.	51	45	22	10	Έν τῷ τέλει τῷ β. έν τῇ Θηβαίδι.
	Κανέν.	55	20	23	30	
	Ένιοι.	56	49	26	48	
Άλεξάνδρεια.	Άτβαλ.	51	54	30	18	Έν τῷ ζ. έν τοῖς παραλίοις Αίγυπτου.
	Κανέν.	52		30	18	
	Έμπν Σαΐδ.	51	20	31	31	
	Πτολεμ.	51	20	31	5	
Σύμη.	Άτβαλ.	52		22	30	Έν τῷ β. έν τῇ άνω Θηβαίδι.
	Κανέν.	56		22	30	
	Πτολεμ.	57		28		
	Έμπν Σαΐδ.					
Έσση.	Άτβαλ.	52	0	28	30	Έν τῷ β. έν τῇ άνω Θηβαίδι.
	Πτολεμ.	56	30	22	0	
Μανφαλὺτ.†	Άτβαλ.	52	20	24	40	Έν αρχῇ τῷ β. έν τῇ Θηβαίδι.

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم الحقيقي	الاقليم العرفي
		جاء	جاء	جاء	جاء		
أبو نوح	اطوال	نب	ل	ك	ل	من الثالث	من الصعيد
أشونين	اطوال قانون رسم	نب نو نر	مه ك	ك كو كو	ل	من الثالث	من الصعيد
أفصنا	اطوال قانون رسم	نح نه نر	م	ح كط	م	من الثالث	من الصعيد
أمنيه ابن خصب	اطوال قياس	نح نح	مه	ك كو	مه	من الثالث	من الصعيد
الفيوم	قياس قانون رسم	نح ند ند	ده ن نه	ط ك ك	ك	من الثالث	من الصعيد
رشيد	اطوال ابن سعيد رسم	نح نب نب	د ن م	لا لا لح	ل م	من الثالث	من سواحل ديار مصر

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοι	έ.	μοι	έ.	
Άμπετίτζ.	Άτβαλ.	52	30	28	0	Έν τῷ γ. έν τῇ Θηβαΐδι.
Όσμανεΐτη.	Άτβαλ.	52	45	28	30	Έν τῷ γ. έν τῇ Θηβαΐδι.
	Κανέν.	56	20	26	0	
	Πτολεμ.	57		26	0	
Ένσιένε.	Άτβαλ.	58		28	40	Έν τῷ γ. έν τῇ Θηβαΐδι.
	Κανέν.	55				
	Πτολεμ.	57			29	
Μονιά Έμπν Χασιπ.	Άτβαλ.	53	0	28	45	Έν τῷ γ. έν τῇ Θηβαΐδι.
	Κυάς.	53	0	26	0	
Φάμη.	Κυάς.	53	55	59	0	Έν τῷ γ. έν τῇ Θηβαΐδι.
	Καγην.	54	30	28	20	
	Πτολεμ.	54	55	28	0	
Γ'ασιδ.	Άτβαλ.	53	0	31	0	Έν τῷ γ. έν τοῖς παραλίοις Αἰγύπτου.
	Έμπν Σαΐδ.	52	4	31	30	
	Πτολεμ.	52	40	38	40	

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم الحقيقي	الاقليم العربي
		مخيم	مخيم	مخيم	مخيم		
منف	اطوال قانن رسم	ن	ن	لا	لا	من الثالث	من ديار مصر
المخالد	ابن سعيد	ن	ن	لا	لا	من الثالث	من الغربية بين النيلين
دمياط	اطوال قانن ابن سعيد رسم	ن	ن	لا	لا	من الثالث	من سواحل ديار مصر
القلم	اطوال قانن ورسم	ن	ن	لا	لا	من الثالث	من اطراف النبه وقيل الارض
اشمون طاج	قياس	ن	ن	لا	لا	من الثالث	من ديار مصر

Όνοματα τόπων.	Όνοματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γυνών κλίμα.
		μοι	ε	μοι	ε	
Μέμφις.	Άτβαλ.	53	20	30	20	Έν τῷ γ. ἐν Αἰγύπτῳ.
	Κανέν.	54	50	29	20	
	Πτολεμ.	54	40	29	0	
Μαχάλα.	Έμπν Σαΐδ.	55	22	31	4	Έν τῷ γ. ἐν Γαρμπιά 1) μεταξύ τῶν ἐκβολῶν τῆς Νείλου
Δαμιάτ.	Άτβαλ.	53	50	31	25	Έν τῷ γ. ἐν τοῖς περσείοις Αἰγύπτῳ.
	Κανέν χ	53	50	30	95	
	Έμπν Σαΐδ.	54		31	20	
	Πτολεμ.	58	31	55	25	
Κόλζομ (Κλύσμα).	Άτβαλ.	54	55	29	30	Έν τῷ γ. ἐν τοῖς ἄκροις τῆς ἐρήμου, ἢ κατ' ἄλλοις, ἐν Ἰορδάνῃ.
	Κανέν χ	56	30	28	20	
	Πτολεμ.					
Όσμεν Τανάτ	Κυάς.	54	0	31	54	Έν τῷ γ. ἐν Αἰγύπτῳ.

1) Έν ἐκ τῶν ἐπτὰ κάτω μερῶν τῆς Αἰγύπτῳ ἐν τῷ Δελτά· ταῦτα δὲ τὰ ἐπτὰ εἰσὶ Κελγίον, Σαρκεὶ Βιλβηίς, Μασάρα, Γαρμπιά, τῆς μητροπόλεως Μαχάλα Καμπίρα, Μασαφίε, τῆς μητροπόλεως ἢ Μεμφίς, Μπαχαίρα, τῆς μητροπόλεως Δαμανχέρα, ἢ τέλος Τζίζα, τῆς μητροπόλεως Ἀΰπισμ.

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول				العرض	الاقليم الاصحاحي	الاقليم العربي
		دراج	دقائق	دقائق	دقائق			
تيس	اطوال	ند	ل	ل	ل	من الثلث	من ديار مصر	
	قانون	ند	ل	ل	ل			
	ابن سعيد	ند	م	لا	لا			
السطاط	رسم	ند	لا	لا	م	من الثلث	مصري	
	اطوال	ند	نج	ل	ي			
	قانون	ند	ه	ك	ط			
مين شمس	ابن سعيد	ند	ن	ك	ط	من الثلث	مصري	
	رسم	ند	م	ك	ط			
	اطوال	ند	ل	ل	ل			
بليس	قانون	ند	ل	ك	ل	من الثلث	مصري	
	رسم	ند	ن	ل	ه			
	وفي نسخة	ند	مه	ل	د			
بليس	قياس	ند	له	ل	ي	من الثلث	من الحرف	
	قول	ند	له	ل	ي			

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γγυσόν κλίμα.
		μοι	ξ	μοι	ξ	
Τέννις.	Άτβαλ.	54	30	30	40	Έν τῷ γ. ἐν τῶν νήσων Αιγύπτου.
	Κανέν.	54	0	30	20	
	Έμπν Σαϊδ.	54	40	31	31	
	Πτολεμ.	54	0	31	40	
Φοσατ.	Άτβαλ.	53	0	30	10	Έν τῷ γ. μητρόπολις βασιλείας Αιγύπτου.
	Κανέν.	54	5	29	55	
	Έμπν Σαϊδ.	53	50	29	55	
	Πτολεμ.	54	40	29	55	
Άνσάμς. (Ηλιούπολις).	Άτβαλ.	53	30	30	20	Έν τῷ γ. ἐν Αιγύπτῳ.
	Κανέν.	54	30	29	30	
	Έσομ.	61	50	30	4	
	Αυτόγρ.	54	45	30	4	
Βιλβηίς.	Κυάς κατά Έμπν Σαϊδ.	54	35	30	10	Έν τῷ γ. ἐν Χάιφ.

الاسماء	اسماء المنقول عنهم		الطول		العرض		الاقليم القديم	الاقليم الحديث	الاقليم العربي
	عجم	عجم	عجم	عجم	عجم	عجم			
العلاقي	اطوال	قانون	ابن سعيد	نجم	نه	سج	من الابرار	من الابرار	من الابرار
عذاب	اطوال			نجم			من الثاني	من الثاني	من الثاني

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοί	ξ	μοί	ξ	
Άλαλακή.	Άτβαλ.	53		26		Έν τῷ πέρατι τῆς ἁ. ἐν Ποτίζᾳ.
	Κανέν.	55		25		
	Έμπν Σαΐδ.	63		20		
Αἰζάπ.	Άτβαλ.	58		21		Έν τῷ β. ἐν Ποτίζᾳ.

الوصاف والايخبار العامة

وقفاً (1) تحت قوص من بر الشرف علي بعض
 مرحلة من قوص وهي بليدة مواتوفة علي
 الاشراف وهي اقرب الي الجبل من النيل قال
 الديرسي في نزهة المشتاف ومدينة قفا متباعدة عن
 ضفة النيل من الجهة الشرقية واهلها شيعة وهي مدينة
 جامعة متحيرة بها اخلاط من الناس ومنها الي قوص
 في الجهة الشرقية من النيل سبعة فراسخ ومن مدينة
 قفا الي مدينة اخيم اقلاع نصف يوم *

وقوص (2) مدينة بالصعيد وليس بارض مصر بعد
 الفسطاط مدينة اعظم منها وهي فرضة التجار من مدن
 وهي علي حافة النيل من البر الشرقي وفرضة

(1) بكسر القاف وسكون الفاء وفي اخرها طاء مهملة *

(2) من المشترك بضم القاف وسكون الواو ثم صاد

ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΙ ΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΑΙ.

Η Κόπτος κείται κάτωθεν Κούσης ἐν τῇ ἀνατολικῇ τῷ Νείλῳ πλευρᾷ, ὡσεὶ σαδμὸν ἓνα μακρὰν Κούσης, καὶ ὑπάρχει πόλις μικρὰ ἀφιερωμένη εἰς τὴν Σερίφας 1), πλησιετέρα τῶν βουῶν παρὰ τοῦ Νείλου. Ὁ Ἀλεξάνδριος ἐν τῷ βιβλίῳ *Ἰστορίας* λέγει, ὅτι ἡ Κόπτος κείται μακρὰν τῷ Νείλῳ κατ' ἀνατολὰς, καὶ ὅτι οἱ κάτοικοι αὐτῆς ὑπάρχει Σίται, καὶ ὅτι ὑπάρχει πόλις πολιάρχους, περιέχουσα διαφόρους φυλάς ἀνδράπων 2), ἀπέχουσα ἀπὸ μὲν Κούσης κατ' ἀνατολὰς τῷ Νείλῳ ἑπτὰ παρασάγγας, ἀπὸ δὲ τῆς πέλαος Ἐχμύμης ἡμισσίας ἡμέρας πλέον.

Κὼς 3) ἔστι πόλις Θεβαΐδος, καὶ μετὰ τὸ Φεσαὶ ἡ μεγίστη ἐν ὅλῃ τῇ Αἰγύπτῳ 4). ὑπάρχει δὲ ἐμπόριον τῶν ἐξ Ἀδάνων πραγματευτῶν, κειμένη ἐν τῇ ἀνατολικῇ τῷ Νείλῳ

1) Σερίφας ἰσχυρίζονται οἱ ἀπόγονοι τῷ Μωάμεθ.

2) Τοπάλαι ὑπέρχε περιβόητος διὰ τὸ ἐμπόριον.

3) Αὕτη νομίζεται ἡ Ἀπολινοπόλις τῶν ἀρχαίων ἢ μικρά.

4) Τοιαύτη ὑπέρχεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῷ Ἀ' πελφίδα, ὅτε ὑπέρχεν ἐμπόριον Ἰνδίας, Ἀραβίας, Αἰγύπτου, Ἀφρικῆς, καὶ Εὐρώπης, ἥδη δὲ κῆμη, πλην σώζουσα ἔτι μεγάλα ἐρείπια (Ὁ'ρα Παῦλον Λουκᾶν ἐν voyage fait en 1714. τ. II. 108. 128).

قوص القصير بضم القاف وفتح الصاد المهلة ثم ياء
اخر الحروف وراء مهلة والقصير مينا علي بحر القلم
وهو علي ثلثة ايام عن قوص في مغارة .

واخميم (1) بلد كبير من الصعيد الاوسط من
املاه وفي عن اسيوط علي نحو مرحلتين واخميم من
بر الشرف وبها البرابي المشهورة وفي من اعظم اثار
الاوائل لكبر صخورها المنحوتة وكثرة التصاور التي
عليها ونو النون المصري كان من اخميم .

من المشترك المهنسا (2) بلد يضاف اليها كورة
واسعة بالصعيد الادني وبهنسا ايضاً بلد في ناحية
الواحات في اوائل بلاد السودان بينها وبين سنتره
عشر مراحل وفي مدينة ذات اسواف ومدينة المهنسا
راكبة علي بحر يوسف وهو بحر الفيوم وجميع ما بين
بحر يوسف والجبل من ارض المهنسا وغيرها شربه
من بحر يوسف وما بين بحر يوسف والنيل من

(1) بكسر الالف وسكون الخاء المعجمة والمتناة

من تحت بين اليمين والاولي مكسورة .

(2) بفتح الباء الموحدة وسكون الهاء وفتح النون وسين

مهلة مفتوحة والفاء مقصورة قاله في المشترك .

ἔχθη. Ὁ λιμὴν τῆς Κρήτης ἔστι τὸ Κοσαίρ, ὄρεμος ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ, ὡσεὶ τρεῖς ἡμέρας μακρὰν τῆς Κρήτης ἐν ἔρημῳ.

Ἐχμίμ 1) ἔστι πόλις μεγάλη ἐν τῷ μεσαίῳ τῆς ἀνω Θεβαίδος, ὡσεὶ δὲν σταθμῶν μακρὰν Ὀσιετης, κειμένη κατ' ἀνατολὰς τῆ Νείλω 2). Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὑπάρχουσιν οἱ περιφημεῖ Μπεραμπή, ἦτοι ναοί, τὸ μέγιστον ἐν τοῖς ἀρχαίοις μνημείοις διὰ τὸ μέγεθος τῶν γλυπτῶν κ' διὰ τὴν πληθύν των ἱερογλυφικῶν σημείων ἐπ' αὐτά. Ἐκ ταύτης ὑπῆρχεν ὁ Αἰγύπτιος Δαυλέτος 3).

Μπαχνασά ἔστι, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Μπαρνακ, χώρα ἔχουσα νομόν μέγαν ἐν τῇ κάτω Θεβαίῃ· ὑπάρχει δὲ κ' ἑτέρα χώρα Μπαχνασά ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Ουαχατῶν, ὅπῃ ἀρχεται τῶν Νιγητῶν ἡ γῆ, ἀπέχεται τῆς Σανταριαῆς δέκα σταθμοῖς, πόλις εὐπορεῖται ἀγορῶν. Ἡ δὲ πόλις Μπαχνασά κεῖται ἐπὶ τὴν διώρυγα τῆ Ἰωσήφ ἐνομαζομένην κ' διώρυγα Φιῆμης, κ' τὸ μὲν μεταξύ τῆς διώρυγος τῆ Ἰωσήφ κ' τῶν βουνῶν, ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Μπαχνασᾶς καὶ τῶν περὶ πίνει ἐκ τῆς διώρυγος τῆ Ἰωσήφ, τὸ δὲ μεταξύ τῆς διώρυγος τῆ Ἰωσήφ κ' τῆ Νείλω ἐν τῇ Μπαχνασᾷ πίνει ἐκ τινὸς κλῆρος τῆ Νείλω. Ἡ Μπαχνασά κεῖται ὑποκάτω

1) Πανόπολις κατὰ τῆς ἑβραίων.

2) Ἐννευήκοντα κ' πάντα μίλια κατὰ τὸν Νορδένιον ἀνωθεν Καίρου.

3) Δύο ἀναφέρει ὁ Ἐβραεὺς, εἴς ἂν ὁ μὲν ἐνομιζέτο ἁγίος, κ' ἀπέθανεν ἐν ἐτὶ Ἐγείρας 245, ὁ δὲ, συγγραφεὺς. (Ὅσα ἐν τῇ λέξ. Dioualnoth).

البهنسا يشرب من فرع من النيل
والبهنسا تحت الجبل في طرف المزدرع عن النيل
في بر الغرب علي مرحلة قوية ومن البهنسا
يعبرون * الى الواح •

والاقصر⁽¹⁾ جنوبي قوص في بر الشرق علي نحو
مرحلة من قوص والاقصر بليدة بها مزدرع
وتخيل وهي علي هافة النيل ويعمل بها
الفخار من الشربات وفسيرها وينقل الي البلاد
وارمنت⁽²⁾ بلدة من الصعيد الاعلي من بر الغرب
وهي عن الاقصر علي نصف مرحلة من جهة
الجنوب والغرب ولها مزدرع وقليل تخيل قال
في العريزي وبمين اسوان وارمنت مرحلتان وبين
ارمنت وقوص مرحلتان •

κατὰ τὸν Παρισιακὸν κώδικα. يفوزون

(1) بفتح الالف وسكون القاف وضم الصاد المهملة
وفي الاخر راه مهلة •

(2) بفتح الالف وسكون الراء المهملة وفتح الميم وسكون
النون وفي اخرها مثناة من فوقها •

τῆ Βουῦ, ὅτε ἄρχονται οἱ ἀγροί, ἀπέχουσα τῆ Νείλου κατὰ δυσμὰς ὡσεὶ σαθμῶν μέγαν 1), καὶ ἀπ' αὐτῆς οἱ ἀνθροπι διαβαίνουσιν εἰς Οὐαχαΐταν.

Ἄκσορ 2) κεῖται κατὰ μεσημβρίαν τῆ Κὰς ὡσεὶ σαθμῶν 3) μακράν, ἐν τῇ ἀνατολικῇ τῆ Νείλου ὄχθῃ· ἔστι δὲ μικρὰ πόλις ἔχουσα ἀγροὺς καὶ Φοίνικας, καὶ κειμένη ἐπὶ τὴν ὄχθην τῆ Νείλου. Ἐν ταύτῃ κατασκευάζονται ὀτρακίνα ἀγγεῖα, συντείνοντα εἰς ὑποδοχὴν ποτῶν 4), καὶ τὰ παρόμοια, καὶ μετακομίζονται εἰς διάφορα μέρη.

Ἄρμαντα 5) ἔστι πόλις τῆς ἀνω Θηβαΐδος κατὰ δυσμὰς τῆ Νείλου, ἡμίσεως σαθμῶν μακράν τῆ Ἄκσορ κατὰ μεσημβρίαν καὶ δυσμὰς, ἔχουσα ἀγροὺς καὶ ὀλίγας Φοίνικας. Κατὰ τὴν συγγραφέα τῆ Ἀξίζῃ, τὰ Ἄρμαντα ἀπέχουσιν ἀπὸ Σήνης καὶ Κῆσης δύο σαθμῶν.

1) Ο' μέγας σαθμὸς ἀποτελεῖ 24 — 30 Ἀραβικὰ μίλια.

2) Πολλὰ μνημεῖα τῆς ἀρχαιότητος μαρτυροῦσιν, ὅτι αὕτη ἡ πόλις ὑπάρχει ἢ ἀρχαία πόλις τῶν Θηβῶν.

3) Ἐπειδὴ κατὰ Νορδένιου τὸ μὲν Κὰς κεῖται ἀπὸθεν Καίρου 123 μίλ. τὸ δὲ Ἄκσορ 134 μίλ. ἔστι τὸ μεταξὺ Κὰς καὶ Ἄκσορ διάστημα ἑνδεκα μίλια Γαλλικὰ.

4) Ταῦτα τὰ σήλινα ἀγγεῖα μεταχειρίζονται πολὺ οἱ Αἰγύπτιοι ὡς ἀναψυκτικὰ τῷ νερῷ, ὡς πολλοὶ σημειῶσι περιηγηταί.

5) Ἐρμουθῖς κατὰ Πτολεμαῖον. Περὶ ταύτης τῆς πόλεως ἴδε Vanslebi relation d'un Voyage fait en Egypte, p. 407. Paul Lucas Voyage fait en 1714. T. II, p. 115. 117. 119. 122. ἔτι δὲ Ποκόκιον.

ورأيت اسيوط⁽¹⁾ في شعر ابن الساماني بغير الف في
قوله • شعر

لله يوم في سيوط وليلة
عمر الزمان بثلاثها لا يغلط •
بتنا بها والبدر في فلوايه
وله تجنح الليل فرع اشط •
والطير يقرا والغدير صحيفة
والريح تكتب والعمام ينقط •

قال ابن سعيد واسيوط في جهتها جبل الطير
وحديثه انه يحج اليه الطير في كل سنة
ويترك منها واحداً معلقاً في شقيف كما تقدم ذكره •
والاسكندرية⁽²⁾ هي علي شط بحر الروم وبها المنارة
المشهوره وبها عمود السوارك وطوله نحو ثلث
واربعين ذراعاً والمنارة في وسط الماء والبحر محيط بها
وفي من بناء الاسكندر ولذلك نسبت اليه وفي

(1) بضم الالف وسكون السين المهملة وضم المثناة
من تحت وفي اخرها طاء مهملة كذا ضبطها السبعاني •
(2) بكسر الالف وسكون السين المهملة وفتح الكاف
وسكون النون وفتح الدال وبالراء المهملتين •

Ὅσιότη γράφεται κ' δίχα τῷ ο, ὡς ἐγὼ ἴδον ἐν τῷ ποιήματι τῷ ἔμπν Σαατῆ λέγοντος.

Ὡ ποία ἀραία ἐν Ὅσιότη ἡμέρα, κ' νύξ,
οἶαν ἐδέποτε θέλβι λάθη ὁ καιρὸς νὰ κάμη.

Ἐνυκτερεῖσα μιν ἐν αὐτῇ, κ' ἡ σελήνη ἐν τῷ λαμπρῷ δρόμῳ
ἔρριπτεν ἀκτῖνας νυκτερινὰς μακρυτάτας 1).

Τὰ πτηνὰ ἐψάλλον, κ' ἡ λίμνη ἰπῆρχεν ὡσεὶ βιβάλον,
ἐν ᾧ ὁ μὲν ἀνεμος ἔγραφε, τὰ δὲ νέφη προσεπέφτιζον.

Λέγει ὁ ἔμπν Σααῖδ, ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Ὅσιότης ὑπάρχει βανὸν τῶν πτηνῶν, περὶ ἧ λέγουσιν, ὅτι ἔρχονται εἰς αὐτὸ κατ' ἔτος τὰ πτηνὰ, κ' ἀφίνουσιν αὐτῷ ἐν ἑξ' ἑαυτῶν ἀνηρημένον εἰς βράχον, καθὼς ἐξέβη ἀνωτέρω 2).

Ἡ Ἀλεξάνδρεια κεῖται ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν τῆς μεσογείας θαλάσσης, κ' ἔχει τὸν πολυθρύλητον Φάρον κ' τὴν σήλην

1) Τῆς ἀπέναντι δύο Ἀραβικῆς εἰχῆς μετέφρασεν ὁ ἡμέτερος Μιχαὴλ ἔτω.

Per deum! dies et nox Siutae acta, cujus similis tota
vita non molesta foret!

Pernoctavimus in ea. Plena luna juvenilem ostendebat
vultum, sed coma per partem noctis cana.

Ποῖος εἰδήμων τῆς Ἀραβικῆς διαλέκτου ἀναγινώσκων τὸ Ἀραβικὸν ποίημα καὶ τὴν μετάφρασιν τῷ Μιχαὴλ δὲν θέλω ταλανίζει τὸν ἀνδρα, διότι δὲν ἐδουήθη ἀφ' ἑαυτῷ ἕτε δύο εἰχῆς νὰ μεταφράσῃ, αὐτὸς, ὅστις κατηγεγῶν ἄλλως, ζητεῖ νὰ συζητήσῃ ἑαυτὸν ὡς ἐγκρατῆ τῆς Ἀραβικῆς διαλέκτου! Πλήρως κατωτέρω θέλομεν ἴδῃ, ὅτι ἡ ἀνὴρ ἔ μίνον εἰχῆς, ἀλλ' ἕτε πεζὸν λόγον ἦτον ἱκανὸς ἀφ' ἑαυτῷ νὰ μεταφράσῃ.

2) Ἐν τοῖς προλεγομένοις δηλαδὴ, ἔπευ ὁ συγγραφεὺς δυο-
μᾶζει κεῖνα τὰ πτηνὰ ὡς Μπαύτζ.

موضعها علي صورة رقعة الشطرنج وهي من اجل المدن
وازقتها كاصليان لا يضيع فيها الغريب ولها جزيرة
فيها بساتين ومنازة والحنطة تجلب الي الاسكندرية
ولذلك لا تكون خصبة لان ارضها سبخة
ولها سور من الحجر قال واهل اربع ابواب باب
رشيد وباب سدره وباب البحر وباب رابع لا يفتح الا
يوم الجمعة *

واسوان (1) من بر الشرف وهي من اخر الصعيد
الاعلي بالقرب من الجنادل وهي كثيرة النخل وليس
لها مزرع والحنطة تنقل اليها وهي بلدة نحو المعزة
وهي من قوص علي نحو خمس مراحل وهي من ولاية
قوص قال القاضي شمس الدين بن حلکان في
وفيات الاعيان اسوان بضم الههزة وهذا هو الصحيح *
واسنا (2) بلدة بها حمامات واسواق وهي بين اسوان

(1) من اللباب بفتح الالف وسكون المهملة ثم واو
والف ونون قال في وفيات الاعيان بضم الالف
ونقله عن الشيخ عبد العظيم وغلط السعاني في قوله
اسوان بفتح الالف *

(2) بفتح الههزة رسكون السين المهملة ثم نون والفاء *

τοῦ Σεύηρος 1) ἀσὶ μὲν πῆχεων τὸ μῆκος. Ὁ Φάρος κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆ νερῶ, καὶ ἡ θάλασσα περιζωννύει αὐτόν. Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἐκτίθη καὶ παρωνομάσθη παρὰ τῆ μεγάλης Ἀλεξάνδρου, καὶ κεῖται δίκην πίνακος τῆ Περσικῆ παιγνίε Σατραντζῆ, μία τῶν μεγαλοπρεπεστάτων πόλεων, τῆς ὁποίας αἱ πλατεῖαι ὑπάρχουσι τετραγωναίαι, ὥστε δὲν ἔμπορεῖ νὰ πλανηθῇ ὁ ξένος· ἔχει δὲ νῆσον, ἐν ἣ κῆποι καὶ ὁ Φάρος. Ὁ σίτος μετακομίζεται εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἀλλαχίδεν, δι' ὃ καὶ δὲν ὑπάρχει καρποφέρως διὰ τὴν ἀλμυρὰν αὐτῆς γῆν. Ἡ Ἀλεξάνδρεια ἔχει τεῖχος λίθινον, καὶ τέσσαρας, ὡς λέγουσι, πύλας, οἷον τὴν πύλην Ῥασίδ, τὴν πύλην Σιδρῆς, τὴν πύλην τῆς θαλάσσης, καὶ ἑτέραν τετάρτην ἀνευγυμένην τῇ παρειακῇ μόνον.

Συήνη κεῖται ἐν τῇ ἀνατολικῇ τῆ Νείλου ὄχθῃ ἐν τῷ πέρατι τῆς ἀνω Θηβαΐδος πλησίον τῆ καταρράκτη· ἔχει δὲ πολλὰς φοίνικας, πλὴν ὑπερεῖται ἀγρῶν καὶ σίτου ἀλλαχίδεν μετακομιζομένων, καὶ ὑπάρχει πῆλιν πλησίον Μααρῆας ἀσὶ πέντε σαθμῶν μακρὰν τῆ Κῆς, ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ τῆ ὁποίας ἀνήκει. Κατὰ τὴν Κασὴν Σεμσεδδίνην γόν τῆ Χαλεκιάνε ἐν τῇ τῶν ἐνδύζων ἀνδρῶν βιογραφίᾳ προφέρεται (ἡ Συήνη ἀραβισί) Ὁσβάν διὰ τῆ ο, καὶ τῆτο τὸ ὀρθότερον 2).

Ἀσὶν ἔστι πῆλιν ἔχουσα λευρὰ καὶ ἀγορὰς, κειμένη

1) Αὕτη ὑπάρχει ἡ λεγομένη τῷ Πομπηίῳ σῆλη. Πολλοὶ δοξάζουσιν, ὅτι αὕτη ἡ σῆλη δὲν εἶναι τῆ Πομπηία, διότι ἔτε ὁ Στραβῶν, ἔτε ἄλλοι, οἱ ὁποῖοι ἔγραψαν περὶ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπὶ τοῦ Καίσαρος καὶ Δυόβου, μνημονεύουσι ταύτης. Συμπεραίνουσιν ἄλλοι, ὅτι ἐτέθη πρὸς τιμὴν τοῦ Οὐεσπεσιανῆ ἢ Ἀδριανῆ, ἀλλ' εἶναι μόνον εἰκασία. Πιθανώτερον ἴσως τὰ λεγόμενα τῆ Ἀ' πηλφῆδα.

2) Διότι ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ἀ' πεμπάμπ θέλει νὰ προφέρεται Ὁσβάν διὰ τῆ α, καὶ, κατὰ τοῦ ἡμετέρου συγγραφέα, ἄμαρτάνει κατὰ τῆτο.

μεταξὺ Σιήνης κ' Κέσ ἐν τῇ δυτικῇ τῆ Νείλου ὄχθῃ, πλησιέστερον ἑμῶς τῆ Κέσ· ἔχει δὲ κ' Φοίνικας, κ' ἀμπέλους, κ' ἀγρούς. Ὁ εὐγενὴς Ἀλεξάνδριος ἐν τῷ ἐπιγραφόμενῳ γεωγραφικῷ βιβλίῳ *Urbis Aegypti* λέγει, ὅτι ἡ Ἀσινὰ ἐστὶν ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων πόλεων τῶν κτισθεισῶν ὑπὸ τῶν Κοπτῶν 1), ἔχουσα Φοίνικας, ἀγρούς κ' ἀραιὰς κήπους, ἔτι δὲ κ' μνημεῖα ἀρχαῖα κτισθέντα ὑπὸ τῶν Κοπτῶν, καὶ ἄλλα θαυμαστά κρείπια. Ἀπὸ Ἀσινᾶς ἕως Ἀρμάντων ὑπάρχει πλεῖς μιᾶς ἡμέρας.

Μαυθαλήτη ἐστὶ πολίχνιον 2) πλησίον Μααῤῥᾶς ἐν τῇ μεσαίᾳ Θηβαϊδί κατὰ τὴν Ὀσιέτην ἄσει σαθρὸν ἕνα μακρὰν, κείμενον ἐν τῇ τῆ Νείλου ὄχθῃ κατὰ δυσμᾶς, κ' ἔχον ναὸν ἁγίου (ντζαμί).

Ἀμπυτίτση κεῖται κατὰ δυσμᾶς τῆ Νείλου κατ' ὃ μέρος ἡ Ὀσιέτη, ἄσει σαθρὸν ἕνα μακρὰν αὐτῆς. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει εὐρίσκονται πολλαὶ μήκανες, ἐξ ὧν κατασκευάζεται τὸ ὄπιον· αὕτη δὲ κεῖται μακρὰν ὀλίγοντι τῆ Νείλου 3). Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀΐζῆ, ἡ Ἀμπυτίτση ἀπέχει ἀπὸ μὲν Ὀσιέτης κδ' μίλια, ἀπὸ δὲ Ἐχμίμης, πόλεως ἀρχαίας ὑπερκειμένης τοῦ ποταμοῦ, κδ' μίλια.

1) Κόπται ἐνοοῦνται παρα τῶν Ἀρβαν ἔγχοι ἐπὶ τῆ θαλάσσειοι Κόπται, ἀπ' ἐγχώσιοι αὐτῶν ἀπόγονοι, Χριστιανοὶ τῆν θρησκείαν.

2) Τραῦν ὑπάρχει μητροπόλις ἐπαρχίας κ' καθέδρα Κοπτικῆ ἐπισκόπου, ἔχουσα πολλὰς ναῦς (ντζαμια)· ἀρθμῦνται δὲ ἐξ τῆς πόλεως 21 ἐκκλησίαι κ' μοναστήρια.

3, Ὡσεὶ μίλιον ἀγγλικόν κατὰ Ποκκίον.

واشونين (1) بلفظ التننية بلدة بالصعيد الاوسط
بالبر العربي وهي قاعدة ولاية وبها اثار قديمة عظيمة
من الاعددة المنحوتة وغيرها وهي ناقلة عن النيل في
البر العربي علي نحو ثلث مرحلة واما اشون بلفظ الافراد
فبلد كبير تحت مصر بالقرب من دسباط وتقال
لها اشون طنج واشون الرمان واشون جريش اسما
متعددة لبلدة واحدة بعينها وسياتي ذكرها ان
شاء الله .

وانصنا (2) بلدة بالصعيد الاوسط وبها اثار عظيمة
اولية وهي علي شط النيل من البر الشرقي قبالة
الاشونين من البر الاخر ولها مزروع كثير قال
الادريسي في نزهة المشتاف وانصنا مدينة قديمة البناء
كثيرة الثمار فزيرة الخصب وهي المدينة المشهورة
بمدينة السحرة ومنها جليهم فرعون .

(1) بصم الالف وسكون الشين المعجمة وضم الميم
وسكون الواو وفي الاخر نون .
(2) بفتح الالف وسكون النون وكسر الصاد المهملة
ثم نون ثانية والفاء .

Ὀσμηνεῖν (δυτικῶς 1) ἔστι πόλις τῆς μεσαίας Θηβαΐδος ἐν τῇ δυτικῇ τῆ Νεῖλε ὄχθῃ, μητρόπολις ἐπαρχίας 2), ἔχουσα ἐρείπια παλαιὰ μεγάλα, οἷον σήλας γλυπτὰς κτ. κεῖται δὲ μακρὰν τῆ Νεῖλε κατὰ ἑσπέρην ὡσεὶ ἡ σταδίου. Ἀσμέν ὅμως (ἐνικῶς) ἔστι πόλις μεγάλη κάτωθεν Κεῖτου πλησίον Δαμιάτης, ἐπονομαζομένη Ἀσμέν Ταυατῶ, Ἀσμέν Ἐφριμάν, καὶ Ἀσμέν Τζαρίς, τὰ ὅποια πάντα εἶναι ὀνόματα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πόλεως, περὶ ἧς ἐρῶμεν, ἣν θεὸς δίδω, καταπέτρω.

Ἀνσινα 3) ἦτοι Ἀντινίη, ἔστι πόλις ἐν τῇ μεσαίᾳ Θηβαΐδι, ἔχουσα μνημεῖα παλαιὰ καὶ μεγάλα, κειμένη ἐπὶ τῇ ἀνατολικῇ τῆ Νεῖλε ὄχθῃ ἀπέναντι Ὀσμηνεῖνης κειμένης ἐν τῇ ἄλλῃ ὄχθῃ, καὶ ἔχουσα πολλὰς ἀγροὺς. Κατὰ τὸν εὐγενῆ Ἀλεδριστὴν ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ βιβλίῳ ابن بطوطه ἀδρ, ἡ Ἀντινίη ἔστι πόλις ἀρχαία, εὐπορεῖσα καρπῶν, εὐφοροτάτη, γνωστὴ ὑπὸ τοῦ ὀνόματος πόλις τῶν μάγων, ὅτι ἐς αὐτῆς ἐξεκάλεσεν αὐτὴν ὁ Φαραώ 4).

1) Τὸ ἐνικὸν ποιεῖ Ἀσμέν.

2) Ταῦτα λέγει ὁ Σικάρδος (ἐν memoires des Missions etc. T. 11. σελ. 208 - 16. καὶ 260 - 62.) Achemounnein n' est à présent qu' un bourg, mais les vastes ruines d' un grand nombre de Palais marquent assez son ancienne splendeur.

3) Αὕτη ὑπάρχει τῶν παλαιῶν ἢ Ἀβυδος, ὕψιστον Ἀντινίη καὶ Ἀντινοῖς πόλις ἐνομαθεῖσα, ὅθεν ὀνομάσθη Ἀνσινα ἢ Ἰραβισί.

4) Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὑπῆρχε μαντεῖον περιβόητον σιζόμενον καὶ ἐπὶ τῆ Κωνσταντίου. Κατὰ Στράβωνα ἢ Ὀρίσις ἐλατρεύετο ἐνταῦθα.

ومنيه⁽¹⁾ ابن خصيب بلد به اسواق وحمامات
وجامع ومدارس للمالكية وشافعية وهي علي حافة
النيل من الجانب الغربي وهي تحت الاشمونين علي
مرحلة قوية ورايتها في المشترك منيه ابي خصيب
وسمعتها ايضاً منيه بني خصيب وهي كثيرة المزرع
وتحت منيه ابن خصيب علي يوم منها دهروط في
الجانب الغربي من النيل وهي بلدة كثيرة المزرع
ايضاً *

قال في المشترك الفيوم⁽²⁾ كورة في ديار مصر
عن الفسطاط بين الغرب والجنوب وهي في وهدة
وقد شق اليها نهر من رشح النيل منسوب الي يوسف
الصديق عليه السلام ومدينة الفيوم قاعدة ولاية وبها
حمامات واسواق ومدارس شافعية ومالكية وهي راكبة
علي نهر يوسف من جانبيه والنهر يخترق مدينة
الفيوم المذكورة وللفيوم بساكنين كثيرة وهي عن مصر

(1) بضم الميم وسكون النون وفتح المثناة من تحت
وفي اخرها هاء وخصيب بفتح الخاء المعجمة وكسر
الصاد المهملة ومثناة من تحت ساكنة وفي اخرها
باء موحدة *

(2) بفتح الغاء وتشديد المثناة من تحت ثم واو وميم *

Μονιά, ἦτοι μινῆ, ἔμπν Χασίπ ἔσι πόλις ἔχουσα ἀγοράς, ναὸν, γυμνάσια Μελχιτῶν 1) καὶ Σαφιῦτῶν 2), καὶ κεῖται ἐπὶ τὴν ὄχθην τῆ Νείλε κατὰ δυσμᾶς, ὡσεὶ σαθρὸν μέγαν κάτωθεν Ὀσμνεύης. Ἐν τῷ περὶ τῶν ὁμωνύμων εἶδον γυγγραμμένον Μονιά ἀμπή Χασίπ, καὶ ἤκουσα αὐτὸ λέγεσθαι καὶ Μονιά μπενή Χασίπ. Ἔχει δὲ πολλὰς ἀγροὺς καὶ κάτωθεν αὐτῆ, ὡσεὶ ἡμέρας μακρὰν, κεῖται κατὰ δυσμᾶς τῆ Νείλε ἢ Δαχαρουάτα, κώμη εὐπορῆσα πρὸς ἀγρῶν.

Φαϊέμη 3), λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Μοσάρεκ, ἔσι πόλις Αἰγύπτου νοτιοδυτικῶς τῆς Φεσάτης, καὶ κεῖται ἐν τόπῳ χαμηλῷ, ὅπου ἐκτείνονται ποταμὸς ἐκ τοῦ Νείλε παρονομαζόμενος ἀπὸ τῆ Ἰωσήφ τῆ δικαίε (εἰρήνη αὐτῷ). Ἡ πόλις Φαϊέμη ἔσι μητρόπολις ἐπαρχίας, ἔχουσα λατρεῖα, ἀγοράς καὶ γυμνάσια Σαφιῦτῶν καὶ Μελχιτῶν, καὶ κειμένη ἐκαστέρωθεν τῆ ποταμῆ τῆ Ἰωσήφ, ὅσιν διαίρει αὐτὴν εἰς δύο· ἔχει δὲ πολλὰς κήπους, καὶ ἀπέχει τῆς μητροπόλεως Αἰγύπτου

1) Μελχιταὶ ὀνομάζονται οἱ ὁρθόδοξοι, οἱ ὀπαδοὶ τῆς βασιλικῆς θρησκείας καὶ ὑπὸ τῆ βασιλέως ὑπερασπιζομένης.

2) Ὀπαδοὶ αἰρέσεως τῶν Μωμεθανῶν.

3) Πλησίον ταύτης τῆς πόλεως κεῖνται τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Ἀρσινόης, ὀνομαζόμενα, ἐκ οἷδ' ὄθεν, παρὰ τοῖς Κόπταις فس أينس ἦτοι Περσῶν πόλις. Περὶ δὲ τῆς ἐπαρχίας Φαϊέμης ἴδρα ἀνωτέρω σελ. 186 -- 187. Ἡ Φαϊέμη ὑπάσχει ἢ μόνη τῆς Αἰγύπτου ἐπαρχία, ὅπου ὑπάρχουσιν ἀμπιλοι, ἐν ἑπτὰ μάλιστα αὐτῆς κόμαις.

علي نحو مسيرة ثلاثة ايام قال في العريزي وبين
 القسطاط والغيوم ثمانية واربعون ميلاً •
 ورشيد⁽¹⁾ بليدة علي غربي النيل الغربي عند
 مصبه في البحر ومصب النيل في البحر عند رشيد
 خاصةً يسمي الارمسيه وتخاف المراكب عند طلوعها
 فيه من البحر ورشيد بليدة صغيرة وهي من الاسكندرية
 علي مرحلة قوية وهي شرقي الاسكندرية قال في
 العريزي وهي علي صفتي النيل والبحر المالح عنها ثمانية
 عشر ميلاً وهي ثغر جليل ومنها علي ساحل البحر
 المالح الي الاسكندرية ستة وثلاثون ميلاً والارمسيه
 بفتح الهرة وسكون الراء المهلة وضم الميم وكسر
 السين المهلة ثم مثناة تحتية مشددة وهاء •

ومنف⁽²⁾ في مصر القديية وهي عن غربي النيل ولما
 فتحها عمرو بن العاصي خربها وبني القسطاط من البر
 الاخر الشرقي بامر عمر بن الخطاب رضي الله عنهما
 وبنف اثار قديية عظيمة مدهلة⁽³⁾ من الصخور المنحوتة

(1) بفتح الراء المهلة وكسر الشين المعجمة وسكون

الثناة من تحت وفي اخرها ذال مهلة •

(2) بكسر الميم وسكون النون وفي اخرها فاء •

• مدهشة τούτοσήμαντον τῆ مدهلة (3)

τριῶν ἡμερῶν ὁδοπορείας. Κατὰ τὴν συγγραφέα τῆ Αἰζή, ἡ Φαίῤῥμη ἀπέχει τῆ Φοσατ μὴ μίλια.

Ῥασιδῆ ἐστὶ πολίχμιον κατὰ δυσμᾶς τῆ δυτικῆ ἀγκῶνος τῆ Νείλου, ὅπερ εἰσβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ αὕτη ἢ εἰς τὴν θάλασσαν εἰσβολὴ τῆ Νείλου πλησίον τοῦ Ῥασιδῆ ὀνομάζεται κυρίως Ἀρμίσιον, καὶ καταφεβίζει τὰ πλοῖα ἐμβαίοντα ἀπὸ τῆς θαλάσσης· ἐστὶ δὲ τὸ Ῥασιδῆ πολίχμιον, ὡσεὶ σταθμὸν μέγαλιν ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας, κατ' ἀνατολᾶς αὐτῆς κείμενον. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Αἰζή, κεῖται ἐκατέξωθεν τῶν πλευρῶν τοῦ Νείλου, ἢ μίλια μακρὰν τῆς ἀλμυρᾶς θαλάσσης, καὶ ὑπάρχει Φέρειον ἀξιόλογον, ἀπέχον ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρείας τῶ πορνεομένῳ παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης λς' μίλια 1)· τὸ δὲ Ἀρμίσιον προφέρεται διὰ τῆ ο 2).

Μέμφις ἐστὶν ἡ παλαιὰ τῆς Αἰγύπτου μητρόπολις, κατὰ δυσμᾶς τῆ Νείλου κείμενη, τὴν ὁποίαν ἐκπολιτοποίησας ὁ Ἀμρὸς μὲν Ἀλασὴ κατέστρεψε, καὶ ἀντ' αὐτῆς ἐκτίσεν ἐν τῇ ἀπέναντι ἀνατολικῇ ὄχθῃ διὰ προσαγῆς τῆ Οἰμάρου ἢ Χαττὰπ (ἴλεως αὐτοῖς ὁ θεὸς) τὸ Φοσατ. Σάζονται παρὰ τῆ Μέμφιδι ἀρχαῖα μνημεῖα μεγάλα καὶ ἐξάίσια, οἷον λῶδοι ἱερογλυφικοὶ σάζοντες ἄχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν τὰ

1) Οἱ Οὐανσλέβιος ἐν τῇ relation d' Egypte p. 177 λέγει. Il y a de Rosette à Alexandrie au moins dix heures de chemin pour un homme de cheval. On en fait une bonne partie le long du Rivage de la mer, de sorte que les montures ont pendant un long trait de chemin les pieds dans l'eau.

2) Ἀρμίσιον κατ' Ἀμπυλφίδα, Ἀρμισσιον δὲ κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Αἰζή.

المصورة وعليها دهان اخضر وغيره بافي الي زماننا هذا
لم يتغير من الشمس وغيرها علي طول هذه المدة ومنف
عن مصر علي مرحلة قريبة .

والله اعلم [1] قال في المشترك ويقال لها محلّه الدقلا بفتح
الداال المهملة والقاف قال وهي مدينة كبيرة ذات اسواق
وهي قصة كورة الغربية في الديار المصرية قال وفي بلاد
مصر نحو مائة قرية يقال لكل منها محلّه .

ودمياط [2] كانت مدينة مسورة علي البحر عند مصب
النيل الشرقي ثم خربت وبني بالقرب منها بليدة تسمي
المشيشه وهي مدينة ذات اسواق وحمامات وخربت
دمياط في سنة ثمان واربعين ستمائة وكانت اسوارها
من عمارة المتوكل الخليفة العباسي وكان سبب تحريمها
ما قاساه المسلمون عليها من الشدة مرة بعد اخري
بسبب قصد الفرنج اياها بجموعهم مرة بعد اخري وانا سار
الساير مع الساحل من دمياط مغرباً ينتهي الي البرلس

[1] من المشترك بفتح الميم والحاء المهملة وتشديد اللام

ثم شاء .


[2] بكسر الداال المهملة وسكون الميم وياء مثناة من

تحت والف وطاء مهملة .

χρώματα, αἶον πράσινον κτ., χωρὶς γὰρ ἐξαπλοιοῦσθαι διὰ τόσων πολλῶν αἰάνων ὑπὸ τῆ ἡλίου καὶ τῆ καιροῦ. Ἡ Μέμφις ἀπέχει τῆς σήμερον μητροπόλεως (Καίρει) ὡς ἔγγιστα σαθμὸν ἕνα.

Μαχάλλα ἐπωνομάζεται, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Μοσάρεκ, Μαχάλλα Δακλά 1) καὶ ὑπάρχει μεγάλη πόλις εὐπορεῖτα ἀγορῶν, μητρόπολις τῆ νομῆ Γαρμπιῶς ἐν Αἰγύπτῳ. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς λέγει, ὅτι ἐν Αἰγύπτῳ ὡς ἑκατὸν χεθὸν κῶμαι ὀνομάζονται Μαχάλλα.

Δαμιάτη τοπάλαι μὲν ὑπῆρχε πόλις τειχόκτιτος πρὸς τὴν θάλασσαν, ἔπε οὐ ἀνατελικὴς τῆ Νείλου κλόνος εἰσβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν, ἔπειτα δὲ ἠφανίσθη, καὶ αὐτῆς ἐκτίσθη πλησίον κῶμη ὀνομαζομένη Μεντιὰ, ἣτις ὑπάρχει πόλις εὐπορεῖτα ἀγορῶν καὶ λιτρῶν. Ἡ Φανίδη δὲ ἡ Δαμιάτη ἐν ἔτει ἐξακοσίοστῃ τεσσαρακοσῷ ἐγδόῳ (Ἐγείρας). Τὰ τείχη αὐτῆς ἐκτίσθησαν ὑπὸ τοῦ χαλιφῶ Μοταουάκιλ ἐκ τῆς Αἰββασιαδῶν γενεᾶς. Ἡ δὲ αἰτία τῆς καταστροφῆς τῆς Δαμιάτης ἰπῆρχεν ἡ συχνὴ σεισχωρία, τὴν ὁποίαν ἔπαχον οἱ Μυσσηλιῶνοι δι' αὐτὴν ἐξ αἰτίας τῆς συχνῆς τῶν Φραγγῶν ἐπίδρομῆς κατ' αὐτῆς μετὰ τῶν στρατευμάτων. Ὁ πορευόμενος ἀπὸ Δαμιάτης παρὰ τὸν αἰγιαλὸν κατὰ δυσμᾶς φθάσει εἰς τὴν Πάραλον 2), εἶτα δὲ εἰς τὴν Μεσεριάν, ἔπειτα δὲ εἰς τὸ Ῥασίδ', καὶ τέλος εἰς τὴν Ἀλεξάν-

1) Οἱ νεότεροι Γεωγράφοι ὀνομάζουσιν αὐτὴν Ὀλλε  αἰκῶ ἣτοι Μαχάλλαν μεγάλην. Τὴν δὲ ἰππωνυμίαν Δακλάν εἶλαβον ἀπὸ τῆς κώμας.

2) Πόλις καὶ ἀκρωτηρίου.

ثم الي مستروه ثم الي رشيد ثم الي الاسكندرية علي النيل وذلك مقدار مسافة خمسة ايام بالتقريب *
والقلزم (1) كانت بليدة علي ساحل بحر الين من جهة مصر واليها ينسب البحر فيقال بحر القلزم وبالقرب منها عرف فرعون وهي علي اللسان الغربي لان بحر القلزم ياخذ من الجنوب الي الشمال ويمتد منه درامان طامعان في الشمال واحدها شرقي والاخر غربي فعلي طرف الشرقي ايله وعلي طرف الغربي القلزم وعلي راس البر الداخل في البحر بين القلزم وايله الطور وهو داخل في البحر الي جهة الجنوب عنها وبين القلزم والقاهرة نحو ثلث مراحل *

واشوم] (2) يقال لها اشوم طناخ واشوم الرمان وهي قصبة كورة الدهقله وقصبة البشور ابضاً واشوم مدينة ذات حمامات واسواق وجامع وهي علي النيل الشرقي

(1) من المشترك بضم القاف وسكون اللام وضم الزاء المعجزة ثم ميم *

(2) من اللباب بضم الالف وسكون الشين المعجزة وضم الميم وسكون الواو وفي اخرها نون كذا قال السمعاني وصواب ذلك ان تقول وفي اخرها ميم حسبها كتبناها *

δρειαυ παρα τὸν Νεῖλον, καὶ τὸ μῆκος ταύτης τῆς πορείας ἔστι πέντε σχεδὸν ἡμερῶν.

Κόλζομ (Κλύσμα κατὰ τὰς ἀρχαίαις) ὑπῆρχε κόμη παρα τὸν αἰγιαλὸν τῆς Ἀραβικῆς Θαλάσσης πρὸς τὴν Αἴγυπτον, καὶ ἐκ ταύτης παρωνομασθή η̄ Θάλασσα, ὀνομαζομένη Θάλασσα τῆ Κόλζομ, ἥτοι ἐρυθρὰ Θάλασσα, πλησίον τῆς ὁποίας κόμης κατεποντίσθη ὁ Φαραώ· κεῖται δὲ ἐπὶ τὴν δυτικὴν γλαῦσαν, ἐπειδὴ ἡ ἐρυθρὰ Θάλασσα ἐκτεινομένη ἀπὸ μεσημβρίας κατ' ἄρκτον, προτείνει δύο βραχίονας πρὸς ἄρκτον, τὸν μὲν ἀνατολικὸν, τὸν δὲ δυτικὸν 1), καὶ ἐπὶ μὲν τὸ πέρασ τῆ ἀνατολικῆς κεῖται ἡ Ἀΐλας, ἐπὶ δὲ τὸ τῆ δυτικῆς τὸ Κόλζομ. Ἐπὶ δὲ τὸ ἀκραιθέριον τῆς ξηρᾶς τὸ ἐκτεινόμενον εἰς τὴν Θάλασσαν μεταξὺ Κόλζομ καὶ Αἰλᾶς ὑπάρχει τὸ ὄρησ Τὸρ 2), ἐκτεινόμενον εἰς τὴν Θάλασσαν κατὰ μεσημβρίαν τῆ Κόλζομ καὶ τῆς Αἰλᾶς. Μεταξὺ Κόλζομ καὶ Καίρησ ὑπάρχουσιν ὡσεὶ τρεῖς σταθμοί.

Ὁσμὲμ, ἐπωνομαζομένη Ὁσμὲμ Τανὰτς 3) καὶ Ὁσμὲμ Ἐρρίμαν, ἔστι μητρόπολις Δαρχιαλαῶς καὶ Μπασμῆρας, πόλις εὐπορθσα λυτρώων, ἀγορῶν καὶ ναοῦ, καὶ κειμένη ἐπὶ τὸν ἀνατολικὸν Νεῖλον 4). Ὁσμὲμ κοινῶς μὲν προφέρεται Ὁσμὲν διὰ τῆ τελικῆς ν, ἀλλ' ὀρθότερον, ὡς εἶπαμεν 5), διὰ

1) Τὸν κόλπον ἐννοεῖ τὸν Αἰλαιτικὸν καὶ Ἡροσπολίτην.

2) Ὅρα περὶ τῆς ἀνωτέρω σελ. 195. καὶ κατωτέρω ἐν τῇ περιγραφῇ τῆς ἐρυθρᾶς Θαλάσσης.

3) Ἡ Τάνις τῶν παλαιῶν.

4) Οὐχὶ ἐπὶ τὸν μέγαν τῆ Νεῖλου βραχίονα, ἀλλ' ἐπὶ τὸ μικρὸν αὐτῆ ρεΐθρον.

5) Ἐν τῇ ἀπέναντι δηλ. Ἀραβικῇ σημειώται.

والعامة تسميها اشون بنون في اخرها والصحيح انها بالميم
كما ذكرنا وكذلك كتبها ياقوت الحموي في المشترك
وحققت ذلك من بعض فضلا المصريين وانشدني من
بعض تأليفه هجوا في قاضي تولى بها وكان يعرف بابن
الرجل وهو

يا للروم ابن الرجل قاضي اشوم *

وتتيس⁽¹⁾ جزيرة في وسط بحيرة تعرف ببخيرة تتيس
المقدمة الذكر ولا زرع بها وقد خربت وبادت قال في
اللباب وتونه عند تتيس قال في العريزي ومقدار بحيرتها
افلاح يوم في مرض نصف يوم ويكون ماوها في اكثر
السنة مالحا لدخول ماء بحر الروم اليها عند هبوب الريح
الشمالية *

والفسطاط⁽²⁾ مدينة محدثة بناها عمرو بن العاصي
لما فتح ديار مصر في خلافة عمر رضي الله عنها وكان
في موضع الفسطاط قصر من بناء الاوائل يقال له قصر
الشمع وكان فسطاط عمرو حيث الجامع المعروف بجامع

(1) من اللباب بكسر التاء المثناة من فوق وكسر
النون المشددة ثم ياء مثناة من تحت وفي اخرها سين مهملة *

(2) بضم الغاء وسكون السين وفتح الطاء المهملة تن
والف وطاء ثانية *

τῷ μ, καθ' ὡς γράφει καὶ ὁ Ἰακῆτος ὁ Χαμαβὴ ἐν τοῖς ὁμωνύμοις, καὶ προσεπιβεβαιῶνται ἀπό τινα τῶν Αἰγυπτίων σοφῶν, ὅσις ἀπίγχειλέ μοι ἐξ ἑνὸς συγγραμμάτων του σατυρικῶν ποίημα εἰς κριτὴν τινα τὸν ἐπαρχὸν ἐκείνης τῆς πόλεως, ὀνομαζόμενον ἔμπν Ἀλμάρτζαλ· ἔχει δὲ ἕτως·

Ὡς Ἔμ 1), ὁ ἔμπν Ἀλμάρτζαλ ὑπάρχει κριτῆς Ἀσμέμ.

Τέννις ἔστι νῆσος ἐν τῷ μέσῳ λίμνης ἐπωνύμῃ, περὶ ἧς ἐρρέθη ἀνωτέρω 2), μὴ ἔχουσα ἀγρὸς, καὶ ἤδη ἠφανισμένη καὶ ἔρημος. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀλμπάμπ, ἡ Τέννα παρᾶκειται αὐτῇ 3), καὶ κατὰ τὸν συγγραφέα τοῦ Ἀζίζη, τὸ μὲν μήκος τῆς λίμνης αὐτῆς ὑπάρχει πλεῖς ἡμέρας μιᾶς, τὸ δὲ πλάτος ἡμισείας. Τὸ ὕδωρ αὐτῆς ἔστι τὸ πλεῖστον μέρος τῷ χρόνῳ ἀλμυρὸν, διότι πνέοντος τῷ βορρῆως, τὸ ὕδωρ τῆς μεσογείης θαλάσσης εἰσρέει εἰς αὐτὴν τὴν λίμνην.

Φοσαὶτ ἔστι πόλις νέα, κτισθεῖσα παρὰ τῷ Ἀμζέμπεν Ἀλασῆ, ὅτε καθυπέταξε τὴν Αἴγυπτον ἐπὶ τῆς χαλιφείας Ὡμάρη· ὑπῆρχε δὲ τοπάλαι ἐν τῷ τόπῳ, ὅπερ τῶν νῦν τὸ Φοσαὶτ, παλαιῖον κτίσμα τῶν ἀρχαίων, ὀνομαζόμενον παλαιῖον Σεμά. Ὁ δὲ Ἀμζέ εἰσησε τὸ Φοσαὶτ, ἔτοι τὴν σκηνὴν αὐτῆ 4), ὅπερ νῦν ἐν Αἰγύπτῳ ὁ ναὸς, ὁ

1) Ἦτοι ὁ Ῥωμαῖοι, τῆς Γραικῆς ἐννοῶν. Ἐνταῦθα δὲ σημειῶσαι τὸ ὁμοιοτέλετον τοῦ εἰχου. Οὗτος ἕμας ὁ εἰχου δύναται νὰ ἐξηγηθῆ καὶ ὁ Ῥωμαῖοι (χλευασικῶς) ἔμπν Ἀλμάρτζαλ, κατὰ Ἀσμέμ.

2) Ἐν τοῖς προλεγομένοις δηλαδὴ.

3) Κατ' ἀνατολὰς καὶ ὀλίγου τι κατὰ μεσημβρίαν τῆς Τέννιδος.

4) Ἐκ τούτου λέγουσιν, ὅτι ἡ πόλις Φοσαὶτ ἔλαβε τὴν ὀνομασίαν, ὅτι ὁ Ἀμζέ εἰσησε αὐτῷ τὸ Φοσαὶτ, τὸ μεθερμηνευόμενον σκηνὴ ν.

عرو بمصر ولم تزل بمصر وفي القسطاط كرسى لملكة
الديار المصرية حتى تولى مصر احمد بن طيلون فبنى
له ولعسكره القطايع في شمالي مصر وبنى عند القطايع
جامع المعروف بجامع طيلون وهو مشهور هناك قال
ابن يونس الحاكم* بعد ان حسب ان بعد سمت القبلة
من خط الجنوب بالقسطاط نوح علي ان طول القسطاط
نه وقد حسب لارتفاع الشمس هــ علي سمت القبلة
ان الانحراف المذكور نب وذلك لشى رايته في الطول
فدل قوله علي ان قول من جعل طول القسطاط
نه او ما يقرب منه غير سديد فيكون طول القسطاط
علي قول ابن يونس ما يزيد علي نه وقوله اولي ما
أخذ به *

* Τα ἀπ' ἐντεῦθεν Ἀραβικά, εἰχ. 7. κτ. κατὰ τὴν ἡμε-
τέραν ἀπέναντι μετάφρασιν, ὁ Μιχαὴλ δὲν μετέφρασε παντελῶς,
ὁ δὲ Ρεῖσκίος ἐξελάντισεν οὕτω: Postquam computando de-
prehendi distantiam puncti Keblae Fostathensis ab aequa-
tore esse 53, tametsi longitudo Fostathae sit 55. Id suspectum mihi cum videretur, computavi elevationem solis su-
per punctum Keblae, supposita vera illa longitudo 55 gr. Sed patet ex dictis ejus, illos errare, qui longitudinem
Fostathae faciunt 55 gr. aut circiter. Vult itaque longitu-
dinem esse majorem. Καὶ περὶ μὲν τοῦ σφαιροῦ Ρεῖσκίος ἐκ
ἔχω ὃ, τι καὶ εἶπω. Ὁ δὲ Μιχαὴλ διατι δὲν μετέφρασε; διότι,
λέγει, εἰσέλκουται τινὲς μαθηματικοὶ ἔροι, τὰς ὁποίας, ὡς
μὴ ἀναγνὰς ποτὲ μαθηματικὰς Ἀραβίας, δὲν καταλαμβάνω.

ὀνομαζόμενος ναὸς Ἀμέ. Τὸ δὲ Φοσαὶτ ὑπῆρχε πάντοτε καθέδρα τῆς βασιλείας Αἰγύπτου, ὡς ἔκυριεύσας ὁ Ἀΐχμετ ἕως Τελένου τὴν Αἰγύπτου 1), ἔκτισαν ἑαυτῶ καὶ τῶ στρατεύματί τε κατ' ἄρκτον τῆ Φοσαὶτ τὴν Καταίαν 2), καὶ πλησίον αὐτῆς ναὸν ὀνομαζόμενον ναὸν Τελένου, πολλὰ περίφημον αὐτοῦ. Ὁ ἔμπν Γωνᾶς ὁ Χακιμίτης 3) λέγει, ὅτι, ἀφ' ἧ εὐρέθη διὰ λογισμῶ, ὅτι τὸ ἀπίστημα τῆ μεσημβρινῆ ἐξέαρματος τῆ πύλου τοῦ Φοσαὶτ ἀπὸ τῆ Ἰσημερινῆ ὑπάρχει 53 μοιρῶν, τὸ μήκος τῆ Φοσαὶτ εἶναι 55 μοιρῶν· ἀλλὰ μὴν εὐρέθη διὰ λογισμῶ τῆς ὑψώσεως τῆ ἡλίου ἐπὶ τῆς μεσημβρινῆς κορυφῆς τῆ Φοσαὶτ, ὅτι τὸ ῥηθὲν ἀπίστημα ὑπάρχει 52°, πρῶτον, τὸ ὅποιον καὶ ἐγὼ ἴδον ἐν τῶ μήκει, ἄρα ὁ λόγος ἐκείνῃ ἀποδεικνύει, ὅτι οἱ ποιεῖντες τὸ μήκος τῆ Φοσαὶτ 55 μοιρῶν ἢ ὡς ἔγρησα, ἐκ ἀποφαίνονται ὀρθῶς, καὶ ἐπομένως ἔσαι τὸ μήκος τῆ Φοσαὶτ κατὰ τὸν λόγον τῆ ἔμπν Γωνᾶ πλέον ἢ 55 μοιρῶν, καὶ ὁ λόγος αὐτοῦ εἶναι ὁ ὀρθότερος, τὸν ὅποιον ἐφείλομεν ναὶ ἀναγκαστικῶς.

Διὰ δύο μαθηματικὰς ὁρας εὐρισκομένους ἐν ἀρχῇ ἔπρεπε ναὶ μὴ μεταφράσῃ ὀλοκλήρους περιόδους! Ἀλλ' ἡ ἀληθῆς αἰτία ὑπάρχει, ὅτι ὁ σοφὸς Ρεΐσκιος, ἴσως ὑπὸ βίας, δὲν ἐνόησε τὸ Ἀραβικὸν κείμενον καὶ μετέφρασε κακῶς τε καὶ ἀτελῶς, ὁ δὲ ἡμέτερος Μιχαὴλ μὴ ἐμπορῶν ἀφ' ἑαυτοῦ ναὶ ἐνοήσῃ τὴν ἑννοίαν, ἔτε μὴν ἔχων ὅ, τι καὶ πλάσαι, ὡς ἀπαχθῆ, κατέφυγεν εἰς περσάσεις.

1) Ὅρα ἀνωτέρω σελ. 185.

2) Ἡ Καταία ὑπῆρχε βασιλικὴ καθέδρα τῶν Τυλνυιδῶν, καθ' ὃν καιρὸν τὸ Κάϊρος ὑπῆρχε κήπος.

3) Ὁ Γωνᾶς ἐζησε, κατὰ Ρεΐσκιον, ἐν τῇ αὐλῇ τῆ Χακίμου, χαλιφᾶ Φαταμιτ.κῆ, δι' ὃ καὶ ἐπωνυμάσθη Χακιμίτης, καὶ συνέγραψε, κατὰ Ἐρεβελᾶτον, ἱστορίαν Αἰγύπτου ἐπιγραφομένην Ταρίχ ἔμπν Γωνᾶς.

وعين شمس⁽¹⁾ في زماننا رسم وليس بها ديار
ويقال انها كانت مدينة فرعون وبها اثار قديمة عظيمة
مدحلة من الصخور العظيمة وبها عمود حديسي مربع
يسمي مسلة فرعون طوله نحو ثلثين ذراعاً وهي من
القااهرة علي نصف مرحلة وعندها ضيعة تسمى مطريه
وهي من القااهرة في جهة الشمال تشرف علي درب
الشام .

وبلييس⁽²⁾ قصبة الحوف ولها اشجار وكحيل
كثير وهي قاعدة الولاية بالحوف ويبر بها من الازهار
الاخذة من النيل حال زيادته نهر يعرف ببحر ابن
بجاء ومن النهر المذكور تشرب تلك الناحية باسرها .
قال ابن سعيد والعلاني⁽³⁾ من بلاد البجاء وهم
سودان مسلمون ونصاري واصحاب اوثان

(1) بفتح العين المهملة وسكون المثناة من تحت وذنون

مضافة الي لفظه شمس النير الاعظام .

(2) بكسر الباء الموحدة وسكون اللام وفتح الباء

الموحدة وسكون المثناة من تحت ثم سين مهملة وعن

البكري بفتح الباء الاولى .

(3) بفتح العين المهملة وسكون اللام والفاء وقاف

مكسورة ثم ياء مثناة من تحت .

Ἄϊν Σάις 1) ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν σῶζει μόνον ἐρείπια, καὶ δὲν ἔχει παντάπασι κατοικίας, περὶ ἧς λέγεται, ὅτι ἦτο πόλις τῆ Φαραώ· τὰ δὲ σωζόμενα αὐτῆς ἀρχαῖα μνημεῖα ὑπάρχουσι μεγάλα καὶ ἐξαισία, οἷον λίθοι περμεγέθεις, καὶ στήλη ἐκ πυρροποικίλου 2) τετραγώνου ὀνομαζομένη ὁ βελίσκος Φαραώ 3), σχεδὸν τριάκοντα πήχων τὸ ὕψος. Ἀπέχει δὲ ἀπὸ τοῦ Καίρου ὡσεὶ ἡμίσεως σαθμῆ 4), κειμένη πλησίον τῆ χωρῆς Ματαρίας πρὸς βορρῆαν τοῦ Καίρου, καὶ ὑπερκλιμένη τῆς ὁδοῦ 5) τῆς Συρίας.

Βιλβηίς μητρόπολις Χαέφης, εὐποροῦσα δένδρων καὶ φωνίκων, καὶ καθέδρα τῶν ἐπαρχῶν Χαέφης· ῥέει δὲ δι' αὐτῆς ἐκ τῶν ποταμῶν τῆ Νεῖλου ἐν τῷ καιρῷ τῆς πλημμύρας ποταμὸς ἐνυμαζόμενος μπάχρη 6) ἔμπν Μάντζα, ἐξ ἧς ποταμῆ πίνουσιν ὅλα τὰ πέριξ.

Ἀλαλακή, λέγει ὁ ἔμπν Σαῖδ; ἀνήκει τῆ-γῆ Μποτῶ, κατοικημένη ὑπὸ Νιγριτῶν, Μοσλεμῶν, Χριστιανῶν καὶ ἰθαλολατρῶν· κεῖται δὲ πλησίον τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

1) Ἡλιόπολις κατὰ τῆς ἀρχαίας.

2) Ἦτοι λίθου πυρροῦ Γρανίτου.

3) Τοπάλοι ὑπῆρχον ἐν Ἡλιωπόλει πολλοὶ ἰβελίσκοι, ὡς μαρτυρεῖ Ἡρόδοτος (βιβλ. Β'. §. γ.), Στράβων κτ.

4) Ἦτοι δύο ὁρῶν, ὅτι τὴν πρώτην ἡμέραν οἱ προσκυνηταὶ τίσσαντες μόνου ὕρας περιπατοῦσιν ἀπὸ Καίρου ἕως τῆς λίμνης Μπίγκατ ἀλ χατζῆ.

5) Αὕτη ἡ ὁδὸς ὑπάρχει πρώτου μὲν κοινῆ τοῖς διαβαίνουσιν εἰς Συρίαν καὶ Μένναν, εἶτα δὲ διαιρεῖται. Ὁ Ἀμπυλφῆδας, ὡς Σύρος τὸ γένος, παρανόμασεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς Συρίας.

6) Μπάχρη ὀνομάζουσιν οἱ Ἀραβες καὶ Φάλασσαν, καὶ τὸν Νεῖλον, καὶ τὴν ἐξ αὐτῆ ποταμὸς.

وهي بالقرب من بحر القلزم ولها مغاص ليس
بالجيد ويجعلها معدن ذهب يتحصل منه بقدر ما
ينفق في استخراجها وجبل العلاقي مشهور والوضوح
منزلة للحجاج في شرقي العلاقي وعرض الوضح قريب من
عرض اسوان وطولها سا قال في العريزي اذا اخذت من
اسوان في سمت الشرف تصل الي العلاقي بعد اثنتي
عشرة مرحلة وبين العلاقي وعيذاب ثمان مراحل ومن
العلاقي يدخل الانسان في بلاد البجا .

عيذاب] * وقد اختلف في عيذاب فبعضهم يحدد ديار
مصر علي وجه تدخل فيه وهو الاشبه لان الولاية فيها
من مصر وهي من اعمال مصر حقيقة وبعضهم يجعلها
من بلاد البجا وبعضهم يجعلها من بلاد الحمشه وهي
فرضة لتجار اليمن والحجاج الذين يتوجهون من مصر
في البحر فيركبون من عيذاب الي جدّه قال ابن
سعيد وعرض البحر بين عيذاب وجدّه درجتان وهي
اشبه بالضيعة منها بالمدن .

* بفتح العين المهله وسكون المثناة من تحت وفتح
الذال المعجمة والفاء وفي الاخر باء موحدة .

καὶ ἔχει μαργαριτῶν κολυμβήσεις, ἀλλ' ἐχὶ καλάς. Ἐν τῷ ὄρει αὐτῷ ὑπάρχουσι μεταλλεῖα χρυσοῦ, ὅθεν τοσούτον μόνον συνάγεται, ὅσον ἀντισηθμῶ εἰς τὴν δαπάνην τῆς ἐξαγωγῆς· τὸ δὲ ὄρος ὑπάρχει περιβίητον. Οὐαδάχ ἔστι κατάλυμα τῶν εἰς τὴν Μέκκαν ἀποδημούντων προσκυνητῶν, καὶ κατὰ μὲν ἀνατολὰς τὸ Ἀλαλακῆ, κατὰ δὲ δυσμᾶς τὸ Οὐαδάχ, τῷ ἐποίῳ τὸ μὲν πλάτος ἴσον τῷ τῆς Συήης, τὸ δὲ μῆκος ζα'. Οὐ συγγραφεὺς τῷ Ἀρίστῳ λέγει, ὅτι ὁ διαβαίνων ἀπὸ Συήης ὑπὸ τὸ αὐτὸ τῷ πόλῳ ὑψώμα τὸ ἀνατολικὸν φθάνει μετὰ δώδεκα σαθμῶν εἰς τὸ Ἀλαλακῆ. Τοῦτο ἀπέχει ἀπὸ Αἰζάπ οὕτω σαθμῶν, καὶ δὲ αὐτῷ ἐμβαίνεισιν οἱ ἄνθρωποι εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μποτζάν.

Διαφωνῶσιν οἱ γεωγράφοι περὶ τῷ Αἰζάπ, καὶ οἱ μὲν ὀρίζουσι τὴν Αἴγυπτον ἔτως, ὥστε συμπεριλαμβάνουσι καὶ τὸ Αἰζάπ, ἔπερ καὶ ὁμοιαληθέστερον, ἐπειδὴ ἔχει Αἰγυπτίως ἐπαρχίαν καὶ τῶντι ὑπάρχει τῆς ἐπικρατείας Αἰγύπτου, ἕτεροι δὲ ἀποφαίνονται τὸ Αἰζάπ τόπον τῆς ἐπαρχίας Μποτζᾶς, καὶ ἄλλοι, τῆς Αἰβουσιῆς· ἔστι δὲ λιμὴν τῶν ἐν εὐδαίμονι Ἀραβία πραγματευτῶν, καὶ τῶν προσκυνητῶν τῶν ἐξ Αἰγύπτου θαλασσοπρεπόντων, οἱ ἐποίῳ πάντες διαπορθεύονται ἀπὸ Αἰζάπ εἰς Τζιδδάν. Λέγει ὁ ἔμπν Σαῖδ, ὅτι μετὰξὺ Αἰζάπ καὶ Τζιδδᾶς ὑπάρχει θάλασσα τὸ πλάτος δύο μισθῶν, καὶ τὸ Αἰζάπ ὁμοιάζει χωρίον περισσύτερον παρὰ θόλῳ.

ذكر فارس

لما فرغ من خورستان وفي بلاد الاهواز انتقل
 الى فارس والذي يحيط ببلاد فارس من جهة
 الغرب حدود خورستان وتام الحد الغربي الي جهة الشمال
 حدود اصفهان والجبال والذي يحيط بها من جهة
 الجنوب بحر فارس والذي يحيط بها من جهة الشرق
 حدود كرمان والذي يحيط ببلاد فارس من جهة الشمال
 المفازة التي بين فارس وخراسان وتام الحد الشمالي
 حدود اصفهان وبلاد الجبال وقال المهلبى في العزبى
 ان نهاية فارس الشرقية هي ناحية يزد وعلى نهاية الحد
 الجنوبي سيراف والبحر وحدها الشمالي الرى *
 قال ومن مدن فارس كركان وفي علي شعب
 بوان وفي علي خمسة فراعس عن النوبندجان *
 ومن مدن فارس السمرق وفي مدينة كثيرة
 الخصب والاشجار *

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΕΡΣΙΑΣ. *

Μετὰ τὴν περιγραφὴν τῆς Χερσείνης, ἦτοι τῆς Οὐξια-
νῆς 1), μεταβαίνομεν εἰς τὴν τῆς Περσίας. Ἡ Περσία περι-
ρίζεται ἀπὸ μὲν δυσμῶν τοῖς συνόροις τῆς Χερσείνης, ἀπο-
τερματιστομένη ἕως τῶν ἄρκτων ἀπὸ τῶν συνόρων τῆ Ἰσπα-
χάν· ἀπὸ δὲ μισημβρίας, τῆ Περσικῆ θαλάσσης 2)· ἀπὸ δὲ
ἀνατολῶν, τοῖς συνόροις τῆς Καρμανίας· ἀπὸ δὲ ἄρκτων,
τῆ ἐρημίας, τῆ μεταξὺ Περσίας καὶ Χερσείνης ἕως τῆ Ἰσ-
παχάν καὶ τῆς γῆς Ἀλτζαμπάλ, ἦτοι Παρθικῆς. Ὁ Μωα-
λεβῆς ἐν τῷ Ἀΐδιῃ λέγει, ὅτι τὸ μὲν ἀνατολικὸν τῆς Περ-
σίας πέρασ ὑπάρχει ὁ τόπος τῆς Γέσθης, τὸ δὲ μεσημβρινόν,
ἡ Σιράφη καὶ ἡ θάλασσα, τὸ δὲ ἀρκτῶν ἡ Ράη.

Ἐκ τῶν πόλεων τῆς Περσίας ὑπάρχει, λέγει, τὸ Κορ-
κάν, ἐπὶ τὸ Σαάπ Πουάν, τέσσαρας παρασάγγας μακρῶν
τῆς Ναεπανδατζάνης.

Ἐκ τῶν πόλεων τῆς Περσίας ὑπάρχει καὶ ἡ Σαρμάκη,
πόλις εὐφρωτάτη καὶ πολύδενδρος.

* Ἡ περιγραφὴ τῆς Περσίας ἤδη πρῶτον ἐκδίδεται ἀρ-
βισί καὶ ἐλληνισί ὑπ' ἐμῆ.

1) Ἡ περιγραφὴ τῆς Οὐξιανῆς ἐγκαταλιμπάνεται ἐν-
ταῦθα.

2) Αὕτη ὀνομάζεται καὶ Περσικὸς κόλπος.

ومن منتزهات فارس شعب بوان وهو احد منتزهات الدنيا الاربعة وهي قوطة لمشق ونهر الابله وصعد سمرقند وشعب بوان وهو اعني شعب بوان عن النوبندجان علي نحو فرسخين وشعب بوان عدة قري ومياه متصلة وعليها الاشجار حتي قطت تلك القري فلا يراها الانسان حتي يدخلها *

وقال المهلبى في العزيزي وبلاد فارس تنقسم الي جنوية وشالية فالبلاد الجنوبية سهول والشالية بلاد جبال ومن مدن السهول ارجان والنوبندجان ومهروبان وسينيز وكازرون واصطخر والبيضا وداراجرد * وعن بعض اهل البصره قال السائر من شيراف علي ساحل البحر ينتهي الي بندخان وهي قرية علي مرحلة من شيراف ثم يسير من بندخال الي نابند وهي مدينة عامرة علي مسيرة يومين من بندخان ثم يسير دون عشر مراحل علي ساحل البحر الي قبالة كيش * وبين كيش وهرموز في البحر ثلاثة ايام بالريح المتوسطة قال المهلبى في العزيزي من شيراز الي شيراف ثلاثة وستون فرسخاً جنوباً ومن شيراز الي اصفهان اثنان وسبعون فرسخاً شمالاً *

* Γεώφεται * قيس * ἀεβισί.

Ἐκ τῶν τερπνῶν τῆς Περσίας τόπων ὑπάρχει ἡ Σαάπ Πουάνη, εἰς ἐκ τῶν τεσσάρων τῆς οἰκόμενης τερπνοτάτων τόπων, λέγω, Γούτατ Δαμασκῆ, Νάχρ Ἀλεμπλά, Σόγδ Σαμαρκάνδ, ἢ Σαάπ Πουάνης 1). Αὕτη δὲ, ἢτοι ἡ Σαάπ Πουάνη, ἀπέχουσα τῆς Ναυπανδατζάνης ὡσεὶ δύο σαθμοὺς, ἔχει πολλὰς κόμας εὐδρεαὺς ἢ συνεχεῖς, καὶ τόσα δένδρα, ὥστε κατασκεπάζουσι κείνας τὰς κόμας, τὰς ὁποίας ὁ ἀνθρώπος μόνον ἐν τῷ ἐμβαίνειν βλέπει.

Ἡ γῆ τῆς Περσίας διαίρεται, κατὰ τὸν Μωαλεβῆν ἐν τῷ Ἀζίζῃ, εἰς μεσημβρινὴν ἢ ἀρκτῶαν, ἢ κείνη μὲν ὑπάρχει ἐπίπεδος, αὕτη δὲ ὄρεινῆ· ἐκ δὲ τῶν ἐπιπέδων πόλεων ὑπάρχουσιν ἡ Ἀρτζάνη, Ναυπανδατζάνη, Μαχρημπάνη, Σίνις, Καζαρένη, Ἐσαχάρη, Παϊδά καὶ Δαραπτζέρδη.

Κατὰ τῶα τῶν ἐκ Μπάσρας, ὁ ἐρχόμενος ἀπὸ Σιράφης παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης φθάνει εἰς Πανδαχάνην, κόμην τιὰ ὡσεὶ σαθμὸν ἓνα μακρὰν Σιράφης, ἢ ἐκ Πανδαχάνης ἔρχεται εἰς Νάπανδα, πόλιν ἑνοικον, αἰτεὶ δύο ἡμέρας μακρὰν Πανδαχάνης, ἔπειτα δὲ περιπατῶν αἰτεὶ δέκα σαθμοὺς παρὰ τὸν αἰγιαλὸν τῆς θαλάσσης, φθάνει ἀντικρὺ Κίσης 2), ἢ ἑποῖα ἀπέχει τῆς Ὀρμέζης τῷ πλείοντι μὲ ἀνεμον μετρίως καλὸν τρεῖς ἡμέρας. Κατὰ τὸν Μωαλεβῆν ἐν τῷ Ἀζίζῃ, ἡ Σιράζη ἀπέχει ἀπὸ μὲν Σιράφης ἐξήκοντα ἢ τρεῖς παραστάγγας κατὰ νότον, ἀπὸ δὲ Ἰσπαχὰν ἐβδομήκοντα ἢ δύο παραστάγγας κατ' ἀρκτον.

1) Τύτου τὰς τέσσαρας τερπνοτάτας τῆς Ἀσίας τόπου ἐνομάζουσιν οἱ ἀνατολικοὶ τέσσαρας παραδείσους. Ἡ Γούτατ Δαμασκῆ σημαίνει κοιλάδα Δαμασκῆ· τὸ δὲ Νάχρ Ἀλεμπλά ὄχθας τῆ ποταμῷ Ἀμπλά πλησίον τῆς Μπάσρας· τὸ δὲ Σόγδ Σαμαρκάνδ ἡδὶον Σαμαρκάνδης.

2) Νῆσον κειμένης ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ, 12 μίλια τῆς περιμέτρου, πέραξ τῆς ὁποίας ἀλιεύουσι τὰς καλλίστας μαγρελίτας.

قال ابن حوقل وبين فارس وبين سجستان
 وخراسان وغيرها مغارة مشهورة قال ويحيط بهذه
 المغارة من الغرب قومس والري وقم وكاشان ومن
 الجنوب كرمان وفارس وشي من حدود اصفهان ومن
 الشرف مكران وشي من حدود سجستان ومن الشمال
 حدود خراسان فبعض هذه المغارة من عمل خراسان
 وقومس وبعضها من عمل سجستان وبعضها من عمل
 كرمان وفارس واصفهان .

قال في اللباب ومن بلاد فارس بلدة جهرم بفتح
 الجيم وسكون الهاء وفتح الراء المهملة وفي اخرها ميم
 قال في كتاب الاطوال ان موضعها حيث الطول
 عطا والعرض كم م .

ذكر مسافات فارس

عن ابن حوقل من شيراز الي سيراف نحو
 ستين فرسخاً ومن شيراز الي اصطخر نحو اثني عشر
 فرسخاً ومن شيراز الي كازرون نحو مشرين فرسخاً
 ومن كازرون الي جنبه نحو اربعة وعشرين فرسخاً ومن
 شيراز الي جنبه اربعة واربعون فرسخاً ومن شيراز

Κατὰ τὸν ἔμπν Χαγκάλ, μεταξὺ Περσίας καὶ Σατζε-
 ζάνης, Χορασάν καὶ τῶν λοιπῶν καίται ἐρημία ¹⁾ περιβόητος,
 περιοριζομένη ἀπὸ μὲν δυσμῶν τῇ Κομάση, Γάη, Κόμη, καὶ
 Κασσάνη, ἀπὸ δὲ μεσημβρίας, τῇ Καρμανία, Περσία, καὶ
 μέρος τῶν συνόρων τῆ Ἰσπαχάν, ἀπὸ δὲ ἀνατολῶν, τῇ Με-
 κράνη καὶ μέρος τῶν συνόρων τῆς Σατζεζάνης, ἀπὸ δὲ ἀρκ-
 τῶν, τοῖς συνόροις τοῦ Χορασάν, δι' ὃ καὶ μέρος μὲν ταύτης τῆς
 ἐρημίας ἀνήκει τῷ Χορασάν καὶ τῇ Κομάση, μέρος δὲ τῇ Σε-
 τζεζάνη, καὶ μέρος τῇ Καρμανία, Περσία καὶ τῷ Ἰσπαχάν.

Ἐκ τῶν πόλεων τῆς Περσίας ὑπάρχει, κατὰ τὸν
 συγγραφέα τῆ Ἀλμπάμπ, ἡ Τζαχράμη ἔχουσα,
 κατὰ τὸ περὶ μηκῶν βιβλίον, μῆκος μὲν 43, πλάτος δὲ
 11, μί.

Περιγραφή τῶν Περσίας διασημάτων.

Κατὰ τὸν ἔμπν Χαγκάλ, ἀπὸ μὲν Σιράζης ἕως Σι-
 ράφης ὑπάρχεισι ὡσεὶ ἐξήκοντα παρασάγγαι, ἀπὸ δὲ Σι-
 ράζης ἕως Ἐσαχάρης ὡσεὶ εἰκοσιδύο παρασάγγαι, ἀπὸ δὲ
 Σιράζης ἕως Καζαρένης ὡς εἰκοσι παρασάγγαι, ἀπὸ δὲ
 Καζαρένης ἕως Τζοναμπᾶς ὡσεὶ εἰκοσιτέσσαρες παρασάγγαι,
 ἀπὸ δὲ Σιράζης ἕως Τζοναμπᾶς τεσσαράκοντα καὶ δύο
 παρασάγγαι, ἀπὸ δὲ Σιράζης ἕως τῆ Ἰσπαχάν ἐβδομη-
 κονταδύο παρασάγγαι, ἀπὸ δὲ Σιράζης, κατὰ δυσμᾶς,
 ἕως τῆς ἀρχῆς τῶν ὄρειων τῆς Χερεζάνης, πλησίον τῆς ὁποίας

1) Αὕτη ἡ ἐρημία ὀνομάζεται Ναυπενάνη.

الي اصفهان اثنان وسبعون فرسخاً ومن شيراز
مغرباً الي اول حدود خورستان ستون فرسخاً ومدينة
ارجان في اخر حد فارس عند حد خورستان ومن
شيراز الي بسا سبعة وعشرون فرسخاً ومن شيراز الي
البيضا ثمانية فراسخ ومن شيراز الي ناراجرد خمسون
فرسخاً ومن مهروبان الي حصن ابن عماره وهو طول
فارس علي البحر نحو مائة وستين فرسخاً •

قال ابن حوقل ومن عجائب فارس الجبل الذي
في ناحية كورة شابور المصور فيه صورة كل ملك وكل من
مرزبان معروف للعجم وكل مذكور من سدنة النيران
قال وفي كورة ارجان في قرية يقال لها طبريان بير يذكر
اهلها انهم امتحنوا قعرها بالثقلات فلم يلحقوا لها
قعرًا ويفور منها ماء بقدر ما يدير رجا يسقي ارض تلك
القرية •

قال ابن حوقل ومن مدن فارس كشه ويسبي
جومة بزد وهي مدينة علي طرف المغارة ولها ثمار كثيرة
تفضل عن اهلها حتي تحمل الي اصفهان قال في
كتاب الاطوال ان موضعها حيث الطول عمح به
والعرض لب به •

ὑπάρχει ἡ πόλις Ἀρτζάνη ἐν τῷ ἀκροτάτῳ συρόρῳ τῆς Περσίας, ἐξήκοντα παρασάγγαι, ἀπὸ δὲ Σιράζης ἕως Πάσης εἰκοσιεπτὰ παρασάγγαι, ἀπὸ δὲ Σιράζης ἕως Παϊδάς ἑκτὼ παρασάγγαι, ἀπὸ δὲ Σιράζης ἕως Δατραπτζέρδης πεντήκοντα παρασάγγαι, ἀπὸ δὲ Μαχρεμπάνης ἕως τοῦ Χῶν ἔμπν Ω'μαρᾶ, τὸ ἴσιον ὑπάρχει τῆς Περσίας τὸ μῆκος παρὰ τὸν αἰγιαλὸν, ὥστε ἑκατὸν καὶ ἐξήκοντα παρασάγγαι.

Κατὰ τὸ ἔμπν Χακικάλ, ἐκ τῶν ἐξαισίαν τῆς Περσίας ὑπάρχει τὸ βενὸν, τὸ ὁποῖον κεῖται ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Σαμπέρης 1) καὶ περιέχει ἐν ἑαυτῷ εἰκόνα πάντων τῶν βασιλέων καὶ τῶν ἐν Περσίᾳ περιφημῶν σατραπῶν, καὶ ἑκάστη περιβητὰ ἱεροκόμη τῆς πυρός. Ἐν τινὶ κώμῃ τῆς νομῆς Ἀρτζάνης 2), ἑνομαζομένη Ταμπαρσιάνη, ὑπάρχει, λέγει, Φρέαρ, περὶ ἃ λέγουσι οἱ ἀντόπιοι, ὅτι ἀγωνιῶντες να εὐρωσι διὰ βάρους τὸ βάθος αὐτῶ, δὲν ἐδυνήθησαν να φθάσωσι ποτὲ, καὶ ἔτι φέει ἐκαίδεον ὄψωρ τσῶτόν, ἕως γυρίζει μύλον, καὶ ποτίζει τὴν γῆν ἐκείνης τῆς κώμης.

Ἐκ τῶν πόλεων, λέγει ὁ ἔμπν Χακικάλ, τῆς Περσίας ὑπάρχει ἡ Κασά, ἑνομαζομένη καὶ Γζαεμα Γέζδης, πόλις ἐν τῇ ἑκαταίᾳ τῆς ἐρήμης, ἔχουσα τσῶτον πλήθος ὀπωρῶν, ὥστε κερμίζουσι ἐξ αὐτῶν οἱ κάτοικοι καὶ εἰς τὸ Ἰσπαχάν. Τὸ μῆκος αὐτῆς, κατὰ τὸ περὶ μηκῶν βιβλίον, ὑπάρχει καὶ ἑ, ἑβ' καὶ τὸ πλάτος Λβ', ιε'.

1) Ἦτοι Σάπαρος.

2) Πόλις τῆς Χουσιάνης, ἦτοι Σουσιανῆς, ἀπέχουσα τῆς Θαλάσσης ἕνα σαθμὸν, καὶ εὐπρέουσα φοινίκων καὶ ἐλαιῶν. Αὕτη ἡ πόλις ἀνήκει κατὰ τινας τῇ Περσίᾳ.

قال ابن حوقل ومن عجائب فارس بئر في كورة
 رستان يعرف بالهندخان بين جبلين يخرج من تلك
 البئر دخان ولا يتهيي لاحد ان يقربها واذنا طار
 عليها طاير سقط فيها واحترق قال وبناحية دارين
 نهر ماء عذب يعرف بنهر اخشين يشرب منه ويسقي
 به الارض واذنا غسل به الثياب خرجت خضرا
 والعهد في ذلك علي ابن حوقل ونحن انما نحكي
 ما رايناه مكتوبا من غير ان نعلم صحة ذلك .
 وذكر في اللباب ماين بفتح الميم وبعد الالف
 ياء مكسورة تحتها نقطتان وفي اخرها نون قال وفي
 من بلاد فارس خرج منها جماعة من العلماء .



Λέγει ὁ ἔμπν Χακκάλ, ἐκ τῶν Θαυμασιῶν τῆς Περσίας ὑπάρχει Φρέαρ ἐν νομῷ ἐπαρχίας ὀνομαζόμενον Χενδιχάν μεταξὺ δύο βουνῶν, καὶ ἐκ τούτου τὸ Φρέατος ἐξέρχεται ἀτμός, εἰς τὸν ὁποῖον ἀδύνατον ὑπάρχει τινὶ νὰ πλησιάσῃ, καὶ τὰ ἐπ' αὐτὸν ἰπτάμενα ὄρνεα καταπίπτουσι καὶ κατακαίονται. Ἐν δὲ τῷ μέρει τοῦ Δαρήν ὑπάρχει ποταμὸς νεροῦ γλυκέος, ὀνομαζόμενος νάχερ Ἀχσὴν, ἐξ ἧς πίνοσι καὶ ποτίζουσι τὴν γῆν· ὅτε δὲ πλύνονται ἐν αὐτῷ τὰ ἱμάτια, γίνονται πράσινα. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου ἡ ἐγγύησις ἔστω παρὰ τῷ ἔμπν Χακκάλ, ἡμεῖς δὲ ἀναφέρομεν, ἃ ἴδομεν γεγραμμένα, διατάζοντας περὶ τῆς ἀληθείας.

Μαῖην ἔστι, κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀλεμπαμπ, Περσίας πόλις, ἐξ ἧς προέκυψαν ἄνδρες ἐπλόγιμοι.

عاشر الاقاليم العرفية وهو بلاد فارس

الاسماء	اسماء المنقول عن ٢٧	الطول			العرض	الاقليم الالفبائي	الاقليم الالفبائي
		قائمة	قائمة	قائمة			
سينيز	اطوال قانون	عه	ن	كط ي	من الثالث	من فارس وقيل من الاهواز	
جنايه	اطوال قانون	عه	ما كه	كح ل نه	من الثالث	من فرض فارس	
سيف البحر	اطوال	عو	كا	كح ن	من الثالث	من سواحل فارس	
جور	اطوال ابن سعيد	عز	عح	عح ل له	من الثالث	من كورة اردشير	
كازرون	اطوال قانون	عز	ح	كط ل نه	من الثالث	من كورة شاپور	

Τὸ εἰκοστὸν γνωστὸν κλίμα, ὅπερ ἔστιν ἡ Περσία.

Ὄνόματα τόπων.	Ὄνόματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Ἀληθὲς κλίμα γνωστὸν κλίμα.
		μοι	ξ	μοι	ξ	
Σινίξ.	Ἀτβαλ.	95	30	29	10	Ἐν τῷ γ. ἐν τῇ Περσίᾳ, καὶ κατ' ἄλλας ἐν τῇ Οὐξιανῇ.
	Κανέν.	96	0	32	0	
Σζονγάμπα.	Ἀτβαλ.	95	41	28	55	Ἐν τῷ γ. μία τῶν κωμῶν τῆς Περσίας.
	Κανέν.	97	25	30	0	
Σ'φ Ἀλμπάχο	Ἀτβαλ.	96	21	28	50	Ἐν τῷ γ. ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς τῆς Περσίας.
Τζέρ.	Ἀτβαλ.	97	0	98	31	Ἐν τῷ γ. ἐν τῷ νομῷ Ἀρδοσίου.
	Ἐμπν Σαῖδ.	98	0	31	30	
	Ρέσμ.	98	0	31	30	
Καζαρέν.	Ἀτβαλ.	97	8	29	55	Ἐν τῷ γ. ἐν τῷ νομῷ Σαμπέρης.
	Κανέν.	97	0	29	50	

الاسماء	المنقول عنهم	الطول		العرض		الاسماء	الاسماء
		درجة	دقائق	درجة	دقائق		
ابرقوه رقيل ورقوه	اطوال	عز	لا	لا	ل	من الثالث	من فاحية اصطخر
ابن خندان	اطوال قانون	عز مح	نه نه	لا	ي م	من الثالث	من وهي قصبة كورة شابور
نجيم	اطوال	عز	ل	كو	ل	من الثالث	من فارس
فيروز آباد	اطوال	عز	ل	كح	كا	من الثالث	من فارس
توه ومنها التياب التوزية	قانون ورسم	عز	م	ل	مه	من الثالث	من فارس
سيراف	اطوال قانون	مح عظ	ل	كو كط	ل	من الثالث	من فارس علي البحر

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγγραφέων.	Μήκος		Πλάτος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοί	ξ	μοί	ξ	
Άμπαρκά, κατ' άλλης. Ουάρκιά.	Άτβαλ.	97	0	31	30	Έν τῷ γ. έν τῇ επικρατεία Έσαχάρης.
Ναυπαυδα- τζάνη.	Άτβαλ.	97	55	30	10	Έν τῷ γ. έν τῇ Περσία. Έ- σι δέ έμπορι- ον τῆς χώρας Σαμπόρης.
	Κανέν.	98	55	31	40	
Νατζιράμ.	Άτβαλ.	97	30	26	30	Έν τῷ γ. έν τῇ Περσία.
Φαίρηζαμπάτ.	Άτβαλ.	97	30	28	21	Έν τῷ γ. έν τῇ Περσία.
Τυχ, έξ ὅ τὰ Τυζιτικά ἱμά- τια.	Κανέν και Ρ'έσμ.	57	40	30	45	Έν τῷ γ. έν τῇ Περσία.
Σιράφ.	Άτβαλ.	93	0	26	0	Έν τῷ γ. έν τῇ Περσία πα- ρά τὴν θάλασ- σαν.
	Κανέν.	99	30	29	30	

الاسماء	الاسماء المنقول عنهم	الطول		العرض		الاقليم	الاقليم العربي
		كفاية	معرفة	كفاية	معرفة		
شِيرَاز	اطوال قانون	ع ع	له	ك ط	ل نو	من فارس	من الثالث
البيضا	اطوال قانون	ع ع	نه م	ل ل		من فارس وهي مدينة من اصطخر	من الثالث
كَارزِين*	اطوال	ع	ل	ك ح	ل	من فارس	من الثالث
اصطخر	اطوال ابن سعيد	ع ع	ل ل	ل ل	ل ل	من فارس	من الثالث
سروستان	قانون اطوال	ع	ل	ك ط		من فارس	من الثالث
بساوي بالعربية فسا	اطوال قانون رسم	ع ع	نه نه	ك ط ك ح	ك م	من فارس	من الثالث

Ὄνόματα τόπων.	Ὄνόματα συγ- γραφέων.	Μήκος		Πλά- τος		Ἀληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοῖ	ξ	μοῖ	ξ	
Σιράζ.	Ἀτβαλ.	98	0	29	36	Ἐν τῷ γ. ἐν
	Κανόν.	98	35	29	36	τῇ Περσίᾳ.
Παϊδά.	Ἀτβαλ.	98	55	30	0	Ἐν τῷ γ. ἐν
	Κανόν.	98	40	30	0	τῇ Περσίᾳ· ἐ- σι δὲ πάλις Ἐ- σεχάρης.
Καρζήν.	Ἀτβαλ.	98	30	28	30	Ἐν τῷ γ. ἐν τῇ Περσίᾳ.
Ἐσαχάρ.	Ἀτβαλ.	98	30	30	0	Ἐν τῷ γ. ἐν
	Ἐμπν Σαῖδ ζ Κανόν.	99	30	32	0	τῇ Περσίᾳ.
Σερβεζάν.	Ἀτβαλ.	98	30	29	0	Ἐν τῷ γ. ἐν τῇ Περσίᾳ.
Πασά ζ ἀρα- βισι Φασά.	Ἀτβαλ.	99	55	29	0	
	Κανόν.	98	50	22	20	Ἐν τῷ γ. ἐν
	Ρέσμ.	98	55	28	40	τῇ Περσίᾳ.

الاسماء المنقول عنهم	الطول العرض				الاسماء
	مخارج	مخارج	مخارج	مخارج	
من فارس	من الثالث	نه	لب لب	مط عم	اطوال قانون بزن ومبيد
من فارس وقيل من كرمان	من الثالث	نه ك	ل ل ك	مط نه	اطوال قانون الفرج
من فارس وقيل من كرمان	من الثالث	نه ك	ك ل	ف نه	اطوال قانون حصن ابن عمارة
من فارس	من الثالث	نه	عم لب	ف مط	اطوال قانون دار الجرد

Όνόματα τόπων.	Όνόματα συγ- γραφέων.	Μήκος.		Πλά- τος		Άληθές κλίμα γνωσόν κλίμα.
		μοί	ξ	μοί	ξ	
Γέξδ ζ Μαίμποδ.	Άτβαλ.	99	0	32	0	Έν τῷ γ. έν τῇ Περσίᾳ.
	Κανέν.	98	30	32	55	
Φαχάρτζ.	Άτβαλ.	99	20	30	55	Έν τῷ γ. έν Περσίᾳ, ζ κατ' άλλυς έν Καρ- μανίᾳ.
	Κανέν.	85	0	38	20	
Χοσν έμπν Π- μαρᾶ.	Άτβαλ.	80	0	24	0	Έν τῷ γ. έν Περσίᾳ, ζ κατ' άλλυς έν Καρ- μανίᾳ.
	Κανέν.	85	0	30	20	
Δαραπτζέρδ.	Άτβαλ.	80	0	98	55	Έν τῷ γ. έν τῇ Περσίᾳ.
	Κανέν.	99	0	32	0	

الاصناف والاعبار العامة

وسينيز^(١) بليدة صغيرة وقد خرب اكثرها وينتهي
الساير علي الساحل من سينيز الي جنابه قال في
اللباب وسينيز من قري الاهواز •

وجنابه^(٢) بليدة وقد خرب فالبها وهي فرضة
لساير فارس وهي خصبة شديدة البحر وقال في اللباب
وجنابه بلدة بالبحرين وضبطها ابن حلكان بفتح
الجيم ايضاً والمشهور منها ابو سعيد الجنابي الزديقي
وهو القرمطي الذي افار علي الحاج وقتل منهم

(١) من اللباب بكسر السين المهملة وسكون المثناة
من تحتها وكسر النون وسكون المثناة من تحتها ايضاً
وفي اخرها زاء معجمة •

(٢) من اللباب بفتح الجيم وتشديد النون وفي اخرها
الباء الموحدة هكذا نقله وعن ابن ماكولا قال والذي
تعرفه بضم الجيم •

ΠΕΡΙΓΡΑΦΑΙ ΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΑΙ.

Σινίς (Ξίνις) ἔστι πόλις μικρά, κατηφανισμένη 1) τὸ πλεῖ-
σον μέρος, ἀπὸ τῆς ὁποίας ὁ πορευόμενος παρὰ τὸν αἰγια-
λὸν φθάνει εἰς τὴν Τζαναμπάν· ἔστι δὲ, κατὰ τὸν συγ-
γραφέα τῆ Ἀλμπάμπ, μία τῶν κωμῶν τῆς Οὐξιανῆς.

Τζαναμπά ἔστι πόλις, ἠφανισμένη τὸ πλεῖσον μέρος,
ἐμπόσιον ἕλης τῆς Περσίας, εὐφορος καὶ λίαν θερμή. Κατὰ
τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλμπάμπ, ἡ Τζαναμπά ἔστι πόλις ἐν
Μπαχεραίνῃ Ἐξ αὐτῆς ὑπήρχεν ὁ περίφημος Ἀμπὺ
Σαΐδ ὁ Τζαναμπάιος ὁ Σαδδουκαῖος ὁ Καρμαθίτης 2), ὅστις ἐρ-
μῶν εἰς τὰς προσκυνητὰς ἐφόνευσε πολλὰς αὐτῶν. Μεταξὺ

1) Αὕτη ἡ πόλις ἠφανίσθη ἐν ἔτει Ἐγείρας 321 ὑπὸ τῷ
κατωτέρῳ περιφήμῳ Καρμαθίτῳ, ἡδὴ δὲ ὑπάρχει κἀμὴ ἐγ-
κατοίκων πτωχοτάτων.

2) Οὗτος ὁ ἀποστάτης συναγαγὼν πολλὰς ἀνθρώπους ἐν ταῖς
ἐπαρχίαις Γιαμαῦς καὶ Μπαχεραίνης τῆς Ἀραβίας, ἦλθεν εἰς
τὴν Βαβυλωνικὴν Γράκην, καὶ πρῶτον μὲν ἐκυρίευσεν τὰς πόλεις
Μπάσρα καὶ Κύφαν, ἐπειτα δὲ ἐλθὼν πλησίον τῆ Μπαγδάδ,
ἀνείδισε τὸν τότε βασιλεύοντα Καλίφην Μοντάδερον, καὶ τέλος
ἐλθὼν τῷ 317 ἔτει τῆς Ἐγείρας εἰς τὴν Μέκκαν, ἐν ᾗ χρόνῳ
ἦσαν συνηγμένοι οἱ προσκυνηταί, ἐφόνευσεν αὐτῶν πολλὰς, δι-
ήρπασεν τὴν πόλιν ἑπτὰ ἡμέρας, ἐγένισεν τὸ φάλαξ Ζάμζαμ
μὲ νεκρὰ πτώματα, καὶ ἤρπασεν τὸν μέλανα λίθον, ὅστις ὑπάρ-
χει τὸ τιμιώτατον τῆ καὶ τῆς Μέκκας.

الخلط الكثير قال، في العزيزي وبينها وبين شيراز
اربعة وخمسون فرسخاً .

وسيف البحر (1) هو اسم لساحل بعينه من فارس
يشتمل علي قري ومزارع وهذه الكورة اعني سيف
البحر كورة شديدة البحر قال في المشترك وسيف البحر
بليدة دون سيراك يدخل اليها من البحر خليج
كما ذكر .

وجور (2) من قواعد فارس قال ابن حوقل
وهي مدينة عليها سور من طين وخذق ولها
اربعة ابواب وفيها المياه جارية وهي مدينة ذرية كثيرة
الساتين جداً ويرتفع منها ماء ورد يعم البلاد
قال في العزيزي ومدينة جور بها رستاق ومن
جور الي شيراز اربعة وعشرون فرسخاً وقال في موضع
اخر عشرون فرسخاً ومن جور الي كازرون ستة عشر
فرسخاً .

(1) بكسر السين المهملة ثم مثناة من تحتها وفاء
والبحر معروف هكذا نقله بعض الثقات .

(2) من اللباب بضم الجيم ثم واو وراء مهملة .

Τζαναμπᾶς καὶ Σιράζης ὑπάρχουσι, κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀΐζῃ, πενήκοντα ἢ τέσσαρες παρασάγγαι.

Σιφ Ἀλμπάχερ 1) ὀνομάζεται αὐτὸς ὁ αἰγιαλὸς τῆς Περσίας, περιέχων κώμας ἢ ἀγροὺς, καὶ αὕτη ἡ χώρα, ἦτοι Σιφ Ἀλμπάχερ, ἔστι τόπος θερμότητος. Κατὰ τὸν περὶ τῶν ὀμωνύμων συγγραφέα, ἡ Σιφ Ἀλμπάχερ ἔστι μικρὰ πόλις καταπτόντι Σιράφης, δεχομένη ἐν αὐτῇ πορθμὸν θαλάσσης, ὡς ἀνωτέρω 2) ἐμνήθημεν.

Τζῆρ ἔστι μία τῶν μητροπόλεων Περσίας, πόλις τρυπνὴ, κατὰ τὸν ἔμπυ Καυκάλ, ἔχουσα τεῖχος ἐκ πηλῆ, τὰφρον, τέσσαρας πύλας, ἕδρατα ῥέοντα, ἢ πολλὰς κήπους, ὅθεν ἐκκομίζεται ῥοδίασμον 3) ἀλλασχόσβ. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀΐζῃ, ἡ πόλις Τζῆρ ἔχει ἐπαρχίαν, ἢ ἀπέχει ἀπὸ μὲν Σιράζης εἰκοσιτέσσαρας, ἢ ὡς ἀλλασχῆ λέγει, εἴκοσι παρασάγγας, ἀπὸ δὲ Καζαρένης εἰκοσιῆξ παρασάγγας.

1) Ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον αἰγιαλὸς θαλάσσης.

2) Ἐν τοῖς προλεγομένοις.

3) Ὅλη μὲν ἡ Περσία ἔχει πολλὰ ῥόδια, πλην ταύτης τῆς πόλεως τὰ ῥόδια τιμῶνται πρὸ τῶν ἄλλων. Ἡ πόλις ἐκκλίνει ἀπὸ τῆς Ἐπαρχίας μιᾶς σχεδὸν μοίρας, κτιθεῖσα, κατὰ τὴν ἰστοριογράφου Πέρσας, ὑπὸ Ἀρδεσίφου, ἢ Μπαμπέκ, ἢ Σαπάν, ὅστις ἐκτίσεν ἐν αὐτῇ Ὀκῶνι, ἦτοι πυργεῖον (βαμὸν πυργῶς) διασθεῖν εἰς πολλὰς αἰῶνας. Ἀπ' αὐτῆ τῷ ἰδίῳ βασιλεῦς ὠφείμωδη كورة كورة ἦτοι χώρα Ἀρδεσίφου, καὶ ὅλη ἡ ἐπαρχία ἢ παρὰ τὴν θάλασσαν. Ἰακῦτος ὁ Χαμαβῆς λέγει, ὅτι τὸ ὄνομα τῆς πόλεως γράφεται παρὰ τοῖς Ἀραβῶσι κατὰ τὴν Πέρσας رور, τὸ ὁποῖον σημαίνει περιεστὶ τάφος.

قال ابن حوقل وكازرون ⁽¹⁾ اعظم مدينة في
 مكرورة شابور وهي صحبة التربة والهواء ومبناها من
 الزبار قال في اللباب ونورد بضم النون وسكون
 الواو والراء المهملة وفي اخرها دال مهملة قال وفي
 بلدة من بلاد فارس وهي قصبة كازرون وقال في
 اللباب كازرون احدي بلاد فارس خرج منها جماعة
 من العلماء قال في العزيري ومدينة كازرون لطيفة
 صالحة العمارة •

ابرقوه] ⁽²⁾ من المشترك لسياقوت قال وابرقوه
 يسمونها العجم وركوه وهي بلد مشهورة في نواحي
 اعطخر من فارس وهي قريبة من يزد وابرقوه ايضاً
 بليدة علي عشرين فرسخاً من اصفهان •

(1) من اللباب بفتح الكاف وسكون الالف وفتح الراء
 المعجمة وضم الراء المهملة وواو ساكنة وفي اخرها نون •

(2) من المشترك لسياقوت بـهـهـزة وباء موحدة
 مفتوحتين وسكون الراء المهملة وضم القاف وسكون
 الواو ثم هاء في الاخر •

Καζαρέν ἐστὶ, κατὰ τὸν ἔμπν Χακκαῖλ, ἡ μεγίστη πόλις ἐν τῇ χώρᾳ Σαμπέρ 1), ὑγιεινὴ κατὰ τὴν γῆν καὶ κατὰ τὸν αἶρα, ἔχουσα ὕδατα φρεάτεια. Νῆροδ κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλκαμπάμπ, ἐστὶ πόλις Περσίας καὶ ἐμπόριον Καζαρένης· ἡ δὲ Καζαρένη ἐστὶ, λέγει, μία τῶν πόλεων Περσίας, ἐξ ἧς προέκυψαν ἀνδρες ἐπλόγιμοι 2). Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀζίδῆ, ἡ πόλις Καζαρέν ἐστὶ πόλις λαμπρᾶ, ἀκτίσος.

Ἀμπαρκὲ, ὀνομαζομένη, κατὰ τὸν Γακῆτον ἐν τῷ περὶ τῶν ὀμωνύμων, ὑπὸ τῶν Περσῶν Οὐαρκὲ, ἐστὶ πόλις ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Ἐσσαχάρης τῆς Περσίας περιβόητος, πλησίον Γάζδης· ἐστὶ δὲ Ἀμπαρκὲ καὶ μικρὰ πόλις ὡσεὶ εἴκοσι παρασαγγῶν μακρᾶν τῆ Ἰσπαχάν.

1) Ἀνήκει εἰς τὴν μικρὰν ἐπαρχίαν ὀνομαζομένην Σαμπέρην, διότι Σάπωρ, ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας, ἔκτισεν αὐτῆς τὴν μητρόπολιν. Ἡ δὲ Σαμπέρη ὑπάρχη ἢ αὐτὴ πόλις Σὺς, ἢ Σὺσερ, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς ὀνομάζομεν Σῦσα, πόλις Σουσιανῆς, ὀνομαζομένης ἄραβισι Χυζισάν. Ὁ δὲ Σάπωρ, ὁ κτίσας αὐτὴν καὶ ἄλλας πόλεις, ὑπῆρχεν ὁ ἔννατος βασιλεὺς τῆς Περσίας ἐκ τῆς τετάρτης δυναστείας τῶν Σασσανιδῶν, ἦτοι Χοσρόων, ἐπονομαζόμενος Ζὺλ ἀκτῆφ, ἐβασίλευεν ἐν ἔτει ἀ. κ. 309, ἐνίκησεν ἐν ἔτει α. κ. 373 Γουλιανὸν τὸν ἀποστάτην, εἰσῆνευσε μετὰ τῷ Γωβιανῷ, παρ' ὃ ἔλαβε τὴν Νίσιβιν, πόλιν Μεσοποταμίας, καὶ ἀπέθανεν ἐπὶ τῆς βασιλείας τῷ Γρατιανῷ, ζήσας καὶ βασιλεύσας ἑβδομηκονταδύο χρόνους.

2) Οἶον ὁ Χατζῆ Μαάμεθ μπέν Ταμπάν, ἐπονομαζόμενος Κάτεπ Ἀλκαζενή, καὶ ὁ Σιδδικῆ, ὅσις ἀπέθανε τῷ 940 τῆς Ἐγείρας ἔτει.

النوبندجان⁽¹⁾ من المشترك وبالقرب من
النوبندجان شعب بوان وهو احد منتزهات الدنيا
وهو بين النوبندجان وبين ارجان وفيه قيل اذا
اشرف الحنزون من راس قلعة علي شعب بوان
استراح من الكرب قال في اللباب والنوبندجان
بلدة من فارس .

قال في اللباب وكجيم⁽²⁾ محلة بالبصرة خرج
منها جماعة كذا قال في اللباب وقد اوردت في كتاب
الاطوال انها مدينة من فارس ولم اتحقق امرها .
فيروزاباد⁽³⁾ قال في المشترك وفيروزاباد كانت

(1) من اللباب يفتح النون وسكون الواو وفتح الباء
الموحدة وسكون النون الثانية وفتح الدال المهملة والجيم
والف ونون .

(2) قال في اللباب يفتح النون وكسر الجيم وسكون
الياء اخر الحروف وفتح الراء المهملة وبعدها ميم .

(3) من المشترك قال يفتح الفاء وبكسرهما ايضاً كلاهما
ثابت وسكون المثناة من تحتها وضم الراء المهملة وواو
ساكنة وراء معجمة ثم الف وباء موحدة والف ثانية
ودال مهملة .

Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Μοσάρεκ, πλησίον τῆς Ναυπανδατζάνης ὑπάρχει ἡ Σαάπ Πουάνη, εἰς τῶν τερπνοτάτων τῆς οἰκυμένης τόπων μεταξὺ Ναυπανδατζάνης καὶ Ἀρτζάνης. Λέγουσιν, ὅτι ἕσις περίλυπος θεωρεῖ ἀπὸ κορυφῆς λόφου πρὸς τὴν Σαάπ Πουάνην, λητμονεῖ δίολε τὴν λύπην. Ἡ δὲ Ναυπανδατζάνη 1) ἔσι, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλμπάμπ, πόλις Περσίας.

Νατζράμη ἔσι, κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀλμπάμπ, τόπος ἐν Μπάσρα, ἐξ ἧ προέκυψαν πολλοί* ἔτα λέγει ὁ τῆ Ἀλμπάμπ. Ἐν δὲ τῷ περὶ μηκῶν βιβλίῳ, ἀναφέρεται πάλιν Περσίας, πλὴν ἔδεν βέβαιον περὶ τῆ τῆ πράγματος.

Φαῖρβζαμπάτ, ὀνομαζομένη μὲν κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Μοσάρεκ τοπάλαι Τζέρ, ὕστερον δὲ μετονομαθεῖσα Φαῖρβζαμπάτ, ἔσι πάλιν περιβήτητος πλησίον Σιράζης τῆς Περσίας, ἀφ' ἧς παρωνομάθη ὁ ἀμπὲ Ἐσχάκ 2) ὁ Φαῖρβ-

1) Ἀυτὴ ἐκτίσθη παρὰ τῷ Σαμπύρ, ἤτοι Σάπυρος, ἀρχαίῳ βασιλεῦς τῆς τρίτης Περσικῆς δυναστείας, καὶ ὀνομάζεται, κατὰ τινὰ Γεωγράφου Πέρσην, κοινῶς καὶ *جریان اولاد*, ἤτοι καμύπολις Σαμπύρης.

2) Οὗτος ὁ περιβήτητος νομοδιδάσκαλος ὀνομάζεται Ἀβραάμ υἱὸς Ἀλῆ ἢ Ἰωσήφ, καὶ ἐσπούδασεν ἐν Σιράζῃ καὶ Μπάσρα ὑπὸ περιφήμου νομοδιδασκάλου, καὶ ἐλθὼν εἰς Μπαγδάδ, τὴν μητροπολιν τῶν Χαλιφῶν, διωρίσθη ὑπὸ τῷ Νεζὸμ ἀλ Μόλκ, πρώτῳ βεζίρη τοῦ Μάλικ Σάχ, ἐπιστάτης τῆ περιβήτητου γυμνασίου, τὸ ἰσοῖον ὄκτισεν αὐτὶς καὶ ὀνομάζετο ἀπὸ τῆ κτίσαντος αὐτὸ Μεδρασσάτ ἀλ Νεζαμιάτ ἀπέθανε δὲ ἐν ἔτει Ἐγγείρας 476 τῆ πρῶ. τῆς ἡλικίας ἔτει, καὶ πολὺ ἐλυπήθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ αὐτὸς ὁ Βεζίρης, ὅστις ἐπεβίβασε καὶ κλεισθῆ χρόνον ἐλόκληρον τὸ γυμνάσιον.

تسي جور في الزمان القديم فغير اسمها وسميت فيروزاباد
وهي بلدة مشهورة قرب شيراز من فارس واليها ينسب
ابو اسحق الفيروزابادي الامام المشهور مصنف
التهذيب وغيره .

توه⁽¹⁾ ومنها الثياب النورية قال ابن حوقل في
مدينة شديدة البحر بناوها من طين وهي كثيرة
النخل وهي بعد ارجان في العظم وتقارب في العظم
النوبندجان وبينها وبين جنابه اثنا عشر فرسخاً
وساها في رسم المعبر توز .

وسيراف⁽²⁾ هي اعظم فريضة لفارس وليس لها
زرع ولا صنع بل في مدينة حط واقلاع للمراكب
وهي مدينة اهله وبيالغون في بنيانهم حتي ان الرجل
من التجار ينفق علي عمارة داره فوق ثلثين الف

(1) يضم المثناة الفوقية ثم واو وهاء وعن بعضهم في
اخرها حاء مهملة .

(2) من اللباب بكسر السين المهملة وسكون المثناة
من تحت وفتح الراء المهملة وفي اخرها فاء بعد الالف .

ζαμπαταῖες, ἱεράρχης περιβίητος, καὶ συγγραφεῖς τῶ
Ταμπήχ 1) ἢ ἄλλων.

Τέχ, ἀφ' ἧς τὰ Τεζιτικά ἱμάτια, ἔσι, κατὰ τὸν
ἐμπν Χακικάλ, πόλις θερμοτάτη, πληδόμενος, ἔχουσα πολυ-
λὸς Φοίνικας, δευτέρα μὲν τῆς Ἀρτζάνης κατὰ τὸ μέγεθος,
ἰσομεγέθης δὲ τῇ Ναμπάνδατζάνη, καὶ ἀπέχουσα τῆς Τζο-
αμπᾶς εἰκοσιῶο παρασάγγας, ὀνομαζομένη παρὰ τῶ Ἰζσμ
Ἀλκαμὲρ Τέζ.

Σιράφη 2) ἔσι τὸ μέγιστον ἐν τῇ Περσίᾳ ἐμπόριον δίχα
ἀγρῶν καὶ θερμιάτων, πλην πόλις καὶ ὄρμος ναυσί, κατοκη-
μένη, περὶ τῆς ὁποίας τὰς οἰκοδομὰς καταβάλλουσι τόσην
σπαδὴν ἀμιλλόμενοι, ὥστε ὁ πραγματευτὴς δαπανᾷ πρὸς
οἰκοδομὴν καὶ εὐπρεπισμὸν τῶ οἴκου τε ὑπὲρ τὰ 30,000 δηνάρια·
πέριξ δὲ αὐτῆς ἔτε κήποι, ἔτε δένδρα ὑπάρχουσι, καὶ αἱ οἰ-
κοδομαὶ τῶν ἐγκατοίκων εἶναι ἐκ πλατάνου Ἰνδικῆς καὶ ξύλων
κειριζομένων ἐκ τῆς Ζεγγιτανῆς. Αὕτη ἡ πόλις εἶναι θερμο-

1) Τοῦτο πραγματεύεται περὶ τελετῶν καὶ διαφορῶν με-
ζῶν τῆς νομικῆς τῶν Μουσουλμάνων.

2) Σιράφη, κειμένη ἀνατολικώτερον τῆς Σιράζης μιᾶς μοί-
ρας καὶ 10 λεπτῶν, ἀνήκει εἰς μικρὰν ἐπαρχίαν Περσίας, ὀνο-
μαζομένην νομῶν Ἀρδεσίε, καὶ κεῖται εἰς τὴν πρόποδα εὐὸς
βουὸ ποτῆα πλησίον τῆς θαλάσσης, ὅπου ἀποτελεῖ μικρὸν κόλ-
πον, ὀνομαζόμενον *جبل ناپات*, ὄζμον ταῖς ναυσίν. Οἱ
Πέρσαι διηγῶνται, ὅτι αὕτη ἡ πόλις ὀνομάζετο τοπῶσαι Σι-
ράπη καὶ σιράφη (*شیراف*), διότι Καίκαυος (*کیکاوس*)
ὁ βασιλεὺς τῆς Περσίας ἐκ τῆς δευτέρας δυναστείας, πληγθεὶς κε-
ραυνῶ, ἀνέλαβε τὴν ὑγείαν τε ἐν ταύτῃ τῇ πόλει διὰ γάλακ-
τος καὶ ὕδατος, ὀνομαζομένων *پرسی سی* καὶ *آب*. Αὕτη ἡ πόλις
ἐπῆρχε τοπῶσαι περιβόητος διὰ τὸ ἐμπόριον, ὕστερον δὲ ἐξέπε-
σεν, ἀφ' ἧς τὸ ἐμπόριον μετεβλήθη εἰς τὴν πλησίον νῆσον, ὀνο-
μαζομένην Κίσην (*قیس*).

دينار وليس حولها بساتين ولا اشجار وبساتينهم
بالساج والخشب يحمل اليهم من بلاد الرنج وسيراف
شديدة البحر قال في اللباب وسيراف من بلاد
فارس علي ساحل البحر مما يلي كرمان .

شيران^١ قال ابن حوقل وشيراز مدينة اسلامية محدثة
بناها محمد بن القاسم بن ابن عقيل وهو ابن عم الحجاج
بن يوسف الثقفي قال وسميت بشيراز تشبيهاً بجوف
الاسد وذلك ان عامرة البر بتلك النواحي يحمل
الي شيراز ولا يحمل منها شي الي غيرها وبها قبر
سيويه قال في العزيزي مدينة شيراز جليلة واسعة
بها منازل واسعة تربة كثيرة المياه وشربهم من عيون
تخرف البلد وتجري في دورهم وليس يكاد تخلو دار
بشيراز من بستان حسن ومياه تجري واسواقها
عامرة جليلة ومنها الي اصفهان اثنان وسبعون
فرسخاً .

١ من اللباب بكسر الشين المعجمة وسكون المثناة
من تحت وفتح الراء المهملة وفي اخرها زاء معجمة بعد
الالف .

τάτη, ἢ ὑπάρχει, κατὰ τὴν συγγραφέα τῆ Ἀλμπαμπ, πόλις Περσίας παραθαλασσία πρὸς τὴν Καρμανίαν.

Σιράζη 1) ἔστι, κατὰ τὸν ἔμπν Χαυκαλ, νέα πόλις Ἰσλαμική, κτιθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μωάμεθ ἢ Ἀλκάσμη ἢ τῆ ἢ Ὠκαίλω ἢ τῆ ἐξαδέλφῃ τῆ Χατζαζ ἢ Ἰωσήφ τῆ Θακαφίτε· ὀνομάσθη δὲ, λέγει, Σιράζη διὰ τὴν πρὸς τὴν κοιλίαν τῆ λέοντος ὁμοιότητα 2), διότι, καθὼς εἰς ἐκείνην, φέρονται μὲν εἰς τὴν Σιράζην ἔλα τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἕδον ὅμως ἐξέρχεται ἐξ αὐτῆς ἀπαχόσε. Ἐν ταύτῃ τῇ πόλει ὑπάρχει τῆ Σεϊμπὲ ὁ τάφος. Κατὰ τὸν συγγραφέα τῆ Ἀζίζη, ἡ πόλις Σιράζη ὑπάρχει μεγαλοπρεπῆς, εὐρύχωρος, ἔχουσα καταλύματα εὐρύχωρα, εὐφορος, ἢ εὐπορεῖσα νερῶν, ἢ πίνεσιν οἱ κάτοικοι ἐκ τῶν πηγῶν, αἱ ὁποῖαι διαρρέουσι διὰ τῆς πέλειος ἢ τῶν οἰκιῶν· καὶ πᾶσα οἰκία σχεδὸν ἔχει κήπον ὡραῖον καὶ ὕδατα ῥέοντα, καὶ αἱ ἀγοραὶ αὐτῆς εἶναι εὐπρεπεῖς ἢ μεγαλοπρεπεῖς. Ἀπὸ Σιράζης ἕως Ἰσπαχάν ὑπάρχουσιν ἑβδομηκονταδύο παρασαύγαι.

1) Ἀυτὴ νομίζεται ἡ ἀρχαία Κυρόπολις, ἢ ὑπέκειται τῇ σήμερον εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Περσίας. Οἱ Πέρσαι ἀμφέρουσι κινῶς πρὸς ἔπαινον τῆς πόλειος ταν τῦτο τὸ δέιχον.

ده نصر وچہ شام وچہ بر ککر
• رستای اند و شیراز شهر

Ο. ε. Τί τὸ Κάρος; τί ἡ Δαμασκός; καὶ τί ἀπὸ λοιπῶν πόλεις, κατὰ γῆν τε ἢ θάλασσαν;

Ἀπὸ ἢ πᾶσαι κῖῶμαι, καὶ μόνῃ ἡ Σιράζη πόλις.

Τὰ τεῖχη τῆς πόλειος, σωζόμενα ἔτι ἢ νῦν, ἐκτίσθησαν ἀπὸ τὸν Οὐζὺν Χασσάνον, καὶ εἶναι σχεδὸν ἑνὴ μίλια τῆς περιμέτρου.

2) Τοιοῦτο σημαίνει ἡ Περσικὴ λέξις Σιράζ, ἢτοι λέοντος φάρυγγα.

قال ابن حوقل والبيضا (1) من أكبر مدن كورة
اصطخر وسميت البيضا لان لها قلعة يري بياضها
من بعيد واسمها بالفارسية بسانك ويقال ان منها
الحسين ابن المنصور المعروف بالحلاج قال في العزري
والبيضا من كورة اصطخر مدينة جليلة وبينها وبين
شيراز ثمانية فراسخ .

قال في اللباب وكارزين (2) احدي بلاد فارس
ما يلي البحر وهي غير كارزيات قال في اللباب
بفتح الكاف وكسر الراء المهمله وسكون الزاء المعجمة
وفتح المثناة من تحتها والفاء وناه مثناة من فوقها
في الاخر قال وكارزيات ايضاً بلدة بفارس .
اصطخر (3) من اقدم مدن فارس وبها كان سرير
الملك في القديم وبها اثار عظيمة من الابنية حتي

- (1) بفتح الباء الموحدة وسكون الياء المثناة من تحت
وفتح الصاد المعجمة ثم الف .
(2) من اللباب بفتح الكاف والراء المهمله وكسر الزاء
المعجمة وسكون المثناة من تحتها وفي اخرها نون .
(3) من اللباب بكسر الالف وسكون الصاد
وفتح الطاء المهملتين وفي اخرها راء مهمله قبلها حاء
معجمة .

Παϊδὰ ὑπάρχει, κατὰ τὸν ἔμπν Χαβκάλ, ἡ μεγίστη τῶν πόλεων τῆς χώρας Ἐσαχάρης, ὀνομαθεῖσα οὕτω διὰ τὸ ἐν αὐτῇ Φερίον, τῆ ὁποίᾳ ἡ λευκότης ὁράται μακρόθεν· ὀνομάζεται δὲ περσισί Μπασάγγ. Ἐκ ταύτης, λέγουσιν, ὑπάρχει ὁ Χοσέιν ἔμπν Ἀλμανοῦρ, ὁ ἐπονομαζόμενος Ἀλχαλάιτς¹⁾, ἦτοι ὁ ξάντης. Ἡ Παϊδὰ, λέγει, ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀσίῃ, ἀνήκει ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Ἐσαχάρης, ἣ ἐστὶ πόλις μεγαλοπρεπῆς, ἀπέχουσα τῆς Σιράζης ἑκτὼ παρασάγγας.

Καεζήν ἐστὶ, κατὰ τὸν συγγραφεὶα τῆ Ἀζερμπάμπ, μία τῶν πόλεων Περσίας τῆς πρὸς τῇ θαλάσῃ, διαφερετικὴ τῆς Καεζιάτης πόλεως ὡσαύτως τῆς Περσίας.

Ἐσαχάρη²⁾ ὑπάρχει ἡ μεγίστη τῶν πόλεων Παρσίας, ὅπου ὑπῆρχε τοπάλαι ἡ καθέδρα τῶν βασιλέων, σάκευσα πολλὰ μεγάλα οἰκοδομῶν μνημεῖα, ὡς λέγουσιν αὐτὰ ἔρ-

1) Περὶ τήτου τῆ παραδόξου ἀνδρός διηγῶνται πολλὰ παραδόξα καὶ ἐξαισία οἱ ἀνατολικοὶ συγγραφεῖς, οἷον, ὅτι παρῖση εἰς τὰ ὄμματα τῶν ἀνθρώπων ἐν μὲν τῷ θερεὶ χεῖμερως ὀπώρας, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι θερινὰς ὀπώρας, ὅτι, ἐκτείνουτος τὰς χεῖρας πρὸς ἄρανόν, ἐπιπτον ἀργυραὶ δαχμαί, ἔχουσαι τὴν ἐπιγραφὴν **قل الله احد**, ἦτοι εἶπέ, εἰς θεός, ὅτι ἐγίνωσκε πᾶν ὃ, τι μουσικὸν ἐν ταῖς οἰκίαις τῶν ἄλλων, καὶ ὅτι ἐπροφήτευε τὰ φρονήματα τῶν ἄλλων, διὰ καὶ οἱ σοφοὶ τῶν Μουσουλμάνων ἐδιχολογῶνται περὶ αὐτοῦ, οἱ μὲν νομίζοντες αὐτὸν πλεόν ἢ ἀνθρώπων, οἱ δὲ ἀπατεῶνα· ἐν δὲ τῷ τέλει ἔλαβεν ἐπάδυνον θάνατον, μαρτυραθεὶς καὶ κοπεὶς χεῖρας, πόδας καὶ κεφαλὴν ἐν τῇ Βαβυλῶνι ἐπὶ τῆς βασιλείας τῆ Χαλιφᾶ Μοπταδέου ἐν ὅτι τῆς Ἐγείρας 309.

2) Ἡ Ἐσαχάρη νομίζεται τῶν παλαιῶν ἡ Περσέπολις.

يقال انها من عمل الجن مثل ما يقال عن تدمر
وبعلبك ومنها سيويه قال في العزيزي وبين سيراف
واصطخر اثنا عشر فرسخاً .

سروستان [١] وفي بلدة متوسطة بينها وبين شيراز
ثلاث مراحل وبينها وبين جنابه مرحلتين وبها بساتين
وماء جار .

ومدينة بسا (٢) عن ابن حوقل اكبر مدينة
في كورة داراجرد تقارب في الكبر شيراز واكثر
خشب ابنتها السرو ويجمع فيها البلخ والربط
والجوز والاترج قال في اللباب وبسا تقال بالعربية
بسا وينسب اليها بالعربية فسوي واهل فارس
ينسبون اليها البساسيري وسيد ارسلان التركي
كان من بسا فنسب الغلام اليها واشتهر بالبساسيري
المذكور له ذكر مشهور في التاريخ وهو الذكي

(١) بسين مهملة مفتوحة وراء مهملة وواو مكسورة
وسين ثانية ساكنة ثم تاء مشددة من فوق والفت
ونون ومعناها بالفارسية موضع كثير السرور .

(٢) من اللباب بفتح الباء الموحدة والسين المهملة ثم

γον τῶν δαιμόνων, καθὼς λέγουσι καὶ περὶ τῆ Τάδμορ (Παλμύρης) καὶ Μπαίλμπεκ (Ἡλικόλεως). Ἐκ τῆς Ἐσαχάρης ὑπάρχει ὁ Σεϊμπέ 1). Μεταξὺ Σιράφης καὶ Ἐσαχάρης, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῆ Ἀβζή, ὑπάρχουσι δαδίκαι παρασάγγαι.

Σαρβεσάνη 2) ὑπάρχει πόλις μεσαία, ἀπέχουσα τῆς Σιράφης τρεῖς σαθμούς, καὶ τῆς Τζακαμπῆς δύο σαθμούς, καὶ ἔχει κήπευ καὶ νερὸν ῥέον.

Ἡ πόλις Πάσα 3) ἔστι, κατὰ τὸν ἔμπν Χαεκαὶλ, ἡ μεγίστη πόλις ἐν τῇ χώρᾳ Δαραπτζέρδης, ἰσομεγέθους σχεδὸν τῇ Σιράφῃ, καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῆς τῶν οἰκιῶν ἐκ κυπαρίσσευ, ἔχουσα δακτύλους, χόρτια, κάρυα καὶ κίτριαι μῆλα. Ἡ Πάσα ὀνομάζεται, κατὰ τὸν συγγραφεῖα τῆ Ἀλμπάμπ, ἀραβισί Φά α, καὶ ἀραβισί μὲν ποιῶ τὸ ἔθνικόν Φασαϊή, περσισί δὲ Πασασιρῆ, καὶ ὁ δεσπότης Ἀρσλάνε τῆ Τερκευ ὑπέρχεν ἐκ Πάσας, ὅθεν ἔλαβε τὴν παρωνομασίαν ὁ παῖς αὐτῆ, ὅστις φημίζεται ὑπὸ τὸ ὄνομα Πασασιρῆ 4), πολυθρύλητος

1) Πλὴν τίτω, τῆ ἐξάρχου τῶν γραμματικῶν Ἀράβων προικυψαν καὶ ἄλλοι περιβόητοι ἄνδρες, εἶον ὁ Σααδῆς καὶ Καφῆζ.

2) Περσικὴ λέξις, μεθερμηνευομένη ἑλληνισί κυπαρισσῶν.

3) Ἡ λέξις λωζ Πάσα σημαίνει βορβαν, ὅστις πνεῖ ἐκεῖ ἰδίως.

4) Οὗτος ἔγινεν ἐκ δούλου ἀρχιερέτηγος τῆ Βαχαιδδουλάτω, βασιλέως τῆς Περσίας, καὶ ἐκυρίευσε τὸ Μπαγδαδ ἐν ἔτει ἀπ. κ 1057, ἐκδιώξας τὸν Κάεμον, καὶ χαλιφᾶν ἐκ τῆς οἰκίας τῶν Ἀββασιδῶν, καὶ μεθ' ἑνα χρόνον καὶ τέσσαρας μῆνας ἐδιώχθη ὑπὸ τῆ Τουρμέλμπεϊ, σελάνε τῶν Σελγιουκιδῶν. τὸν ὁποῖον ἐκάλεσεν ὁ Κάεμος εἰς βοήθειαν. Τὸ δὲ ἐλόκληρον ὄνομα τοῦ Πασασιρῆ ἔχει ἔτω. Ἀμπυλχαρέθ Μοζάφρεθ ἀρσλάν ἀλ Τερκευ. Ὁρα Ἐρβελάτω λεξικὸν σελ, 203.

خطف لخلفاء مصر بعدان وطرد القايم العباسي
عن بغداد •

ويرد (1) ومبيد بلدتان من كورة اصطخر من
الجهة التي بين اصفهان وكرمان وها متقاربتان
وبين فهرج ومبيد خمسة عشر فرسخاً وخرج من
مبيد جماعة من اهل العلم وكذلك من يزد •

وفهرج (2) قال ابن حوقل ومن فهرج الي مبيد
خمسة عشر فرسخاً قال وهي من نواحي كورة
اصطخر وبين مبيد وفهرج كته وهي الي فهرج علي
ثلاث مسافة ما بينها وفهرج علي طرف المعازة •

وحصن ابن عماره (3) حصن منيع علي سفير
البحر وقد قيل ان صاحبه في القديم هو الذكي

(1) من الانساب بفتح المثناة التحتية وسكون الراء
المعجمة وفي اخرها ذال مهلة من اللباب ومبيد
بفتح الميم وسكون المثناة التحتية وضم الباء الموحدة وفي
اخرها ذال معجمة •

(2) با لغاء والهاء ثم راء مهلة وجيم هكذا وجدناها
مكتوبة ولم نعلم الحركات قال في القانون ويقال لها بهره •
(3) حصن وابن معروفان وعاره بضم العين المهملة
وفتح الميم والفاء وراء مهلة مفتوحة بعدها هاء •

ἐν τοῖς χρονικοῖς, αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅσις, ἤρπασεν ἀπὸ τῆς χαλίδας τῆς Αἰγύπτου τὸ Μπαγδάδ, ἐκδιώξας Ἀλκάζμον τὸν Ἀββασίδην.

Γέζδη 1) καὶ Μαιμποδὸς ὑπάρχουσι δύο πόλεις ἐν τῇ χώρῃ Ἐσαχάρης μεταξὺ Ἰσπαχάν καὶ Καρμανίας ἐγγυὲς ἀλλήλων, καὶ μεταξὺ Φαχράτς καὶ Μαιμποδὸς ὑπάρχουσι δεκαπέντε παρασάγγαι, καὶ ἐκ Μαιμποδὸς προέκυψαν λόγιοι ἄνδρες, ὡς καὶ ἐκ Γέζδης.

Φαχράτς 2) ἀπέχει τῆ Μαιμποδὸς, κατὰ τὸν ἔμπν Χαβικάλ, δεκαπέντε παρασάγγας, καὶ ἀνήκει ἐν τῇ χώρῃ Ἐσαχάρης. Μεταξὺ Μαιμποδὸς καὶ Φαχράτς ὑπάρχει ἡ Καθά, πλησιέστερον ὅμως τοῦ Φαχράτς ὥστε ἢ σαθμὲ μακράν· ἡ δὲ Φαχράτς κεῖται ἐν τῇ ἐχατιᾷ τῆς ἐρήμου.

Χῶρον ἔμπν Ω'μαρα (ἦτοι Φρέριον ἢ Ὀμραῦ) ἔστι Φρέριον ὄχυρον ἀκροθαλάσσιον, περὶ ἃ λέγουσιν, ὅτι ὁ παλαιὸς αὐτῆ κυριὸς ὑπῆρχεν ἐκεῖνος, περὶ ἃ εἶπεν ὁ πανύψιστος Θεὸς 3), καὶ ὑπῆρχε κατὰ νῶτων αὐτῶν βασιλεὺς, ὅσις ἐλάμβανε βίαν πᾶσαν ναῦν· ἤδη δὲ ὑπάρχει καταπεπτακός 4). Ὁ βυλόμενος ἐλθεῖν ἀπὸ Σιράφης εἰς τὸ Χῶρον

1) Αὕτη ἡ πόλις φημίζεται διὰ τὰ μεταξυτὰ θφάσματα, ἵνομαζόμενα τυρκισι καὶ περσισι Κυμαση Γέζδ.

2) Ὁ συγγραφεὺς λέγει ἐν τῇ ἀπάναντι Ἀραβικῇ σημειώσει, ὅτι τὴν προφορὰν ταύτης τῆς λέξεως ἀγνοεῖ, καὶ ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῆ Κανύνος ὀνομάζει τὴν πόλιν Μπαχράν.

3) Ἐν Ἀλκοράνῳ δηλαδῆ.

4) Αὕτη ἡ πόλις εἶχε τοπάλαι ἰδιαίτερον βασιλεῖα, ὅπου ἐν δὲ προσετέθη εἰς τὴν βασιλείαν τῆς Περσίας.

قال الله تعالى عنه وكان وراهم ملك ياخذ كل سفينة فضباً وهو اليوم خراب واذا سار الانسان من سيراف الي حصن ابن عماره علي الساحل سار في جبال منقطعة ومفاوز حتي يصل اليه قال في العريزي ومن حصون بلاد شيراز قلعة ابن عماره .

من ابن حوقل دارابجرد^١ معناه عمل دارا وفي مدينة لها سور وخندق تتولد المياه فيه وفيه حشيش يلتف علي الساج فيه حتي لا يكاد يسلم من العرق وفي وسط المدينة جبل حجارة كالقبة وليس له اتصال بشي من الجبال وبناحية دارابجرد جبال من الملح الابيض والاسود والاحمر والاصفر والاخضر وتحت من هذا الملح موايد وتحمل الي البلاد وقال في المشترك وعمل دارابجرد من اجل كور فارس قال في العريزي وباعمال دارابجرد معدن الموميا وبها معدن ربيق .

(١) من اللباب بفتح الدال المهملة وسكون الالفين بينهما راء مهملة ثم باء موحدة وجيم مكسورة وراء مهملة ساكنة وفي اخرها دال مهملة .

ἔμπν Ω' μαρᾶ παρὰ τὸν αἰγιάλον, διαβαίνει διὰ βηνῶν ἀποτόμων ἢ ἐρημιῶν, ἕως ἔφθάνει ἐκεῖ. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ Ἀΐδι¹ λέγει, ὅτι ἐκ τῶν Φερίων τῶν πλέων Σιράζης ὑπάρχει τὸ Φερίον τῷ ἔμπν Ω' μαρᾶ.

Δαραπτζέρδη ¹), κατὰ ἔμπν Χαγκάλ, σημαίνει ἐπικράτειαν Δαρα (Δαρείου), ἢ ἔστι πόλις ἔχουσα τεῖχος καὶ τάφρον, ἐξ ἧς ἀκηγάσσοι νερὰ, ἢ ἔπε ὑπάρχουσι τόσα χόρτα, ὥστε ὁ πλέων ἐκεῖ μόλις ἐξέρχεται σώως ἀπὸ τοῦ καταποντισμοῦ. Ἐν τῷ μέσῳ τῆς πόλεως ὑπάρχει βηνὸν πετρῶδες, ὡς ἂν καμάρια, χωρὶς ναὶ συνάπτεται μὲ ἄλλο βηνόν. Ἐν δὲ τῇ ἐπικρατείᾳ Δαραπτζέρδης ὑπάρχουσι βηνὰ ἄλατος λευκῆ, μέλανος, κοκκίνου, κιτρίνου ἢ πρασίνου, καὶ ἐκ τούτων τῷ ἄλατι ἐκτέμνονται τράπεζαι ἢ φέρονται εἰς τὰς ἄλλας τύπας. Ἡ ἐπικράτεια τῆς Δαραπτζέρδης ὑπάρχει, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῶν ὁμωνύμων, ἢ ἐξαιρετωτάτη τῶν χωρῶν τῶν Περσίας, καὶ κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Ἀΐδι¹, ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ Δαραπτζέρδης ὑπάρχουσι λάκκοι Μυμιῶν (πετρελαίῳ) ἢ μεταλλεῖα ὑδαργύρου.

1) Ταύτην τὴν πόλιν ἔκτισεν ὁ περιβόητος Δαρεῖος, ὁ περβασιλεύσας τῷ Δαρείῳ Κοδομανῷ, υἱαὶ βασιλέως τῆς Περσίας, νικηθέντος ὑπὸ τῷ μεγάλῳ Ἀλεξάνδρῳ, ἢ ὀνομάθη περσιεὶ Δαράπ, ὅτι εὐρέθη ἐν τῷ νερῷ ἐπὶ τὸν αἰγιάλον τοῦ Τίγρητος (ὅπου ἐρρίφθη ὑπὸ τῆς μητρὸς Ω' μάνης) ὑπὸ τινος χωρικῆ, ἢ ἀνιτράφη ὡς ἴδιός τε. Οὗτος ἐπολέμησε μετὰ τῷ Φιλίππῳ, πατρὸς τῷ μεγάλῳ Ἀλεξάνδρῳ, ἢ τὸν ἠνάγκασε νὰ τῷ δίδῃ κατ' ἔτος χίλια Μπειζάτ, ἤτοι ὡὰ χρυσά, τὸ καθὲν 40 δραχμῶν τὴν τιμὴν. Ἡ δὲ πόλις Δαραπτζέρδη ἐτυμολογεῖται περσιεὶ Δαρείῳ χώρα.

ذكر بحر فارس

و ḥamr هو بحر يبعث من بحر الهند شمالاً بين
 وقصبة مكران تيز وهي حيث الطول ثلث
 وتسعون والعرض اربع ومشرون درجة وخمس واربعون
 دقيقة وبين عان وهي ملي فم بحر فارس من
 غربيه حيث الطول اربع وسبعون والعرض تسع
 عشرة وخمس واربعون دقيقة ثم يند البحر ملي
 ساحل عان وير شمالاً حتى يبلغ مبادان حيث
 الطول خمس وسبعون ونصف والعرض احدى
 وثلاثون فقط ثم يند من مبادان الي مهوران
 مشرقاً بميلة يسيرة الي الجنوب وهي حيث الطول
 ست وسبعون والعرض ثلاثون ثم يند الي
 سيبينيز حيث الطول ست وسبعون والعرض
 ثنتان وثلاثون فقط ثم يند جنوباً الي جنابه
 حيث الطول سبع وسبعون وثلث والعرض ثلثون
 فقط ثم يند الي سيف البحر وهو ساحل بلاد
 فارس فيه ميناء للحط والاقلاع وحواليها فري
 ثم يتجاوز سيف البحر ويهد مشرقاً الي سيرا

Π Ε Ρ Ι Γ Ρ Α Φ Η

τῆς

Π Ε Ρ Σ Ι Κ Η Σ Θ Α Λ Α Σ Σ Η Σ.

Η Περσική Θάλασσα ῥέει ἐκ τῆς Ἰνδικῆς Θαλάσσης κατ' ἄρκτον μεταξύ Μενζάνης (ἣ ὁποία κεῖται ἐπὶ τὸ σῶμα τῆ Περσικῆ κόλπῃ κατ' ἀνατολὰς αὐτῆ, ἔχουσα Φρήριον τὸ Τῆς, ἐννευήκοντα τριῶν μοιρῶν τὸ μῆκος, καὶ εἰκοσιτεσσαράρων μοιρῶν καὶ τεσσαράκοντα πέντε λεπτῶν τὸ πλάτος) καὶ Ὀμάνης κειμένη ἐπὶ τὸ σῶμα τῆ Περσικῆ κόλπῃ κατὰ δυσμάς αὐτῆ, ἑβδομήκοντα καὶ τεσσαράρων μοιρῶν τὸ μῆκος, καὶ εἰκοσιμίας μοίρας καὶ τεσσαρακονταπέντε λεπτῶν τὸ πλάτος. Ἐκτείνεται δὲ ἡ Περσική Θάλασσα παρὰ τὸν αἰγιαλὸν Ὀμάνης κατ' ἄρκτον, ἕως ἃ φθάσει τὰ Ἀβάδανα, τῶν ὁποίων τὸ μὲν μῆκος ὑπάρχει ἑβδομηκονταπέντε μοιρῶν καὶ ἡμιτείας, τὸ δὲ πλάτος τριακόντα καὶ ἑνὸς μόνου· ἀπὸ δὲ Ἀβάδανα ἐκτείνεται εἰς Μαχρημπάνην κατ' ἀνατολὰς ὀλίγον τι κατὰ μεσημβρίαν, ὅπερ τὸ μὲν μῆκος ὑπάρχει ἑβδομηκονταεξ μοιρῶν, τὸ δὲ πλάτος τριακόντα· ἀπὸ δὲ Μαχρημπάνην ἐκτείνεται εἰς Σινήζην, ἧς τὸ μὲν μῆκος ἑβδομηκονταεξ μοιρῶν, τὸ δὲ πλάτος τριακονταεὶς· ἐντεῦθεν δὲ ἐκτείνεται κατὰ μεσημβρίαν εἰς Τζαναμπάν (ἧς τὸ μὲν μῆκος ἑβδομήκοντα καὶ ἑπτὰ μοιρῶν καὶ ἑνὸς τριτημορίου, τὸ δὲ πλάτος τριακόντα μόνον), καὶ ἐντεῦθεν εἰς Σίφ Ἀλμπάχε, ἧται αἰγιαλὸν τῆς Περσίας, ὄρμον ναυσίν, ἔχοντα κάμας

حيث الطول تسع وسبعون ونصف والعرض تسع
 وعشرون ونصف ثم يمتد علي جبال منقطعة ومغاويز
 ويأخذ مشرقاً الي حصن ابن عمارة حيث
 الطول اربع وثمانون فقط والعرض ثلثون
 درجة وعشرون دقيقة ثم يمتد مشرقاً حتي يصل
 الي فرموز وهي قصبة كرمان حيث الطول خمس
 وثمانون والعرض ثلثون ثم يمتد جنوباً ومشرقاً الي ساحل
 مكران وقصبتها تيز التي طولها وعرضها ما ذكر
 وهو صج والعرض كد مه وعلي فم بحر
 فارس من بحر الهند الدرود وهي ثلثة
 جبال يقال لاحدها كسير والاخر عوير
 والثالث ليس فيه خبر وماء البحر يدور
 هناك فاذا وقع فيه المركب كسره هناك
 قالوا وهذه الجبال فارقة في البحر ويظهر
 منها القليل قال الشريف الادريسي
 المكان المسمي بالدرود محاذي لهذين الجبلين
 ويقع في جميع البحر الشرقي وبحر فارس المذكور
 المد والجزر في كل نهار وليلة مرتان وهو ان
 يرتفع البحر نحو عشر اذرع ثم يهبط
 حتي يرجع الي مقداره الاول .

περικειμένας. Ἐντεῦθεν ἐκτείνονται κατ' ἀνατολὰς πρὸς τὴν Σιράφην (ἧς τὸ μὲν μῆκος ἐβδομηκοντα καὶ ἑνέα μοιραῶν καὶ ἡμισίας, τὸ δὲ πλάτος εἰκοσιβενεά καὶ ἡμισίας), ἐντεῦθεν δὲ ἐκτεινομένη παρὰ βηνὰ ἀπότομα καὶ ἐρημίας, ἀρχεται ἀνατολικῶς εἰς τὸ Φρέριον τῆ ἐμπν Ὀμαρᾶ ἔχον μῆκος μὲν οὐδοήκοντα καὶ τριῶν μοιραῶν μίνον, πλάτος δὲ τριάκοντα μοιραῶν καὶ εἴκοσι λεπτῶν, καὶ ἐντεῦθεν παρεκτείνεται πρῶτον μὲν κατ' ἀνατολὰς, ἕως ἔφθάνει εἰς Ὀρμυζ, ἐμπόριον Καρμανίας, ἔχον μῆκος μὲν οὐδοήκοντα καὶ πέντε μοιραῶν, πλάτος δὲ τριάκοντα, εἶτα δὲ κατὰ μεσημβρίαν καὶ ἀνατολικῶς ἕως εἰς τὸν αἰγιαλὸν Μεκράνης, ἧς Φρέριον ὑπάρχει τὸ Τηζ, ἔχον μῆκος καὶ πλάτος ὡς ἐξρέθη, ἦγον γγ' μῆκος, καὶ κδ', μὲ πλάτος. Ἐπὶ τὸ σῶμα τῆς Περσικῆς θαλάσσης ἐν τῷ Ἰνδικῷ πελάγει κείται τὸ Δορδὺρ, ἦτοι τρεῖς βηνὰ, τὸ μὲν ὀνομαζόμενον Κασίρ, τὸ δὲ Ἀβίρ, καὶ τὸ τρίτον ἀνόνομον. Ἐνταῦθα τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης περιδινεῖται, καὶ αἱ προσορμίζουσαι νῆες συγκρεβόμεναι θραύονται. Λέγουσιν, ὅτι ταῦτα τὰ βηνὰ κατεπεπντίδυσαν, καὶ ἴχνος αὐτῶν μίνον ἱσθῶται ἐπὶ τὴν ἐπιφάνειαν. Κατὰ τὸν εὐγενῆ Ἀλεδρισῆν, ὁ ὀνομαζόμενος τίπος Δορδὺρ κείται ἀπέναντι τῶν τῶν δύο βηνῶν. Ἐν ὅλῃ τῇ Ἀνατολικῇ θαλάσσει καὶ τῇ Περσικῇ τῇ ῥηθείῃ συμβαίνει ἡ ῥοή καὶ ἐκροή δις τῆς ἡμέρας καὶ νυκτός, ἦτοι αὖξει ἡ θαλάσσα ἄσπιδος ἀπὸ τῆς ἡμέρας, καὶ πάλιν μειῖται, ἕως ἔπανακάμπει εἰς ἣν ἔχει ποσότητα πρίτερον.

ذكر بحر القلزم

و لتبتدي بذكره من القلزم وهي بليدة علي
 طرفه الشمالي حيث الطول اربع وخمسون
 وربع وقيل ست وخمسون ونصف والعرض ثمان
 وعشرون وثلاث وياخذ البحر المذكور من القلزم جنوباً
 بميلة الي الشرف حتي يصير عند القصير وهي فرة
 قوص حيث الطول تسع وخمسون درجة والعرض
 ست وعشرون ثم ياخذ جنوباً بميلة يسيرة الي الغرب
 وذلك عند عيذاب حيث الطول ثمان وخمسون درجة
 والعرض احدي وعشرون ثم يمتد في سمت الجنوب
 من فير ميلة حتي يصير عند سواكن وهي بليدة
 السودان حيث الطول ايضاً ثمان وخمسون درجة
 والعرض سبع عشرة ثم يمتد جنوباً حتي يحيط بحفرة
 دهلك وهي قريبة من ساحله الغربي حيث الطول
 احدي وستون درجة والعرض اربع عشرة ثم يمتد علي
 سواحل الحبشة جنوباً ويصل الي راس جبل المندب
 وهو نهاية بحر القلزم الجنوبية عند فم بحر القلزم

Π Ε Ρ Ι Γ Ρ Α Φ Η

τῆς

Ε Ρ Τ Θ Ρ Α Σ Θ Α Λ Α Σ Σ Η Σ.

Ἀρχὴν τῆς περιγραφῆς τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ποιῶμεν ἀπὸ τοῦ Κόλζομ (ἦτοι Κλύσματος), πόλεως μικρᾶς ἐπὶ τὴν ἐξατιᾶν αὐτῆς τὴν ἀρκτώσαν, ἔχουσης μῆκος μὲν πενήκοντα ἢ τεσσαρῶν μοιρῶν καὶ τεταρτημορίε (ἢ κατ' ἄλλως, $ν5 \frac{1}{2}$), πλάτος δὲ εἰκοσιοκτῶ ἢ τριτημορίε. Ἀρχεται δὲ ἡ ῥηθεῖσα θάλασσα ἀπὸ τῆς Κλύσματος νοτίως καὶ ὀλίγοντι ἀνατολικῶς, ἕως ἔφθάνει εἰς τὸ Κοσαίρ (λιμένας Κέσης, πενήκοντα ἢ ἐννέα μοιρῶν τὸ μῆκος, ἢ εἰκοσιῆξ τὸ πλάτος), καὶ ἐντεῦθεν ἀρχομένη κατὰ μεσημβρίαν ἢ ἐλίγοντι κατὰ δυσμᾶς περὶ τὴν Αἰζάπ, ὅπερ τὸ μῆκος ὑπάρχει πενήκοντα ἢ ἑκτῶ μοιρῶν, τὸ δὲ πλάτος εἴκοσι καὶ ἑν, ἐκτείνεται κατὰ μεσημβρίαν κατ' εἰθεῖαν, ἕως ἔπλησιάζει εἰς τὴν Σαβάκαν, πάλιν Νιγριτῶν μικρᾶν, ὅπερ τὸ μῆκος ὑπάρχει ὁμοίως πενήκοντα ἢ ἑκτῶ μοιρῶν, τὸ δὲ πλάτος δεκαεπτὰ. Ἐντεῦθεν ἐκτεινομένη πάλιν κατὰ μεσημβρίαν, φθάνει εἰς νῆσον τινὰ Δαχλάικαν, ἀφ' ἧς περιέχεται ἓς δὲ ἡ νῆσος πλησίον τῆς δυτικῆς τῆς θαλάσσης αἰγιάλε, ἔχουσα μῆκος μὲν ἐξήκοντα ἢ μίαις μοιρῶν, πλάτος δὲ δεκατεσσαρῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς νήσου ἐκτεινομένη παρὰ τὰς αἰγιάλες τῆς Αἰθιοπίας νοτίως, φθάνει εἰς τὸ ἀκρατήριον ἔσθρας Ἀλμανδάπ (ὑπὲρ ἓς τὸ τέρμα τῆς κατὰ νότον ἐρυθρᾶς θαλάσσης) πρὸς τὸ σῆμα τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης,

من بحر الهند ويتقارب جبل المندب وبر عدن
ويبقى البحر بينهما ضيقاً حتى يري الرجل صاحبه
من البر الاخر وهذا المصيف يسي باب المندب
وحكي لي بعض المسافرين ان باب المندب دون
مدن وهو عنها في جهة الشمال بيعة الي العرب
نحو مجري وجبال المندب في بر السودان وتري
جبال المندب من جبال عدن علي بعد وهو قايه
ضيق البحر هناك ومدن عن باب المندب في جهة
الجنوب والشرف فهذا ما علي جانب بحر القلزم
من القلزم الي المندب وهو الجانب العربي لهذا
البحر ثم ننتقل الي البر الاخر المقابل المندب وهناك
مدن فنقول ثم يمتد بحر القلزم من عدن حيث
الطول ست وستون درجة والعرض احدي عشرة
شمالاً ويتجاوز سواحل اليمن حتي يتصل بحلي في
اواخر حدود اليمن حيث الطول سبع وستون والعرض
تسع عشرة ينقص عشرة دقائق ثم يمتد شمالاً حتي
يتصل بحده حيث الطول ست وستون درجة
والعرض احدي وعشرون ثم يمتد شمالاً بيعة يسيرة
الي الغرب حتي يتصل بالجحفه وهي ميقات اهل
مصر حيث الطول خمس وستون والعرض اثنتان

ἔθεν ἐμβάλλει ἡ Ἰνδικὴ θάλασσα. Τὸ δὲ ὄρος Ἀλμανδάπ
 κ' ἡ ξηρὰ τῶν Ἀδάων πλησιάζουσι τέσσον ἀλλήλοις, ὥστε ἡ
 μεταξὺ αὐτῶν θάλασσα στενέται, κ' ὁ ἀνθρώπος ὄρε τὸν
 ἕτερον ἀπὸ τῆς ἄλλης ξηρᾶς· οὗτος δὲ ὁ στενὸς τόπος ὀνο-
 μάζεται μπάμπ Ἀλμανδάπ 1). Διηγέθησάν μοι τινὲς
 τῶν περιηγητῶν, ὅτι ἡ μπάμπ Ἀλμανδάπ κείται κατω-
 τέρω τῶν Ἀδάων, ἀπέχουσα κατ' ἄρκτον καὶ ὀλίγοντι
 κατὰ δυσμαῖς ὡσεὶ νηὶς νυχθήμερον πλεῖν. Ταῖς δὲ ὄρη Ἀλ-
 μανδάπ κείνται ἐν τῇ τῶν Νιγριτῶν γῆ, ὀρώμενα μακρῶθεν
 ἀπὸ τὰ βουνὰ τῶν Ἀδάων, κ' ἐνταῖθα ἡ θάλασσα εἶναι
 κατὰσενος· τὰ δὲ Ἀδανα διέσηκον ἀπὸ τῆς μπάμπ Ἀλμαν-
 δάπ νοτιοανατολικῶς. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἐπὶ τῆς δυτικῆς
 τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης πλευρᾶς ἀπὸ τῆ Κλύσματος ἕως
 Ἀλμανδάπ. Ἦδη δὲ μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἄλλην ξηρὰν,
 τὴν ἀπέναντι Ἀλμανδάπ, ὅπε τὰ Ἀδανα· κ' δὴ λέγομεν.
 Ἡ ἐρυθρὰ θάλασσα ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν Ἀδάων (ὅν τὸ
 μῆκος ἐξήκοντα κ' ἐξ μοιρῶν, τὸ δὲ πλάτος ἑνδεκά) κατ'
 ἄρκτον, κ' παρερχομένη τῆς αἰγιαλῆς τῆς εὐδαίμονος Ἀρα-
 βίας φθάσει εἰς τὸ Χέλυ, τὸ ἐν τοῖς ἐσχάτοις συνόροις τῆς
 εὐδαίμονος Ἀραβίας (ὅ τὸ μὲν μῆκος ἐξήκοντα κ' ἑπτὰ
 μοιρῶν, τὸ δὲ πλάτος δεκαεννέα, πλὴν δέκα λεπτῶν), κ'
 ἐνταῖθεν ἐντεινομένη κατ' ἄρκτον, φθάσει εἰς Τζιδδαν (ἧς τὸ
 μὲν μῆκος ἐξήκοντα κ' ἐξ μοιρῶν, τὸ δὲ πλάτος εἰκοσιμιάς),
 κ' ἐντεῦθεν, ὀλίγοντι κατὰ δυσμαῖς, εἰς Τζοχφάν, τὸ κα-
 τάλυμα τῶν Αἰγυπτίων (ἧς τὸ μῆκος ἐξήκοντα κ' πέντε μοι-

1) Ἦτοι φύλη κλαυθμῦ. Οὕτως ὀνομάζουσιν οἱ Ἀραβιεῖς
 τὴν εἴσοδον, ἧτοι τὸ στενὸν τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, διότι
 ἐνόμιζον ἀπολαύτας, ὅσοι ἤρχοντο διὰ τέτε τῷ στενῷ, τὸ
 ἵππειον εἶναι πολλὰ ἐπικίνδυνον, θέλοντες νὰ ἐμβυσιν εἰς τὴν
 θάλασσαν τῷ Ὀμάνη, ἧτοι τὸν Αἰθιοπικὸν ἠκεανόν. Περὶ τοῖς
 Τέρκοις ὀνομάζεται μπάμπ μπογαζή.

وعشرون ثم يمتد شمالاً بيلة الي الغرب حتي يتصل
بساحل ينبع حيث الطول اربع وستون والعرض
ست وعشرون ثم ياخذ بين الغرب والشمال حتي
يتجاوز مدين فيتصل بايله حيث الطول خمس
وخمسون والعرض تسع وعشرون وقال في القانون
ايله حيث الطول ست وخمسون درجة واربعون
دقيقة والعرض ثمان وعشرون وخمسون دقيقة ثم
يرجع جنوباً الي الطور وهو مكان حط واقلاع
بين ذراعين من البحر ثم يعود شمالاً ويتصل
بالقلزم عند طول اربع وخمسين وهي غربي ايله
والعرضان متقاربان من حيث ابتدانا والقلزم وايله
علي ذراعين او لسانين من البحر قد طعنا في البر
الشالي وصار بين اللسانين المذكورين للبر دخلة
الي الجنوب في البحر وفي تلك الدخلة الطور حيث
الطول نحو طول ايله وعلي طرف اللسان الشرقي
ايله وعلي طرف اللسان العربي القلزم فايله
شرقي القلزم وفيما بين القلزم وايله الطور وهو جنوبي
القلزم وايله علي راس الدخلة في البحر فيبين الطور
وبين بر مصر بحر وهو اللسان الذي علي طرفه
القلزم وكذلك بين الطور وبين بر الحجاز بحر وهو

ρων, τὸ δὲ πλάτος εἰκοσίδιο), ἔτι δὲ εἰς τὸν αἰγιαλὸν Τάμβο, ἔπε τὸ μὲν μῆκος ἐξήκοντα καὶ τεσσάρων μοιρῶν, τὸ δὲ πλάτος εἰκοσιέξ. Ἐντεῦθεν ἀρχομένη μεταξύ δυσμῶν καὶ ἄρκτι, παρέρχεται Μαδιάν, καὶ Φθάνει εἰς Αἴλαν, ἧς τὸ μῆκος πεντήκοντα καὶ πέντε μοιρῶν, τὸ δὲ πλάτος εἰκοσιεννέα, ἢ κατὰ τὸν συγγραφέα τῷ Κανόνος, τὸ μῆκος 15, μί, τὸ δὲ πλάτος κη, ν'· καὶ ἐντεῦθεν σρεφομένη νοτίως ἕως εἰς τὸ Τὸρ 1), ὄρμον ναυσίῳ, μεταξύ τῶν δύο ἀγκῶνων ἀπὸ τῆς θαλάσσης, ἐπανακάμπτει κατ' ἄρκτον, καὶ Φθάνει εἰς τὸ Κλύσμα (ἔχον μῆκος πεντήκοντα καὶ τεσσάρων μοιρῶν), τὸ κατὰ δυσμᾶς Αἴλας (τῶν ὁποίων ἀμφοτέρων τὰ πλάτη εἶναι σχεδὸν ταυτὰ), ἔθεν ἠρξάμεθα· τὸ δὲ Κλύσμα καὶ ἡ Αἴλα κεῖνται ἐπάνω δύο ἀγκῶνων, ἧτοι γλωσσῶν τῆς θαλάσσης 2). Καὶ ἦδη ἐφθάσαμεν εἰς τὴν βόρειον στερεάν· ἐς δὲ μεταξύ τῶν ρηθέντων δύο γλωσσῶν εἴσοδος τῆς ξηρᾶς εἰς τὴν θάλασσαν κατὰ μεσημβρίαν, ἧτοι ἀκρωτήριον, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ εἰσόδῳ κεῖται τὸ Τὸρ (τῷ ὁποίῳ τὸ μῆκος εἶναι ταῦτον σχεδὸν τῷ τῆς Αἴλας), καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον τῆς ἀνατολικῆς γλώσσης κεῖται ἡ Αἴλα, ἐπὶ δὲ τὸ ἄκρον τῆς δυτικῆς τὸ Κλύσμα, δι' ὃ καὶ ἡ Αἴλα ἀνατολικῶς τῷ Κλύσματος. Μεταξὺ τῷ Κλύσματος καὶ τῆς Αἴλας κεῖται τὸ Τὸρ, κατὰ μεσημβρίαν τῷ Κλύσματος, ἢ δὲ Αἴλα κεῖται ἐπὶ τὸ ἄκρον τῷ ἀκρωτηρίῳ ἐκτεινομένε εἰς τὴν θάλασσαν. Μεταξὺ Τὸρ καὶ τῆς ξηρᾶς τῆς Αἰγύπτου ἐς θάλασσαν, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ γλώσσα, ἐπὶ τῆς ὁποίας τὸ ἄκρον κεῖται τὸ Κλύσμα. Ὀμοίως δὲ, μεταξύ τῷ Τὸρ καὶ τῆς ξηρᾶς τῆς πετραίας Ἀραβίας κεῖται θάλασσα, καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ γλώσσα, ἐπὶ τῆς ὁποίας

1) Ἦτοι δεξὸς τῷ Σινᾷ.

2) Ὅρα περὶ τούτου καὶ ἀνατίρω σελ. 230.

اللسان الذي علي طرفه ايله فمن السطور الي
كل من البرين في البحر قرب واما في البر
ففيه بعد لان المسافر من الطور يحتاج ان يستدير
علي القلزم ان قصد ديار مصر او يستدير علي
ايله ان قصد الحجارة فالطور جهته الشمالية مكشوفة
متصلة بالبر وباني ثلث جهاته يحيط بها البحر
وبحر القلزم المذكور اذا تجاوز القصير اتسع الي جهتي
الجنوب والشرق حتي يكون اتساعه سبعين
ميلاً وتسي تلك القطعة المتسعة بركة فرندل
بضم الغين المعجمة والراء المهملة وسكون النون ثم
دال مهملة ولام .

τὸ ἄκρον κεῖται ἡ Αἴλας. Διὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἕως ἀμφοτέρων
 τῶν ξηρῶν ἢ μὲν διὰ θαλάσσης πορεία πλησιέστερα, ἢ δὲ διὰ
 ξηρᾶς μακρυτέρα, διότι τῶ διαβαίνοντι ἀπ' τῶν ἀνάγκη,
 εἰ μὲν ἕρχεται εἰς Αἴγυπτον, ναὶ περιοδεύσῃ τὸ Κλύσμα,
 εἰδὲ εἰς τὴν πετραίαν Ἀραβίαν, τὴν Αἴλαν· καὶ τὸ μὲν
 βόρειον μέρος τῆς τῶν ὑπάρχει ἀναπεπταμένον καὶ ἠνωμένον
 μὲ τὴν ξηρᾶν, τὰ δὲ λοιπὰ τρία μέρη περιζωννύονται ἀπὸ
 τὴν θαλάσσαν. Ἡ δὲ ἐρυθρὰ θάλασσα, ὅτε παρέρχεται
 τὸ Κοσαῖρ, πλατύνεται κατ' ἀμφότερα τὰ μέρη μεσημ-
 βρίας τε καὶ ἀνατολῆς ἕως, ἅς τε ἀποτελεῖ ἐβδομηκοντα μι-
 λίων πλάτος, καὶ τοῦτο τὸ πλατυθὲν μέρος ὀνομάζεται
 Μπάρκατ, ἢε: κρατήρ, Γοραυδάιλ.

Τ Ε Λ Ο Σ.

Μήκος κ' πλατέος πόλεων τῶν ἐξ αὐτογράφου τινὸς τῆς
Γωαννιτῶν βιβλιοθήκης.

ده	نه	ع	دمشق	Δαμασκός.	70	55	33	55
	له	ع	حص	Ἐμεσσα.	70	45	34	0
ل	لولة	عا	انطاكية	Ἀντιόχεια	71	36	35	30
ن	له	عب	حلب	Ἀλέππο.	72	10	35	50
ي	ما	نط	قسطنطينية	Κωνσταντι- νούπολις.	59	50	41	10
	سب	لح	ادرده	Ἀδριανού- πολις.	58	0	42	0
	لح	هو	اررتكان	Ἀρζετκάν.	76	0	38	0
ي	م	عا	سبوس	Σεμπυρές.	71	40	40	10
	لح	سول	قونية	Γκόγιοι.	66	30	38	0
	لح	سد	انگوریه	Ἄγκυρα.	64	40	38	0
	لح	لح	مغنسیه	Μαγνησία.	58	0	37	0
	سب	سز	اماصیاه	Ἀμασειά.	67	30	42	0
	لح	قب	میریز	Τιρῆς.	102	0	38	0
ن	م	قد	شاهي	Συμαχῆ.	104	30	40	50
ل	لا	عط	كوف	Κύφ.	79	30	31	30
	لح	ف	بغداد	Μπαγδάτ.	100	25	33	0
ل	ل	فا	واسط	Ουάσετ.	81	30	32	30

لب	فد	بصره	Μπασα.	84	0	32	0
كا	هر ي	مطه	Ματάχ.	77	10	21	0
سكه	مه ي	طبيبه	Μεδίτη.	75	10	25	0
ن	سول	القدس	Ιερουσαλήμ	66	30	31	50
لد	سط م	طرابلس	Τρίπολις.	69	40	34	0

